

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

18'inci Toplantı

6 Kasım 2017 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- *Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü'nün, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

2.- *Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki'nin, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu*

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- *2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri*

a) *Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı*

b) *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı*

c) *Türk Standartları Enstitüsü*

ç) *Türk Patent ve Marka Kurumu*

- d) *Türk Patent Enstitüsü*
- e) *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu*
- f) *Türkiye Bilimler Akademisi*
- g) *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*
- ğ) *Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü*

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- *İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, Türkiye Bilimler Akademisi mali ve bilimsel özerkliğe sahip bir kuruluşun temsilcilerinin ikinci sırada oturmaması, sunumlarını kendilerinin yapması gerektiğine ve Bakanın sunumunda Akademiye az yer verdiğine ilişkin açıklaması*

2.- *Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlu'nün (1/887) esas numaralı Kanun Tasarısı ile (1/861) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki kendisiyle ilgili sözlerine ilişkin açıklaması*

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- *Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere ilişkin açıklaması*

2.- *Oturum Başkanı Sözcü Abdullah Nejat Koçer'in, Komisyon Kâtibi Eskişehir Milletvekili Emine Nur Günay'a annesinin vefatı nedeniyle Komisyon adına taziyelerini ilettiklerine ve başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

18'inci Toplantı

6 Kasım 2017 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.05'te açılarak üç oturum yaptı.

Birinci bölümde yer alan bütçelerden:

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunum yapıldı.

İstanbul Milletvekili Garo Paylan, Türkiye Bilimler Akademisi mali ve bilimsel özerkliğe sahip bir kuruluşun temsilcilerinin ikinci sırada oturmaması, sunumlarını kendilerinin yapması gerektiğine ve Sayın Bakanın sunumunda bu Akademiye az yer verdiğine,

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelere,

Oturum Başkanı Sözcü Abdullah Nejat Koçer, Komisyon Kâtibi Eskişehir Milletvekili Emine Nur Günay'a annesinin vefatı nedeniyle Komisyon adına taziyelerini ilettiklerine ve başsağlığı dilediklerine,

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü'nün (1/887) esas numaralı Kanun Tasarısı ile (1/861) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın soru-cevap bölümünde yaptığı konuşmasındaki kendisiyle ilgili sözlerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının,

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının,

Türk Standartları Enstitüsünün,

Türk Patent ve Marka Kurumunun,

Türk Patent Enstitüsünün,

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun,

Türkiye Bilimler Akademisinin,

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının,

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının,

Türk Standartları Enstitüsünün,

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun,

Türkiye Bilimler Akademisinin,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları;

Türk Patent ve Marka Kurumunun 2018 yılı bütçesi;

Türk Patent Enstitüsünün 2016 yılı kesin hesabı,

Kabul edildi.

İkinci bölümde yer alan bütçelerden:

Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki tarafından, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında bir sunum yapıldı.

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının,

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün,

2018 yılı bütçeleri ile 2016 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 01.21'de toplantıya son verildi.

6 Kasım 2017 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok Değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 18’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türk Standartları Enstitüsü, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi bütçe ve kesin hesapları ve Sayıştay raporları ile Türk Patent ve Marka Kurumu bütçesi ve Türk Patent Enstitüsü kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sunularınıza başlamadan önce Sayın Bakanım, bürokrat arkadaşlarımızın kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun, sunum için.

II.- SUNUMLAR

1.- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü’nün, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli milletvekili arkadaşlarım, basınımızın kıymetli mensupları; 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Tasarısı’nı görüşmek ve Bakanlığımızla bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarımızın bütçe faaliyetleri hakkında bilgi sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

2018 yılı bütçemizin milletimiz ve ülkemiz için şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bizim hedefimiz, bilim merkezi, teknoloji üssü ve ileri sanayi ülkesi bir Türkiye inşa etmektir. Bunun içindir ki bütün ekonomi politikalarımızın merkezine bilim, teknoloji ve sanayileşmeyi koyuyoruz. Bilim, teknoloji ve sanayide bir sırcama yaparak büyük ve güçlü Türkiye hedefine doğru ilerlemeye devam edeceğiz. Bu ilerlemede en büyük dayanak noktamız ise akıl ve bilim olacaktır. Bölgesel bir güç ve küresel bir oyuncu olma iddiasındayız. Bu iddiamızı bilim ve teknolojiyle destekleyeceğiz. Biz milletçe her zaman en önde olma, birinci olma iddiasıyla hareket etmek zorundayız. Hiçbir zaman çıtamızı düşürmeden yolumuza devam edeceğiz. Devlet ve millet olarak bu öz güvene sahibiz. Tarih boyunca da bilimden sanata, medeniyetten devlet idaresine, ekonomiden siyasete kadar her alanda öncülük yaptık. Bu anlamda bundan sonra da Türkiye’yi daha ileriye taşıyacak politikaların oluşturulmasında ve takibinde hassas davranmaya devam edeceğiz.

Altını çizerek ifade etmek isterim ki hiçbir zaman bilime, teknolojiye, bilişime, yazılıma, AR-GE'ye, inovasyona, tasarıma yatırım yapmaktan geri durmayacağız. Dördüncü sanayi devrimini ülkemiz için bir fırsata çevireceğiz. Sanayi 4.0'ı "Türkiye İçin Akıllı Toplum 5.0" olarak tanımlayacağız. Bu maksatla sanayileşme politikalarımızı Sanayi Devrimi'nin gereklerine göre yeniden güncelliyor ve kurguluyoruz.

Bu anlamda, dijital dönüşüme, yazılıma ve bilişime yatırım yapmak bir tercih değil, zorunluluktur. Bunu başarabilecek tecrübemiz, altyapımız vardır ve hepsinden önemlisi, inancımız tamdır.

Belirlediğimiz hedeflere ulaşabilmek için bilim, teknoloji ve sanayi alanında politika ve programları geliştirmek ve bunların uygulanmasını sağlamak en önemli faaliyetlerimiz arasında yer alıyor.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye, son on beş yılda ortalama yüzde 5,7 büyüme ivmesi yakalamıştır. Ülkemiz, küresel kriz sonrası dönemde bile yüzde 6,7'lik bir büyüme performansı ortaya koymuştur. Öncü göstergeler Türkiye'nin önümüzdeki dönemde daha hızlı büyüyeceğini ortaya koymaktadır.

Sanayimiz, birinci çeyrekte yüzde 6.7, ikinci çeyrekte yüzde 6.3 oranında büyümüştür. İhracatımızın yüzde 94'ünü sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Türkiye'nin ihracatı sanayiye dayalıdır. Bu başarıda, hiç şüphesiz, iş adamlarımızın ve firmalarımızın iş yapma becerilerinin büyük katkısı vardır. Memnuniyetle belirtmek isterim ki Türk iş adamları dünyanın her yerinde seçkin birer markadır. Bu markayı yaygınlaştırma ve pekiştirme yolunda atılacak her adım bizim için kıymetlidir. Türk iş adamlarımızın yurt dışında yaptıkları doğrudan yatırımlar, satın almalar ve birleşmeler her geçen gün artmaktadır. Türk şirketlerinin yurt dışında yaptıkları doğrudan yatırımlar son on beş yılda on kat artmıştır. Ancak yüksek teknolojlü ürünlerin ihracatımız içindeki payı istediğimiz seviyede değildir. Türkiye'nin katma değeri yüksek ürünler üretmesi Hükümetimiz ve Bakanlığımız için öncelikli bir konudur. Yüksek teknolojlü ürünlerin ihracatımız içindeki payını önümüzdeki on yıl içerisinde yüzde 4'ler mertebesinde önce yüzde 8'e, sonra da yüzde 15'e çıkarmayı hedefliyoruz.

2016 yılında AR-GE faaliyetleri için merkezî yönetim bütçemizden 7 milyar 508 milyon lira harcama yapılmıştır. Bu miktar 2015 yılına göre yaklaşık yüzde 22'lik bir artışı ifade ediyor. Yine 2017 yılında AR-GE için başlangıç ödeneğimiz 8 milyar 174 milyon lira seviyesindedir.

AR-GE faaliyetlerine yönelik vergi indirimi ve istisnalarının toplamı 2016 yılında 1 milyar 927 milyon Türk lirasıdır. Dolaylı AR-GE desteği 2017 yılı için ise 2 milyar 141 milyon TL olarak tahmin edilmektedir. Hedefimiz, GSMH içindeki AR-GE harcamaları payını yüzde 3'ler seviyesine çıkarmaktır. İmalat sanayimiz içinde yüzde 4 düzeyinde olan yüksek teknoloji ürünlerinin payını artırmak, AR-GE, inovasyon ve tasarıma ağırlık verilmesiyle mümkündür.

Bugün, otomobilden beyaz eşyaya, sanayi üretiminde kullanılan makinelerden insansız hava araçlarına ve NATO'nun kullandığı sistemlere kadar her alanda mühendislerimizin AR-GE çalışmalarının imzası vardır. Bunlar oldukça sevindirici başarılarıdır.

Tek başına bir girişimci adayından dev bir holdinge kadar herkese AR-GE ve inovasyon yapmaları için destek veriyoruz. Bu destekleri geliştirmeye ve artırmaya devam edeceğiz. Daha iyi işleyecek destek modelleri üzerinde ciddi çalışmalar yapıyoruz. AR-GE ve inovasyon ekosistemini sürekli geliştiriyoruz.

2017 yılı Ocak-Eylül ayları arasında 5.727 sanayi işletmesi sanayi siciline kayıt edilerek "Sanayi Sicil Belgesi" düzenlenmiştir.

Girişimci Bilgi Sistemi çalışmalarıyla ekonomimiz içerisinde ticari kazanç üreten mahalle esnafından holdinglere kadar 3 milyondan fazla girişimin 8 farklı kurum bünyesindeki yaklaşık 500 kalem verisi girişim ve iş yeri bazında sisteme entegre edilmiştir.

“Üretim Reform Paketi” olarak bilinen ve 1 Temmuzda yürürlüğe giren 7033 sayılı Kanun’la bilişim teknolojisi ve yazılım üreten işletmeleri sanayici tanımı kapsamına aldık. Bundan böyle yazılımcılar da sanayicilerin elde ettikleri tüm haklardan faydalanacaklar.

Bilgi teknolojileri ve yazılım sanayimizin mevcut cirosunu iki katına çıkarmayı hedefliyoruz. Bunun için “Bilgi Teknolojileri ve Yazılım Sanayi Programı” hazırlanması çalışmalarımız devam ediyor.

Ülkemizin ihtiyacı olan sanayi ürünlerini yerli üretimle karşılamak amacıyla yürürlüğe konulan Yerli Malı Tebliği kapsamında bugüne kadar toplam 19.906 adet “Yeli Malı Belgesi” verilmiştir.

Üretim Reform Paketi’yle kamu alımlarına ilişkin ihalelerde orta ve yüksek teknolojlili yerli malı ürün teklif eden istekliler ile yazılım ürünü teklif eden istekliler lehine yüzde 15 oranında fiyat avantajı sağlanması zorunlu hâle getirilmiştir.

Bakanlığımızın e-kurum niteliğini kazanarak e-devletin önemli bir parçası olması için yoğun çaba gösteriyoruz. Bu kapsamda, Bakanlığımız tarafından sunulan 169 hizmet e-devlet platformuna entegre edilmiş ve başvuruların bilgisayar ortamından alınması sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, otomotiv üretiminde Avrupa’da 5’inci, dünyada 15’inci sıradadır. 2017 yılı Ocak-Eylül döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı ABD doları ve avro bazında yüzde 22 artışla 21,2 milyar dolara ulaşmıştır. Bu yıl otomotiv ve yan sanayi ihracatımızın 28 milyar dolar olmasını bekliyoruz.

2017 yılı Ocak-Eylül döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre, toplam üretim yüzde 18, otomobil üretimi ise yüzde 31 oranında artmıştır. Bu dönemde toplam üretim 1 milyon 224 bin adet, otomobil üretimi ise 839 bin adet düzeyinde gerçekleşmiştir. Otomotiv sanayimizin cirosunu önümüzdeki on yıllık dönemde iki katına çıkarmayı hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu noktada Türkiye’nin otomobili konusuna da değinmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, 2 Kasım’da Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’nde Sayın Cumhurbaşkanımızın da katıldıkları imza töreniyle yerli marka otomobil projemizi başlatmış bulunuyoruz. Bu proje, milletimizin onlarca yıllık hayalinin gerçeğe dönüşmesi projesidir. Yerli marka otomobil, yılda 700 binden fazla aracın satıldığı ülkemizde mutlak surette başarmamız gereken bir projedir.

Projeyle hem yurt içinde hem de dünya pazarında tercih edilebilir rekabetçi araçlar üretmeyi, otomotivde güncel teknolojiyi yakalamayı ve aynı zamanda bu araçların parçalarını üretecek yerli tedarik sanayimizi geliştirmeyi ve bu alanda güçlü bir oyuncu olmayı hedefliyoruz.

Projenin içinde yer alan firmaların hepsi kendi alanlarında rüşlerini ispat etmiş, yüksek teknoloji üretme kapasitesine sahip firmalardır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettikleri gibi, 2019 yılında ilk prototipi üretmeyi, 2021 yılında ise ticari satış yapmayı hedefliyoruz.

Otomobilin standartları, motoru ve özellikleriyle ilgili, girişimci grubun tercihleri belirleyici olacaktır. Kamu tarafı olarak girişimci gruba her türlü desteği vereceğiz.

Yerli marka otomobilimizin çağımızın ve teknolojinin bütün gereklerine cevap vermesine özen göstereceğiz.

Türkiye'nin otomobilinin fazlası olacak, eksiği olmayacaktır. Koyduğumuz hedeflerden ve çitamızın yüksekliğinden geri adım atmamız söz konusu değildir. Bu projeyi bir otomobil markası oluşturmanın çok ötesinde değerlendiriyoruz. Bu proje, Türk sanayisi, Türk mühendisliği ve teknolojimiz açısından kaldıraç vazifesi görecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımızca, 6 adedi 2017 yılı içerisinde olmak üzere, 304 adet organize sanayi bölgesine sicil verilerek tüzel kişilik kazandırılmıştır.

2016 yılı sonuna kadar 173 OSB projesi tamamlanarak sanayicimizin hizmetine sunulmuştur. Tamamlanan OSB'ler için 2017 yılı fiyatlarıyla toplam 4,2 milyar TL tutarında kredi kullanılmıştır. Bu projelerin tamamlanmasıyla yaklaşık 1 milyon 700 bin kişiye istihdam imkânı sağlanmıştır.

121 adedi son on beş yılda olmak üzere toplam 470 adet sanayi sitesinin üstyapı ve altyapı inşaatları tamamlanmıştır. Tamamlanan sanayi sitesi projeleri için 2017 yılı fiyatlarıyla toplam 5,4 milyar TL kredi kullanılmıştır. Bu projelerin tamamlanmasıyla yaklaşık 473 bin kişiye sağlıklı şartlarda çalışma imkânı sağlanmıştır.

1962-2002 arasında ortalama 2 adet OSB projesi biterken, 2003 ve 2016 arasında yıllık ortalama 8 adet OSB projesi tamamlanmıştır.

Şu rakamlara da özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum: 2002'ye kadar üretime geçirilen parsel sayısı 11.395 iken, son on beş yılda bu rakam yaklaşık 5 kat artarak 50.442'ye ulaşmıştır. 3 binden fazla parsel inşaat, 5 bine yakını ise proje aşamasındadır. Ayrıca 13 bine yakın parsel tahsis edilmeyi beklemektedir.

Bölgelerden ve sanayicilerimizden gelen talepler doğrultusunda OSB mevzuatımızı ihtiyaç oldukça güncelliyoruz. Günümüz koşullarına uygun olarak güncellenen mevzuatımızla sanayicilerimize dünya standartlarında yatırım ortamı sunmaya çalışıyoruz.

Enerji ve ham maddelerin verimli bir şekilde kullanıldığı, atıkların minimize edildiği, işletmeler arası malzeme ve enerji değişimlerinin üst düzeyde olduğu, yerel topluma entegrasyonun sağlandığı, ekonomik büyüme, ekolojik kalite ve sosyal dengenin gözetildiği yeni nesil OSB'ler kurmayı hedefliyoruz.

Üretim Reform Paketi'yle OSB'lerdeki parsel satış birim fiyatlarına limit getirdik. Bu düzenlemeyle OSB'ler, parsel satışlarında Bakanlığın belirlediği prensipler dışında parsel satış fiyatı belirleyemeyecek, böylece parsel satış fiyatlarının yüksek olduğu bölgelerde bu fiyatlar aşağı çekilecektir. Tüm OSB'lere faaliyetleri için gerekli kredi desteği vereceğiz. KOSGEB'in OSB arsa satışlarından elde ettiği yüzde 1'lik payı kaldırdık. İslah OSB uygulamamızı sanayicimizin yoğun taleplerine karşılık vermek için yeniden başlatıyoruz.

Organize sanayi bölgelerindeki arsaların tahsisine ilişkin sözleşmelerden damga vergisi almıyoruz, damga vergisini kaldırdık. Organize sanayi bölgelerindeki binalardan emlak vergisi alınmamasını sağladık. Bu düzenlemeyle bu alanlardaki yatırımcıların üzerindeki bir yükü daha kaldırmış olduk.

Hızla kalkınan ve sanayileşen ülkemizde, kalkınmanın en etkili ve en temel aracı, hiç şüphesiz mesleki ve teknik eğitimidir. Hedefimiz, bütün OSB'lerde, mesleki ve teknik eğitim veren teknik kolejler açmaktır. OSB'lerde açılacak teknik kolejlerin bina yapım işlerini ve eğitim teçhizatı donatılarını kredilerle destekliyoruz.

Ayrıca, Türkiye genelinde 26 OSB'de 32 adet kreş açılmıştır. Organize sanayi bölgelerinde kreş uygulaması yaygınlaştırılacak. İstihdam edilen kadın çalışan sayısını artıracaktır.

Yerleşim alanları içinde kalmış sanayi sitelerini ve sanayi işletmelerini kent dışına taşıyoruz. Bunu yaparken taşınma kapsamına giren 65 bin civarındaki işletmecimizi mağdur etmeyeceğiz.

Bu çerçevede, sanayi sitesi yapı kooperatifleri, il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri veya belediyelerin yapacağı idari ve sosyal tesis binaları, arsa bedelleri, mülkiyetin edinilmesi masrafları ile alt yapı ve üst yapı yatırımlarının tamamına kadar olan kısmını mimarlık ve mühendislik hizmetleri dâhil krediyle destekleyeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bugün itibarıyla, Ceyhan Endüstri İhtisas, Karapınar Enerji İhtisas, Filyos, Karasu münferit, Niğde-Bor Enerji İhtisas ve Karaman Enerji İhtisas olmak üzere 6 adet endüstri bölgesi ilan edilmiş bulunmaktadır.

Üretim Reform Paketi'yle endüstri bölgeleri kuruluş süreçleri hızlandırılıp kolaylaştırılmıştır. Arazilerin özel endüstri bölgesi olarak ilan edilebilmesi ve ilan edilen alanlardaki imar planı onayı, izin ve ruhsatların verilmesi gibi işlemlerin doğrudan Bakanlığımız tarafından yapılabilmesinin önu açılmış yani süreler kısaltılmıştır.

Kümelenme Destek Programı'yla belirli bir sürdürülebilirlik ve rekabetçilik potansiyeline sahip kümelerin beş yıllık iş planlarının yüzde 50 Bakanlık hibesiyle desteklenmesi öngörülmüştür. Bakanlığımızca 2013 yılından şimdiye kadar 3 destek çağrısına çıkmıştır. Sürdürülebilir ev tekstili, sağlık ürünleri, tıbbi cihaz, gemi inşa, seramik, nükleer sanayi ve enerji ana faaliyet alanlarında 6 adet kümelenme teşebbüsü hâlen desteklenmektedir. Desteklemekte olduğumuz kümelerimizin toplam iş planı bütçesi 112 milyon 321 bin 722 TL olup, Bakanlığımızca beş yıl için toplam 56 milyon 160 bin 861 TL hibe desteği sağlanacaktır. 2017 yılı içinde 3'üncü destek çağrısı yapılmıştır. Değerlendirme sürecinin tamamlanmasını müteakip destek almaya hak kazanan kümelenme birlikliklerinin iş planları uygulamaya konulacaktır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar sonucunda 340 adedi 2017 yılı içinde olmak üzere faaliyetteki AR-GE merkezi sayısı 678'e çıkarılmış, bu firmalarda çalışan AR-GE personeli sayısı 39.899'a, alınan patent sayısı 2.350'ye, biten proje sayısı 11.706'ya ulaşmıştır. Önümüzdeki yıl AR-GE ve tasarım merkezi sayımızı 1.200'e çıkarmayı hedefliyoruz.

Diğer taraftan, sipariş yoluyla yaptırılan AR-GE ve tasarım projelerini de istisna kapsamına aldık. Bu çalışmalarımız sonucunda tasarım merkezlerinin de AR-GE merkezleri gibi desteklenmesinin önünü açtık. 94 adedi 2017 yılı içinde olmak üzere tasarım merkezi sayısı 102'ye, faaliyette olan tasarım merkezi sayısı 100'e, tescilli patent sayısı 32'ye, tescilli marka sayısı 32'ye, tescilli tasarım sayısı 119'a, tasarım merkezlerinde çalışan personel sayısı 2.112'ye, tamamlanan proje sayısı 574'e ulaşmıştır.

AR-GE personeli istihdam eden AR-GE merkezleri personeline temel bilimler desteği sağlıyoruz. Bugün ülkemizde 55'i faal olmak üzere 69 adet teknoloji geliştirme bölgesi bulunuyor. Bu bölgelerde faaliyet gösteren firma sayısı 7.918'e, istihdam edilen nitelikli personel sayısı 44.455'e, tamamlanan proje sayısı 25.504'e, hayata geçirilen tescilli model sayısı 465'e, tescil ettirilen patent sayısı 911'e ulaşmıştır. AR-GE ve yenilik faaliyetlerini kendi bünyelerinde yapmak isteyen özel sektör firmalarımıza ise AR-GE merkezi belgesi veriyoruz. Bu belgeye sahip firmalarımız vergi indirimi, sigorta primi desteği, gelir vergisi stopajı desteği, damga vergisi istisnası gibi imkânlardan yararlanıyorlar.

Bu noktada, Bakanlık olarak bilim faaliyetlerini desteklemek ve uluslararası alanda bilimsel profilimizi yükseltmek üzere üstlenmiş olduğumuz çok önemli bir projeden de bahsetmek istiyorum: Antarktika Bilimsel Araştırma Programı ve Bilim Üssü Projesi. Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı sunarak ifade etmek isterim ki Antarktika Kıtası'nda Bilimsel Araştırma Üssü kurulması işlemleri

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı himayelerinde ve Bakanlığımız uhdesinde yürütülmektedir. 2017 yılı içerisinde Antarktika'ya ilk ulusal seferimizi düzenledik. Bu yıl sonuna kadar da ikinci ulusal seferimizi düzenleyerek kıtada bilim üssümüzün kurulmasıyla ilgili ön fizibilite çalışmalarını tamamlayacağız. Ayrıca, 2018 yılı içerisinde çok yıllık Ulusal Kutup Bilim Programı ve Stratejisi'ni hazırlayarak Antarktika'daki bilimsel çalışmalarımızı daha planlı bir şekilde yürüteceğiz.

Çok önemseydiğimiz bir başka projemiz de birinci etabı tamamlanan, bilinen ismiyle Bilişim Vadisi, diğer adıyla Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi'dir. Bilişim Vadisi'nin tüm etapları tamamlandığında 5 bin AR-GE ve yazılım firmasını bünyesinde barındıracak, 100 bin nitelikli insana istihdam sağlanacaktır.

Bir diğer önemli projemiz model fabrika uygulamasıdır. Sanayi işletmelerinin, özellikle KOBİ'lerin verimlilik alanındaki teknik kapasitelerini, yaparak öğrenme yoluyla geliştirmek ve sanayi işletmelerimizi dönüştürmek amacıyla model fabrikalar kuruyoruz. Projenin ilk uygulaması bu yıl Ankara'da başlamıştır. Ankara'yı takiben önümüzdeki birkaç yılda, öncelikle dört ilde daha model fabrikaları yaygınlaştırmayı planlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği ile ülkemiz arasında devam eden Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım çerçevesinde Bakanlığımızın sorumluluğunda yürütülen Rekabetçi Sektörler Programı'nın birinci döneminde toplam bütçe büyüklüğü 505 milyon avro olan 43 proje üzerindeki çalışmalarımız hızla devam ediyor. Rekabetçi Sektörler Programı ikinci dönemi kapsamında 110 milyon avro bütçeyle açtığımız proje teklif çağrımıza yapılan 178 başvuru üzerindeki teknik değerlendirmelerimiz sürmektedir. Bu süreçte temel amacımız, 2018 yılı başlamadan desteklenmeye uygun bulunan projeleri tüm kamuoyuyla paylaşmaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bundan sonraki bölümünde Bakanlığımıza bağlı ilgili ve ilişkili kuruluşlara yönelik faaliyetlerimizi ve projelerimizi özetleyeceğim. TÜİK iş kayıtlarına göre, 2016 yılında ülkemizde 3 milyon 652 bin 521 işletme faaliyet göstermiştir. Bu işletmelerin yüzde 99,8'i KOBİ'dir. Uygulanmakta olan destek programlarından 2010-2017 Eylül döneminde yaklaşık 119 bin işletmemiz faydalanmış, toplamda 2,6 milyar TL tutarında destek sağlanmıştır.

Girişimci adaylarına kendi iş yerlerini kurmaları için 50 bin TL geri ödemesiz, 100 bin TL geri ödemeli olmak üzere 150 bin TL'ye kadar destek sağlıyoruz. Faizsiz olarak uygulanan 100 bin lira geri ödemeli destek, başlangıcından itibaren ilk iki buçuk yılı ödemesiz olmak üzere dört buçuk yıl vadeli.

Araştırma geliştirme ve inovasyon faaliyetleri, ülkemizde gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin uluslararası pazarlarda yer alması amacıyla Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı oluşturulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; KOSGEB desteklerimizi bundan sonraki süreçte daha çok imalat sanayisi ağırlıklı vermek istediğimizi sizlerle paylaşmak istiyorum. Yine bu yıl içerisinde verdiğimiz KOSGEB desteklerinden en çok gündemde olan Sıfır İşletme Kredisi Faiz Desteği Programı 31/7/2017 tarihinde sona erdi. Bu programdan 274.517 adet işletme faydalandı, 6.600 milyon TL kredi kullanıldı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AR-GE ve teknolojik yenilik alanında ülkemizin en önde gelen kurumlarından, âdeta amiral gemisi konumunda olan TÜBİTAK'ın çalışmalarını da sizlerle paylaşmak istiyorum. TÜBİTAK bünyesinde 2005 yılında başlatılan Türkiye Araştırma Alanı destek programlarına ilk yılında 345 milyon TL ödenek ayrılmışken 2018 yılında 1 milyar 360 milyon TL ödenek ayrılması öngörülmektedir. TÜBİTAK'ın akademik AR-GE destek programlarıyla araştırma

camiamıza son dokuz yılda, kırk iki yılda verilen destekten daha fazla destek sağladık. 2017 yılı Ağustos ayı sonu itibarıyla akademik AR-GE projelerine yaklaşık 557 milyon TL harcama yapılmıştır. Yıl sonuna kadar da 800 milyon TL harcama yapmayı öngörüyoruz.

TÜBİTAK'ın özel sektöre yönelik AR-GE ve yenilik faaliyetlerini teşvik ettiği programlar kapsamında hükümetimiz döneminde büyük artış sağladık. Hem akademiye hem de özel sektöre yönelik destek mekanizmaları kapsamında, 2002-2017 yılları arasında toplam 321 çağrı açarak, 1.012 projenin desteklenmesine karar verdik. Bu destek programı kapsamında 2012 yılından itibaren günümüze kadar toplam 664 milyon TL hibe desteği sağladık. AR-GE ve teknolojik yenilik alanlarında iş fikirleri olan girişimcilerimizi özendirmeye yönelik programlarımızı bu yıl yenileyerek uygulamaya devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TÜBİTAK, aynı zamanda uluslararası arenada çalışmalarını yürütüyor. 45 ülkeden 56 kuruluşla proje destekleme esasına dayalı iş birliği çalışmalarımız bulunmaktadır. Yine, dünyada en az gelişmiş ülkelerin desteklenmesi amacıyla bir teknoloji bankası kurulması faaliyetine aktif olarak iştirak ediyoruz ve bu kapsamda 2 milyon Amerikan dolarını gönüllü katkı payı olarak yaptık.

Bilim merkezleri projelerimiz devam ediyor. İllerin büyüklüğüne göre büyük, orta ve küçük ölçekte olmak üzere 81 ilimize bilim merkezi kuracağız.

TÜBİTAK araştırma enstitülerinin faaliyetleri de çok olumlu bir şekilde devam ediyor. Bunlardan Savunma Sanayii Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü, SAGE'de özellikle güdüm kiti, nüfuz edici bomba ve yine F-16 savaş uçaklarına takılacak olan sistemleri geliştiriyoruz ve bu sistemlerin bir kısmı aktif olarak operasyonlarda kullanılıyor, bir kısmı test ve değerlendirme aşamasında. Yine, uzun menzilli seyir füzesi üzerinde çalışmalarımız sürüyor. Stand-off Jammer mühimmat projesinde 250 kilometrelik bir menzili olan seyir füzesi bugün aktif olarak kullanılmaktadır.

TÜBİTAK enstitülerinden BİLGEM'de elektronik harp alanında ülkemizin ihtiyaç duyduğu sistem ve teknolojilerin geliştirilmesine yönelik projeleri yürütüyoruz. Özellikle Marmara Araştırma Merkezi, MAM'da ürün geliştirmenin yanında, uluslararası akreditasyon belgesine sahip yedi enstitümüzdeki 213 laboratuvarında yurt içinde yılda 55 bin analiz hizmeti sunuyoruz. Endüstriyel test ve analiz hizmetlerimiz, yalnızca yurt içinden değil, yurt dışından da talep görüyor. TÜBİTAK MAM olarak, Avrupa ve Afrika kıtasındaki ülkelere 1.200 farklı endüstriyel test ve analiz hizmeti sunuyoruz.

Yine TÜBİTAK'a bağlı bir enstitü olan TÜBİTAK UZAY'da, İMECE Uydusu, TÜRK SAT 6A Uydusu geliştirme faaliyetlerini yürütüyoruz ve bunlar başarılı bir şekilde yürüyor. TÜRSAT 6A Uydusu'nu, inşallah, 2021 yılında uzaya göndermeyi hedefliyoruz.

Yine Bakanlığımız bağlı kuruluşu Türk Patent ve Marka Kurumundaki çalışmalarımız da devam ediyor. Ülkemizin son on beş yıldaki büyük değişimini ve gelişimini gösteren diğer bir önemli göstergesi sınai mülkiyet haklarıdır. Türkiye bugün geldiğimiz noktada, 2002 yılına göre on altı kat daha fazla patent başvurusu, üç kat daha fazla marka başvurusu ve iki kat daha fazla tasarım başvurusu yapılan bir ülke konumundadır. 2017 yılının ilk on ayında yerli patent başvurularımızda geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8 artış kaydettik. Yıl sonunda yerli patent başvurumuzu 7.500'e çıkarmayı hedefliyoruz.

Öte yandan, 2017 yılı içerisinde ülke genelinde çok yoğun bir coğrafi işaret farkındalık kampanyası yürüttük. 2017 yılı sonunda coğrafi işaret tescil sayımızı 300'e çıkarmayı hedefliyoruz.

10 Ocak 2017 tarihinde yani bu yıl yürürlüğe giren Sınai Mülkiyet Kanunu, sınai mülkiyet sistemimiz açısından büyük bir reform niteliğindedir. Pek çok farklı boyutlarla uluslararası açıdan da güzel bir örnek teşkil eden bu Kanun, Yüce Meclisimizde iktidar ve muhalefetin büyük bir uzlaşıyla üzerinde çalışarak ve geliştirerek yasalaştırdığı bir mevzuat niteliğindedir.

Bu vesileyle, kanun çalışmalarına çok önemli katkılar sağlayan değerli milletvekillerimize bir kez daha teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Türk Patent ve Marka Kurumunun, Birleşmiş Milletlere bağlı Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı nezdinde Uluslararası Patent Araştırma ve İnceleme Otoritesi olarak faaliyete başlaması, son dönemde sınai mülkiyet sistemimize değer katacak önemli bir gelişmedir.

Sayın milletvekilleri, Türk Standartları Enstitüsü, sanayici, ihracatçı, ticaret erbabı yani ekonomik ve ticari hayatın aktörleri için olmazsa olmaz iki önemli işlevi yerine getirmektedir. Standardizasyon faaliyetlerini gerçekleştirmek ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu test, muayene, belgelendirme hizmetlerini yurt içi ve yurt dışına vermek yani uygunluk değerlendirme işlerini yapmak TSE'nin en önemli görevleri arasındadır. Ayrıca, bu iki önemli görevin yanı sıra tüketicilerimiz için ürün ve hizmet güvenliğini sağlamak da TSE'nin görevleri arasında bulunmaktadır. TSE'nin yurt dışı faaliyetleri de bulunmaktadır. Bu bağlamda, Suudi Arabistan, Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi, Afrika Standardizasyon Teşkilatı gibi birçok ülke ve bölgeye yönelik eylem planları yürütüyoruz. Bugün TSE, 100'ü aşkın ihtisas laboratuvarıyla, 1.452 metottan oluşan ulusal ve uluslararası akredite olmuş bir şekilde hizmet sunmaktadır. Piyasa gözetimi ve denetimi kapsamında yılda 500'ü aşkın rapor hazırlanmaktadır. Enstitümüzün helal belgelendirme faaliyetleri kapsamında eylül ayı itibarıyla verdiği toplam belge sayısı 433'e ulaşmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1993 yılından bu yana Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Türkiye'nin ulusal akademisi olma sorumluluğuyla faaliyetlerini sürdürmektedir. "TÜBA-Türkçe Bilim Terimleri Projesi" kapsamında, 36 binden fazla terimi içeren mühendislik terimleri sözlüğünün, 2017 yılının sonunda basımının yapılması planlanmaktadır. Türk-İslam medeniyeti havzasında farklı dillerde ve farklı Türk lehçelerinde üretilmiş telif, tercüme ve şerh kitapların – yaklaşık 100 eserin- yayımlanmasını amaçlayan Türk-İslam Bilim Kültür Mirası Projesi kapsamında ilk eserler yayımlanmıştır. TÜBA'nın "rehberlik ve danışmanlık" görevlerini yerine getirmek amacıyla oluşturulan kök hücre, kanser, gıda ve beslenme, bilim eğitimi, bilim ve eğitim politikaları, enerji gibi çalışma grupları aktif şekilde faaliyetlerine devam etmekte, ilgili konularda bilimsel toplantılar gerçekleştirmekte ve raporlar yayımlamaktadır.

Bakanlığımızın ilişkili kuruluşu olan Türkiye Şeker Kurumu genel bütçeden pay almamakta, tüm giderlerini kotalı şeker şirketlerinden aldığı katılım paylarıyla karşılamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın son bölümünde Bakanlığımızın yeni hedeflerini kısaca özetlemek istiyorum.

İhracatımızın yaklaşık yüzde 94'ünü oluşturan imalat sanayimizdeki yüksek teknoloji ürünlerin payını önümüzdeki on yıl içerisinde yüzde 15'e çıkarmayı öngören bir program hazırlıyoruz.

Türkiye'nin sanayide bir sıçrama yapmasını hedefliyoruz. Türkiye'nin sanayide bir sıçrama yapabilmesi amacıyla limanlara entegre 5 adet büyük ölçekli endüstri bölgesinin kurulması -Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Doğu Akdeniz, Kuzey Ege, Güney Marmara gibi bölgelerde- için bir çalışma yürütüyoruz. Ayrıca özel sektörün endüstri bölgeleri kurmasına yönelik çalışmalarımızı hızlandırıyoruz.

Yaklaşık 11 milyar Amerikan doları olan petrokimya sanayi dış ticaret açığımızın kapatılması amacına matuf olarak 2 petrokimya endüstri bölgesi kurulması üzerinde çalışıyoruz.

Öncelikli sektörlerimize odaklı küresel iddiası olan bir teknoloji üssünün İzmir Urla bölgesinde kurulmasına yönelik faaliyetlerimiz devam ediyor.

Şehir merkezlerinde kalmış sanayi sitelerinin şehrin makul mesafede dışına taşınması işlemlerini hızla yürütüyoruz.

Sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağının yetiştirilmesine katkı sağlamak için 300 organize sanayi bölgesine 300 teknik kolej kurulması çalışmalarımız devam ediyor.

Teknolojisini üreten bir sanayi oluşturulması amacıyla başlatılan AR-GE ve Tasarım Merkezleri Projesi'nde AR-GE ve tasarım merkezlerinin sayısını önümüzdeki yılbaşına kadar, yılın ilk ayının sonuna kadar bine çıkarmayı hedefliyoruz.

Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında, 2017 yılı sonuna kadar 100 adet coğrafi işaret, bin adet patent, 40 bin adet marka ve 20 bin adet tasarım belgesi verilmesini hedefliyoruz.

Dördüncü Sanayi Devrimi yol haritasını hazırlıyoruz. Bu kapsamda, imalat sanayimizin toplam katma değerini 2'ye katlayacak bir program üzerinde çalışmamız devam ediyor. Bu hedefi gerçekleştirmek için odak sektörlerle yoğunlaşma zarureti bulunmaktadır. Bu odak sektörler, kimya ve ilaç, yarı iletkenler ve elektronerlar, makine ve teçhizat, gıda ve içecek ile motorlu taşıtlar olarak tespit edilmiştir. Önümüzdeki dönemde bu sektörlerle yoğunlaşmak önceliklerimiz arasında olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2018 yılındaki toplam bütçemiz 11 milyar 540 milyon 475 bin TL'dir. Önceki yılların ve bu yılın bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda, bize ayrılan ödeneğin tamamına yakınına kullandığımızı, hatta bazı yıllar ilave ödenek aldığımızı görüyoruz. 2018 yılı için tahsis edilen ödeneği de en etkin şekilde kullanacağız. Bize ayrılan her bir kuruşta tüyü bitmemiş yetimin hakkı olduğunu her zaman olduğu gibi aklımızda tutacağız. Yaptığımız her işi doğru, hızlı ve kaliteli yapmak için azami gayret göstermeye devam edeceğiz.

Konuşmamın sonunda, şahsım ve tüm çalışma arkadaşlarım adına, görüşmelere yapacağımız katkı ve destekleriniz için şimdiden her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Milletimizin bize bir emaneti olduğu bilinciyle kullanacağımızı ifade ederek 2018 yılı bütçemizin ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum. Komisyonumuzun çok değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza sunumları için teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bugün iki bütçemiz var. Sanayi Bakanlığı bütçesinden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığının da bütçesini yapacağız. O yüzden, her zaman olduğu gibi, Komisyon görüşmelerinin başında belirtilmiş olan sürelele itinayla uyacağımı belirtmek istiyorum. Bu, Komisyon üyelerimiz için on dakika, Komisyon dışından gelen milletvekillerimiz için de beş dakikadır.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

a) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

c) Türk Standartları Enstitüsü

ç) Türk Patent ve Marka Kurumu

d) *Türk Patent Enstitüsü*

e) *Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu*

f) *Türkiye Bilimler Akademisi*

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, şimdi müzakerelere başlıyoruz.

İlk söz Sayın Kuşoğlu'nun.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bu ikinci bütçeniz olacak, hayırlı olsun. Sayın Hasan Ali Çelik'ten sonra değerli arkadaşımız, değerli Veysel Yayan da müsteşar olarak katıldı. Ekibiniz güçlendirildi, güçlendi. Dolayısıyla bu bütçede, geçen bütçe gibi değil, biraz eleştireceğiz sizi.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Geçen defa da eleştirmiştiniz Bülent Bey, unutmadık.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Usul olarak eleştirmemiz lazım ama biraz daha eleştiri dozunu artıracamız anlamında söyledim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, cevap için size ben sonra söz vereceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, sanayi çok önemli bir konu, bunu burada anlatmama gerek yok ama sanayileşme de farklı bir zihniyet gerektiriyor. Biz Anadolu'da ticareti bile çok iyi beceremeyen bir topluluk, çok şükür onları öğrendik, şimdi sanayileşmek istiyoruz, epeyden beri bu yolda gayretler sarf ediyoruz ama sanayileşmek farklı bir zihniyet gerektiriyor.

Tacir olabilirsiniz, alıp satmasını iyi becerebilirsiniz ama sanayileşmek ekip çalışması gerektiriyor, iyi hesap yapabilmeyi gerektiriyor, iyi bir muhasebe sistemine sahip olmayı gerektiriyor, iyi bir AR-GE gerektiriyor, akıl adamı olmayı gerektiriyor, bilim adamı olmayı gerektiriyor, her şeyi, dâhili, harici, bütün alternatifleri, şıkları hesaplamayı gerektiriyor tabii; kesinlikle farklı bir zihniyete ihtiyaç var sanayileşebilmek için. Bu nedenle de Sanayi Bakanlığı olarak sizin sadece geçen dönemki, geçen yıllık sunumda söylediğiniz gibi nicelik değil, nitelik de çok önemli, buna da dikkat edilmesi gerekiyor, bu tarafı da çok önemli, bu zihniyetin yerleştirilmesi için dikkat etmeniz gerekiyor.

Şimdi, en baştan söyleyeceğim, “Türkiye'nin Otomobili” başlığı altında, sunumuzda 2 Kasım'da Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde gerçekleştirilen bir törenden bahsettiniz. Mesela, bugün muhtemelen saat ikiyi, üçü bulur bizim gece buradan çıkışımız, geçen hafta da öyleydi. Çok merak ettim, bu otomobil konusu çok önemli diye düşünüyorum, Türkiye'nin sanayileşmesi açısından önemli. Çünkü sadece bir otomobil yapmak değil, yan sanayisiyle, zihniyetiyle çok önemli bir konu Türkiye için. İşin bu tarafını merak ettim, hafta sonu çalışmadığımız için zamanımı buna ayırdım, baktım, gazetelerde tam sayfa haberler var vesaire ama hiçbir şey anlamadım, gerçekten anlamadım; hatta, konuyla ilgili yazdım da.

BAŞKAN – O zaman, biz bundan sonra hafta sonları çalışalım, boşa gidiyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, geçen siz bize, sunumuzun sonrasında cevapları verirken şöyle demişsiniz: “Türkiye otomobil üretiyor, Türkiye'de de otomobil üretiliyor, teknik bir altyapısı var Türkiye'nin ama yerli otomobil konusu farklı. Bunun yüzde 20'si teknolojiye yüzde 80'i pazarlamadır, iş modeliyle ilgilidir. Bir elektrikli otomobil olacak bizim yapacağımız otomobil ama taksi modeliyle de başlayacağız; bu kadarını söyleyeyim.” Şimdi, orada biz bir yabancı markaya 40 milyon euro da verdik, sizden önceki bakan dönemindeydi.

BAŞKAN – 47.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O patent, orada yapılan prototipler falan hepsi çöpe atıldı, bir tarafa gitti, gazeteler öyle yazıyor. Şimdi, biraz önce söyledim ya, sanayileşmek bir zihniyet gerektirir. Otomobil yapıyorsanız, yeni bir zihniyetle, o farklı zihniyetle çalışacaksınız babayiğitlikle olmaz bu iş, babayiğitlikle sanayileşmek olmaz; babayiğitlik farklı bir şey. Sanayileşmek, söylediğiniz gibi, akıl gerektirir. Diyorsunuz ya, “Biz akılla, bilimle bu işi yapacağız.” Onu gerektirir, babayiğitlikle olmaz. Ben baktım fotoğraflara, 5 tane babayiğit...

BAŞKAN – Aklı ve cesareti olan babayiğitler yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - ...şaşkın şaşkın bakıyorlar, siz de garipsemişsiniz ortamı anladığım kadarıyla.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, burada direkt saldırı var, buna cevap verebilirsiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – TOBB Başkanımız da çıkmış, onları toparlamış, getirmiş; onlar da... Tek tek demeçlerine bakıyorum bu babayiğitlerin, holding patronlarının, hiçbiri “Biz bu işi yapacağız, ne yapacağımızı biliyoruz.” demiyor, hiçbiri bilmiyor, “Devletten destek istiyoruz.” diyor. İnanın, konuşmalarına bakın, demeçlerine bakın, hepsi diyor ki: “Devletten destek istiyoruz.” Ya, nasıl yapılacak? Bu nasıl bir zihniyettir? Tabii ki siyaset umuttur, siyasette umut vermek lazım ama bu, umutları istismar etmektir Sayın Bakanım. Bunu siz yapmıyorsunuz ama bu doğru bir iş değil. Otomobil diyerek, yerli otomobil diyerek Türkiye’nin istismar edilmemesi lazım ki benim bildiğim, Nihat Bey’den beri bu iş yapılıyor, on yıla yaklaştı, 2009’dan beri bu yerli otomobil, yerli otomobil, her sene, her bütçede bunu tartışıyoruz, konuşuyoruz, her sene bir şeyler söyleniyor; on yıl oldu. Bakın, siz burada diyorsunuz ki: “Otomobilin standartları, motoru ve özellikleriyle ilgili, girişimci grubun tercihleri belirleyici olacaktır.” Girişimci gurubun yani bu babayiğitlerin hiçbirinin bir tercihi yok henüz, hiçbir şey bilmiyorlar, “Devletten destek bekliyoruz.” diyorlar sadece.

BAŞKAN – İş sırlarını mı açıklasınlar Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “İnşallah önümüzdeki birkaç seneyi atlatırız, ya bu iktidar değişir, ya bir şeyler olur, kurtarırız bu işten.” Yani böyle garip bir anlayışla olmaz bu iş. Bu eleştiri size yönelik değil ama bu otomobil işi madem gündemde, madem sanayileşmemizin göstergesi, simgesi, en önemli konusu, bu iş böyle olmaz, hakikaten böyle olmaz.

BAŞKAN – Veysel Bey’i mi eleştirdiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, Veysel Bey’i eleştirmiyorum, Sayın Bakanı da eleştirmiyorum; burada komple olarak iktidarın siyasetini, vatandaşın, seçmenin umutlarını istismar etmesini eleştiriyorum, olmaz böyle bir şey.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buna cevap verecektir.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi mi, sonra mı cevap vereyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Yok, Sayın Bakanım, sonra vereceksiniz ama illa ki araya girmeniz gereken bir şey varsa ben size söz veririm.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Veysel Bey’le ilgili olarak da şunu söyleyeyim: Kendisi hem devlette hem de özel sektörde tecrübeli biri, geçen yıllarda biz demir çelik ithal ettik, devletin hatalı politikaları nedeniyle, devletin yaptığı yanlışlar nedeniyle biz gittik, etteki gibi yani nasıl tarımda tuttuk, kombinaları sattık, özelleştirdik, yanlış işler yaptık, ondan sonra et ithal etmek zorunda kaldık, et üretimini düşürdük, kendimize yetmez hâle geldik ve et ithal ediyorsak şu anda. Bir de ondan sonra

da diyoruz ki kendi hatalarımız görmeyip: “Ucuz et ithal ediyoruz, fakir fukaraya ucuz et yedireceğiz.” Aynı şeyi demir çelikte de yaptık biz. Demir çelikteki kapasitemizi Sayın Yayan çok iyi biliyor, galiba 35 milyon tonluk bir kapasitemiz var değil mi, yanlış hatırlamıyorsam?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI MÜSTEŞARI M. VEYSEL YAYAN – 52 milyon ton Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 52 milyon tonluk kapasitemize rağmen, o kapasitemizin aşağı yukarı üçte 2’sini ürettik ama kapasitemizi kullanmadığımız hâlde gittik, ithalat yaptık. Bu, devletin hatasıydı, bunların da olmaması lazım.

Büyüme rakamlarından bahsetmişsiniz Sayın Bakanım, şimdi, şu çok güzel sözü de size tekrar hatırlatmak istiyorum: “Ekonomi yönetimi olarak şayet isteseydik daha yüksek büyüme oranları da yakalayabilirdik ancak bunu yapmadık çünkü bu riskli bir büyüme olurdu. Ne pahasına olursa olsun büyümek doğru bir yaklaşım değildir. Mühim olan, kırılgnlıkları azaltan, sağlıklı bir büyüme modeli oluşturmaktır. Sağlıklı büyümenin yolu da özel sektörün yaptığı yatırımdan, üretimden ve ihracattan geçiyor.” Bu çok doğru. Şimdi, biz büyüyoruz, çok sağlıksız bir şekilde büyüyoruz hakikaten. Sanayiye, özel sektörün gelişimine bağlı olmayan bir büyüme bu. Zaten büyümenin içeriğine bakınca, renklendirirseniz, farklı renkler görüyorsunuz, her sene daha farklı -ithale bağlı, tüketime bağlı vesaire-sebeplerle büyümemiz gerçekleşmiş. Maalesef, o konuda da yanlış yoldayız.

Sanayileşme konusunda ve sanayinin teşviki konusunda geçen yıl söylediğiniz ve çok iddialı olduğunuz, sanayinin geliştirilmesi ve üretimin desteklenmesiyle ilgili bir kanun tasarısı getirdiniz, ben ondan çok umutluydum hakikaten ama çok fazla karşı çıkacağımız maddeler olmamasına rağmen -zeytinlikler hariç, zeytinlikler ve meralara karşı çıktık malum, biliyorsunuz- onun dışındakiler sanayiye geliştirecek, teşvik edecek maddeler değildi. Daha farklı, daha kapsamlı bir çalışma yapılması lazım. Hemen o sıralarda İSO’nun 500 büyük sanayi kuruluşu anketi yayımlandı, bunlar KOBİ’ler aslında, İSO’nun 500 büyük sanayi kuruluşu, üretimin yüzde 20’sini de bunlar karşılıyor, bu kuruluşlar karşılıyor. Demek ki sanayi üretimimiz ağırlıklı olarak KOBİ’ler tarafından yapılıyor ama bu çok doğru bir yaklaşım değil, çok doğru değil Sayın Bakanım. Uzak Doğu’daki yeni devreye giren ülkelerin de dünyayla rekabet eden şirketleri var, özellikle sanayi konusunda, bunların Türkiye’de de olması lazım. Büyük şirketler olması lazım, dünyayla rekabet edecek markalarımızın olması lazım. Küçük sanayiyle bunu yapabilmek, KOBİ’lerle bunu yapabilmek, dünyayla rekabet edebilmek mümkün değil. Büyük şirketler oluşturmamız lazım, dünyayla rekabet edecek, arkasında da devletiniz olacak.

“Çok AR-GE teşviki veriyoruz.” dediniz. Evet, veriyoruz, AR-GE teşviki. 500 büyük kuruluşta AR-GE harcamalarının artmadığını görüyoruz, tam tersine yüzde 13 oranına düştüğünü görüyoruz. AR-GE harcamaları artmıyor, o kadar teşvike rağmen düşüyor.

Yine, “Yüzde 3’ü hedefliyoruz.” diyoruz ama AR-GE’de, “Gayrisafi milli hasılanın yüzde 3’ünü hedefliyoruz.” diyorsunuz ama yeni seriyle yüzde 1’in altına düştü, değil mi? Şu anda böyle bir sıkıntı var, dolayısıyla daha farklı olması lazım, farklı ele alınması lazım bu konunun.

Bu İSO 500’le ilgili bahsettim, İSO 500 anketinde, 500 büyüklerde üretim, istihdam ve ihracatta artış yok, azalış var. Bakın, üretim, istihdam ve ihracatta artış yok, azalış var. Çok önemli bir konu: Bunların öz sermaye borç oranı yüzde 50’ye 50’ymiş bu firmalarda, şimdi ne olmuş biliyor musunuz 2016’da? Yüzde 38 öz sermaye, öz varlık; yüzde 62 borç. Tam tersine bir duruma gelmiş yani firmalarımız bir borç batağı içerisinde, sıkıntı içerisinde şü anda; bunu da görmemiz lazım.

Sayın Bakanım, biliyorsunuz sadece yeni bütçenizi, 2018 bütçenizi ele almıyoruz; 2016'da yani daha önce size Büyük Millet Meclisinin verdiği, halkın izin verdiği rakamları harcadığınız 2016 bütçesini de ele alıyoruz yani kesin hesabını. Sayıştay tarafından düzenlenen raporlar var, geçen dönem de şartlı görüş verilmişti Bakanlığımıza, bu dönem de, 2016'da da Sayıştay denetim raporu şartlı bir görüş vermiş; 1 tane denetim görüşünü etkileyen, 3 de denetim görüşünü etkilemeyen bulguları var. Önemli olarak görüyorum, bunların dikkate alınması lazım. Özellikle mühendislikle ilgili bakanlıklarda, kurumlarda işin muhasebe yönüne, kayıt yönüne, işin psikolojik yönüne, manevi yönüne çok fazla riayet edilmediğini görüyorum. Sizin Bakanlıkta da benzer durum var. Mesela KOSGEB'de de benzeri durum var, şartlı görüş KOSGEB'de de var. Orada da 5 artı 2 bulgu var, denetim görüşünü etkileyen ve etkilemeyen, bunların detaylarına girmek istemiyorum, on beş dakikaya yakındır konuşuyorum çünkü.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunda da, TÜBİTAK'ta da benzeri şeyler var. TÜBİTAK'ta da şartlı görüş verilmiş. TÜBİTAK daha önceki yıllarda çok kötü vaziyetteydi, önemli ölçüde bu konuda bir düzelme var, ondan da memnuniyetimi belirtiyim.

Sayın Bakanım çok uzatmayalım, çok arkadaşımız var bu konuda konuşmak isteyen. Bütçelerinizin hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum, başarılar diliyorum size canı gönülden.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, Türkiye Bilimler Akademisi mali ve bilimsel özerkliğe sahip bir kuruluşun temsilcilerinin ikinci sırada oturmaması, sunumlarını kendilerinin yapması gerektiğine ve Bakanın sunumunda Akademiye az yer verdiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben öncelikle bir usul sözü almak istiyorum, kısaca size bir şey soracağım. Sayın Başkan, hep bu konuda hassasiyetimiz var biliyorsunuz Komisyon olarak, bu özerk, bağlı veya ilintili kuruluşlar meselesi. Türkiye Bilimler Akademisi, bildiğim kadarıyla kanunla kurulmuş bir akademi ve özerk bir kuruluş. Yasasında aynen şöyle diyor: “Bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip bir kurumdur.” Ama bakın, buradaki görüntü aslında bilimin durumunu da özetliyor. Sayın Bakan, siz bilimi ikinci sıraya atmışsınız ve özerk bir kuruluşla ilgili de sunumu siz yaptınız. Mali özerkliğe, bilimsel özerkliğe sahip bir kuruluş olarak, bir akademi olarak bahsediyoruz, TÜBİTAK arkada ve Türkiye Bilimler Akademisi de arkada ve kendi sunumunu dahi yapamayan bir Türkiye Bilimler Akademisi var. Bunu nasıl bir bilimsel özerklik, nasıl bir mali özerklik? Bunu Komisyonumuzun da dikkatine sunuyorum. Mutlaka bilim özgür olmalı; özgür olmayan bilim, bilim üretmez zaten ve gelip burada Komisyonumuzda kendi sunumunu yapabilecek özerkliğe sahip olmalıdır. Biz ama Sayın Bakandan üç cümle duyduk yalnızca akademiyle ilgili ama akademiye duymadık Sayın Başkan, bu konuda görüşlerinizi merak ediyorum. Kendi bütçesi var herhâlde ve kendi hazırladı özerk olarak sanıyorum bu bütçeyi de, umut ediyorum ki öyledir.

BAŞKAN – Konuşmaları esnasında duyacaksınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Nasıl duyacağız, sunumda duymadık?

BAŞKAN – İlgili kurumdur, ilgili kurum olduğu için de...

GARO PAYLAN (İstanbul) – İlgili değil efendim.

BAŞKAN – İlgilidir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Nasıl bir ilgi var efendim? Protokol mu var aranızda? Yani “özerk bir kurum” diyor yasasında.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – İdareyle çalışıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, yok, bununla ilgili duyacak mıyız bilimin sesini burada?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Garo Bey...

BAŞKAN – Bilimin sesini her daim duyuyoruz da siz kulaklarınızı tıkıyorsunuz.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Garo Bey, şimdi, Sayın Başkanım “Yarım saatlik süreniz var.” diye baştan bana söyledi, ben de kırk dakika kadar konuştum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama özerk kuruluşlara ayrı süre veriyor Sayın Başkan.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Hayır, olabilir mi diye rica ettim, baktım süre kısalıyor, kısaltma durumunda kaldım, o bakımdan yoksa yani TÜBA'nın sunum yapması...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Anladım.

BAŞKAN – Sayın Bakan, onu Sayın Paylan size sormuyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Size demiyorum efendim.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Özerklik...

BAŞKAN – Sayın Paylan beni hedef alıyor efendim yani sizi değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani hayır, mesele şu...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Özerklik kendi başkanımı, kendi yönetimini seçebilme noktasındadır.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Mali özerklik” diyor efendim.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, evet...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yasasından “mali özerktir” diyor, mali olarak.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, TÜBA başkanımı biz atamıyoruz, TÜBA başkanımı Bilim Kurulu kendi içerisinde seçiyorlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet, doğru.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – İkincisi biz bütçeden TÜBA'ya bir para veriyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok efendim, kendi bütçesini yayımlaması lazım mali özerkse.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Yani bilimi destekliyoruz, bilimi ihmal etmiyoruz, bütçeden kaynak ayırıyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Burası çok önemlidir.

İşte efendim, bakın, görüntü, şekil önemlidir, usul o yüzden usul tartışalım diyorum. Bilimi siz ikinci sıraya atarsanız bilim ikinci sırada kalır Sayın Bakan. Eğer ki kendi sunumunu yapamazsa burada Türkiye Bilimler Akademisi mali özerkliği de yoktur. Bu kadar açık.

Bu görüntüyü böyle vereceksek Sayın Başkan, bilim böyle bir değer görür ülkemizde. Gelin, nasıl geçen gün İnsan Hakları Kurumuna bu önemi verdiyse beraberce yaptığımız eleştiriyle bilime de hak ettiği değeri, önemi verelim, kendi sunumunu en azından yapabilsin.

BAŞKAN – İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun yapısı ile Türkiye Bilimler Akademisinin kurumunun yapıları farklı.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Görüşünüzü merak ediyorum, bilim ikinci sırada mı kalsın?

BAŞKAN – Bilim mi? Yok, bilim en önemli unsurdur. Yani bilimi neyle sınırlıyorsunuz siz, sadece Bilimler Akademisiyle mi sınırlıyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır efendim, burada görüntü olarak.

BAŞKAN – Ben sanki öyle bir sınırlamadan, bir kapsama...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, hayır, asla.

BAŞKAN – ...bir çerçeveye sığdırmak istediğiniz gibi izlenim ediniyorum yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır efendim, değil.

BAŞKAN – Yani bunu kısır siyasi bir çatışmaya mı sokacağız, yoksa bilimi önceleyecek miyiz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tam tersine, bilim şu anda maalesef ülkemizde zor günler geçiriyor, bilim insanları zor günler geçiriyor. Bilim insanlarına hak ettikleri saygıyı, özerkliği verelim diyorum, bunun mücadelesini veriyorum ve sizin bu konuda görüşünüzü merak ediyorum.

BAŞKAN – Ben görüşümü zaten söyledim, daha nasıl istiyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani sunum yapmasın mı, bilim konuşmasın burada efendim?

BAŞKAN – Sayın Bakan konuşuyor ya işte bilim adına.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama olur mu, o zaman nasıl özerk olacak bilim?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Garo Bey, bakın, ben...

BAŞKAN – Müsaade edin bir...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – ...Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanım. Bakın, burada ne yazıyor: “Bilim, Sanayi ve Teknoloji.”

GARO PAYLAN (İstanbul) – Doğru, haklısınız.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Yani ben bilimden sorumlu Bakanım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, bilimden sorumlu Bakansanız...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ben konuşmazsam kim konuşacak, kusura bakmayın yani...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, bakın niye özerk kuruluşlar var o zaman, neden özerk kuruluşlar var?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Özerk de olacak, üyelerini kendisi seçiyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Neden “Mali özerkliğe, bilimsel özerkliğe sahiptir.” diyor yasasında?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Evet, sahip.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yasasında “özerk” diyor.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Özerk ve kendi geliri var, özel bütçe yani Bakanlığın içinde bir birim değil, siz devleti herhâlde şey yapmıyorsunuz yani devletin...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben çok iyi şey yapıyorum efendim, merak etmeyin.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bir genel müdürlük değil, ayrı bir kurum. Üyelerini kendisi belirliyor, kendisi seçimini yapıyor, bütçesi de ayrı, Bakanlığın içinde de değil bütçesi yani bu niye sorun oluyor, anlamadım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakanım, mesele şu: Bazı kurullar niye özerk kuruluştur? Çünkü siyasetin vesayeti olmasın, özgür olsunlar diye. Mesela İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu böyle bir kurumdur. Özerk olsun, siyaseti de yürütmeyi de eleştirebilsin. Bilim de böyle bir kurumdur; akademi, Türkiye Bilimler Akademisinin de böyle bir kurul olması gerekir. Özgür olmalı; niye mali özerkliği, bilimsel özerkliği var? Çünkü özgür olması için. Biz bu özgürlüğü burada da gösterebilmeliyiz, bu özerkliği, bu özgünlüğü burada da gösterebilmeliyiz. Bir beş dakika söz vermemizde ne mani var, zaten beş dakikadır konuşuyoruz. Yani kırk dakikanızın beş dakikasını bilime ayırsaydınız ne olurdu?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, benim konuşmamın üçte 1'i bilimle ilgiliydi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok efendim, sizin değil...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bilim, teknoloji ve sanayiyle ilgili söylüyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Biz özerk bir kuruluşun sözünü duyalım diye istiyoruz, mesele bu. Özerk olma görüntüsünü verelim diye istiyoruz.

Sayın Başkan, siz kararınızı verin, bilim nerede kalacak, ona göre ben devam edeyim.

BAŞKAN – Bilim olduğu yerde kalacak, siz devam edin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İkinci sırada kalacak, peki; kararınız bu yönde, peki.

BAŞKAN – Siz öyle algılıyorsanız öyle efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, ben de bu eleştirimi sunacağım tabii ki, ona göre.

BAŞKAN – Siz istediğiniz eleştiriyi sunun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, konuşmama başlayayım o zaman, tabii süremi baştan başlatın.

BAŞKAN – Ben yeni baştan başlatayım, hiç sorun değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, o usul tartışmasıydı.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

c) Türk Standartları Enstitüsü

ç) Türk Patent ve Marka Kurumu

d) Türk Patent Enstitüsü

e) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

f) Türkiye Bilimler Akademisi

BAŞKAN – Buyurunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın emekçileri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını görüşüyoruz. Şimdi, ülkemiz aslında üç konuda; bilimde, sanayide, teknolojiye maalesef hak ettiği noktada asla değildir. Yani elbette belli noktada gelişmeler vardı ama son yıllarda, özellikle son birkaç yıldır tekrar geriye doğru yürüdüğümüzü hissediyoruz, tekrar eski fabrika ayarlarına döndüğümüzü hissediyoruz. Çünkü Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bilim nerede olabilir? Özgür habitatlarda ortaya çıkar bilim. Dünyada şu anda hareket hâlinde olan bir şey var, nedir? Fikir, bilim ve bunlar özgür habitatlara doğru yürürler çünkü insanların fikirleri vardır, insanlar hep arayıştadırlar, merak ederler, meraklarını araştırmalara dökerler ve bu meraklarını da gidermek için bilim üretmeye çalışırlar. Yalnızca üniversitelerde değil, bir atölyenin başındaki bir usta da bilim üretmeye çalışır “Daha iyi nasıl yaratabilirim?” diye, kendi başına araçlar geliştirmeye çalışır ve bu çerçevede bu fikirler ortaya çıktığında “Bir fikrim var.” diyen ne yapar? “Bunu ben nerede geliştirebilirim, nasıl bir habitatta geliştirebilirim?” diye arayışa girer. Bu habitatlarda nerelerdir? Elbette sanayi anlamında bu önemlidir, teknoloji alanı ve üniversiteler. Bütün bunların özgür olduğu habitatlarda bu fikirler gelişir, inovatif fikirlere dönüşür ve sonra sanayinin konusu olur, sanayi bir sonuçtur, çıkan fikirlerin onları yalnızca ürettiği bir mecradır.

Ve bir şey daha var Sayın Bakan: Sonuç olarak sanayiye tartışacaksak buradaki başlıklarımız, “Nasıl bir sanayi?” meselesi. Bakın, sizin sunumunuzu dikkatle dinledim. Sanayinin sonuç olarak bileşenleri var Sayın Bakan, öyle değil mi? Yani sanayi pek çok bileşenden oluşuyor. Siz konuşmanız boyunca “İş adamları...” dediniz, “İş adamları, yatırımcılar, girişimciler...” dediniz. Ya, bir sefer şu “iş adamları” lafını terk edeli... Artık 2017 dünyasındayız Sayın Bakan, “iş insanları” diyoruz, yıllardır bunu dedirtmeye çalışıyoruz sayın bakanlarımızı. Maalesef, Türkiye Bilimler Akademisinin sitesinde de hâlâ “iş adamları” olarak geçiyor. Sizi de uyarıyorum Sayın Başkan, hâlâ “iş adamları” olarak geçiriyorsunuz. Bakın, birkaç kadın bürokrat arkadaşınız var, iş kadınları da var. O yüzden önce “iş insanları” diyebilmemiz gerekiyor sunumlarınızda Sayın Bakan.

Diğer mesele: Sanayinin esas bileşenleri Sayın Bakan, işçiler. Yani yalnızca “iş adamları, iş adamları...” diyorsunuz, ben “iş insanları” diyorum. Ya, sunumunuzda tek kelime işçilerden bahsetmediniz, tek bir “işçi” kelimesi duymadık sizden. İşçiler ya, milyonlarca insan, o sanayinin bileşenleri, sabahın köründe kalkıp akşama kadar emek üreten, iş güvencesiz ve iş sağlığı anlamında sıkıntıları olduğu için iş cinayetlerine maruz kalan milyonlarca işçi var. Ülkemiz iş cinayetlerinde Avrupa’da 1’inci sırada, dünyada 5’inci sırada, böyle bir ülkedeyiz ve onlarla ilgili tek bir kelime dahi etmediniz; çalışma şartlarıyla ilgili, zorluklarıyla ilgili, sendikal sıkıntılarıyla ilgili tek bir kelime sunumunuzda yok.

Sonra ne var bileşen olarak? Doğa var ya, ekoloji var. Tek bir kelime duymadık sunumunuzda doğayla ilgili. Yani bu sanayi yıllardır doğamızı kirletiyor, katlediyor, bununla ilgili “Ya, arkadaş, bu konuda bizim hedeflerimiz var. Bundan sonra doğayı kirletmeyecek, katletmeyecek sanayilere doğru yürüyeceğiz.” diye tek bir kelimeniz yok sunumunuzda.

Yani ne yok? İşçi yok, kadın yok, emek yok, doğa yok sunumunuzda Sayın Bakan, ne var? İş adamı da iş adamı... Eyvallah, olacak tabii ki, bu da bileşenlerinden biri, girişimci olacak, fikri olan insanlar olacak ama bu bileşenlerden yalnızca bir tanesi. Geri kalan bileşenleri unuttuğunuz sürece Sayın

Bakan, ne etkin bir bilimimiz olur ne sanayimiz olur ne teknolojimiz olur. Bu anlamda sizi uyarıyorum; umuyorum ki bunları içeren anlamda sunumlar bundan sonra yaparsınız veya cevaplarınızda bunlarla ilgili bir şeyler söylemenizi istiyorum.

Sayın Bakan...

BAŞKAN – “Sizi uyarıyorum.” Evet...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Beni mi dinliyorsunuz?

BAŞKAN – Siz “Uyarıyorum.” dediniz de ben de onu dinliyorum, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Peki, Sayın Bakan...

BAŞKAN – “Uyarmak” kelimesi biraz sert geldi de ona baktım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Uyarmak mı dedim ben? Uyarıyorum tabii ki, uyarmayayım mı? Sonuç olarak bir milletvekili, bir bakan arkadaşımızı...

BAŞKAN – İşte, ses tonunuzla birleşince biraz öyle geldi.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu ne hassasiyet!

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – “Uyarmak” biraz ağır oldu, öneride bulunabilirsiniz.

BAŞKAN – Efendim, ben hassas bir insanım Sayın Kürkcü, biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Peki, Sayın Bakanım, şimdi, iktidarınızın 2023 hedefleri vardı, öyle değil mi? Bilmiyorum, hedeflerinizin hâlâ arkasında mısınız, “500 milyar dolar ihracat yapacağız.” diyorsunuz öyle mi 2023’te? Bakın, yıllardır 150-140; 150-140 gidip geliyoruz, aynı yerde çakılmış kalmış durumdayız ve yüksek teknoloji ürünlerde yüzde 3 küsurdayız yıllardır. Ya, on beş yıldır iktidardasınız, on beş yıldır yüzde 3 küsurlardayız yüksek teknoloji ürünlerde ve siz diyorsunuz ki: “Biz on yıla kadar yüzde 8’e çıkaracağız, yüzde 15’e çıkaracağız.” Ya, Allah’ımızı severseniz, şimdi bir veri olur bir girdi anlamında, hani bu habitatlardan bahsettim ya, fikrin çıkacağı, bilimin çıkacağı, inovasyonun çıkacağı, teknolojinin çıkacağı habitatlar anlamında bir hayalimiz olur, bir verimiz olur elde, bir girdimiz olur, dersiniz ki: “Evet, ya, bu Bakan, bu Hükûmet, bunu yüzde 15’e çıkarabilir.” Ama maalesef bu anlamda bırakın ileriye gitmeyi, bilim anlamında geriye gidiyoruz. Bilim insanları, fikri olan insanlar, ülkemizden dışarı gidiyorlar çünkü fikrini burada geliştirebileceği bir habitat görmüyorlar. Bunun yerine ne kalıyor Sayın Bakan? Şimdi, düşünün ki, eğer ki siz inovatif, fikri olan insanları burada tutamazsanız ne yaparsınız? Sanayi anlamında bazı teşviklere girmek zorunda kalırsınız. Neyinizi teşvik edersiniz? İşçinizi. “Gel sanayici, burada ucuz iş gücü var.” Ne dersiniz? İşte, “OHAL var, bak, burada grev dahi yapamıyorlar.” dersiniz. Ne dersiniz? “Ben yüksek vergi almayacağım, yıllarca da sizden vergi almayacağım. On yıl boyunca sen yatırımını yap, biz sizden vergi filan almayacağız.” dersiniz. “Çevre meselesi, Hak getire, çok temiz olmasa da olur, yeter ki sanayi olsun.” dersiniz. Bütün bunlardan bizi kurtaracak şey Sayın Bakan, ülkemizdeki öncelikle özgürlük iklimini yaratabilmektir. OHAL’i devam ettiren bir iktidar, gelmiş burada diyor ki: “Ben yüzde 15 yüksek teknoloji ürün...” Hangi OHAL’le yönetilen ülkede yüksek teknoloji ürün ihracat oranı yüzde 15’e çıkmış? Bir tane örnek verin. Kuzey Kore’de mi, nerede çıkmış? Hangi ülkede var bu? Taklitten başka ne yapmış OHAL’i olan ülkeler? Ama özgürlüğü olan ülkelere doğru fikirler akmış, orada fikirler geliştirilmiş, patentlere dönüşmüş ve patentler de ya o ülkede ya başka ülkede imalata dönüşmüş. Ama Sayın Bakan, bu konularda gayet uzağız.

Bir konu daha var: Üretimler istihdam yaratmıyor Sayın Bakan. İstihdam konusunda, mutlaka... Bakın, işsizlik oranlarımız düşmüyor, yükseliyor. Diyeceksiniz ki: “Belli rakam artıyor. İş gücüne katılım oranları arttı.” Ama Sayın Bakan, hep 2002 öncesinden örnek veriyorsunuz ya, 2002 öncesinde

hiçbir dönemde bizim işsizliğimiz yüzde 8'in üzerine çıkmadı; şu anda, iktidarınızda yüzde 11 ve yükseliyor, genç işsizlik oranı yüzde 24 ve yükseliyor. İşsiz yüz binlerce, milyonlarca üniversite mezunu var. Bu anlamda tedbirlerinizle ilgili neler düşünüyorsunuz? Bu sanayide üniversitelilerin, işsizlerin istihdamı konusunda neler düşünüyorsunuz?

Bir şey daha var: Teknoloji iyidir, hoştur ama bir yandan insanların işini de alır, bir yandan yeni işler yaratır. Bu konuda neler düşünüyorsunuz? Mesela Batı'da şöyle şeyler var: Birçok sanayide robotlar girdi şimdi ve yakın gelecekte, bir on yıl, yirmi yıla kadar pek çok işi robotlar yapacak ve bu sanayideki işsizlik yani iş kaybetme oranı son derece yükselecek. Bazı ülkeler robot vergisini gündeme getirmeyi düşünüyorlar, diyorlar ki: "Milyonlarca insan var ve bunların işlerini robotlar alıyor." Bu konuyla ilgili düşüncelerinizi merak ediyorum. Yani istihdam nasıl yaratacağız, hangi konularda yaratabiliriz, hangi sektörleri teşvik etmek lazım ki gençlerimiz iş bulsunlar; bu konudaki görüşlerinizi merak ediyorum.

Diğer mesele: Kredi Garanti Fonu, bir kortizon etkisi, geçici olarak bir rahatlama yarattı; evet, yarattı, yaratır yani bünyeye kortizonu basarsanız rahatlama yaratır ama bakın, Sayın Bakan, sonuna geldik, yan etkileri de oldu ekonomide, faizleri filan yükseltti, şimdi Kredi Garanti Fonu'nu yükseltme imkânlarımız da yok gördüğüm kadarıyla. Ve yapılan bütün kredi garanti fonları, hepsi, biliyorsunuz ki borç çevirmeye yaradı yani işletmelerin borç sıkıntıları vardı, borcu çevirmeye yaradı ama yatırıma dönmedi Sayın Bakan. Bakın, kapasite kullanım oranları yüksek olmasına rağmen yeni yatırımlar gündeme gelmiyor. Neden? Çünkü güven meselemiz var Sayın Bakan. Yatırımcı ve sanayici, güven olmadığı için, geleceği göremediği için, OHAL'le yönetildiğimiz bir ülke ve daha da karışabilecek bir ülke olarak gördüğü için yatırımcılar... Siz de dediniz, yurt dışı yatırımlar artıyor. İnanın, pek çok yatırımcı, girişimci yurt dışında yatırım planlıyor; Türkiye'deki yatırımlarını azaltıyorlar, yurt dışında yatırımlar yapmaya başladılar. Bu anlamda da güveni öne koymayan bir bakış, ülkenin OHAL'den çıkmasını, özgürlüğü öne koymayan bir bakış, 80 milyona güven vermeyen bir bakış, maalesef, sanayide de büyümeyi yaratamaz diye düşünüyorum.

Yerli araba meselesine gelmek istiyorum, tabii ki herhâlde bugünkü meşhur konumuz olacak, herkes herhâlde bahsedecek. Sayın Bakanım, otomotiv sanayi dünyada yaklaşık 3 trilyon dolarlık bir gayrisafi hasıla yaratıyor. Biz de bunun yüzde 1 kadarını alıyoruz. 3,5 trilyon olabilir, son rakamları bilmiyorum, biz de yaklaşık yüzde 1'ini alıyoruz. Hep de öyle oldu, son on beş yıldır da, on yıldır da böyle gidiyoruz; yüzde 1. Nüfusumuz da dünyanın yüzde 1'i. Yani, bu anlamda elbette büyük bir sanayi ama çok da büyük bir pay almış değiliz yani nüfusumuzdan daha fazla bir payımız yok. Şimdi, önümüzdeki yıllarda bu 3 trilyon dolar, 3-4 trilyon dolar 7-8 trilyon dolara çıkacak yani dünya gayrisafi yurt içi hasılasındaki pay 7-8 trilyonla çıkacak. Neyle çıkacak? İnovatif fikirlerle çıkacak yani otonom arabalar, işte efendim, akülü, işte elektrikli arabalar ve arabaların iç dizaynlarıyla ilgili fikirlerle çıkacak.

Şimdi, arabanın karoserini yapmak hiçbir şey değil artık biliyorsunuz yani o şaseyi yapmak; bilgisayara koyuyorsunuz, oradan çıkıyor. Kasasını yapmak da bir şey değil. Bir dizayn, bir şekil şemal olacak tabii ki ama esas mesele inovatif fikir. Şimdi, bu inovatif fikriniz olmadan, arabaya artı değer katacak bir fikriniz olmadan "Ben araba yapacağım arkadaşlar, yerli araba yapacağım." diye çıkarsanız boşluğa düşersiniz. Ya, Tesla örneğini vereceğim, Tesla'nın önce arabası yoktu Sayın Bakan veya bugünlerde Apple arabaya çalışıyor, arabası yok şu anda. Tesla'nın da arabası yoktu dört yıl önce, beş yıl önce, çıktı "Benim bir fikrim var. Ben arabaya bir pil takarım, o arabayı 300 kilometre götürürüm." dedi ve fikirle dünyanın en büyük şirketleri içine girdi. Yalnızca fikir bakın, araba daha yolda yürümeden fikriyle çıktı, insanları buna inandırdı, "Evet, Tesla bunu yapabilir." dendi. Şimdi sizin fikriniz yok, yeni bir inovatif fikriniz yok yani bunu daha doğrusu sunmadınız, "E, ben yerli araba yapacağım. Ne yapacağım? Buna teşvik vereceğim." Ne diyor bütün yatırımcılar? "E, devlet teşvik verecek bize. Ne

yapacak? Vergi almayacak, kamu alım garantisi verecek.” falan filan. Ya, bununla ilgili deneyimlerimiz var Sayın Bakan, Anadolu deneyimimiz var mesela bununla ilgili; korumacı ve devletin teşvikiyle, himayesinde olan deneyimlerimiz var. Ama, eğer ki inovatif bir fikriniz yoksa o arabayı dünya liginde bir öteye çıkaramazsınız ve bunu açıklamadınız. Ve 5 benzemez bakın, birbiriyle hiç bugüne kadar birlikte iş yapmamış 5 şirketi bir araya getiriyorsunuz; e, bunlar ortak bir hedefe kilitlenecekler ve inovatif bir fikir bulacaklar. Bakın, siz 2015 seçimlerinden önce de Saab’ın bir arabasını getirdiniz 47 milyon euroya insanları inandırdınız işte, “Ey bize oy verin, biz yerli araba yapacağız.” O zaman da dedik, dünyada hiçbir araba yerli değildir yüzde 100, hiçbir araba. Her arabanın yüzde 50’si, 60’ı, 40’ı, 70’i yerlidir; geri kalanı dışarıdan parçalarını alır. Ama, yeter ki bir fikriniz olması lazım, o arabayı piyasada tutunduracak, katma değer katacak “Evet ya, ben bu arabayı alayım çünkü bunun artı şu özelliği var.” dedirtecek bir fikir lazım. Yoksa “yerli araba” dediğiniz ancak korumacı bakışa hapsolmuş bir noktada kalabilir Sayın Bakan, buna dikkat etmemiz gerekir.

Ve aynı zamanda rekabeti bozabilir. Ya bir sanayiniz var ya buraya sokacaksınız bir aktör, “E, ben buna teşvik veriyorum.” diyeceksiniz, mevcutlar ne olacak? Bununla ilgili de fikrinizi merak ediyorum. Nasıl, Rekabet Kurumundan görüş aldınız mı bununla ilgili bir oyuncu sokacaksınız.

Sonra, Bilimler Akademisine geleyim Sayın Bakanım, sürem daralıyor. Sayın Bakan, bakın, Bilimler Akademisine umuyorum ki sonunda konuşma şansı vereceksiniz, onlara da soruyorum. Ya, özerk olan bir kuruluştan bahsediyoruz ve bilim anlamında yalnızca o kurumdan bahsetmiyorum, genel anlamda bilim özgür değilse orada bilimden bahsedemeyiz, bir vesayet altındaysa burada olan görüntü gibi özgürlükten bahsedemeyiz ve özgürlüğün olmadığı yerde bilim çıkmaz Sayın Bakan. Ve bakın, dünyadaki ilk 500 üniversite içinde Türkiye’den tek bir üniversite yokken siz ülkeyi işte, yüzde 15 ihracatın içine yüksek teknoloji ürünü satan bir ülke durumuna getiremezsiniz Sayın Bakan. Bütün bunlar bakın, sizin Bakanlığınız konusu değil diyebilirsiniz ama sizin Bakanlığınızın tam da konusu. Bunlarla ilgili bence ilk çağırışı sizin yapmanız lazım. Bilimin özgürlüğü, üniversitenin özgürlüğü, hapiste olan akademisyenlerin özgürlüğü, gazetecilerin özgürlüğü; bunların hepsi sizin konunuz Sayın Bakan.

Bakın, patent meselesinde hemen bir örneğini vereyim. Türkiye’de 1 milyon kişiye düşen patent sayısı 15, 16, 17; rakamları siz verin, benim bildiğim 15, 16, 17 veya 20 olmuş olabilir son yılda; bu iki yıl öncenin rakamı bendeki. 1 milyon kişiye kaç patent veriyoruz biz? 15, 16, 17 çıkarıyoruz. Ya, bu Japonya’da kaç? 2.600, 2.700; son rakamı bilmiyorum, siz söyleyin yani 150 katından fazla, 100 katından fazla; Almanya’daki oran belli, Kore’deki oran belli. Sayın Bakan, bu noktada bakın, patentlerin çıkması için bütün saydığım unsurların... Türkiye’de o habitatu yaratmamız gerekiyor. O habitatu yaratmadan maalesef ne yerli otomobil, yerli ve millî olabilir ne katma değeri olabilir ne bilim özgür olabilir ne de diğer sanayilerde bu anlamda katma değerli ürünler üretebiliriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç’in, İstanbul Milletvekili Garo Paylan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerle ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, yanlış anlaşılma olmaması ve kimsenin kafasında bir istifham kalmaması, Sayın Paylan’ın da söylediklerinin yanlışlık oluşturulmaması açısından bir iki şeyi vurgulayacağım. Tabii ki bizim insana ve bilime vermiş olduğumuz değeri siyasi kısır tartışmanın içerisinde tartışmamız mümkün değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bana mı satışıyorsunuz? Kısır...

BAŞKAN – Şöyle: Türkiye Bilimler Akademisi “Amaç” maddesi: “Türkiye’de tüm bilim alanlarındaki araştırmaları, bilimci kişiliğini ve araştırmacılığı özendirmek ve bu alanlarda emeği geçenleri onurlandırmak; gençleri bilim ve araştırma alanına yönleltmek; Türkiye’deki bilimcilerin ve araştırmacıların toplumsal statülerinin yükseltilmesi ve korunmasına çalışmak; bilim ve araştırma standartlarının uluslararası düzeye çıkarılmasına yardım etmek amacıyla, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanına bağlı tüzelkişiliğe, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahip Türkiye Bilimler Akademisi (Kısa adı TÜBA) kurulmuştur.” diyor. Burada, bağlı kuruluşların tamamı, hepsi ilgili ya da bağlı olduğu Bakan arkadaşlarımız tarafından sunumları yapılmakta...

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Mali özerkliğe sahip” onu vurgulayın lütfen.

MEHMET BEKAROOĞLU (İstanbul) – Bilimsel ve mali özerklikle?

BAŞKAN – ...sadece ilişkili kurumlar, öz kurullar bunun dışında kendi bütçe sunumlarını kendileri yapmaktalar.

Sayın Bakanımızın konuşma metninin içeriğine müdahale edemem ama süresine müdahale ederim. Yani, ağırlığı nereye verir, nereye vermez, o Sayın Bakanın kendi takdiridir; onu da ayrıca vurgulamak istiyorum.

Ve Sayın Ayhan buyurunuz lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Mali özerliğe vurgu yapmadınız Sayın Başkan.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

c) Türk Standartları Enstitüsü

ç) Türk Patent ve Marka Kurumu

d) Türk Patent Enstitüsü

e) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

f) Türkiye Bilimler Akademisi

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokrat ve basın mensupları; hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bugün, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi üzerinde görüşmeler yapıyoruz 2018 yılı için.

Öncelikle, ifade etmek istediğim bir husus var: Sayın Müsteşarı tebrik ediyorum, otuz beş senelik arkadaşım Planlamadan, öncelikle tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, ben sizin konuşmanızda öncelikle şunu vurgulamak istiyorum: Hedefler bölümünde koyduğunuz on sene içinde imalat sanayinin ihracat içinde yüzde 15 paya sahip olmasını, bir hedef olarak algılıyorum. Hakikaten, bunu yapabilirsiniz tebrik ederiz, bu olursa; inşallah Türkiye bunu başarır, daha iyisini de başarır, başarmak zorunda da; burası çok önemli. Ama, burada özellikle

söylemek istediğim bir husus var. Bir ekonomide sürdürülebilir bir iktisadi büyümenin sağlanması ekonomik ve sosyal kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için makro dengelerin öncelikle sağlıklı olması lazım.

Şimdi, Türkiye ekonomisinde tasarruf-yatırım dengesi arızalı, cari işlemler dengesi arızalı, finansman dengesi, bütçe dengesi arızalı; borç düzeyi ve fiyat istikrarı gibi makro hususlarda hassasiyetle durulması gereken hususlar var, bunlar da sıkıntılı. Bununla birlikte, büyüme oranı ve büyümenin kaynakları, yatırım, üretim, ihracat yapabilme ve yeterli istihdam oluşturabilme kapasitesi bir bütünlük içerisinde özenle ele alınması gereken temel konular. Bunu şunun için söylüyorum: Sizin konuşmanızda gerçekten yaptığımız icraatları sürenin imkân verdiği içinde ifade etmeye çalıştımız. Ama, burada ekonomik kırılğanlıkları giderecek ve makro dengeleri destekleyecek nitelikte özellikle de yerli kaynakları kullanmak lazım. Bir kere, öncelikle, bizim ekonomik anlamda sanayicinin içinde bulunduğu bir ekonomik çevreyi dikkate almamız lazım, şartları dikkate almamız lazım.

Bizim konuşmalarımızın bir gün sonra hepsi tutanaklarda çıkıyor Sayın Bakanım, hiç zorlamayın, bizimki neticede bir şey.

Şimdi, 2012 yılı programı, bu bundan dört beş sene önce, devamlı olarak aynı metin yer aldı. Ben bunu her yerde okuduğum için bu metinden çıktı programın ve çıktığı için sanki bütün bu işler düzelmiş gibi oldu ama özellikle içinde bulunduğumuz ortamı bir kere tekrar Hükümetin ağzından, Hükümetin görüşüyle ifade etmek istiyorum: Sanayinin kredi maliyetlerinin yüksekliği –bu, o tarihten daha fazla yüksek şu anda- kayıt dışı ekonomi ve düşük fiyattan, ithalattan kaynaklanan haksız rekabet -bugün yine var- bürokrasinin fazlalığı, kamunun sağladığı bazı girdilerin fiyatlarının uluslararası fiyatlara göre yüksekliği, vergi oranlarındaki yükseklik gibi temel sorunlar devam ediyor. Vergi oranlarını şimdi yükselttik, Komisyondan geçti, aşağıda bir daha şimdi görüşülecek, kanun olarak çıkacak. Ayrıca teknoloji üretiminde yetersizlik, ileri teknoloji kullanımının hızlı yaygınlaştırılmaması; nitelikli iş gücü eksikliği, yüksek katma değerli ürünlerde sınırlı üretim kabiliyeti, tesislerin üretim ve yönetim yapılarında modernizasyon ihtiyacı, sanayinin kapasitesi ve potansiyeli konusunda yatırımcıların bilgiye erişimdeki zorluklar gibi genellikle yapısal nitelikteki sorunları devam ediyor. Bugün bu programdan çıksa da aynı olaylar vakıa.

Ben TOBB Genel Kurulunda Sayın Genel Başkanım adına bir konuşma yaptım, Sayın Ana Muhalefet Partisi Lideri ve Sayın Başbakan da bir konuşma yaptılar, orada ben zaman zaman Denizli Sanayi Odası Başkanının ifadelerini toparladım ve dile getirdim. O ne diyor? “Sekiz on seneden beri Denizli’de yeni bir fabrikanın temel atılması olmadı.” diyor, “Yeni bir iş sahası, yeni bir fabrika Denizli’de maalesef açılmadı; dolayısıyla Denizli yerinde saymaya başladı.” dedi. “Yeni yatırımlara heveslenilmediğini, yeni yatırımların içerisinde olunmadığını görüyoruz. Türk sanayicisi gibi Denizli sanayicisi de yatırımdan uzaklaştı. Sanayici, varlıklarını koruyabilmek için arsa spekülasyonları ve büyük bina rantları peşine düşmek durumunda kaldı. Yatırımın olmadığı bir ülkede istihdamın iyiyeye gitmesi beklenemez.” diyor. “Büyümesini ihracata dayanmış bir ülkenin yatırım olmadan, üretim kapasiteleri artmadan daha ileri gitmesi mümkün değil.” diyor ve en sonunda da “Mevduat faizinin 14-15 olduğu ülkede kredinin yatırıma dönüştürülmesi için yüzde 20’lerin üzerindeki bir rakamla yatırım yapılamaz.” diyor.

Şimdi, faizler düşüken de özel sektör yatırımlarında problemler vardı. Bunları ne yapmamız lazım? Düzeltmemiz lazım. Başta söylediğim olay, yani sağlıklı bir ekonomik ortamın, makro dengelerin biraz, tam olarak şey olmasa da yatırım yapma ortamını bize sağlaması lazım, öngörülebilir olması lazım. Şimdi, yarın bize yatırımın maliyetinin ne olacağını bilmeden yatırıma girecek bir iş adamının

varlığından söz etmek mümkün değil. Otomobil meselesi, tebrik ediyorum, başarılar diliyorum. Eğer bunu Türkiye başarırsa hepimizin başarısı olur. Bunu özellikle de ifade etmek istiyorum ama buralarda hassas olan hususlara da dikkat etmek lazım.

Şimdi, bakın, Türkiye’de uygulanan ekonomi politikaları neticesinde imalat sanayi geri plana atıldı; rant odaklı inşaat, emlak sektörü, perakendecilik, hizmet sektörleri özendirildi; bu bir kere kesin. Sanayicimizin borçlarının toplam varlıkları içindeki payı 2016 yılında yüzde 60’lara yükseldi. Kârlılık ve öz kaynaklardaki azalma nedeniyle şirketler finansman sağlamak için daha fazla yabancı kaynak kullanmak zorunda kaldı. Bu durum tehlikeli bir hâl aldı; Hükûmet şimdi buna bir tedbir geliştirmeye çalışıyor, izlemeye çalışıyor, torba yasada Merkez Bankasına böyle bir yetki veriyoruz.

Bilançolarda biriken kur riski, reel kesim için belirsizliği artırmış, dış şoklara Türkiye’yi açık hâle getirmiş. Sanayicimiz son yıllarda hem faiz hem de kur artışından kaynaklanan zararlarını kapatabilmek için uğraşiyor. Finansal kesim dışındaki firmaların, varlıkları ile yükümlülükleri farkı yani net döviz pozisyon açığı 2002 yılında 6.5 milyar dolarken 2017 Ağustos ayı itibarıyla 212 milyar dolara yükselmiş. Artan döviz kuru, firma bilançolarını olumsuz etkilemiş, ithal girdideki kurdan kaynaklanan fiyat artışları ürün maliyetlerini artırmış, içeride fiyatları artırma baskısı yaratırken dış pazarda bu fiyatlarla rekabet güçleşmiş.

Şimdi, 2017 yılında millî gelir şimdye kadar yüzde 5 büyüdü. İmalat sanayi üretim artışı da buna paralel 4,9. Millî gelirin içindeki payı yüzde 18,3’e çıkıyor. Ancak temmuz ayı itibarıyla sanayi sektörü istihdamının toplam istihdam içindeki payında artış gerçekleşmemiş, yüzde 19’dan daha aşağı düşmüş. Özellikle, ifade etmek istediğim bir husus var Sayın Bakan: TÜİK tarafından sanayi üretim endeksi verilerine göre 2016 yılında sanayi üretimi yüzde 1,8 artıyor. Sanayi üretimi yüzde 1,8 artarken sanayideki katma değer artışının yani sanayi büyümesindeki artışın yüzde 4,2 olarak açıklanması izaha muhtaç, burada bir problem gözüküyor.

Bunun dışında, Türk sanayisindeki temel sektörlerin önemli bir bölümünün yüksek oranda ithal ara malı ve yatırım malına bağımlı hâle geldiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Yapmış oldukları ihracatın ülkemize bıraktığı katma değeri düşük oluyor. Türk sanayisinin ithalata bağımlılığı giderek artıyor. 2017 yılında imalat sanayi ithalatı toplam ithalatın yaklaşık yüzde 82’sini oluşturuyor. İhracatın yerli girdi ve teknoloji yoğunluğu maalesef dünyanın çok gerisinde. İmalat sanayi ihracatının, ihracatın üçte 2’si orta altı ve düşük teknolojili. İmalat sanayi yatırımlarının yüksek teknoloji ürünlerinin payı 2003 yılında yüzde 6,5; 2016 yılında yüzde 3,5’a gerilemiş. Bu oranın, gelişmiş ülkelerde, dünya ortalaması yüzde 24. İmalat sanayinin ihracat artışı 2015 ve 2016 yıllarında negatif, 2017 yılında yüzde 10 artış görülüyor. İthalatta benzer trend var, 2015, 2016 negatif; 2017’de de yine artış görülüyor. Yani ne kadar ithalat yapıyoruz, o kadar ihracat yapıyoruz. O kadar ihracat yaptığımız konusunda da endişelerim var, biraz sonra geleceğim özellikle bir hususa.

2018 Programı’nda “Hedefler” başlığında “İmalat sanayinde yapısal dönüşüm” diyor,, orta vadeli programda da aynı şeyi söylüyorsunuz, doğal. Şimdi, bu yıl değil on dört yıldır aynı şeyler söyleniyor. Ancak bakıyoruz, bu belgelerde -takdir ettiğimiz yönleri de söylüyoruz ama- yapısal dönüşümü gerçekleştirecek bir şey gördüğümü söylemem mümkün değil. İsterseniz 2018’de alacağınız tedbirleri burada sıralayalım, bunların hangisi evveleminde Türk sanayisinin ithalat bağımlılığını azaltacak, dolayısıyla katma değer üretimini artıracak, bunu bir ifade edelim: “Kamu alımlarında yenilik.” Yerleşme ve teknoloji kriteri getireceksiniz; güzel, şimdye kadar zaten olması gerekendi. Geçen yıl yaptığınız üretim reformu torba düzenlemesinde, sanayici, kamu alımlarında yüzde 25 fiyat avantajı bekliyordu; siz bunu yüzde 15’e çektiniz, biraz önce de ifade ettiniz. “Piyasa gözetim ve denetimi;” burada ancak kalitesiz, ucuz ithalatı önleyebilirsiniz piyasa denetimiyle. Tüketime yönelik tedbirler

nihayetinde bunlar. “Sanayinin dijital dönüşümü yol haritası” diyorsunuz. “OSB’lerde tasarım ve dijital dönüşüm” diyorsunuz. Bu torba yasada OSB’lere mera alanlarını tahsis ettik, boşalttıkları yerlerde inşaat yapılmaz, hayvancılığın hâli zaten meydana, onu görüştüğ. Hangi tarafa kayarsanız kayın problem büyümüş vaziyette. Biz ancak ileriye yönelik bakmaktan ziyade problem çözmeye yöneliyoruz. Problem çözmeye yöneldiğiniz zaman –ki çözülmesi lazım- ileriye yönelik gelişmeleri dikkate almamız biraz zor.

Şimdi, burada güzel bir şey söylemişsiniz “Ulusal yaşam döngüsü değerlendirmesi” diyorsunuz programda. Bunlar hakikaten kulağa çok hoş geliyor Sayın Bakanım, bunların entelektüel cazibesi de çok yüksek baktığımız zaman, “Politika ve tedbirler.” Şimdi, bu üretim reformunu getirdiniz -siz de takdir ediyorsunuz, hatta sizin moralinizi de bozdu diye düşündüm ben, üzülüm de- orada tek konuşulan şey zeytinlik meselesiydi. Hâlbuki, olay sanayinin olayı, burada genel olarak gündeme taşınan şey zeytinlik meselesi oldu. Kamuoyuna üretim reformu olarak tanıtıldı. Böyle olunca, akla, mevcut üretim ve sanayi yapısını ıslah eden, dönüştüren, üretim dostu hâle getiren, üretim süreçlerini planlayan, dönüştüren, dışa bağımlılığı azaltan, katma değer üretimi ve ihracatı teşvik eden bir yol haritası geliyor. Üretkenlik, katma değer artışı, ileri teknoloji, markalaşma; bütün bunları dikkate almamız gerekiyor. Uluslararası rekabet gücünün artırılması adına çözümler, stratejiler içermesi lazım. Bunlar yine başka bir zamana kaldı gibi geliyor.

Bir de sektörel stratejileriniz var: Makine Sektörü Strateji Belgesi, Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi, Kimya Sektörü Strateji Belgesi, Elektrik ve Elektronik Strateji Belgesi; otomotiv için aynı, tekstil için aynı. Özellikle demir çelikte geçtiğimiz günlerde yoğun tartışması yapılan olayda, ben, Sayın Genel Sekreterin neler çektiğini biliyorum. Zaman zaman açar konuşurduk genel anlamıyla; bir tarafta Hükümet, bir tarafta muhalefet, bir tarafta iş adamları; gerçekten sıkıntılı bir alan vardı.

Bir de özellikle benim şu anda üzerinde hassasiyetle durmak istediğim bir şey var Sayın Bakanım, belki rakamları vereceğim ama bu rakamların hakikaten kamuoyuyla paylaşıp tartışılması lazım. Burada ne var? Sizlerin çok iyi bildiği dâhilde işleme rejimi kapsamı var. Dâhilde işleme rejimi oranı 2002 yılında yüzde 18’di, şu anda gerçekten toplam ihracatın yüzde 45’i bu alandan gidiyor. Sayın Bakanım, emin olun çok üzüldüğüm bir şey var: Altında, ilk atamalarında imzası olan insanlar “Şu rakamları bana verin.” dediğimde -bunu zaten Bakanlığın internet sitesinden aldılar- resmî yazı istiyorlar. Yani orada da biz yetkili olduk yani, biliyoruz, rakamları istediğimiz zaman da temin edeceğimizi biliyorlar. Şimdi, burada, Türk sanayisini hakikaten batırma durumuna geldi bu olay, bunun üzerinde bir durmamız lazım. Bakın, dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ithalatın ihracat içindeki payı: Bilgisayar ve elektronik ürünlerinde yüzde 67,7. Yanlış söylüyorsam “Yanlış söylüyorsunuz. “ veya “Yalan.” desin birisi veyahut da “Bu rakam, bu.” desin. Bunu da bilmiyoruz. Şimdi, ana metal sanayisinde yüzde 60,7; temel eczacılık ve malzemeler sektöründe yüzde 59,3; ulaşım araçlarının imalatında yüzde 47,7; ticari ve ağır vasıta üretiminde yüzde 43,2. Bunlar çok yüksek oranlarda. Eğer ithalat yapamazsak, sıkıştığımız anda zaten ihracat da mümkün değil.

Türk sanayisinin bir diğer sıkıntısı, artık içerideki tüketim için de ara mal imalat sanayisine ara malı temin etmek zorunda kalmamız. Bu, gerçekten sıkıntılı bir hâl. Şimdi, dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ithalat, sektörün toplam ithalatının neredeyse yarısı hâline gelmiş. Bununla ilgili ben araştırma önergesi de verdim. Gelin, şuna bir bakalım yani baktığımız zaman Hükümet bundan ne zarar görecek? Bir komisyon kursak, Türk sanayisinin en önemli meselesini otursak konuşsak, uzmanlarını çağırsak, “İleride ne olur?” desek ne olur sanki? Yani hakikaten ileriye yönelik bir şeyden ziyade, biz, özellikle ihracatçıların sıkıştığı alanlarda problem çözmeye yönelik bir şey yapıyoruz. İleride ne yapacağız?

Peki, bu problemi çözdük, yeni yatırım olmadığı zaman ne yapacağız? Geçmiş dönem çeyrekleri itibarıyla bakın millî gelirdeki gelişmelere, yatırıma, hepsi negatif özel sektör yatırımları. E, buna da bir bakmamız lazım. Bu yatırım olmazsa ileriye yönelik ne yapacağız? İhracatın birim değeri 2016'da 1,75 dolar, 2014'te 1,98 dolardı. Bu, gelişmiş ülkelerde 4-6 dolar arası. Şimdi "Bizde 3 doların üstüne çıkaracağız." diyoruz. Tekstil ülkesiyiz, tekstilde kilogram ihracatımız ortalama 5 dolar civarında. İleri tekstil ürünlerine bakıyoruz; İtalya'da, İspanya'da bu, 115 dolar. Sanayide alınacak ciddi tedbirlerle ancak bu olabilir.

Şimdi, Sayın Bakanım, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının ekim ayı rakamlarına bakıyoruz... Burada da rakam açıklanırken Hükümetin de bu konuda biraz samimi olması lazım. Neden diyorum? Şimdi, bakıyorsunuz ihracat ekim ayında son on yılın ekim ayının en yüksek ihracatı olmuş. İyi de bir ay öncekiye baktığımız zaman yüzde 85 artmış dış ticaret açığı. Şimdi, iyi gibi gösterirsek bu, Hükümetin ve Türkiye'nin avantajına değil. Tedbir almada da sıkıntı çekiyoruz. O zaman, Türkiye'nin geleceğine iyilik yapmıyoruz. Ekim ayında ihracat yüzde 9 artıyor ama dış ticaret açığı yüzde 74,5 artıyor, eylül ayında yüzde 85'ti bu. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 75'ten bu yıl ekim ayında yüzde 65'e gerilemiş, eylül ayında yüzde 59'du. Bu manzaraların bütün hepimizi; iktidarı, muhalefeti, sanayicisi, hepimizi rahatsız etmiş olması lazım.

Şimdi, hep rekordan bahsetmek... İşte, TİM'in bir yerde ihracat artarken her ay ülkenin çeşitli illerinde bunu açıklaması iyiyken şimdi de bir açıklasınlar, bir görelim. Yani bu da önemli, bir tedbir alalım. Şimdi, burada, tabii, devlet ciddiyetiyle hareket edersek sizler de, bizler de, ülkemiz de bundan fayda görür.

Diğer taraftan KOBİ'lere bakıyoruz. Şimdi, KOBİ'lerde finansman: 2010 yılında 125 milyar lira olan KOBİ'lerin kredileri -yanlışım varsa lütfen düzeltin- 2017 yılında yaklaşık 500 milyara ulaşıyor. Şimdi, hızla artıyor takibe düşen krediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiñ geçti)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ayhan.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Takipteki kredi oranı toplam takipteki kredilerin üzerinde. Mevcut borç sorunu çözümlenirken bir yandan gelir artışı sağlayacak program uygulamaya konulmalı, diğer yandan finansal farkındalık ve alınacak makroihtiyati tedbirler tekrar borç tuzağına düşülmesini engellemeli.

AR-GE'yle ilgili falan da söyleyeceğim birtakım şeyler vardı, strateji belgenizde. Bunu, Sanayi Bakanlığıyla ilgili konuşmalarımda, gerek Genel Kurulda gerek bütçeyle ilgili, diğer kanunlarla ilgili hususlarda onları detaylı bir şekilde ele aldık, onun için onları fazla şey yapmayacağım ama bu sefer Bakanlığın bütçesinin rakamlarına baktım. Orada, başlangıç ödenekleri ile harcama arasında bir düzelme var. Ben daha önce Sayın Bakana "Bu, savaş bütçesi gibi." bir şey söylemiştim; hakikaten sonra gitti Millî Savunma Bakanı oldu, şimdi Başbakan Yardımcısı. Burada bazı hususlara da baktığımız zaman, yine diğer kurumların bütçelerinde -belki yanıma almadım ama- başlangıç ödenekleriyle... Mesela, şimdi, bakıyoruz Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2016 yılı başlangıç ödeneğine, harcaması başlangıç ödeneğinin yüzde 63 altında. E, öbür taraftan bakıyoruz, harcamanın çok üstüne çıkmış, yaklaşık o da yüzde 70'ler civarında, 2017 yılı başlangıç ödeneği 2016 yılı harcamasının üstünde. E, diğer taraftan, başlangıç ödeneği 2017'ye baktığımız zaman, 2018'in bütçe teklifinde yüzde 51'lik bir artış var. Bunların olmasına da bir şey demiyoruz yani

ödenek artışı falan güzel şeyler ama bunların bize ne getireceğine de bir bakmamız lazım, bunu çok iyi incelememiz lazım. Diğer kurumlarda da -bütçelerin detayına girmek istemiyorum- benzer şekilde gelişmeler var.

Ben hakikaten bu işin ciddiyetle ele alınması gerektiğine inanıyorum. Bu, sanayi stratejisini falan hakikaten ciddi olarak gözden geçirelim, Türkiye Büyük Millet Meclisine de getirelim, kimi çağırıcaksak çağıralım, ileriye yönelik önümüze de bir perspektif koyalım ve bu işi götürelim. Yani sadece bunu stratejiye yazdık, işte “Orta Asya’nın, Ön Asya’nın şunu olacağız, bunu olacağız .” demekle... Güzel ama bunun rakamsal alt bazına bir bakmak lazım, yapabilir miyiz, yapamaz mıyız, neler yapmak lazım, stratejik sektörler mi seçeceğiz, değil mi? Bütün bunlarda herkesin söylediği aynı doğrular var, dolayısıyla onlarda birleşmek mümkün. Ben şimdiden -fazla da uzatmak istemiyorum- bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Sayın Kavcıoğlu, buyurun.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Ekonomilerde reel kesim tarafından gerçekleştirilen tasarruflar finansal kesim tarafından toplanır ve tekrar reel kesime kullanırlar. Ülkemizde reel sektör dinamiklerinin tam ve etkin olarak çalışmaması tasarruf oranlarımızın yetersiz kalmasına sebebiyet vermektedir. Bakıldığında ülkemiz reel sektörünün sorunları yapısal ve konjonktürel kaynaklı olabilmektedir. Girdi ve üretim maliyetlerinin yüksekliği, enerji maliyetlerinin yüksekliği, yüksek kredi maliyetleri; Çin, Hindistan, Rusya gibi Asya ülkeleri ile Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden yapılan ucuz, düşük kaliteli ithalatın neden olduğu haksız rekabet, büyüyen kayıt dışı sektör ve yarattığı haksız rekabet, düşük iş gücü verimliliği gibi artırabileceğimiz birçok nedenle reel sektör dinamiklerimiz etkin çalışmamaktadır. Bu gibi durumları düzeltici önlemleri alma noktasında çalışırken ülkemizde özellikle küçük, orta, büyük işletmelerin sorunlarına eğilmek, özellikle de finansman sorunlarını çözmeye çalışmak reel sektör sorunlarımızın çözümü için büyük önem arz etmektedir. 2010 yılında yapılan reel sektörün finansman sorunlarına ilişkin bir ankette -daha sonrasında da çok farklı bir değişim olmadan- bankaların kredilere uyguladığı faiz oranlarının yüksekliği, bankaların uzun vadeli kredi vermekten kaçınıyor olması, kredi kullanımında karşılaşılan bürokratik işlemlerin çokluğu, banka dışı finansal kurumların sayıca azlığı önemli sorunlar olarak görülmektedir. Finans sektörünün reel sektörü fonlamada yetersiz kalması da bu ankette öne çıkan diğer finansal sorun olarak ifade edilmektedir.

Bakıldığında, reel sektörümüzün en önemli dinamiği KOBİ’lerdir. Ekonomilerde büyük işletmelerin yerine getiremediği birçok işlevi yerine getirmeleri nedeniyle KOBİ’ler tüm ekonomiler için büyük önem taşımaktadır. KOBİ’ler değişen müşteri taleplerine hızlı ayak uydurabilmekte ve istihdam yaratma, girişimciliği teşvik, ürün farklılaştırması, verimliliğe katkı, büyük işletmelere ara malı üretmek ve millî gelire katkı yapmak gibi ekonomiye birçok katkı sağlamaktadırlar. KOBİ’lerin finansman ihtiyaçlarının karşılanması ve rekabet güçlerini artırarak ekonomiye katkılarını artırmak adına Hükümetimiz, başta KOSGEB olmak üzere, birçok kurum ve kuruluşlarıyla önemli destekler sunmaktadır. KOBİ’lerin büyümeye daha fazla katkı vermelerini teşvik etmek ve ihtiyaç duydukları finansmana erişmelerine imkân vermek üzere son olarak 2017 yılında KOSGEB sıfır faizli işletme kredisi faizi desteği sunulmuştur. Hükümetimizin sunduğu bu desteğe baktığımızda, 540 bin yeni başvuru yapılmış, 2016 yılı sıfır faizli işletme kredisi faiz desteğine başvuru yaparak destekten yararlanamayan 229 bin işletmeyle birlikte toplam 770 bin başvuru olmuştur. Bu başvurular arasında gerekli şartları

taşıyan 460 bin işletme bütçe imkânları çerçevesinde bankalardan 20 bin ile 50 bin arasında, ilk yılı geri ödemesiz, toplam otuz altı ay vadeli faizsiz kredi kullanma imkânına kavuşmuşlardır. Destekten yararlanacak işletmeler belirlenirken işletmelerin net satış hasılatı verileri dikkate alınmıştır, öncelikle küçük cirolu olanlara verilmiştir.

Sayın Bakanım, burada, KOSGEB'in bu kredilerle ilgili desteklerinde şehir bazında da örnek verecek olursak, ben kendi ilimden örnek vermek istiyorum, çok önemli bir destektir, ekonomiye can suyu anlamında çok önemlidir. Burada, ciro kriterlerinin ve üretimden çok ticari firmaların da dikkate alınarak ilk başta verilmesi firma seçimleri arasında bir iki sorun yarattı. Ama burada öncelik, daha çok üretime yönelik KOBİ dediğimiz yani KOBİ'nin gerçek tanımına uyan firmalara verilecek şekilde kriterler belirlenirse bu anlamda çok daha faydalı olacağını düşünüyorum. Mesela ben kendi ilimde... Bir de ciro baz alındığında çok fazla sayıda firma da destek alamıyor. Aynı zamanda, yine hep burada diğer bakanlıklarda da dikkate aldığımız nüfusa göre ya da firma sayısına göre -orada nasıl belirleniyor ama- olduğunda küçük illerin buradan çok az pay aldığını görüyoruz. Burada ekonominin daha canlanması anlamında, diğer sanayinin az geliştiği, ticaretin az geliştiği illere biraz pozitif ayrımcılık verilmesi anlamında desteklerinizi rica ediyorum. Mesela Bayburt ilimizde 367 işletme bu destekten yararlanma hakkı kazandı. Bu işletmelerden sadece 49 tanesi imalat, 30 tanesi inşaat, 177 tanesi ticaret, 111 tanesi de diğer sektörlerde. Aslında buradaki temel düşüncemiz, bence imalat yapan firmaların sayısının daha fazla olması ama burada belirlenen kriterlerden kaynaklanan kriter seçiminden dolayı bu firmaların daha az aldığını görüyoruz. Buna yine, ülke bazında da baktığımız zaman, aynı şekilde hareket ettiğini ve sonuçların aynı şekilde çıktığını görüyoruz.

Yine, ben KOSGEB'in faaliyetlerinden... Tabii, hem faaliyetlerden bahsederken hem de bize göre olması ve aksi yönlerini de ifade ederek geçmek istiyorum. Yine, KOSGEB destek programları kapsamında 2003-2016 yılları arasında 88 işletmeye toplam 1 milyar tutarında destek ödemesi gerçekleştirilmiştir. 2003-2016 yılları arasında 34 adet uygulamalı girişimcilik eğitimi düzenlenmiş olup, 1.394 kişi bu eğitimleri başarıyla tamamlayarak sertifikalarını almaya hak kazanmıştır. Bu sayıların daha çoğalması ve daha çok desteklenmesi konusunda ben yine sizlerden destek rica ediyorum.

Şimdi, KOSGEB tarafından belirlenen bu işletmelerde şöyle bir durum var Sayın Bakanım, onu da yine arz etmek istiyorum: Kredi ana para riski bankalar üzerinde olması sebebiyle kredi aşamasında bankalarca tekrar değerlendirmeye tabi tutuluyor. Biz bu uygulama sırasında da hem KOSGEB başkanlığıyla hem bankalarla sık görüştük; onay süreci çok fazlaydı, sonra bunu düzelttiler biraz ama o arada çok şikâyete neden oldu. Burada zaten KOSGEB bu krediyi verecek, dolayısıyla burada tekrar KOSGEB'den onay, bankaya gidiyor, bankadan onay, tekrar KOSGEB'den onay; bu süreç çok yoğun, son dönemlerde düzeltildi ama her seferinde aynı şeyleri konuşuyoruz, bence yeni bu tür uygulamalarda bunun tekrar dikkate alınmasını rica ediyorum.

Yine, bankaların bu değerlendirmelerde kredibilitesi olmayan firmalar elenirken sunulan bu ve bunun gibi desteklerden faydalanan firmaların sayısı da düşüyor. Yani orada bankalar bunu kendi kaynağından verdiği bir kredi gibi düşünüyor ve değerlendirmeyi... İşte, mesaj gidiyor telefonuna "Krediye hak kazandınız." diyor ama bankaya gidiyor, alamadığı zaman burada KOSGEB sıkıntı yaşıyor; tabii, sahada da biz oldukça sıkıntı yaşıyoruz.

Yine, bu tür kredi ve desteklerden yararlanmak isteyen firmalara Kredi Garanti Fonu teminat olanağının geliştirilmesi gerekir. Son dönemde onu da son aşamada yapmıştık ama bu teminat yetersizliği dolayısıyla kredi kullanamayan firmalar bu tür desteklerden önemli oranda yararlanamıyorlar.

Yine, bu KGF'nin hazine tarafından verilen kaynaklar için ödemesiz dönem şartı bulunmamaktadır. Bu nedenle KGF'nin bahse konu KOSGEB kredilerine teminat oluşturabilmesi için yeni bir imkân sağlanarak hazine garantili KGF kefalet olanağının oluşturulması ve geliştirilmesi gerektiği kanaatindeyim çünkü ödemesiz dönem olduğunda teminat problemi oluyor ve burada Kredi Garanti Fonu'nun böyle bir uygulaması olmadığı için orada teminat, kredi şeyi örtüşmüyor ve buradan yararlanacak firmalar da gerçek anlamda sıkıntı yaşıyorlar.

Yine, bir başka uygulamadaki sorun Sayın Bakanım, hazine kaynaklı KOSGEB tarafından kullanılan kredilerde biliyorsunuz yüzde 85 ve yüzde 75 teminat oranı sağlanıyor; kalan tutar yüzde 15 ve yüzde 25 için de bankalar ilave teminat istiyor. Dolayısıyla burada KOSGEB'in bu tür desteklerinde, yardımlarında ihracat kredilerinde sağladığınız, daha doğrusu KGF'nin sağladığı yüzde 100 teminatın KOSGEB'in bu tür yatırımlarında da, öncesinde görüşülerek normal firmalarda da yüzde 100 teminat olanağının getirilmesi uygulama açısından çok rahat olacaktır diye düşünüyorum.

Ben uygulamada KOSGEB'le ilgili, Sayın Bakan, üretim yapan firmaların özellikle inovatif çalışmalarında son dönemde, işte, kuluçka merkezlerinin oluşturulması, buralarda gelişen fikirlerin, oluşan fikirlerin bir şekilde değerlendirmesi yapılıyor, destek veriliyor ama daha çok, böyle, bankalara gidildiğinde... Yani KOSGEB'in burada biraz şartları çok fazla, kriterler çok fazla. Dolayısıyla, bu kuluçka merkezlerinin -büyük şehirlerde ağırlıklı, bazı üniversitelerle iş birliğiyle yapılıyor; mesela her ilde sizin bu anlamdaki, bilim merkezleriyle ilgili çalışmalarınızı biliyorum ama- daha çoğaltılarak yeni fikirlerin ortaya çıkarılması... Mesela Anadolu'da bu şekilde genç çok fazla; bunların önünü açacak, bunların bu iş kurma noktasındaki fikirlerinin işe dönüşmesi noktasında KOSGEB'in biraz daha kriterleri düşürerek destek olmasını istiyoruz. Girişimcilik anlamındaki çalışmaların, onlara finansal anlamdaki desteklerin sayısı fena değil ama yeni iş kurma noktasında bu girişimci fikirlerin sahaya yansımaları, üretim anlamında tekrar ortaya çıkması anlamında biraz yaratıcı destekler bekliyoruz KOSGEB'den. Yani bu şöyle belirlenebilir, benim önerim olarak, şimdi, diğer konularda da hep konuşuyoruz: Mesela Bayburt'taki KOSGEB Müdürlüğü. Yani, mesela "Her sene bu anlamda kaç genç, kaç yeni fikir oluşmuş ve desteklenmiş?" diye bir sonuç istemek lazım çünkü gerçekten bu anlamda çok fazla üniversite de olduğu için iş kurmak isteyen gençler var yeni fikirleriyle, yeni projeleriyle; ama bunların, tabii, teminat durumu yok, sermayesi yok. Burada, işte, mektup isteniyor; mesela KOSGEB buraya destek verecekse, işte, mektup isteniyor. Bankaya gittiğinizde bu bir kredi; mektup vermek için tekrar ipotek istiyor, başka şey istiyor falan. Bunları biraz daha somutlaştırarak bu fikirlerin incelenmesi -belki ben de bilmiyorum olabilirim yani böyle bir merkez varsa- buradaki fikirlerin, burada girişimcilerin... Yani, sadece girişimci belgesi vermek işin bir yönü, doğru yani olması gereken bir şey ama mesela altı ay sonra, bir sene sonra şöyle bir veri var mı elimizde: Bayburt'ta, işte, bin kişi girişimci belgesi almış. Bunların kaçını edinmiş, kaçını kurmuş, kaçını girişimci belgeleri sonucu bir şey üretmeye başlamış? Yoksa biz istediğimiz kadar girişimci belgesi verelim, çok bir anlamı yok. Bunların ne kadarını üretime döndürdüğümüz konusunda bir çıktı olarak bu konularda daha fazla yoğunlaşmanın doğru olacağını düşünüyorum.

Ben, şimdilik, konuşmamı burada bitirirken ileriki şeylerde tekrar farklı konularla ilgili fikirlerimi ifade edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kavcıoğlu.

Sayın Karabıyık, buyurun, süreniz on dakika.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sunumunuzu izledim. Konuşmamı kısa tutmak için bazı yerlere değinerek geçeceğim.

Bugün sanayicilerimizin en acil çözüm bekleyen sorunlarından bir tanesi, üretim üzerindeki yüklerin kaldırılması ve maliyet unsurlarının hafifletilmesidir. Bunu biliyoruz, bunu her zaman söylüyoruz ancak bunun kadar hatta çok daha önemli olan bir şey var ki o da şu anda sanayicilerimizin önünü kesen, son derece de etkisini gösteren OHAL süreci. OHAL, üretim ve yatırım yollarını tıkıyor Sayın Bakan. Sanayici şu anda öyle bir ortamda ki korkuyor, “Ne açıklama yaparsam kapımda Maliyeciyi, savcıyı, polisi görürüm?” diyor. Bu noktaları lütfen göz ardı etmeyelim, sanayicilerimize kulak verelim. İnanın ki sanayicilerimiz her seçim öncesinde, sonrasında bölge devletleriyle, Avrupa Birliği ülkeleriyle, komşularla restleşmeden, dış politikadaki sorunlardan gerçekten son derece olumsuz etkileniyor ve tedirgin. Tabii ki sanayicilere her türlü destek yapılacak, işte AR-GE konusunda veya teşvikler konusunda ama bunlar yeterli olamıyor. Yani OHAL ortamı bir taraftan, tedirginlik bir taraftan, yarının belirsizliği ve riski bir taraftan ama bir taraftan da dış politikadaki sorunlar gerçekten sanayiciyi olumsuz etkiliyor. Bunları birlikte düşünmek gerekiyor.

OHAL ortamında, bölgelerimizde ekonominin, ticaretin, sanayinin, piyasanın tıkanıldığını, sanayicinin kazanamadığını rakamlarla görüyoruz. Türkiye fiili başkanlık döneminde sanayicinin, yine esnafın, çalışanın büyük kayıplar yaşadığı bir dönemi de yaşadı bu son iki buçuk yılda. Ayrıca, Sayın Bakan, adil bir hukuk düzeninin olmayışı, zaman zaman buralardaki tıkanmalar yatırım şevkini de kırıyor ki sanayide yatırım son derece, takdir edersiniz ki, önemli çünkü belirsizlik ortamı varsa yatırımdan sanayici kaçınıyor.

Yine, rekabet ettiğimiz ülkelere karşı güçlenmek için devlet, sanayicisine hem düşük maliyetler sağlayabilmeli, geniş çaplı teşvikler verebilmeli ama güvenliğini de sağlayabilmeli, özgürlüğünü, hukuk ortamını da sağlayabilmeli. Bunların faturasını da sanayici ödememeli.

Sayın Bakan, TÜBİTAK projeleri Türkiye’de reddedilmiş ama yurt dışında ödül kazanmış çok sayıda genç var, çok sayıda bu konuda örneğimiz var. Mesela burada birkaç isim vermek isterim size, gerçekten onlar başarı sağladılar: Örneğin İlayda Şamilgil, Tuna Ilgın Kozak, yine sayabileceğim çok sayıda örnek... Yani bu çocuklar bir çalışma yaptılar ama karşılığını, maalesef, bulamadılar ama yurt dışında en iyi ödüllere layık gösterildiler. Bu örnekleri size arttırabilirim.

Maalesef, kurumların içi liyakatle doldurulmuyor. Partizanlık ve maalesef, tarikatlaşma devlette hâkim. Bu noktada, özellikle beş yılda ülkemizin sanayide, ekonomide, bilimde gerilediğini görüyoruz. Yani düzenlemelerde ve kadrolaşmalarda liyakate ve bilime önem verilmesi en büyük arzumuzdur. Özel sektör AR-GE harcamasının kamudan daha fazla olması zaten bizim de Cumhuriyet Halk Partisi olarak politikalarımızdan bir tanesi. Devletin AR-GE ve sanayileşme politikası için bilime ayracağı kaynağı etki analiziyle incelemesi, takip etmesi gerekiyor.

Sorularımda da yönelteceğim ama şu anda AR-GE harcamaları zaten millî gelirin belli bir oranına kadar yükselemedi yani hedeflenen rakama 2023’te ulaşacağınızı söylemiştiniz; bizim parti politikamızda bu, 2018’dir, yüzde 3’e kadar ulaşmak. Ama en azından bir etki analizi, yapılan kısım için bir etki analizi yapıldı mı? Mesela, bu çok önemli diye düşünüyorum. Ne yapılıyor ve bunun karşısında nasıl bir etki ortaya çıkıyor? Varsa böyle bir şey, bunu paylaşmanızı rica ederim.

Yine, Sayın Bakan maalesef, yüksek teknoloji ürünü ihracatımız, toplam ihracatımızın içerisinde hâlen hâlen çok çok düşük bir paya sahip. Orta düşük gelir grubundaki ülke ortalamalarına bakıyoruz; bu, ortalamaların dahi çok altında, gerçekten düşük bir seviyede. Bunun yükseltilmesi için farklı bir çaba harcanması gerektiğini düşünüyorum çünkü bu sadece verilen teşviklerle olmaz; bu, aynı zamanda, üniversitelerle olur; bu, aynı zamanda, millî eğitimle olur; bu, aynı zamanda, politikalarla olur. Bu nedenle, bunların da göz ardı edilmemesini talep ediyoruz.

Sayın Bakan, bir konuşmanızda şöyle bir ifadeniz var, diyorsunuz ki: “Ana muhalefet partisi miyop hatta hipermetrop. Uzağı göremiyor, yakını da göremiyor -bu, sanırım, Düzce’de yaptığınız bir toplantınızda- ve istendiği zaman proje de üretmiyor.” Çok ilgimi çekti. Ama bizim projelerimizden bir tane örnek vereceğim. Mesela sanayi bölgelerindeki teknoloji kolejlerinden bahsetmişsiniz. Bu, bizim her iki seçim bildiğimizde de yıllardır olan -sadece bir örnek veriyorum- yatılı meslek okulları diye bahsettiğimiz... Bizde proje çok. Bizim projelerimiz kullanılıyor da. Biz söylüyoruz, iktidara gelsek bunları da gerçekleştirebiliriz... “Muhalefetin projesi yok ve miyop ve hipermetrop.” Derseniz, çok yanlış bir ifade olur. Tekrar tekrar okudum bu konuşma size mi ait diye, üzülerek burada belirtmeden geçemeyeceğim Sayın Bakan.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kişiliğiyle örtüşmüyor yani değil mi?

LALE KARABIYIK (Bursa) – Evet, ben başkası mı söyledi diye baktım ama maalesef doğru gördüm, birkaç kaynaktan da tekrar tekrar baktım Sayın Bakan.

Diğer taraftan, işsizlikle ilgili birtakım sıkıntılar var. Çok güzel söylüyorsunuz ki “Türkiye’de işsizlik sorunu var. Buna çözüm üretilmeli.” diyorsunuz, “Fakat ne kadar iş bulursak, kaç kişiye iş bulursak iş gücüne daha fazla katılım oluyor.” diyorsunuz ama sorun bu değil. Yani Türkiye yeteri kadar istihdamı sağlayamıyor. Bunun sebebini de burada defalarca ifade ettik ki büyüme istihdam yaratmıyor. Yani büyümeyi, işte tüketimle olan büyümeyi ya da borçla olan büyümeyi istihdama dönük bir büyümeye maalesef dönüştüremediniz. Yani uzun vadeli politikalarından bahsederken daha ne kadar uzun vadeli... Hani, biz miyopmuşuz ama daha ne kadar uzun vadeli olabilir bilmiyorum, on beş yılda burada birtakım gerçekleştirmelerin olması, istihdamda yol katedebilmemiz gerekirdi diye düşünüyorum. Daha kötüleştik bu arada.

Bu nedenle sanayi politikalarında, doğru ekonomi politikalarında ilerlemekle istihdamdaki sorun çözülecek. Yani buradaki sebebi, aslında, nüfus çok artıyor, çalışabilir nüfusa ilave çok artıyor, kadınlardan çalışma talebi arttığı için oluyor... Yani bunlara sığınmamamız daha doğru diye düşünüyorum doğru çözümlere ulaşabilmek için Sayın Bakan.

Şimdi, bu noktada biz biliyoruz ki –geçen bir konuşmamda da değinmiştim ama yeri geldiği için tekrar söyleyeceğim- sanayinin büyümesinin ve özellikle özel sektör imalat sanayisinin büyümesinin ve yatırım yapmasının büyümede ve istihdamda en önemli etkiyi yarattığını hepimiz biliyoruz. Yani bir ülkede kamu yatırımları da tabii ki büyümeyi sıçratabilir ama çok büyük etki yaratamaz. İnşaat sektörü de büyüme üzerinde etki yapar ama bir imalat sanayisi ve özel sektör imalat sanayisinin yarattığı etkiyi yaratamaz. Ama özel sektör imalat sanayisinin artışını değil, biz burada yatırımlarda bile gerilemeyi görüyoruz. Yani esas sıçramayı yapacak, istihdama katkıyı yapacak yer burası ama burada tedirginlik var ama burada yatırımlardan kaçınma var ama burada maliyetler yüksek ama burada risk, yarın ne olacağını bilmeyen yatırımcının risk primi yüksek. Burayı kurlar olumsuz etkiliyor. Burayı borçlanma maliyetleri olumsuz etkiliyor. Tedirginlik, korku, adaletteki sorunlar, hukuksuzluk burayı olumsuz etkiliyor. Dış politikadaki sorunlar burayı olumsuz etkiliyor. Özellikle bu reform paketlerinin, bütün sektörleri, evet ama imalat sanayisini de destekleyecek şekilde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karabiyik, tamamlamanız için iki dakika ek süre veriyorum.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Bunlar önemli. Madem sürem azaldı, bir de eğitime bakmak istiyorum.

Yine siz eğitim için önemli olduğu vurgusunu yaptınız konuşmalarınızda ama Sayın Bakan, ilkokuldan gelen ve şu anda sınavın bile nasıl olacağı belli olmayan, her gün daha da saçma bir yöntemle doğru giden, müfredatta bilimden uzaklaşan, üniversitelerde kadrolaşmaya gelen bir yapıyla biz hangi çocukları bilime yetiştireceğiz? Hangi çocuklar AR-GE yapacaklar? Hani, çok güzel bir cümle var orada, diyorsunuz ki: “Ali sadece top oynamasın, Ayşe sadece ip atlamasın; Ali robot yapsın, Ayşe kodlama yapsın.” Ne kadar güzel ama bunun için doğru bir eğitim sistemi lazım yani siyasetin arka bahçesi olmayan bir eğitim sistemi lazım ve de üniversitelerdeki kadrolaşmayı, özellikle tarikat yapılandırmalarını bir an önce ortadan kaldırmak lazım. Buna göre kadrolaşıyor üniversiteler, bilime göre değil, liyakate göre değil. Kadrosu verilecek araştırma görevlisine, yardımcı doçente, doçente, hangi tarikat, “Bizim adamımız mı?” buna göre bakılıyor. Üniversitede kendi adamından olan bir kişi beş ayrı idari görevde bulunuyor, diğerlerinin yüzüne bakılmıyor. Aslında sürem olsa çok daha fazla şey söyleyeceğim ama lütfen Sayın Bakan, bu noktaları atlamayalım. O zaman işte o sizin hayalinizdeki “Ayşe kodlama yapsın, Ali robot yapsın.”a ulaşamayız. Millî Eğitimden başlayarak... Yani 2,5-3 yaşındaki o çocukların sübyan mektebinde aldığı hurafe eğitimlerden tutun, üniversiteye kadar giden o mesafeyi biz doğru kurgularsak, bilime göre, liyakate göre kurgularsak, çocukların maksimum faydasını önceleyerek kurgularsak biz oralara varırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Karabiyik.

Sayın Gider, buyurun.

Süreniz beş dakika.

AYHAN GİDER (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlarımız; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı birçok disiplinin bir araya gelerek yeniden şekillendiği bir bakanlığımız. Gayrisafi millî hasılamız veya ihracat rakamlarımız ne olursa olsun, bunun içerisinde sanayinin payı, artık bu saatten sonra da bilginin payı, yazılımın payı neyse o ölçüde başarılı demektir ülkemiz. Ancak bununla orantılı olarak yürümüyor ne yazık ki yatırımlar çünkü herhâlde Sayın Bakanım, yaptığı işe göre en fazla saldırı alan bakanlık ve en fazla saldırı alan sektör de sizin sektörünüz. Çünkü konu kendisini ilgilendirsin, ilgilendirmesin “çevrecilik” adı altında veya “muhalafet” adı altında, hatta ve hatta zaman zaman bürokrasinin içerisinde sanayi tesislerinin kurulmaması için en fazla mücadelenin verildiği sektör olduğunuzu biliyoruz. Allah size ve ekibinize kolaylık versin.

Eskiden bir örnek vardı “Vagonlar dolusu buğdayı yolluyorsunuz, vagonun içine bir tane biçerdöver koyup yolluyorlar.” diye sanayiye anlatılabilmek için ama artık vagonun içine bir tane biçerdöver koyup da yollamıyorlar, sadece bir bilgisayar programını sizin internetinize atıyorlar ve buradan siz vagonlarla yolladığınız ürünün karşılığını hâlâ alamamış oluyorsunuz. Bu anlamda çok daha fazla yol yürümemiz gerekir diye düşünüyorum, çok daha cesur hareketlerle yol yürümemiz gerekir diye düşünüyorum.

Dünyada bizim bu sanayimizin gelişmesinden mutlu olunmasının söz konusu olamayacağı muhakkak çünkü onlarla biz rekabet ediyoruz, onlarla biz aynı pazara hükmediyoruz. Ancak ülkenin içinde sanayiye karşı niye bu kadar mücadele var, onu anlamış değiliz. Hatta ve hatta bakanlıklarımızın içinde bürokratların sanayinin gelişmesine karşı niye bu kadar mücadeleleri var, onları da anlamış değiliz.

Ben size ve ekibinize kolaylıklar diliyorum “Allah başarılar versin.” diyorum ve bir İngiliz atasözünü hatırlatmak istiyorum. Diyor ki: “Tenkit edilmek istemiyorsanız hiçbir şey konuşmayın, hiçbir şey yapmayın, hiçbir şey olmayın.” İnşallah siz çok şeyler olacaksınız.

Sağ olun, var olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gider.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanın sunumunda çok bilgi var ama satır aralarıyla ilgili bir eleştiriyle başlamak istiyorum. Sayın Bakan “Bilim, teknoloji ve sanayileşmeyi Türkiye’nin, politikalarımızın önüne koyuyoruz.” diyor. Tabii, Bakanlığın adıyla uygun şeyler ama bu bilim, teknoloji ve sanayileşme, büyüme, sadece buna yönelmek bazı şeyleri de ıskalamak anlamına geliyor. Bir bütün olarak bakılması gerekir. İşte, bilim, sanayi, teknoloji, büyüme devam ederken -insanlar için oluyor bütün bunlar- insanları nasıl etkiliyor, buna bakılması gerekiyor. Çevreyi, insanı, emeği, adalet duygumuzu nasıl etkiliyor, buna bakmak lazım. Yani akıl çerçevesinde olmak, bilimi sadece büyüme için değil de gerçekten insan için, insanın çevresi için, gelecek kuşaklar için ne alıyoruz, ne veriyoruz; bunların üzerinde de düşünmek ve konuşmak gerekiyor. Sayın Bakan “Öğleden sonra Çevre Bakanlığının bütçesini konuşacaksınız, bunu da orada konuşursunuz.” diyebilir. Öyle değil Sayın Bakanım yani bir bütüncül olarak olaya bakılması gerekiyor.

Sunumunuzda ortaya koyduğunuz, öne çıkan, işte AR-GE’yle ilgili yaptığımız çalışmaları koyuyorsunuz. Rakamlara bakıyoruz, gerçekten son yıllarda, özellikle özel sektörde bu konuda geçmişle mukayese edilmeyecek kadar bir gayret olduğu, harcamaların, yüzdelerin arttığını görüyoruz ama -siz de ifade etmişsiniz- hâlâ Türkiye’nin ihracatının yüksek teknolojideki payı yüzde 4’lere gelmiş değil. Siz “On yıl içerisinde yüzde 4’lerden önce 8’lere, sonra 15’lere çıkarmayı hedefliyoruz.” diyorsunuz. Umarım öyle olur ama bu konuyla ilgili çok ciddi problemlerin olduğunu da ifade etmek gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, aslında Sayın Kuşoğlu, Sayıştay raporları konusunda bizim grubun uzmanı, o konuşuyor ama şimdi ilk konuşmayı yaptığı için orayı kısa geçti; ben bu konu üzerinde durmak istiyorum. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla ilgili de Sayıştay raporlarında veriler var ama onları geçeceğim ben, daha KOSGEB’le ilgili yazılanları ifade edeceğim. Sayın Bakanımıza 2016 yılında bu karşılıksız hibe şeklindeki kredilerle ilgili vermiş olduğumuz bir soru önergesini yöneltmiştik ve orada şöyle bir cevap vermişti bize: “Bahse konu iddiaların tamamı gerçek dışıdır.” Hemen bizi gerçek dışılığa itmişti. Hâlbuki oradaki iddialarımızın tamamı daha ağırlıklı bir şekilde Sayıştayın 2016 denetiminde görülmektedir. Oraya geçmeden evvel, Sayıştayın -sanıyorum okumuşsunuzdur hepiniz- KOSGEB’le ilgili genel eleştirilerinden birkaç tanesini vermek istiyorum. “KOBİ’lere yönelik, KOBİ tanımına ve ölçek yapısına uygun KOBİ verisinin bulunmadığı, KOSGEB veri tabanının kayıtlı işlemler için verilen bulunsa da KOBİ’lerin ancak sınırlı bir oranının veri tabanının bulunduğu dolayısıyla KOBİ’lerle ilgili yeterli ve doğru veri üretecek bilgilerin olmadığı tespit edilmiştir.” Çöktü yani “KOBİ” diye bir şey kalmadı yani sadece bu eleştiri, KOBİ’lerin bundan sonra yapacağı bütün işlemleri açığa düşürüyor. “KOSGEB desteklerinden yararlanmanın temel koşulu olan KOBİ olma vasfının dayanağı verilerin doğruluğunun araştırılmaması ve yararlanıcılar tarafından KOBİ bilgi beyannamesiyle beyan edilen bilgilerin veri kabul edilmediği tespit edilmiştir. Proje destek kararlarının yerinde tespit yapılmadan yalnızca sunulan belgeler üzerinden verildiği tespit edilmiştir. Destek ödemesi öncesinde desteğe hak kazanmış olanların mevcut durumunun tespitine yönelik yeterli sorgulamanın yapılmadığı tespit edilmiştir.” Devam ediyor, sonra şu geliyor: “KOSGEB tarafından 15 bin KOBİ için uygulamaya konulan 50 bin liralık sıfır faizli işletme kredisi, faiz destek program sürecinin uygun şekilde yönetilmediği

tespit edilmiştir.” Biz de bunu soruyorduk Sayın Bakanım. Ve sıralanmış altında neler yapıldığı: “KOSGEB bilgi sistemi destek başvurusu sürecinde yetersiz kalmış ve bunun sonucunda birçok işletme sisteme giriş yapmakta zorlanmıştır. Kredi başvuru ve onay süresi son derece kısa belirlendiğinden müdürlüklerce sağlıklı değerlendirme yapmaya elverişli ortam oluşmamış, bu da beraberinde çok ciddi mali riskler getirmiştir. Belirlenen başvuru süresi içerisinde gerekli belgeleri KOSGEB müdürlüklerine teslim eden bazı firmalar ciddi mağduriyetlere uğramışlardır. Kredi kullanımına esas belge ve bilgiler yeterince kontrol edilmeden onay verilmiştir. Bu kontrol zaafi mali riskleri de beraberinde getirmiştir. İl kotaları gerçek KOBİ sayıları üzerinden yapılmamıştır.” Bunu sormuştuk, il kotaları gerçek KOBİ sayıları üzerinden yapılmamıştır. “Seçime esas olan çalışan sayısı ve net satış hasılatı beyan verileri esas alınarak ve bu veriler doğrultusunda kontrol edilmeden destek olunmuştur. Uzatmayayım bunları Sayın Bakanım, burada öyle anlaşılıyor ki bu sıfır faizli işletme kredileriyle ilgili gerçekten tamamen keyfi davranılmış ve Sayıştay raporlarıyla bu açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Gerçek işletmecilere bu kredilerin verilmediği iddiaları nelerdi? “Bu seçimler yapılırken partizanca davranıldığı, kayırmalar yapıldığı, büyük adaletsizlikler yapıldığı” tarzındaydı ve Sayıştayın raporlarıyla bu tescil edilmiştir. Sayın Bakanımız sanıyorum bu konuyla ilgili açıklama yapacaktır.

Değerli arkadaşlarım, sanayiyle ilgili bir sürü şeyler verildi, en önemli problem, Türkiye’nin yıllardan beri değişmeyen en önemli problemlerinden bir tanesi de dağılımıdır yani bu sanayinin dağılımı. E, tabii yani serbest piyasa var, elbette yatırım yapacak olan insan en kârlı yeri seçecek, şu, bu ama bir de devlet var ve bu devlet sadece nerede üretilmiş, ne kadar ucuza üretilmiş, ne kadar çok üretilmişe bakmaz; Türkiye’nin geleceğine bakar, nüfus hareketlerine bakar, çevresine bakar, adalet duygusu ne oluyor, bütün bunlara bakar. Bütün bunlara hâlâ bakılmıyor, sanayi sürekli olarak belli bölgelerde toplanıyor, en az pay alan yerlerin de Karadeniz Bölgesi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi olduğu, bununla ilgili sizin döneminizde herhangi bir ciddi iyileşmenin olmadığını ifade etmek gerekir.

Sanayi ihracatımızda yüksek teknolojinin payıyla ilgili rakamları vermiştik. Bütün bu AR-GE yatırımlarına rağmen, bu konuda gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin çok gerisinde olduğumuz çok açık, çok net. Zaten bunu da görmüşsünüz ve apar topar AR-GE’yle ilgili birtakım teşvikler getirmişsiniz; tabii, bunları da görmüyor ve takdir etmiyor değiliz.

Değerli arkadaşlarım, üzerinde durulması gerekli konulardan bir tanesi de bu Avrupa İnovasyon Endeksi ve Türkiye’yle ilgili karşılaştırmalar. Biraz evvel söylediğim cümleler de –bunları uzun uzun konuşmaya vakit yok- bu iddiaları doğruluyor ya da bu riski, bu tehlikenin ne kadar ciddi olduğunu gösteriyor. Yine rekabetle ilgili çalışmalarda 2017 Küresel Rekabetçilik Endeksi’nde Türkiye’nin bir önceki endekse göre 138 ülke arasında 4 basamak gerileyerek 55’inci sırada olduğu görülüyor. Yani hiçbir şey yapmıyorsunuz falan değil ama yani bu sadece sizin rakamlarınız değil, dünya da bunları izliyor ve bu rakamlara baktığımız zaman Türkiye’nin durumunun o kadar iç açıcı olmadığı görülmektedir.

Tabii, bu yerli otomobille ilgili -çok vakit yok, on dakika süre verildi- bu destekleri sormak istiyorum: Ne gibi destekler yapılacak? Sürekli babayığitler destek istiyor, “Destek.” diyor, siz de “Destek vereceğiz.” diyorsunuz. Bu destekler nasıl olacak? Bunlarla ilgili gerçekten ciddi hazırlıklar yapılmış mı, bunu merak ediyorum doğrusu.

Bu sanayi siteleriyle ilgili, organize sanayi bölgeleriyle ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum. Bu konuda şehir dışına taşınma, stratejik ürünlerle ilgili, stratejik yatırımlarla ilgili ciddi teşvikler verme, bu konuyla ilgili torba yasalarda çıkardığımız düzenlemeler var, işte çevreye, meralara, tarım arazisine, ormanlara falan eliniz uzanıyor. Bunları tabii Çevre Bakanlığı bütçesinde de konuşacağız ama ben bir

şeyi söylemek istiyorum, daha evvel soru önergesi olarak da yönelttik, buna cevap gelmedi, Rize’de “sanayi” dediğimiz zaman çay işletmeleri akla geliyor, işte ÇAYKUR’un ve özel sektörün işletmeleri var, bir de organize sanayi bölgesi kuruldu ve tamamen boş. Rize’deki organize sanayi bölgesi acaba çay fabrikalarının toplandığı bir bölge hâline getirilebilir mi?

Değerli arkadaşlarım, son olarak da, çok kısa geçilen, Sayın Bakan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, ek süre veriyorum, lütfen tamamlar mısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...Şeker Kurumuyla ilgili –ne diyelim- üçte 1 sayfalık bir bilgi verdi bize. Aslında Türkiye’nin 5 milyar dolar civarındaki katma değerli sektörüyle ilgili bu kadar kısa bilgi verilmesinin altında “Aslında Hükümet olarak yapılan yanlışlıklar mı var?” diye aklıma geldi? Ne yanlışlıklar yapıyor? 2002’de başladı, biliyorsunuz, Şeker Piyasası Kanunu’nun çıkarılmasıyla ilgili, Şeker Kurumunun kurulmasıyla ilgili, Türkiye yani milli hükümetler, milli ve yerli –özellikle siz çok vurguluyorsunuz- şeker pancarını Hükümet kararlarıyla sınırlıyor, kota koyuyor, engelliyor. Bunlar anlaşılır şeyler değil. Sizin döneminizde bakıyoruz, nişasta bazlı şekerlerle ilgili her sefer kotaları artırıyorsunuz ve Türkiye, nişasta bazlı şeker merkezi, cenneti hâline gelmiş.

Başka bir şey var; kotayı artırıyorsunuz, onlara payı artırıyorsunuz ama bir bakıyorsunuz, bu şirketlerin ürettikleri ile verilen kota arasında büyük bir uçurum var. Bir de son yıllarda bu sektörün -yani ne kadar üretiliyor, nereye gidiyor, nasıl oluyor- denetlenmediğini bizzat o sektörün içinde olan insanlar ifade ediyor. Bu da Türkiye’de şeker... Bu sadece ekonomiyle ilgili değil; yerli, milli, kendi değerlerimizle ilgili, çiftçimizle ilgili değil. Aslında çiftçimiz, tabii, çok önemli, milyonlarca insan pancardan geçinir, bir o kadar daha insan geçinebilir, Türkiye’de böyle bir potansiyel var ama devletimiz, milli hükümetlerimiz, halkın seçtiği hükümetler, sizin Hükümetiniz sürekli şekilde yabancı şirketlerin, nişasta bazlı şeker üreten şirketlerin lehine kararlar alarak bunları engelliyor. Bir de sağlığımıza kastediyor. Yani nişasta bazlı şekerlerin ne olduğu, sağlığa nasıl katkı sağladı, gelecek nesilleri nasıl sakatladığı; bu da ayrı bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Son, teşekkürüm de kayıtlara geçsin hiç olmazsa değil mi?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Bakanım, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

Sayın Taşcı, buyurun.

Süreniz on dakika.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın Plan Bütçe Komisyonu üyelerim ve Bakanlığımızın çok saygıdeğer bürokratları, değerli basın mensubu kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tüm çalışmalarında bilim merkezi, teknoloji üssü ve ileri sınai ülkesi bir Türkiye hedefleyen Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın çalışmalarını izledik. Gerçekten, Türkiye için çok güzel projelere imza attılar. Sayın Bakanımızın yapmış olduğu sunuma satır satır baktığımızda, bölgesel bir güç ve küresel bir oyuncu olarak büyük ve güçlü Türkiye’nin varlığını ve bu uğurdaki mücadeleyi görüyoruz. Her şeyden önemlisi, mevcut olanla yetinmeyen, 4.0 sanayi dururken 5.0 sanayiye geçişin çalışmalarını yapan, bu noktada AR-GE’ye büyük bir önem atfeden bir anlayış var. Böyle olunca da

inşallah, eleştirilerde de dile getirilen nitelikli ve katma değerli sanayiye ve dünya piyasasını domine eden yerli ve millî bir otomobile sahip olacağımıza ilişkin de çok heyecanlı bir süreci yaşarken ben tekrar teşekkür ediyorum.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızla ilgili bütçemizin bölümlerine ilişkin birkaç hususu dile getirirken, öncelikle, Ordu Milletvekili olarak bölgemiz için de çok önemli olan, hayati öneme sahip bir alanla, OSB'lerle ilgili sözlerime başlamak istiyorum. Gerçekten, Ordu ve Karadeniz'i de düşündüğümüz takdirde, arazi tahsisinin, arazi kaynaklarının çok kıt olduğu bir alanda bugün OSB çalışmalarını yürütüyoruz. Baktığımızda, gerçekten, alternatif üretim imkânlarının olmadığı bir alanda OSB'nin önemi gittikçe de artıyor. Bakıyoruz, bugün...

Süreci bire bir takip eden bir milletvekili olarak öncelikle Bakanlığımıza, Bakanlığımızın bürokratlarına, Sanayi Genel Müdüremize, Genel Müdürlük çalışanlarına burada teşekkür etmezsem haksızlık olur. OSB'nin bölgemizdeki çalışmalarında -kurulan OSB'nin bugüne kadar ne tür katma değer ürettiğini canlı bir şekilde süreci takip etmiş- geçmişten itibaren bugüne kadar geliş sürecinde hep bir gayret ve emek var. Yani göç yolda düzülür misali, adım adım ilerleyerek bugünlere geldik ve bugün Ordu'da üç sanayi bölgemizin de genişleme çalışmalarına ilişkin, kuruluş aşamasına ilişkin süreci heyecanla yürütüyoruz. Burada bir sıkıntıyla karşı karşıyayız. Yani evet, bütçeden kıt kaynaklar içerisinde bir imkânı aldık ama Türkiye'nin genel bir sorunu... Özellikle ihtiyacı zorunlu olan, Karadeniz gibi arazisi kıt olan yerlerde OSB'nin önemini anlatmaya hiç gerek yok. Bugün OSB'nin çalışmalarına baktığımızda, aslında bütün nihai çalışmaları da OSB'yle ilintileyebiliriz. Bugün kırsal kalkınmadaki bir projenin de ilgi görmesinin, büyümesinin, yine nihai başarısını yakalamak için OSB alanlarında arsa üretimini, yer üretimini şart koşma zorunluluğu vardır.

Dolayısıyla bu konuda geçen haftalarda İstanbul'da hemşehrilerimizin OSB'lerdeki işletmelerini ziyaret ettiğimizde gördüğümüz bir hususu da paylaşmak isterim. Bugün, İstanbul'daki OSB'lerde de ciddi anlamda bir yer sıkışması var ve ihtiyaç var. Oradaki çalışmaları incelerken, İstanbul'da OSB'nin alanının genişlemesiyle ilgili zannediyorum Bakanlığımızın veyahut da Valiliğimizin birtakım uygulamaları ve kararları var. Burada ille İstanbul içerisinde OSB'ye yeni alan açmak eğer mümkün değilse, Türkiye'nin özellikle merkezi, ulaşımaya yakın yerlerinde bir şekilde OSB alanları açma ihtiyacı, zarureti ortaya çıkıyor. Oradaki talepleri de Bakanlığımıza iletmiş bulunmaktayım.

OSB'nin bütçesiyle ilgili önümüze kamulaştırma bedelleri çıkıyor. Bu kamulaştırma bedellerinin çözümüne ilişkin ben hassaten Bakanlığımızdan ve siz değerli muhalefet milletvekillerimizden de yoğun bir destek talep ediyorum çünkü OSB'nin kurulması demek, üretimin artması demektir. Çevrenin kirlenmemesi adına, göçün önlenmesi adına, Türkiye'nin her tarafında olduğu gibi Karadeniz'de de bu ihtiyacın çok yüksek olduğunu, çok ihtiyacımız olduğunu, buradaki alanların, imkânın oluşturulmasıyla da ciddi anlamda talebin hazır, kapıda olduğunu ifade etmek isterim.

Şimdi, KOSGEB'le ilgili de bir iki hususu dile getirmek istiyorum. KOSGEB'e baktığımızda, gerçekten, Türkiye'de tüm vatandaşlarımıza dokunan, âdeta Türkiye'nin kılcal damarları gibi tüm Türkiye'nin her tarafına nüfuz eden bir kuruluşun ve bu kuruluştaki çok ciddi bir çalışmanın, gayretin sonucunu görüyoruz. KOSGEB'in mali yapısının daha güçlendirilmesi, ödeneklerinin daha fazla artırılması noktasında ihtiyaç olduğu kesin.

Bakıyoruz KOSGEB'e, KOSGEB'in son zamanlarda imalat sanayisine yönelik teknoloji artırımına, teknolojik yatırımlara ilişkin bir destekleme faaliyetine doğru kaydığını görüyoruz. Yani bu, teknolojik imalat sanayisine girmek demek, teknolojiye ilişkin üretimin, istihdamın artması demektir; katma değeri yüksek ürünün çıktı vermesi demektir. Dolayısıyla Türkiye'de bugüne kadar girilmeyen alanlara ilişkin, üretimi olmayan alanlara ilişkin bir üretimi teşvik eden, kredilendiren ve bunun her

türlü sürecine de destek veren bir kurumun tabii ki gerek insan kaynakları yapısına gerekse mevzuat yapısına kadar -şu anda çok fazla inceleyemedim ama- yapısal anlamda değişim ve dönüşüme ihtiyacı var ise de bunun ciddi anlamda masaya yatırılması gerekiyor. Çünkü bu nüfusun bu üretimini, bu genç nüfusu, bu okuyan genç beyinleri destekleyerek, ancak ve ancak bu destekle Türkiye’de reel ekonomik anlamda güçlü olmamızda önemli bir etki yaratacak bir kurum olarak görüyorum. Buradaki sıkıntıların çözümüne ilişkin bize, Meclise ne düşüyorsa Meclis heyecanla bu konuya yaklaşır diye düşünüyorum. Cari açığın giderilmesinden tüm alanlara ilişkin KOSGEB’in katkısı önemli.

Yine, girişimcilik destekleriyle, işte, rakamları çeşitlendirilerek gençlerimizin önünü açan, istihdam politikası izleyen KOSGEB çalışmalarını ve yeni iş kurma anlamındaki, Hükümetimiz döneminde yapılan bu çalışmaları çok güzel bir şekilde gördük. Hedef kitleye ulaşım da önemli. Burada -az önce dediğimiz gibi- bütçenin artırılmasından çalışan ihtiyacının giderilmesine kadar bu kurumumuzun şiddetle desteklenmesi lazım.

Yine, Bakanlığımıza bağlı, gerçekten, kurum olarak çok güzel hizmetler yapan Türk Standardları Enstitümüz var. Bu Enstitünün yürüttüğü uygunluk değerlendirme faaliyetleri gerçekten göz doldurmakta ve bizleri heyecanlandırmaktadır.

Türk Standardları Enstitüsünün ihracatçının ihtiyacı olan sertifikaları sağlaması konusunda -Körfez ülkelerinde olduğu gibi- önemli adımlar atılmıştır. Bu, sahip olduğu teknik ve idari altyapısı, nitelikli ve uzman personeli, kâr amacı gütmeyen, kamunun gözetim, muayene işlerini yerine getirme kabiliyeti ve donanımına sahip olan enstitünün sonuna kadar desteklenmesi lazım. Bu destekte tabii ki oradaki mevzuat ihtiyacından tutun da insan kaynaklarının daha dinamik bir hâle getirilmesi de önemli bir etken olur diye düşünüyorum. Çünkü enstitünün kurumsal yapısının oluşumunda --bürokraside uzun yıllar çalışmış bir arkadaşınız olarak- yeniden, bir daha insan kaynaklarının çalışma performansının artırılmasına ilişkin birtakım kriterlerin gelmesinde de fayda var. Yine, enstitünün kamunun uygunluk değerlendirme kurumu hüviyetine kavuşmasıyla bu alanlarda edineceği deneyim ve bilgi birikimi ülkemiz için orta ve uzun vadede çok önemli kazanımlar elde etmemizi sağlayacaktır. Yine, ulusal ve uluslararası standartların hazırlanmasında anahtar bir rol oynayacaktır, Enstitünün tüm kanallarıyla ülkemizin kamunun uygunluk değerlendirme kurumu olmasında önemli bir katkı görevi yürütecektir. Bu vesileyle yine, bugüne kadar bu mevzuat şartlarında, bu insan kaynaklarıyla yapılan çalışmalar gerçekten takdire şayandır.

Yine, Türkiye için hayati bir kurum olan ve gerçekten, bugüne kadar çok önemli hizmetlerde bulunmuş, işte, TÜBİTAK kurumu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Taşcı, tamamlamanız için iki dakika ek süre veriyorum.

Buyurun.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – TÜBİTAK kurumumuzu herkesin daha yakından izlemesini, incelemesini ve Türkiye’nin bu kurumun daha güçlü bir yapıya kavuşturulması ihtiyacı olduğunu belirtmek isterim.

Burada bir yanlışı düzeltmek gerekir: Aslında sadece bir destek mekanizması olarak algılanıyor TÜBİTAK. Aslında, bu algıyı da değiştirmek lazım. E-devlet’in ve e-kimlik’in kurgulanıp uygulanmasından tutun da hidroelektrik santrallerinin rehabilitasyonuna kadar, uydu üretiminden mühimmat geliştirmeye kadar faaliyetler yürüten bir kurumun sanayile birlikte, üniversitelerle birlikte iş yaptığını dolayısıyla üniversiteler için, akademik dünya için Türkiye’nin AR-GE çalışmalarında ne kadar lokomotif etkisi yaratan bir kurum olduğunu görüyoruz ve burada 2018 yılına baktığımız zaman, büyük değişiklikler yapılıyor. Yine, ihtiyaç olduğunda mevzuat değişikliği anlamında her zaman

destek olacağımızı buradan ifade edelim. Yine, sivil toplum kuruluşlarında ve her tarafta görüldüğü üzere, bu sanayi desteklerinin TÜBİTAK'ta daha şeffaf ve açık hâle geldiğini görüyoruz. Yine, tabii, bu çalışmalar yürütülürken kurumun gelirlerini oluşturmada ve insan kaynaklarını oluşturmada daha fazla büyümekten çekinmemek lazım. Özellikle birtakım kurumlarımız büyürken, büyümesi gereken kurumların büyümediğini görüyoruz. Yani, bunun ihtiyaç analizi yapılarak gençlerimizin burada, TÜBİTAK'ta daha fazla aktif çalışmasına imkân vermemiz gerekir.

En son olarak Başkanım, benim de bürokrasideyken her yıl katılmaya çalıştığım, daha doğrusu görev icabı katıldığım çok önemli bir toplantı, Türkiye bilim ve teknoloji önceliklerinin belirlendiği Bilgi Teknolojileri Yüksek Kurulunun toplantıları yapılır. Bu toplantıların en az 2 defa olmasını, buna ilişkin mevzuat değişikliği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür için açıyorum mikrofonunuzu.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Teşekkür ediyorum.

Ve gerçekten, bakıyorum, en son Şubat 2016'da toplanmış olan kurulun yılda en az 2 defa toplanarak ülkenin, özellikle ülke önceliklerinin belirlenmesinde bu kadar önemli bir toplantının çok daha aktif hâle getirilmesini diliyorum.

Tekrar bu güzel çalışmalarınız, gerçekten ülkemizin her bir bireyini doğrudan etkileyen büyümeye ilişkin katkınız için Sayın Bakanım ve bürokrasideki arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Taşcı.

Birleşime 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:13.44

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.29

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

(Oturum, Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdinç tarafından açıldı)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri; Komisyonumuzun 18’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Durmaz’da.

Sayın Durmaz, buyurun, süreniz on dakika.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; görüşmekte olduğumuz Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2016 yılı kesin hesap ve 2018 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı uğurlu olmasını diliyor, görevlerinizde başarılar diliyorum.

Sözlerime, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Eğer bir gün benim sözlerim bilimle ters düşerse, siz bilimi seçin.” sözünü anımsatarak başlamak istiyorum. Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren bilim ve sanayi adına çok büyük atılımlar yapılmıştır. Bugün geline nokta bu bilinçle yoluna devam eden bir ülke olmamız gerekmektedir. Bugün de burada bilimden, sanayiden, kalkınmadan söz edeceğiz.

Bilim, bir ülkenin çağdaşlığı, gelişmişliği, üretimi demek; sanayi üretimleri ve yatırımları demektir. Çağdaş bir eğitim, güven veren bir hukuk sistemi olmadan üretim olmaz, bilim de olmaz, özgürlükler de olmaz. Bugün ise ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi dar boğaz yatırımcıları ülkeden bir bir kaçırmaktadır. Güven ortamı olmadığı için yatırım yapmaktan imtina eden milyon milyon dolarları olan yatırımcıları yurt dışına naklettiğini görmekteyiz. Eğer yatırımları, üretimi, istihdamı destekleyecek politikalar üretmezsek, tüketime, borçlanmaya ve günü kurtarmaya yönelik politikalarla bu ülkeyi kalkındıramayız, hedeflerimizi de gerçekleştiremeyiz. Yani, yeni tedbirler alınmazsa bunun sonunda Hükümet eliyle bir çöküş de kaçınılmazdır.

OECD’nin 46 ülke arasında yaptığı ulusal bilim ve inovasyon sistemleri karşılaştırmasında Türkiye’nin durumunu da ele alan çalışmalarda şu dikkati çekmektedir: Üniversiteler ve kamuda araştırma konusunda kamuda AR-GE harcaması en nitelikli 500 dünya üniversitesindeki payı, bilimsel makale yayını, uluslararası eser yazım ortaklığı, uluslararası ortak buluş, yükseköğrenim harcamaları, yükseköğrenim görmüş yetişkin oranı, 15 yaşındaki çocukların bilim performansı, bilim ve mühendislikte doktora mezuniyeti gibi temel verilerde OECD ortalamasının oldukça altındayız. Bütün bu veriler ne yazık ki durumun iyi olmadığını ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan Küresel Rekabet Raporu’nda da Türkiye inovasyon birleşeninde de 138 ülke arasında ne acı ki 75’inci sıradadır. Ülke olarak rapordaki sıralamamız, ülkemizin inovasyon kapasitesini bilimsel araştırma kurumlarının niteliğini, özel sektör AR-GE harcamaları, üniversite-sanayi iş birliği, yüksek teknolojilere yönelik kamunun satın alma politikaları bilim insanı ve mühendislerin mevcudiyetini

göstermektedir. Rapordaki en dikkat çekici noktalardan biri de Türkiye'nin iddialı teşvik programına sahip olduğu inovasyon başında son iki yılda görülen değer kaybıdır. Türkiye 2014 yılında inovasyon kategorisinde 56'ncı sıradayken 2016-2017 yılı rekabet Endeksi raporu'nda 15 basamak gerilemiştir. Rekabet Raporu'nda Türkiye için öneriler şu şekilde sıralanmıştır: Önceki yıllara göre yükseköğretim bileşeninde artış olmasına rağmen, yetenekli iş gücünün kurulabilmesi için eğitim kalitesinin artırılması ve işbaşı eğitimine yatırım yapılması gerekmektedir. Esnekliği artırmak ve yetenekleri daha verimli kullanmak için iş gücü piyasasındaki zayıf noktaları acilen yapısal reformlar yoluyla ele almaktır. Daha dinamik iş ortamı yaratmak için yeterli rekabetin geliştirilmesi gerekmektedir. Ülkenin küresel değer zincirini yükseltecek sağlam bir inovasyon ekosistemi geliştirmek için yatırımlara acil ihtiyaç vardır. Bilimsel araştırma kurumlarının düşen kalitesi acilen reformlarla yükseltilmelidir. Kamu kurumlarını daha verimli ve şeffaf hâle getirmek için reformlara da ihtiyaç duyulmaktadır. Bütün bu başlıklara gelişmişlik sağlayabilirsek asıl o zaman gerçek bir teknoloji ve bilim ülkesi olabiliriz.

Yerli otomobil meselesi bugün de konuşulmakta. Takip ediyor, heyecanla bekliyorum üretim aşamalarını. Biz, millî üretimin her zaman yanındayız, yanında olmaya da devam edeceğiz. Fakat sadece otomobil üretince teknoloji ülkesi olamıyoruz, bunu da bilmemiz gerekiyor. Üretmek, ürettiğimizden kâr elde etmek, tanıtmak ve rekabet etmek gerekir. Teknolojisi, bilimi gelişmiş bir ülke olmak için önce altın değerindeki doğal ürünlerimizi işlemeyi bilip fındık, bor, şeker pancarı, pamuk, incir, üzüm gibi birçok değerimizi dünya markası yapmak durumundayız. Dünyada rekabetsiz tek kale maç yapacağımız ürünleri dahi doğru tanıtamıyor, eğer bunları dünyaya pazarlayamıyor, o pazarı da muhafaza edemiyorsak daha çok alacağımız yol olması gerektiğini biliyoruz. AR-GE merkezleri kuralım, mühendislerimizi yetiştirelim.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; Bilimde Dönüşüm Programı konusunda açıklamalarınız oldu. Program kapsamında, millî robottan AR-GE merkezlerine, teknik okullardan millî yazılımlara birçok alandaki projeye 12 milyar liralık kaynak aktarılacak. Bilimde Dönüşüm Programı'nın kapsamı tam olarak nedir? Burada dönüşüm programı anlatacak mısınız? Bu program için ayrılacak bütçe miktarı nedir? Bilimde neleri hedefliyor bu projeler?

Sayın Bakanım, geçtiğimiz yılki sunumunuzda bazı notlar almış, şimdi bunları da sormayı istiyorum ve sizin de yanıtlarınızı oldukça merak etmekteyim. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yatırım Aracı Programı birinci dönemi kapsamında ülkemizin birçok şehrinde şehirlerin sosyoekonomik yapılarını kuvvetlendiren önemli projeler yürütülüyor. Mesela, Mardin'de "Sürdürülebilir Turizm Projesi", Giresun'da "Fındık Altına Dönüşüyor Projesi" ve böyle birkaç projeyi sayabiliriz, çayla ilgili olan da vardı. Bunların ne durumda olduğunu oldukça merak ediyorum. Bu programın kapsamına ülkemiz için cumhuriyetin ilk yıllarının bir kalkınma dinamiği, aynı zamanda da sosyal bir projesi olan şeker pancarının neden alınmadığını merak etmekteyiz. Ayrıca, Türkiye Şeker Kurumuyla ilgili sunumunuzun 26'ncı sayfasında aynen şöyle denilmektedir: "Bakanlığımızın ilişkili kuruluşu olan Şeker Kurumu, genel bütçeden pay almamakta, tüm giderlerini kotalı şeker şirketlerinden aldığı katılım paylarıyla karşılamaktadır." Sayın Bakanım, bunu yanlış anlıyorsak şöyle bir düzeltelim. Yani bu ülkede insan sağlığını tehdit eden, birçok Avrupa Birliği ülkesinde kotaları sıfıra düşmüş nişasta bazlı şeker üreticisi firmaların önünü açık "Siz bizim ülkemizde bol bol üretin, biz de sizin kotalarınızı her yıl artıralım, siz de oradan bize verin.", böyle bir bütçe oluşturuyoruz." gibi bir algı var. Bunu açıklarsanız sevinirim. Tabii, şeker pancarı ülkemizde, günümüzde moda olan, eti halka ucuza yedirme noktasında da önem arz etmektedir. Bazen dört yılda, bazı bölgelerde üç yılda bir ekilen bir münavebeli üründür. Sadece şeker pancarı üretilmez bundan; ispirto, melas, küspe ve talaş gibi hayvancılığı besleyen önemli de bir yem bitkisidir sanayinin yanı sıra. Şeker pancarı üretimi birçok ilimizin can damarıyken, binlerce insan şeker pancarından ekmek yerken siz geçen yıl şekerden sadece bir cümleyle söz ettiniz Sayın

Bakanım. “Şeker Kurumu, nişasta bazlı şeker üretimini kontrol eden kurumdur.” dediniz ve bıraktınız. Bugün, şeker konusunda en önemli sorun Şeker Kurumuna atama yapılmaması nedeniyle Şeker Kurumunun fiilen çalışmıyor olması. Cumhurbaşkanlığı modeline geçiş aşamasında Şeker Kurumu gibi düzenleyici otoritelerin kaldırılacağı da açıklanmıştı. Bir buçuk yıla yakın süredir kurul olmaması, deyim yerindeyse, bu kaldırmanın fiilen hayata geçirilmesi anlamına gelmektedir. Karar organından yoksun olduğu için kurum hiçbir şey yapamıyor. Bu yıl ilk kez nişasta bazlı şeker kotası artırılmamış olsa da bunu iyiye yormak da mümkün değildir. Zira, şu anda tıpkı bir gece ansızın Şeker Kurumunun Bakanlar Kurulu kararıyla kapatılmasında olduğu gibi, denetimsizlik nedeniyle sektörde izinsiz, kaçak işlemlerin arttığı kanısı yaygındır. Nişasta bazlı şeker şirketlerini kimler denetleyecek, ne kadar üretim yapıp sattıklarına kim bakacak? Bu durum şeker pancarı sektörünü zora sokacak başlıca bir sıkıntıdır.

Sektörün nişasta bazlı şeker kadar önem kazanmaya başlayan bir diğer sorunu da yapay tatlandırıcılardır. Son yıllarda kullanımı giderek artan yapay tatlandırıcılar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, iki dakika ek süre veriyorum.

Toparlayın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum.

Yine ülkemizde, cumhuriyetin 4’üncü şeker fabrikası Turhal’da Sayın Bakanım; 78 bin üyesi, Türkiye bazında 25 fabrikayla birlikte 35 bin çalışan işçisi var. Bunların birkaç kategoride çalışanları var, hiçbirinin sorunları da çözülmüş değil.

Yine, organize sanayi bölgeleri ülkemiz bazında da çok önemli bir sorun. Bunların birçoğunda boş parseller var. Bir bölümü depolar hâlinde kullanılıyor. Bunları çok net, kişilerin ve kuruluşların inisiyatifine bırakmadan üretim yapmayanların, taahhüdünü yerine getirmeyenlerin bir an önce ellerindeki arsaların alınarak gerçek üreticilere verilmesi ve bunların yakınlarında bulunan, gelişmekte olan organize sanayi bölgelerine bitişik hazine arazilerinin organize sanayi bölgelerine devredilmesi; yine, organize sanayi bölgelerinde kadın işçi sayısı özellikle yöremizde Türkiye’nin muhtelif yerlerinde olduğu gibi tekstil bazlı ağırlıkta, buralarda kreş yapımının çok acil hızlandırılarak pilot değil, ülke geneline yayılması; bazı organize sanayi bölgelerinde hava kirliliğini azaltma adına Türkiye’nin de altına imza attığı uluslararası sözleşmeler gereği doğal gazın bir an önce getirilmesi... Yine, hepimizi üzen yangın faciaları olmakta, buralar belediyelere bırakılmış durumda, belediyeler mesafeli olan yerlerde geç gelmekte, geç müdahale edilmesi can ve mal güvenliği açısından son derece tehlikelidir. Bakanlık bünyesinde bu organize sanayi bölgelerinde itfaiye teşkilatları da mutlak kurulmak durumundadır.

Yine, Tokat’ın da arasında olduğu 9 ilde kent içerisinde kalıp hava kirliliğine yol açan küçük sanayi bölgelerinin kent dışına çıkarılması söz konusu, Isparta, Kastamonu, Düzce, Malatya, Elâzığ, Rize, Sivas, Bursa ve Tokat gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) - Bunların 2018 yılı içerisinde hayata geçirilip geçirilmeyeceği konusunda şahsınızdan da bir söz bekliyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

2018 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Durmaz.

Sayın Açıkkapı, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı üzerinde söz almış bulunmaktayım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ülkemizin rekabet gücünü, refahını artırmak ve sürekli kılmak için her kesimi ve ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde ulusal önceliklerimiz doğrultusunda yaptıkları çalışmalardan dolayı öncelikle Sayın Bakanımız Faruk Özlü Bey'e ve tüm Bakanlık çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Bakanlık, girişimciliğe, yenilikçiliğe, bilimsel gelişmeye ve yüksek katma değerli teknoloji üretimine dayalı, bilgi tabanlı ve rekabetçi ekonomik yapısıyla dünyanın en gelişmiş 10 ülkesi arasında yer alan bir Türkiye'nin oluşumunda öncü olmak vizyonu çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Bakanlıkça yürürlüğe konulan AR-GE Reform Paketi, Üretim Reform Paketi ve Sınai Mülkiyet Kanunu bunun en önemli göstergesidir. Dünya standartlarında üretim yapmak suretiyle belirlenen hedeflere ulaşabilmek için gerekli fiziki altyapı ve mekânlar organize sanayi bölgelerine, sanayi sitelerine kredi desteği verilerek endüstri bölgelerinde ise fiziki altyapı yatırımları bizzat Bakanlıkça gerçekleştirilerek sağlanmaktadır. Başta Bakanlık olmak üzere ve bugün bütçesini görüştüğümüz bağlı ve ilgili kuruluşları fikir aşamasından projeye, projeden AR-GE'ye, AR-GE'den yatırım ve tanıtıma kadar teknolojik ürünle ilgili her aşamayı desteklemekte ve ülkemize öncülük etmektedir.

Bizim büyük ve güçlü bir Türkiye hedefimiz var, bizim bölgesel güç ve küresel oyuncu olmak gibi bir hedefimiz var, bizim her şeyden önce öz güvenimiz var. Bizler engel olmak için çalışmıyor, engelleme yapanlara rağmen çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu çalışma azim ve öz güvenimizi milletimizin bize yüklediği sorumlulukla ülkemizin kalkınmasına yönelik çalışmalarla taçlandıracağız, ülkemize karşı sorumluluğumuzun gereğini yerine getireceğiz.

Teknoloji, bilişim, yazılım, AR-GE, inovasyon artık ülkemizin vazgeçemeyeceği yatırımlar olacaktır. Bu ülke hem 4.0 Devrimini fırsata çevirecek potansiyele sahiptir hem de Sanayi 4.0'ı Türkiye'miz için Akıllı Toplum 5.0'a tanımlayacak potansiyele sahiptir. Yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatımız içerisindeki payının artırılmasına yönelik olarak katma değeri yüksek ürünlerin üretimine yönelik çalışmaların yapılması oldukça ehemmiyetli. Milletimizin refahı, ülkemizin gelişmişliği bu çalışmalarla ivme kazanacaktır. Bilim ve sanayi alanında harcanan her kuruşun geri dönüşümü ölçümlenemeyecek kadar büyüktür. Bu anlayışla çalışarak yatırımcılarımıza desteklerimiz devam ediyor ve devam edecektir.

Yakın bir zamana kadar birçok alanda farklı ülkelere muhtaç olduğumuz birçok sanayi ürününü bugün Türkiye olarak üretebilir duruma gelmemiz takdir edilmelidir. Daha dün kadar İsrail'den aldığımız İHA'lar konusunda çekilen sıkıntıları unutmamak. Millî ve yerli sanayimizi geliştirmek hükümetlerimizin olmazsa olmazıdır. Yerli marka otomobil konusunda geçtiğimiz hafta yaşanan gelişme milletimizde sevinçle karşılanmıştır. Bir kısım kesim bu konuyu ciddiye almasa da küçük gören açıklamalar yapılsa da bu konuyu biz milletimizle birlikte ciddiye alıyoruz ve Sayın Cumhurbaşkanımızın konuya verdiği ehemmiyetle bunu başaracağımıza inanıyoruz. Varsın birilerinin bunun başarılamayacağını dile getirsinler, varsın dün olduğu gibi inanmasınlar, biz inanıyoruz ve başaracağız.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri; Bilişim Vadisi inanılmaz önemli bir adım olmuştur. Yüksek teknoloji ürünlerin ülkemizde üretim yapabilecekleri bir altyapı olarak Bilişim Vadisi Projesi en dikkat çekici çalışmalardan olacaktır. Bu önemli çalışmanızdan dolayı Sayın Bakanım, size, çalışma arkadaşlarınıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bilişim Vadisi'nde

100 bin nitelikli insan istihdamı ülkemiz kalkınmasında elbette ki lokomotif olacaktır. Sayın Bakanım, Bilişim Vadisi'ndeki yatırımcı, üretici firmalarımıza KDV ve stopaj muafiyeti önem arz etmektedir. Ayrıca, bu yatırımcılarımızın markalaşması ve pazarlayacakları ürünleri vitrine çıkarıp maksimum fayda sağlayabilecekleri markalaşma desteği de verilirse yatırımcılarımızın uluslararası pazarda yer bulmaları açısından bu oldukça önem arz edecektir.

İlk uygulaması Ankara'da başlayan model fabrika uygulamasının sanayi işletmelerimizin dönüşümüne katkı sağlayacağı muhakkaktır. KOBİ'lerimiz bu uygulamayla her açıdan verimliliği artan bir ivme kazanacaktır. Daha sonra 4 fabrikanın daha bu hususta destekleneceğini biliyoruz. Ben Elâzığ Milletvekili olarak bu 4 fabrikadan 1'ine Elâzığ olarak talip olduğumuzu ifade etmek istiyorum ve desteklerinizi bekliyorum.

1962-2000 yılları arasında yıllık ortalama 2 organize sanayi bölgesi biterken 2003-2016 yılları arasında yıllık ortalama 8 organize sanayi bölgesinin bitirilmesi muazzam bir çalışma sonucu ortaya çıkan bir gelişmedir. 2002 yılına kadar üretime geçen parsel sayısı 11.395 iken son on beş yılda bu rakamın 5 kat artarak 50.442 parsel'e ulaşması takdir edilmelidir. Yeni nesil organize sanayi bölgelerinin dünya standartlarında yatırım ortamı sunacağı muhakkaktır, bu çalışma da oldukça önem arz etmektedir. Organize sanayi bölgelerinde mesleki ve teknik eğitim veren teknik kolejler ihtiyaç duyulan bir konuydu ve çok önemli bir boşluğu dolduracaktır, buna inanıyoruz. Yerleşim alanları içerisinde kalan işletmelerin kent dışına taşınması konusu oldukça önemlidir ve ifade edildiği gibi bu taşınmaları gerçekleştirirken 65 bin işletmenin de mağdur edilmemesi oldukça önemlidir ve Elâzığ ilimiz de bu kent dışına çıkarılacak iller arasındadır küçük sanayi siteleri olarak.

Sayın Bakanım, Elâzığ Şeker Fabrikamız bu yıl fabrika kampanya süresi içerisinde 200 bin ton alım yaparak çiftçimizi sevindirmiştir. Alımlar hâlen devam etmektedir. Sayın Bakanım, kampanyamızda şeker pancarı alımını artırmak ve çiftçimizi daha fazla sevindirmek için Elâzığ Şeker Fabrikamızın fuel-oile çalışan 3 adet buhar kazanının doğal gazla çalışan kazanlara dönüştürülmesi planlanmaktadır ve 3 adet 1954 yapımı olan buhar türbinlerinin de yerine 4.800 KW bir türbin alınarak enerji maliyetlerinin düşürülmesi önem arz etmektedir tıpkı doğal gazla dönüştürerek maliyetin azaltılacağı gibi.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile bağlı ve ilgili kuruluşların 2018 yılı bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Oturma Başkanlığına, Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Bakan, başarılar diliyorum.

Eski Müllkiyeli ve 1974 CHP-MSP koalisyonunda Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanı Cahit Kayra'ya "Sayın Kayra, sanayileşecektik, büyüyecektik, ne oldu bize?" diye soruluyor. Sayın Kayra, şunları söylüyor: "Osmanlı'nın son döneminde sanayileşmeye başlayan Avrupa ülkelerine özendik. Üretime geçme arayışı başladı, beceremedik. Osmanlı sona erdiğinde üç beş ufak sanayi tesisimiz vardı. Mustafa Kemal sanayileşmenin önemini gören, sanayileşmeye inanan bir liderdi. İzmir İktisat Kongresi'ni toplayarak sanayileşme arayışlarını ve çabalarını başlattı. Halkın sermaye birikimi olmadığı için sanayileşme işini devlet üstlendi. Türkiye 1923-1938 döneminde sanayileşmede önemli gelişmeler sağladı. İkinci Dünya Savaşı döneminde kendi sanayimizle kendimize yeter bir ülke hâline geldik. 1950 sonrası Türkiye dışı açılma arayışında sanayileşmenin altyapısına önemli derecede destek ve önem verdi. Sanayileşmeye başlıyorduk ki 1953 yılında GATT ve Dünya Ticaret Örgütüne katıldık, gümrük

korumalarını kaybettik. Bir ülkenin gümrük korumaları olmadan sanayileşmeyi başlatması, gümrük koruması olmadan ithal mallarının rekabetine dayanması imkânsızdır ve bunu dünyada başarmış bir başka ülke de yoktur. 1960 sonrası planlı dönem, kamu iktisadi teşebbüslerinin çekidüzene girmelerini sağladı, özel sektörün sanayi yatırımlarının başlamasının önünü açtı.”

Devlet teşvikleriyle özel sektörün sanayi yatırımı yapmasına, gümrük korumasıyla sanayinin iç pazarda büyümesine ve de destek primi ile ihracatın artırılmasına çalışıldı. Sanayileşme olmadan ekonominin büyüemeyeceği inancı yayılırken sanayileşmiş ülkelerden esen sert rüzgârlar hızımızı kesti. 1978 yılında Washington Konsensüsü şemsiyesi altında toplanan sanayileşmiş ülkeler Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sanayileşmesini önleyecek politikalar uygulamaya başladılar. 1980 yılından sonra finansal destek bulma pahasına IMF ve Dünya Bankasının sanayileşmeyi caydırıcı politikalarını kabul etmek zorunda kaldık ne yazık ki. Yüksek faiz, düşük kur politikaları ve de Turgut Özal’ın ekonomiyi dış rekabete hesapsız açması ne yazık ki sanayileşmeyi durdurdu. Ucuz döviz, sanayide ve tarım üretiminde ithal girdilerinin artmasına, ithal harcamalarının artmasına yol açtı. 1996 yılında gümrük birliğiyle gümrükleri sıfırladık. 1999-2000 yıllarında Kemal Derviş istikrar programları ve IMF ve Dünya Bankasının sanayileşmeyi caydırıcı, tarımda gelişmeyi sınırlayıcı politikalarını uygulamaya koyduk. 2002 yılından sonra IMF ve Dünya Bankasına verilen sözlerin gereği hızlı özelleştirmeye Cumhuriyet Döneminde kurulan sanayi tesislerinin tamamı satıldı. Bu sanayi tesislerini alanlar makinelerini sattı, binalarını yıktı, arsalarına konut veya AVM yaptı. Uygulanan ekonomi politikaları üretim yerine tüketim ve ithalatı desteklemeye başlayınca özel sektör de sanayileşmeden vazgeçer oldu, sanayiciler konut yapıp satar hâle geldi. Sanayileşmeyi, tarımı unutan Türkiye’de ekonomi sanayi yerine inşaat ve konut yapımı hâline geldi. Türkiye’nin büyümesi, kalkınması, gelişmesi, tekrar sanayinin öneminin anlaşılmasına, sanayileşmesine bağlıdır. Üretmeyen, üretemeyen bir ekonominin ayakta kalma şansı yoktur. Yanlışlarımızı unutursak, kaybettiklerimizi hatırlamazsak doğru politikaları geliştiremeyiz, doğru uygulamalarla sanayileşmenin tekrar önünü açamayız.

Dünyada dördüncü sanayi devriminin başladığı şu günlerde biz hâlâ don gömlek, musluk, su borusu, hela taşı üretimine dayalı bir üretim yapısına mahkûm olamayız. Bu, zaman harcamaktır, kendi kendimizi kandırmaktır. Sanayileşmeye, dünya pazarında talebi olan malları, dünya kalitesi ve fiyatıyla üreten bir sanayileşmeye mecburuz. Ancak yapısal sorunlar sanayileşmeyi ve büyümeyi engelliyor.

Hukuka, mülkiyet hakkına güven yoksa girişimciler, sermaye sahipleri ülkede uzun süreli ekonomik ölçekli yatırımlara ne yazık ki yönelmiyorlar. Ülkedeki ekonomik ve sosyal sorunlar, eğitimin insan gücünün eksikliği, yatırımların artmasını ve büyümeyi engelliyor. Hukuk yoksa yatırımcı riske girmez. Doğru adı “serbest girişim” olan ve “galat” olarak kapitalist veya piyasa ekonomisi diye adlandırılan sistemin temelinde sözleşme serbestliği yatar. Sözleşme ise hukuktur. Dolayısıyla iktisadi sistemin temeli hukuk denilebilir. Temel çürükse iktisadi sistem de çürüktür. Sözleşme sadece taraflar arasında yapılan sözlü ya da yazılı akıt değildir. İktisadi hayatı çevreleyen iş, ticaret, borçlar, medeni, icra ve iflas başta olmak üzere tüm kanunlar ve kararname birer sözleşmedir. Her işçi, her işveren, her üretici ve her tüketici bu sözleşmelere kendiliğinden tarafgirdir. İnsanların kanunlardan doğan hak ve vebeleri vardır.

“Hukuk yoksa kumarhane bile işletilemez.” diyor İktisatçı, Gazeteci, Yazar Ege Cansen. Ege Cansen diyor ki: “Hukuk yoksa kumarhane bile işletilemez.” Ege Cansen’in söylediklerinin önemini vurgulamak için “Hukukun olmadığı yerde kumarhane yatırımı bile yapılamaz.” diyen bir yatırımcının hikâyesini kısaca size aktarmak istiyorum.

Amerikalı Steve Wynn, bir kumarbazın oğlu, hukuk okumuş. Hukukun önemine inanan Las Vegas'ı kumar şehri olmaktan kurtarıp tatil, alışveriş ve oyun şehri hâline getiren adam. Kanunsuzluğun hüküm sürdüğü Las Vegas'ın kaderi kanun şehri olunca değişiyor. Las Vegas'ta her alanda kanun hakimiyeti var, her şey kanuna bağlı ve de kanun müsamahasız uygulanıyor. Kanuna uymayanın kaşına gözüne bakılmıyor, kanuna uymayanlar batıyor, varını yoğunu kaybediyor, hapse giriyor. İşte, bu kanun hakimiyeti müteşebbis ve sermayeyi Las Vegas'a çekiyor. Müteşebbis ve sermaye sahibi kanuna güvenerek riske giriyor, büyük yatırımlar yapıyor. Türkiye'de kumarın serbest olduğu, çok sayıda kumarhanenin açıldığı dönemde Las Vegas'taki tesislerin çoğunu kuran ünlü yatırımcı Steve Wynn, Türkiye'de Akdeniz kıyısında kumarhane ve eğlence tesisleri yapmaya niyetleniyor. Turgut Özal döneminde projeler hazırlatıyor. Uzun çalışmalardan sonra "Türkiye'de yatırım yapılamaz çünkü Türkiye'de hukuk sistemi işlemiyor. Kanunların sık sık değiştiği, kanunların uygulanmadığı yerde insan namusuyla para kazanamaz" dedi. Dikkat buyurunuz arkadaşlar, bir kumarbazın oğlu diyor ki: "Türkiye'de hukuk sistemi olmadığı için insanlar namusuyla para kazanamaz." Las Vegas'ın kumarhaneler kralı bunu söylüyor. Türkiye'de yapacağı yatırımı, Hong-Kong'un karşısında Macau Adası'na taşıyor. Şimdilerde Macau, otelleri, eğlence yerleri, alışveriş merkezleri ve oyun salonlarıyla Uzak Doğu ve Asya'nın en büyük turizm merkezi hâline gelmiş.

Adaletle güveneceğiz ama adalet ne yazık ki bugünlerde yerlerde sürünüyor. Kanunların sık sık değiştiği, kanunların uygulanmadığı, hukuk sisteminin işlemediği, kişiye özel uygulamaların olağan hâle geldiği ülkede kanuna uyan namuslu insanların iş yapması olanaksızdır. Namuslu iş adamı kanuna uymayan rakipleri karşısında yaşayamaz.

Arkadaşlar, 16 Nisan referandumundan önce kendi seçim bölgesinde, serbest bölgede gezdiğim iş yerlerinde, sanayi sitelerinde şöyle bir olayla karşılaştım: Kimi iş adamları ortakları buldukları Avrupa'da, Avrupa'daki ortağın Türkiye'ye gelebilmesi için bir sigorta şirketine gidip kendini sigortalı yapmak istediğinde Avrupa'da bulunan sigorta şirketleri "Türkiye güvenli bir ülke değildir, sizi sigorta yapma şansımız yoktur." deyip buradaki partnerinin ortağı olduğu fabrikasına giremeyen iş adamlarını gördük.

Yetmez, başka bir şey arkadaşlar: Türkiye'ye sipariş vermek isteyen kimi iş adamlarının "Türkiye'deki fabrikalara el konulacağını, benim önümüzdeki siparişlerimi karşılayacak mısın, bir garanti verir misin?" diye korku ve kaygı yaşadığını söylemek isterim.

Hukuka güvenmeyen yatırım yapmıyor arkadaşlar. Büyük bir Japon firması Türkiye için özel bir yatırım projesi geliştirmiş. Proje son safhaya gelmiş ancak bu son safhada Japonya'daki nihai karar organının yeşil ışık yakabilmesi için şirket stratejisini, politikalarını belirleyen danışmanların da müspet bir rapor hazırlayıp nihai karar organına sunmaları adettenmiş. Bu danışmanlar heyeti, Türkiye'ye gelmiş Japon Konsolosluğundan iktisatçı, gazeteci, yazar Güngör Uras'ı aramışlar. "Bir iktisatçı olarak heyet üyelerine Türkiye ekonomisi konusunda bilgi verir misin?" demişler Güngör Uras'a. Heyet üyeleri Güngör Uras'ın ofisine giderler. Hoca bekliyor, ekonominin gidişi, geçmişi, geleceği hakkında soru sorsunlar ve Japon heyetini bilgilendirsin diye ama bunların hiçbiri sorulmuyor ve ekonomiyle ilgili diyorlar ki: "Biz ekonomiyle ilgili rakamları, bilgileri buluruz, biliriz. İşin en basiti onlar. Biz onları değil, başka şeyleri öğrenmeye geldik. Türkiye'ye yatırım yapabilmemiz için uzun vadeli stratejimizi, politikamızı belirleyecek başka bilgiler elde etmek istiyoruz." derler Güngör Uras'a. Hocanın masasının üzerine önceden hazırlanmış bir soru listesi koyarlar ve bu sorulardan birkaçı: "Türkiye'de ileride iktidarı demokratik yoldan veya silahla ele geçirecek biri kalkıp da devletleştirmeye, millileştirmeye gider mi? Türkiye, uluslararası mahkemelerin kararlarını, hakem kararlarını uygulamaktan kaçınabilir mi ve Türkiye'de mülkiyet hakkının teminatı nedir?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSA ÇAM (İzmir) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – “Birisini çıkıp herhangi bir Türk mahkemesinden bir yabancı firmanın mülkiyet hakkını zedeleyici, uluslararası hukuk ilkelerine ters bir karar çıkarırsa yabancı sermayeli kuruluş hakkını nasıl koruyabilir? Türkiye’de devlet güvenlik mahkemeleri gibi normal hukuk mahkemeleri sistemi dışındaki özel mahkemelerin yetkilerinin sınırı nedir? Devlet güvenlik mahkemeleri ve diğer hukuk mahkemeleri yabancı sermayeli kuruluşun yabancı uyruklu yöneticilerini kanunda yazılı suçlar dışında bir sebeple tutuklayabilir mi?” Arkadaşlar, geldiğimiz nokta böyle vahim bir durum.

Türkiye’de 1960’lı yıllarda güdümlü bir ekonomik düzen vardı. Devlet Planlama Teşkilatı, güdümlü bir ekonomik düzende kamuya ve özel sektöre yön vermek için kuruldu. 30 Eylül 1960 tarihli Kuruluş Kanunu’nda DPT için öngörülen kadro 90 kişi. Bu 90 kişinin 10’u uzman, 20’si uzman yardımcısı, 15’i diğer teknik eleman, kalanı da odacı, şoför ve hizmet personeli. 1960’lı yıllarda Türkiye’de ortalığı toz duman eden plancılar kadrosu işte bu kadroydu. Türkiye’nin tekrar planlama dönemine geçmesi ve Türkiye’yi kalkındıracak yeniden bir yapılanmaya girmesi gerekiyor. Sayın Müsteşarın da DPT kökenli olduğunu biliyoruz. İstiyoruz ki Bakanlıkta da böyle ciddi bir örgütlenmeyi yapsınlar ama ne yazık ki en önemli değişikliği DPT’de Turgut Özal yaptı. Teşvik ve Uygulama Dairesini, Yabancı Sermaye Dairesini DPT bünyesine alarak DPT’yi uygulamaya bulaştırdı. DPT bir kararıyla bir firmayı zengin edebilen, bir kararıyla batırabilen bir kuruluş hâline geldi. Dolayısıyla, DPT’nin tekrar eski görkemli günlerine döndürülmesi ve Bakanlıkta böyle bir kadronun kurulması gerekiyor.

Son sözlerim: Böylesi karanlık bir ortamda -özellikle TÜBİTAK’la ilgili- akademinin ve bilimsel kurumların içine düşürüldüğü ortam da diğerlerinden farklı değil. Mart 2017’de Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanlığı tarafından Türkiye’de yayınlanan bütün bilimsel dergilerin editörlerine bir yazı yollanmış. Ulusal veri tabanlarından yararlanan tüm dergilerin sorumlu editör, editör yardımcısı, hakem kurulu gibi görevleri bulunan kişilere, dergilerde görevleri bulunanlar arasında kamu görevinden ihraç edilen veya açığa alınanların bulunması hâlinde durumlarının yeniden değerlendirilmesi, hakkında yaptırım bulunanlarla ilgili gerekli tedbirlerin alınması konularında sorumluluk dergiye ait olup, yapılacak değişikliklerle ilgili Cahit Arf Bilgi Merkezi Müdür Yardımcılığının bilgilendirilmesi gerektiği iletilmiştir bu yazıyla.

Bu resmî yazının yanı sıra, çok sayıda bilim insanından alınan yazılı, sözlü şikâyetler de göstermiştir ki TÜBİTAK projelerinde yer alan ve desteklenen veyahut da burs almış olan akademisyenler fişlenmekte ve olumsuz kanaat bildirilenlerin ya bursları hiçbir açıklama olmaksızın kesilmekte ya da projelerden el çekmeleri sözlü talep edilmektedirler, çalışmalarını konusunda uyarılmaktadırlar. Bu tür bildirimlerin yazılı olarak yapılması konusundaki talepler ise reddedilmektedir. Yöntemlerden birisi ise şöyle: TÜBİTAK bir süredir proje yürütücülerine telefon ediyor. Eğer projelerinde muhalif akademisyenler varsa çıkarmalarını istiyor. Yalnız telefondaki kişi ismini vermiyor, veremiyor çünkü böyle bir hukuksuzluk kayda geçerse başının derde gireceğini iyi biliyor. Tam da aynı sebepten yazılı bir belge de ortada yok. Üst kademedekiler daha stratejik davranarak en kötü durumda “Münferit bir olay.” deyip “Suçu telefon eden garibana yıkarız.” diye düşünüyor olmalılar.

TÜBİTAK, Türkiye’nin bütün bilim insanlarına eş mesafede durması ve haklarında herhangi bir kesinleşmiş yargı kararı olmayan bilim insanlarına evrensel ve anayasal bir ilke olan masumiyet karinesi çerçevesinde yaklaşması gereken bir bilim kurumudur. Temel bir ilke olarak hukukun ihlal edilmesi karşısında uygulanacak yaptırımlar da sadece hukuki olabilir. Bir bilim kurumu, ancak bilim

etiği ihlallerine bağlı olarak yaptırımlar uygulayabilir. Bilim etiği ihlali olmaksızın bilim insanlarının araştırma kanallarının kapatılması, desteklerinin kesilmesi, dergi yayıncılığının engellenmesi kabul edilebilir değildir.

Sayın Bakan, son sözüm şudur: Konuşmanızın şu sayfasında özellikle şunu söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: “Çok önemsemediğimiz bir başka projemiz de birinci etabı tamamlanan bilinen ismiyle ‘bilişim vadisi’ diğer adıyla ‘Muallimköy Teknoloji Geliştirme Bölgesi’dir. Bilişim vadisi tüm etapları tamamlandığında 5 bin AR-GE ve yazılım firmasını bünyesinde barındıracak, 100 bin nitelikli insana istihdam sağlayacaktır.” Bir başka sayfada “Bunların yanı sıra TÜBİTAK gençleri girişimcilğe ve araştırmaya yöneltecek destek programları da yürütmektedir. AR-GE ve teknolojik yenilik alanında iş fikirleri olan girişimcilerimizi özendirmeye yönelik programımızı bu yıl yenileyerek uygulamaya devam ettik.”, hemen altındaki paragrafta da “Bilim insanlarımıza verdiğimiz destekleri de önemli ölçüde artırdık.” diyorsunuz. Sizin bu söyledikleriniz gibi olsa keşke. Bu yüzden, bunlardan dolayı da sizi destekliyoruz ama bir taraftan da Genel Başkanınız diyor ki: “Biz dindar ve kindar bir nesil yaratacağız.” Bir taraftan bu, bir taraftan sizin söyledikleriniz. Dindar ve kindar bir nesil yaratılınca Türkiye nasıl sanayileşecek, nasıl bilimi yakalayacağız, nasıl rekabet edeceğiz, bunu da sizin takdirlerinize bırakıyorum.

2018 yılı bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çam.

Sayın Kürkcü, buyurun lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar, Sayın Bakan; ben sizin sunduğunuz bu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde 2 kurum üzerinde durmak istiyorum. Birincisi, TÜBA; ikincisi, TÜBİTAK. Çünkü aslında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ufkunda olan bütün işlerin gerçekleşebilmesi Türkiye’de etkin bir biçimde iş görebilen bir bilimsel araştırma, çalışma, üretme kapasitesinin varlığına bağlı. Bunlar yoksa aslında ne anlamlı bir sınai faaliyet ne bilimsel üretim ne teknolojik gelişme olabilir. Besbelli bunun temel ham maddesi insani sermaye, bu da bilim insanları. Dolayısıyla, bu bilim insanlarıyla ilgili olarak sizin yaptığınız çalışma Millî Eğitim Bakanlığı ve YÖK’le beraber ya da onlardan sonra en önemli iki büyük kalem fakat bunlar çok büyük bir tartışma konusu –siz de biliyorsunuz- Türkiye’de. Ben gene de bizim tarafımıza, bizim baktığımız yere bakarak bu tartışmayı sürdürmek için belki katkıda bulunabilirim diye söz aldım. Çünkü bu konuda çatışmayı sürdürmek çok kolay, zaten argümanlar belli, biz de orada duruyoruz. Fakat şimdi olağanüstü hâl ilanının üzerinden neredeyse iki yıla yakın bir zaman geçmişken acaba yeniden bu meseleleri düşünme imkânımız olabilir mi?

Birinci konu, Türkiye Bilimler Akademisinin faaliyet alanında apansız bir değişiklik oldu. 15 Temmuz sonrasında 40 üye üyelik veya asosiye üyelikten sessiz sedasız çıkartıldılar. Biliyorsunuz, Türkiye Bilimler Akademisi 2011’deki bir kanun hükmünde kararnameyle şekil değiştirdikten sonra zaten bir ayrışmaya uğramıştı. Geride kalanlar aslında TÜBA’nın yeni konumuyla şu ya da bu şekilde uyum içerisinde olanlardı. Demek ki onların bilim insanı kapasitelerine biçilmiş bir değer vardı her türlü siyasi tartışmadan bağımsız olarak. Fakat ne oldu da 15 Temmuzdan sonra 40 kişi üyelikten çıkartıldılar? Bilimsel değerlendirme ölçütlerinde ne gibi bir değişiklik oldu? TÜBA’nın daha önceki bilimsel değerlendirme çerçevesine ne gibi bir yeni parametre eklendi? Besbelli bu, şu ya da bu şekilde siyasi duruşları ya da bilimsel araştırmalarının siyasi imaları dolayısıyla bu insanların TÜBA dışına atılmış olmaları gerçeğini bize anlatıyor. Bu, kabul edilebilir bir şey midir?

Öte yandan, ben bütçeleri dikkatle şu açıdan değerlendirmeye çalıştım: Daha önceki başka bakanlık ve kurum bütçelerinde kurumun genel toplam bütçesiyle yatırıma harcanan değerler arasında şöyle bir asimetrik ilişki vardı: Mal ve hizmet giderleri, sermaye giderleri çok küçük bir bölümünü; bürokrasiye ve sigortaya harcananlar daha büyük bir bölümünü oluşturuyordu. Fakat, bu iki kurum da örneğin, Türkiye Bilimler Akademisinin bütçesi 16 milyar 575 milyon lira, ancak mal ve hizmet giderlerine, cari transferlere ve sermaye giderlerine ayrılan karşılık, neredeyse 13-14 milyar lira. Demek ki dışarıya çok fazla para veriyor. Aynı şey, TÜBİTAK için de geçerli. TÜBİTAK'ın bütçesine baktığımız zaman gördüğümüz, 3 milyar 179 milyon 412 bin 314 lira, geçtiğimiz dönem bütçe gerçekleşmiş. Bunun mal ve hizmet alımlarına, sermaye transferlerine, sermaye giderlerine ve cari giderlere ayrılan bölümü, neredeyse 2 milyar liradan fazla. Demek ki bütçesinin üçte 2'sini dışarıya aktarmış ya da mal ve hizmet üretimi ve sair işler için harcamış.

Yani, bu iki kurum, kendi içlerine değil, kendi dışlarına kaynak aktarıyorlar ve bir şeyler yapıyorlar. Fakat, bu yapılan şeyleri neyle ölçüyoruz? Örneğin TÜBİTAK'ın ve TÜBA'nın gerçekleştirdikleri işlerin hem uluslararası bilim alanında hem Türkiye'deki özgülendikleri alanlarda gerçek katkıları neler? Çünkü, sizin sununuza baktığım zaman, ben şunu görüyorum: Örneğin, TÜBİTAK'ın gerçekleştirdiği AR-GE ve yenilik faaliyetlerini içeren programlar kapsamında, binden fazla firmaya, akademilere, o kadar çok kaynak aktarılmış ki o zaman şu soruyu sormak gerekiyor: Peki, bunların ortaya çıkarttığı değer ve katkıyı neyle ölçüyoruz. Mesela, belki de boşa kaynak aktarıyoruz veya bunlardan bir fayda ya da kıymet doğuyor. Ben bunu ölçebildiğimiz bir parametre, sizin sunduğunuz veriler arasında görmedim. O nedenle, şöyle düşünüyorum: Bütün bu tartışmalardan sonra ve bilim insanlarına yönelik bunca kıyımdan sonra, acaba hakikaten kendilerine kaynak aktarmaya geçecek projeler oldu mu ve tartışmalı projelerin kurum üzerine düşürdüğü gölgelerin giderilmesi bakımından neler düşünülüyor ve neler yapılıyor? Çünkü, siz de çok iyi biliyorsunuz bu tartışmaları. Örneğin, TÜBİTAK projeleri arasında, gökyüzünün neden mavi olduğunun araştırılmasına kaynak ayrılmış, Tillo evliyelerine kaynak ayrılmış. Fasulyelere dinletilen şeylerden sonra -çevre gürültüsü, müzik ve Kur'an-ı Kerim- Kur'an-ı Kerim dinletilerden 2 kat fazla verim alınmış.

Şimdi, bunları, ben, sizin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı olarak ciddiye almayacağımızı düşünüyorum, en azından bunları ciddiye almazsınız. Fakat, bunlara kaynak aktarılmış. O zaman, bunun gibi başka nelere kaynak aktarıldığı ister istemez bir soru işareti oluyor.

Şimdi, öte yandan, ben başlangıçta söylediğime tekrar geri döneyim. Başlangıçta söylediğim şeydu: Bu insani sermaye, bu insan kaynağının yaratılması kadar korunması da hem çok zorlu bir şey hem de çok fazla kaynak ve imkân gerektiriyor. Ama, sizler de çok iyi biliyorsunuz, 15 Temmuz sonrasında, 4.224 bilim insanı görevlerinden uzaklaştırıldı ve bunların 2.341'i ihraç edildiler meslekten. Bu, Türkiye gibi bir ülke için, yani bilim insanının kolay yetişmediği ve kolay muhafaza edilemediği bir ülke için, çok büyük bir insan gücü israfı ve sanmayın ki bu insanlar Hükümetle şu ya da bu şekilde siyasi sebeplerle ya da dünya görüşü sebebiyle aykırı düşükleri için bilimsel bir değerden yoksunlar. Belki siz de Bakan olarak, alanınıza girdiği için bunu takip ediyorsunuzdur.

Türkiye'den göç eden bilim insanı sayısı tarihin en yüksek oranlarına, mutlak sayılarına vardı. İkinci Dünya Savaşı öncesinde Nazi Almanyası'ndan Türkiye'ye bilim insanları göç ederlerdi. Türkiye üniversitesini aslında bir bakıma onlar kurdular ya da yeniden kurdular. Şimdi, Türkiye, aynı şekilde, siyasi sebeplerle, Türkiye'den kaçan yani 15 Temmuz sonrasında gerçekleşen, 20 Temmuz olağanüstü hâliyle birlikte, üniversitede barındırılmayan insanların Avrupa'ya ihraç edildiği bir ülke oldu. Hepsi orada kendilerine çalışacak yer buldular ve üretmeye devam ediyorlar.

Şimdi, ben, o yüzden çok merak ediyorum, gerek TÜBİTAK olsun gerek TÜBA olsun...

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen tamamlar mısınız?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Tamamlıyorum efendim.

Onların katkı verdikleri bilim insanlarının uluslararası dergilerde yayınlanan makaleleri, uluslararası ölçüde değer kazanmış olan buluşları, patentleriyle, görevlerine son verilenlerinkini karşılaştırdığımızda aslında tablo nasıl çıkacak, bunu bilmiyoruz.

İbni Sina demiş ki, ben de sizin bütçenizi eleştirmek için bakınırken buldum, çok da hoşuma gitti: “Bilim ve sanat istenmediği yerden hicret eder.” Bu hicreti de besbelli çok iyi açıklıyor. Hakikaten Türkiye, çok büyük bir bilim insanı ve sanatçı hicretine sebep oldu.

Son olarak şunu söylemek istiyorum: Bizim bütün bilim ve eğitim dünyasına son on yılda damgasını vuran çok önemli bir tartışma TÜBİTAK’a da damgasını vurdu ve evrim düşüncesi TÜBİTAK’ın değerler skalasından dışlandı, bunun üzerine çalışma yapılmıyor, bunun üzerine yapılan araştırmalar değerlendirilmiyor. Fakat, ben şunu söylemek isterim: İnsan soyunun ortaya çıkışı bakımından en çok tartışmaya muhatap olabilir bu teori, fakat bütün bilim esasen evrim teorisi üzerine kuruludur; kâinat evrim hâlinindedir, maddi dünya evrim hâlinindedir, ister istemez o maddi dünyanın içinde hayat bulan insan türü evrim hâlinindedir. Fakat, bu dileyim ki tartışılacak bir konudur; bu tartışmanın bir kutbunu TÜBİTAK ya da TÜBA devreden çıkartıp diğer kutbu, aslında bir bilim olmayan, sadece bir inanç sistemi olan bir yaklaşım muhafaza edilirse ne kadar bilim olmayı hak eder? Ben size sadece şu kadarını söyleyeyim: Bu inanç dünyasında bile bu kadar kategorik bir ayrıma tabi tutulmuyordu. 14’üncü yüzyılda, 13’üncü yüzyılda İslam bilginleri evrim düşüncesine kendi yönlerinden başka türlü varmışlardı. Maddi varlıklarla bitkilerin alt türlerinin, bitkilerin alt türleriyle bitkilerin üst türlerinin, bitkilerin üst türleriyle hayvanlar dünyasının alt türlerinin ve onların üst türleriyle insanlar arasında bir geçişlilik olduğu İbni Haldun’un bilim dünyasına kattığı, daha 14’üncü yüzyılda kattığı bir bilgiydi.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Tamam, bitiriyorum, bu son cümlemi söyleyeyim.

Şimdi, bu bilgiyi de TÜBİTAK, eğer Türkiye’den, Türkiye’nin insanlığından saklayacak olursa, bunun tartışılmasına kapatılacak olursa, o zaman bu “B” harfinin ne TÜBA’da ne TÜBİTAK’ta bir kıymeti kalmaz; geri kalanı, teknolojilerin ödünç alınarak yeniden adapte edilmesinden ibaret olur ki bunu bütün organize sanayi bölgelerinde, sanayi sitelerinde ustabaşları yapıyor, bunun için hakikaten bu kurumlara hiç ihtiyaç yok. Bu açıdan probleme yeniden yaklaşmanızı doğrusu dilerim. Ne kadar özerklik ne kadar bağımsızlığı varsa bu kurumların, sırf bunun için kullansalar, Türkiye’nin geleceğine, Türkiye’nin kendi bilgisini ve kendi imkânlarını yeniden üretebilecek bir kapasiteye erişmesine en çok faydayı sağlamış olabilirler. İnsan yoksa, bilim insanı yoksa ne bilim var ne gelecek var.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kürkcü.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

Sayın Bakanım, şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Değerli Müsteşarımız şahsında da Bakanlığımız bürokratik kademelerinde bulunan arkadaşları tebrik ediyorum, hepsi var olsunlar, sağ olsunlar, canhıraş bir biçimde çalışıyorlar. Ama Bakan Yardımcımız Hasan Ali Çelik Bey’e özel bir paragraf açmak lazım, hem çelebi meşrebiyle, duruşuyla hem de özellikle Bakanlıkta bize dönük senkronizasyon gayretiyle her türlü takdirin üstünde bir gayret sarf ediyor, bu vesileyle kendisine çok teşekkür ediyorum, sağ olsun, var olsun.

Tırnak içerisinde bir ifadeyle konuşmama başlamak istiyorum. Mesele sadece otomobil üretmek değil, buradan ortaya çıkacak teknolojiyle, birikimle, tecrübeyle dünyaya meydan okuyacak yeni ve çok iddialı bir çıkış ortaya koymaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın “Ülke 2023” hedefini koyan belîğ bir tarifi bu: “Her alanda dünya vitrininde olmak, her sahada Türkiye’nin farklılığını, potansiyelini ve değerlerini ortaya koymak, her meydana ülkenin beşeri ve ekonomik kıymetlerini bir marka olarak sunmak.” Niyet mübarek, hedef kutlu, aziz olsun demek de bize düşüyor.

“Savunma sanayisinden iletişim sektörüne, sağlık teknolojilerinden tarım altyapısına, hatta yapay zekâya kadar her alanda Türkiye’nin yeni yatırımlara, yeni yaklaşımlara, yeni girişimlere ihtiyacı var. Orta gelir tuzağından kurtulup yüksek gelirli ülkeler grubuna çıkabilmenin yolu, tasarımdan, yüksek teknolojiyen, markalaşmadan geçiyor.” vurgusunu yapıyor Sayın Cumhurbaşkanımız.

Akifçe bir söylemle: “Dünya koşuyorken yolun üstünde yatılmaz/ Davranmayacak kimse bu meydana atılmaz/ Müstakbeli bul, sen de koşanlarla bir ol da/ Maziye fakat yıkmaya kalkışma bu yolda.” Ölçü bu; maziye, karadan gemiler yürüterek asrında küresel akla tutulma yaşatan ecdada layık olarak, geleceğe ilerlemek. Dünyaya zulümle yön vermeye kalkışanların yönlendirdiği bir Türkiye değil hedef. Mazlum, mağdur ülkelerin sesi ve hamisi olarak küresel idrake yön verecek bir Türkiye ufku. Kervan mübarek, sefer mübarek; kutlu olsun.

Efendim, heyecanımı bağışlayın.

Biliyorum ki burada bulunan herkes, hangi siyasi görüşten olursa olsun aynı mutluluğu paylaşıyor ve aynı sürur içinde. Artık kendi otomobilini yerli ve millî bir yaklaşım ve donanımla üretecek bir Türkiye var. Adını koyduğumuz bir millî muradımız var.

Nereden nereye geldik hatırlatmasını yapacak değilim. Ancak herkesin, her insaf ehlinin bugün varılan noktadaki ak gidişatı takdir edeceğinden, hakkı teslim edeceğinden eminim. Türkiye büyüyor, Türkiye gelişiyor.

Artık dayatmalara, sosyal hayattan sanayiye kadar, dayatmalara boyun eğen bir Türkiye yok. Artık küresel vicdanları kanla boyayan, mazlum milletlere zulmü reva görenlerin teknolojilerine boyun eğmek de yok.

Akifçe lisanla “Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem.” diyen, “Hele hak namına haksızlığa ölse tapamam.” kararlılığında bir Türkiye ve küresel meydana olan bir Türkiye var. Tüm sosyal alanda, bütün ekonomik sahada “Ben de varım.” diyen bir Türkiye. Cenab-ı Hak muini olsun.

Değerli Başkanım, “Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” ismine dikkat çekmek lazım. Özellikle “Bilim ve Teknoloji” kavramlarına dikkat etmek lazım, on altı yıl öncesine kadar yabancı olduğu bizim kavramlara. Yalnız ölçü ve tartı aletlerini kontrol eden bir bakanlık, bir de kooperatifçilik işiyle uğraşan bakanlık, fonksiyonunun hepsi buydu. Geldiğimiz noktada ismiyle müsemma bir biçimde bilim üretiliyor, teknoloji üretiliyor; elhamdülillah, buna şükretmek lazım. Bu bir değişimin ifadesi, bu bir dönüşümün kaydı.

Çok değil eskiden yalnız üniversitelere has kılınan bir alanda artık Türkiye topyekün düşünüyor ve üretiyor. Bir beyin fırtınası esiyor ki başkalarının markaları, patentleri, faydalı modelleri üstüne. Bunların yerine kendi beyin değerlerimizle, kendi bilim adamlarımızla meydana getirdiğimiz eserler geliyor.

Bakanlığın rakamsal tarif ve tanıtımı Sayın Bakanımızın berceste ifadeleriyle ortaya kondu.

Biz burada ak hareketin “Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı” ismiyle ortaya koyduğu bir değerler bütünü ve manayı vurgulamak istiyoruz.

Sevgili Başkanım, Değerli Başkanım, Sayın Bakanımın bölge arası kalkınmışlık farkının giderilmesi noktasına ve özellikle temsilcisi olduğum ilin de yer aldığı Doğu Anadolu Bölgesi'nde göç olgusuna dikkat çekeceğimi size söylemiştim, bu noktaya geldik güzel Başkanım.

Bölgeden kaydedilen göçün iklim ve sağlık gibi nedenlerini bir kenara koyarsanız, temelinde istihdam endişesi var. Bu, herkesin malumu. Bu, sanayisi gelişmiş kentlere yoğunluklu bir göçün de sebebi. O hâlde yıllardır hep dertlendiğimiz bu sorunu gidermek durumundayız. İnsanımız doğduğu yerde doymalı. Bu bir beylik ifade değil. Bu, hayata geçirilmesi gereken bir tespit Sayın Bakanım. Hükümetimizin göçü önlemek noktasında tarımdan sanayiye çok ciddi atılım ve yatırımları var. AK PARTİ iktidarları öncesi ile bugünü kıyaslarsanız göç olgusunun geçmişe nispetle büyük bir hız kaybettiği de bir vakıdır. Ancak biz biliyoruz ki 1 kişilik göç bile kayıptır, olmaması gerekir. İnsanımız kendi memleketinde, kendi bölgesinde rızık bulsun, maişetini temin etsin.

Bu yolda Bakanlığımızdan beklentimiz, bölgedeki pilot iller özelinde, bu illerin ekonomik değer ve potansiyellerini katma değere dönüştürecek altyapı yatırımlarını çoğaltmasıdır. Mesela Erzurum özelinde, biz tarımsal sanayi için, özellikle kamu eliyle ve yap-ışlet-devret modeliyle, bir ciddi yapılanma, yatırım hamlesi talep ediyoruz. Erzurum da dâhil olmak üzere, bölgedeki seçilecek illerde tarımsal organize sanayi bölgeleri mutlaka kurulmalı, bu sektör organize sanayi bölgesi geneli içinde kalmamalı, özel bir fonksiyon kazanmalıdır.

Yine, burada marka ve özellikle patent başvuru ve tescilleri mihverinde bölge sanayi ivmesini ortaya koyan verilere dikkat çekmek lazım.

Türkiye'de son yirmi iki yılda tescil edilen patent sayısı 10.343. 1995-2003 yıllarında tescil edilen patent sayısı 324; değerli arkadaşlarım, bir kıyas, ehli vicdan herkes bunun kıyasını yapacaktır. 2003-2016 yılları arasında bu rakam 10.019. Yazık ki bundan Doğu Anadolu fazlasıyla nasiplenmemiş; bizim bu dönemde 61 tane tescilli patentimiz var. Toplamda binde 60'lık bir oran, çok düşük Sayın Bakanım.

Bakın, yine bu yılın Ocak-Eylül ayları arasında Türkiye'de toplam 4.162 patent başvurusu yapıldı, Doğu Anadolu Bölgesi'nden başvuru sayısı 48. Payımız toplam 1.15.

Biz diyoruz ki patent ve marka bir bilim, sanayi ölçütü. O hâlde Doğu Anadolu Bölgesi'nde bu üretimi artırmak durumundayız. Bir patent ve marka fırtınası estirmek durumundayız. Bakanlığımızın bu yolda ciddi çabaları olduğunu biliyoruz ama biz, göç hızının çok yüksek olduğu bölgemizde bu alanda bir yoğunlaşma istiyoruz. Bölgemizde bir markalaşma ve patent seferberliği başlatılmalı diyoruz. Özellikle organik tarım ve tarımsal sanayi alanında bu yapılırsa çok yerinde olur, çok isabet kaydedilir.

Bölgede seçilecek illere -ki bunların arasında ve başında biri teknik olmak üzere iki üniversitesi olan Erzurum olmalı- emek yoğun ölçüde istihdam oluşturacak organize sanayi bölgeleri dışında, yerli üretimin yapılacağı sanayi bölgeleri kurulmalıdır. Bu bölgeler, Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki iller arasında kümeleştirmeyle gerçekleştirilebilir.

Bir diğer bir talebimiz de Değerli Bakanım, yerli otomobil üretimine dairdir. Bunu farklı vesilelerle kayda geçiyoruz, dile getiriyoruz. Bu vesileyle de altını çizelim. Türkiye tarihî bir atılım yapıyor, bu bir vakıa. Bu atılımda bölgemizin de imzası olsun istiyoruz. Diyoruz ki Erzurum başta olmak üzere bölgemizde yerli otomobil üretimi için yeterli altyapısı olan iller var. Mesela yerli otomobili Erzurum'da üretin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım Sayın Aydemir.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Arsayı bedava verebiliyor musunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müdahale etmeyelim lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum)- Bu hâl bölgemizde yaşanan göçü bütünüyle sıfırlayacaktır, sıfıra indirecektir; buna inancımız tamdır eğer böyle bir hâl hakikat olursa Sayın Bakanım. Bu, aynı zamanda bölgedeki beyin ve sermaye göçünü de önleyecek, Doğu Anadolu Bölgesi, katma değer üreten bir bölge olacaktır. Eğer yerli otomobil üretimi bütün bütün mümkün değilse, o zaman herhangi bir aksanına yönelik üretim noktaları bölgemizde tesis edilmelidir. Bunu bölgede göçün, dahası terörün de sonlandırılması adına tarihî bir fırsat olarak gördüğümüzü belirtelim.

Bakanlığımızın takdirlirik bir çabası olan üniversite-sanayi iş birliğidir Artık Erzurum'un da bir Teknik Üniversitesi var dedik. Bu dayanışma ve kucaklaşmayı daha reel hâle getirme adına Bakanlığımızdan beklentimiz, üniversite-sanayi-kamu iş birliğini içeren etkinliklerini bölgemizde yapmasıdır.

Bir not daha düşelim ki belki en önemlilerinden biri olacaktır. Erzurum, bilişim teknolojisi için tüm imkânlarla sahip olan bir ildir, beyin ve yetişmiş eleman açısından çok cazip imkânlar sunmaktadır. Diyoruz ki “Gelin Erzurum'da bir bilişim vadisi oluşturalım.” Bakanlığımızın tarifıyla “Türkiye'nin inovasyon ve teknoloji tabanlı büyümedeki yeni merkezleri”nden birisi de Erzurum'da olsun; bölgemizde yenilikçi ve teknoloji tabanlı kalkınma ve büyüme hız kazansın. Bölgemiz, ülke KOBİ'leri için de KOBİ teknoloji yatırım projeleri üretsın, girdiler sağlasın ve tabii Sayın Bakanım, farklı zeminlerde ve zamanlarda konuştuğumuz ve sizin de desteğinizi almaktan çok büyük mutluluk duyduğum organize oyuncak sanayisine dönük bizim gayretlerimiz devam ediyor efendim, sizin de müzaheretinizin devamını hususen burada talep ediyorum. On altı yılda hayal ötesi yatırım ve yaptırımlarla Türkiye'ye çağ atlatan ak iktidar bu yatırımı yapmaya da Allah'ın izniyle muktedirdir.

Sözlerimi tamamlarken yine tırnak içerisinde bir ifadeyi kayda geçireceğim. “Geçmişte attığı her adımı kontrol ettikleri, yaptığı her işi yönlendirebildikleri, geleceğiyle istedikleri zaman istedikleri gibi oynayabildikleri Türkiye artık yok; artık istiklali ve istikbaline hayatı pahasına sahip çıkan bir Türkiye var.” Sayın Cumhurbaşkanımızın zirve bir ifadesidir; kendisine medyunuşükranız bu ifadeden dolayı.

Mübarek olsun diyorum, saygılarımı sunuyorum.

Allah razı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

Sayın Tamaylıgil, buyurun lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırun; ben de bu seneki bütçenin, 2018 bütçesinin hayırlı olması dileğiyle sözlerime başlamak istiyorum ve Sayın Bakanın sunumunu dinlediğimde ve kitabı okuduğumda gerçekten çok önemli bir hedef var; yani “Bizim hedefimiz, bilim merkezi, teknoloji üssü ve ileri sanayi ülkesi bir Türkiye inşa etmektir.” Bunu gönülden desteklememek, bu hedefe hep beraber kilitlenerek bir yürüyüş içinde olmamak mümkün değil ama tabii, bu hedefi burada yazılı olarak ortaya koyduğumuz zaman uygulama aşamasında da bunu destekleyen uygulamalarla tamamlanması ve hedefin... Biz birçok plan, program hedefleri ortaya koyuyoruz, bir ay geçmeden program ve plan hedeflerinde değişiklikleri çok hızlı yaşıyoruz. Orta ve uzun vade için güzel ama bunun için atılacak adımların da güçlü olacağı bir süreç işleme gerekiyor. Çünkü bilimden uzaklaştığı zaman bunun bedelini çok ağır olarak tüm toplum ödüyor ve bu bedeli ödememek üzere de toplumsal olarak, temel olarak ortaya koyduğumuz gelecek oluşturma hedeflerimizde bilimin yol göstericiliği, bilimin desteği ve bilime yapılacak olan hem altyapı yatırımları hem bununla beraber en önemlisi insanî bilgi yatırımları, güçlü bir beyin portföyünün oluşturulması gerekiyor. Bunun için de tabii, ayrı ayrı ortaya konulacak olan tercihler, uygulamalar ve onun sonucunda alınacak olan pozitif sonuçlar var.

Şimdi, Sayın Bakanım, Türkiye'deki teorik olarak Fizik ve Matematik Araştırma Enstitümüz vardı bizim Gebze'de. Bu kapatıldı ve getirilip Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojileri Araştırma Merkezinin içerisine dâhil edildi. Netice itibarıyla teorik olarak böyle bir çalışma içinde bulunan enstitü ile birleşen bir yapı değil ve bu tercih neden ortaya çıktı ve neden kapatıldı?

Diğer taraftan, tabii çok önem verdiğim, gerçekten bilimsel olarak hem Türkiye'nin sanayisinde, ekonomisinde, Türkiye'nin uluslararası rekabetinde ve ortaya koyacağı çalışmalarla bilimin üretildiği, öğretildiği ve savunulduğu bir merkez olarak gördüğümüz TÜBİTAK.

TÜBİTAK, maalesef ve maalesef özellikle bu FETÖ terör örgütünün yuvalandığı yer olarak baktığımızda öyle zamanlarda karşımıza çıktı ki yani bir taraftan, işte bu böcek soruşturmaları, Ergenekon ve Balyoz'la ilgili, askerî casuslukla ilgili üretilen birtakım bilgilerin merkezi olması açısından bakıldığında TÜBİTAK'la ilgili ortaya çıkan o misyon ve stratejik önem maalesef çok farklı kullanımların veya tercihlerin emrine dâhil oldu ve böyle bir hatıra zihinlerde var.

Şimdi, TÜBİTAK'ın tekrar kendi asli, vizyonel görevini yerine getirecek tercih ve o tercihlerin getirdiği uygulamaları yaşatmasına ihtiyaç var ki tarih, ders alınırsa tekrerrit etmeyecek olan bir süreçte işleyebilsin.

Diğer taraftan, tabii maalesef ülkemizde akademik kriterlerin gittikçe erozyona uğradığını görüyoruz. Yani bir taraftan, işte bir üniversite araştırması yapılmış, ciddi bir ulusal yani dünya sıralamasında bir üniversitede araştırma yapılmış ve orada yüksek lisans ve doktora tezlerindeki ağır intihal olayları yani bu bilimin hırsızlığı olayının oransal olarak yüksek olduğu sonucuyla karşılaşmış. Şimdi, bu, tabii diğer üniversitelerde nedir, ne değildir ama bilimin... Ya, bir de sahte bilime değil gerçek bilime ihtiyaç var ve bunu da ortaya koyan bilim insanlarının tercihlerine ihtiyaç var gibi gözüküyor.

Şimdi, tabii, bir ülkenin uluslararası rekabette ilerleyebilmesi için üç tane ana faktör ve kaynak var. Bunlardan birisi gıda ve tarım -yani bundan sonraki süreçte rekabet gücünü elde edecek ve götürececek yapıda- ikincisi enerji ve doğal kaynaklar, üçüncüsü de bilim, teknoloji. Yani bu üçlünün olmazsa olmazlığı içerisinde gidilecek bir yol haritasında rekabetin artacağı güçlü toplumu oluşturma imkânı gerçekleşecektir. Ama şimdi baktığımızda biz, Türkiye'de buna yatırım yapıldığı takdirde güçlenme olacak dediğimizde, kendi imalat sanayi ihracatımızın yapısına baktığımızda veyahut imalat sanayimizin geçirdiği son dönemde gelişmeye baktığımızda -belli kriterlerle dikkate alıyorum ben- şimdi, mesela Türkiye özel sektör borçlanması artıyor. Özel sektör borçlanmasında eskiden imalat sanayi, genel krediler içerisinde aşağı yukarı yüzde 28'lik bir kredi payı alırdı ama bu oran şimdilerde yüzde 12'lere düştü, onun yerine inşaat ve inşaatla bağlı üretimin, üretim de değil de gömülen paranın payı hızla yükseldi ve diğer taraftan, şu en yakın geçmişte imalat sanayisinde makine, teçhizat ithalat büyümesine baktığımızda son beş çeyrekte ortalama yüzde 5,5 küçülüyor. Yani bizim bu hedefleri kurgulayacak olan yapı taşlarını doğru ve temellerini güçlü bir şekilde örmemiz gerekiyor ve bunun için de envanteri de doğru olarak görmek gerekiyor.

Şimdi, biz sanayi 4.0'ı, birkaç senedir üzerinde konuşuyoruz. Sanayi 4.0 ile ilgili TÜBİTAK bir çalışma yapmış yani şu anda anladığım kadarıyla Türkiye'deki bir envanteri görmek veya teknolojik durumu görmek için bir araştırma yapmış ve Türkiye'nin sanayi, teknoloji karnesini çıkarttırmış. Bu karneyi de incelediğim zaman gördüğüm şey de bir kere mevcuttaki firmaların yeni sanayi devrimine sadece yüzde 22'si tam olarak vâkıf ve bir genel kulak dolgunluğu var o da aşağı yukarı yüzde 60, bir de hiç bilgisi olmayan yüzde 19. Maalesef ortaya çıkan sonuçta yüzde 80'e yakın bir şirket yapısı sanayi 4.0'la tam olarak vâkıfiet konusunda problem yaşıyor. Tabii kendi yatırımları, otomasyon kontrol

sistemleri, inovasyona bağlı tercihleri, bilgisayar ve ona bağlı alternatifler, makine ve ekipman aynı şekilde böyle baktığımız zaman mevcut karneyle yürüyeceğimiz sanayi 4.0 noktasındaki yol alışını ne kadar güçlendirecek, onu sorgulamak lazım.

Diğer tarafta, tabii, endüstri 4.0, sanayi 4.0 varken bir de toplum 5.0 var. Yani ikisi beraber yürüyen, iki ayaklı yürüyen bir gerçeklik ve bu da artık süper akıllı toplum. Yani sanayinizi 4.0'a getiriyorsunuz ama onun yanında da toplumunuzu bilgi toplumundan süper akıllı topluma getirmek zorundasınız. Süper akıllı toplumu oluşturmak için baktığımızda biraz önce teorik olarak işte, fizik ve matematik araştırma merkezini tercihimiz ortada. Biraz sonra da sizinle aslında şeyi de paylaşmak istiyorum. Yani teknoloji, mühendislik ve buna bağlı eğitimlerle ilgili Türkiye OECD ortalamasındaki mezuniyet oranları ve bunların geliştirilmesi, vaktim kalırsa bununla ilgili gereklilikleri de paylaşmak istiyorum. Ama eğer toplum 5.0'ı oluşturacaksak... Yani dün daha TEOG'la ilgili okul seçme çıktı. Yani evine yakın hangisini bulursan ona git mantığıyla veyahut... Buradaki eğitim sisteminde sadece o başlıkta değil, köklü bir eğitim sisteminde, bilim insanı yetiştirecek noktadaki altyapıyı oluşturacak bir tercih çıkması lazımken biz bunu ne derece... Yani süper akıllı toplumu hazırlayacak neler yapıyor diye bakmak gerekiyor. Çünkü Japonlara baktığımızda yani öyle şeyleri dikkate alıyorlar ki, tabii, o süper akıllı toplumu oluştururken kendi içlerindeki yaşadıkları doğal afetleri, coğrafyadaki bütün bu riskleri alıyorlar, çevre kirliliğini alıyorlar ve enerji maliyetlerini de birleştirerek kendilerine oluşturacakları yeni bir geleceğin mimarisini ortaya koyuyorlar. Tabii, şimdi, baktığımızda bizim de ülke olarak o toplum 5.0'a geçerken oradaki 5-6 tane sanırım vazgeçilmez kriter var. Bunlardan birincisi, hukuk sistemindeki engeller bunların kaldırılması; bu dijitalleşecek ortamla ilgili ortaya çıkan engeller, bilimsel boşluklar; kalifiye personel eksikliği; sosyal politik ön yargılar ve bir de tabii toplumsal direnç.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil, buyurun.

Lütfen tamamlayınız.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Biz bunları aşarak ve bu noktada da kendi şu anda bulunduğumuz envanteri de iyi görerek. Yani “Biz nerede daha hâlâ sanayi 2.0'dayız, nerede sanayi 3.0'dayız, nasıl sanayi 4.0'a geçerez ve diğer engelleri aşarak nasıl devam ederiz?”i iyi hesaplamamız lazım.

Şimdi, Sayın Bakanım, Türkiye bilindiği üzere hem bir kur riski altında hem de çift kademeli cari açık içerisinde ve açığı oluşturan en önemli konu da enerji, bizim enerji ithalatçısı olmamız ve bu enerji ithalatında da seçtiğimiz işte, doğal gaz veya fosil yakıtların yanında diyoruz ki: “Biz yenilenebilir enerji noktasında bir alternatif yaratalım ve bunu geliştirelim.” Yine, bakıyorsunuz, Türkiye’de güneş enerjisi, rüzgar enerjisi ve diğer yenilenebilir enerjiler açısından biz bunların makine ve teçhizatını üretebilir miyiz noktasında bir değerlendirmeye. Şu anda orada da açık yani, şimdi yatırımlar başladı ama baktığımızda dünya ortalamasına göre biz yine oradaki ekipman açısından da maalesef şu anda net ithalatçı konumundayız yüzde 70'lere varan oranda. Bunu mesela bizim organize sanayi bölgelerimiz gerçekten... İşte Kıbrıs Barış Harekâtı sonrası Türkiye bir bilince ulaştı ve savunma sanayiiyle ilgili yatırımlarında yönlendirici kararlar aldı. Bugün de yaşadığı ortada, bir açık olayı var ve bunu engelleyecek tasarruftan tutun üretimdeki ortaya konulacak tercihe kadar, burada çalışmaların ve bilimsel çalışmaların belli bir odağa yönlendirilerek hem kalkınmayı hem de baktığımızda rekabeti artıracak noktada olması lazım. Ben organize sanayi bölgelerinde bu tür üretimlerin özellikle bu enerji... Çünkü baktığımızda güneş panelleriyle ilgili bizim hem teknokentlerde hem birçok şeyde elde edilen elektriğin miktarını artıran çok önemli çalışmalar olduğunu biliyorum. O yüzden bunu da kendi içimizde her konuyu millileştiriyoruz ama bununla beraber etkinleştirebiliriz.

Diğer taraftan da, tabii, bu çok önemli gördüğüm sanayi iş birliği projelerinde özellikle yerli üreticilerin tercihindeki ortaya çıkan rekabeti de dikkate alarak desteklenmesi. Burada çok önemli gördüğüm Sayıştay raporlarına girecektim. Siz KOSGEB vasıtasıyla Kredi Garanti Fonu'nun neticede ortaklarından birisiniz. Yani bir payınız var ama burada son dönemde 200 milyar lirayı bulan Kredi Garanti Fonu kapsamında kredi kullanımı oldu. Bu kredilerin biraz önce ortaya... İşte, biz üretim reform paketi çıkardık ve o paketin gerektirdiği yönetmelik hazırlıkları herhâlde bitmek üzeredir ya da bitmiştir ama bununla beraber bu Kredi Garanti Fonu kapsamındaki kredilerin de ortaya koyduğunuz vizyonu sağlamlaştıracak tercihlerde oluşması lazım. Yani sadece sıkıntıda olanı bir nefes aldırma, can suyu kredisinden öte bu vizyonel yaklaşımı da destekleyecek noktada olması lazım. Bilemiyorum, birçok Sayıştay raporunda KOSGEB'in sorunu var, bunları tek tek inceliyordur arkadaşlarımız ama bu vizyonel bakışla da devam etmesinde önemli bir fayda olduğunu düşünüyorum.

Aslında daha uzatmak istemiyorum çok önemli konular var. Şuna inanıyorum: Üreten bir Türkiye çok önemli. Üreten Türkiye'de şu olması lazım: Tabii, ihracat önemli ama dış ticaret hadlerinin Türkiye'yi yoksullaştırmaması gerekli. Türkiye'nin büyümesi önemli ama büyümenin işsizliği kötüklememesi gerekli. Bu dengeleri iyi kurarak sahip olduğu kaynakları ve içinde olduğu riskleri iyi görerek çözüm formülasyonlarının yaratılmasının gelecekte Türkiye mücadelesinde çok etkin olacağını düşünüyorum.

Çok teşekkür ediyorum anlayışınız için. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tamaylıgil.

Sayın Ertan, buyurun lütfen.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de başarılar diliyorum, öncelikle 2018 yılı bütçemiz hayırlı olur umarım.

Ben grubumuzdaki arkadaşlarımla tekrara girmemek açısından onların değindiği konulara değinmeyeceğim. Sizin sunumunuzda çok az yer verdiğiniz Şeker Kurumuna değinmek istiyorum konuşmamda. Maliye Bakanımız Sayın Ağbal'ın: “Gözümün bebeği ama özelleştirilecek.” dediği Şeker Kurumunu ve içinde bulunduğu sıkıntıları anlatacağım.

Sayın Bakan, aslında sunuşunuzda, belirttiğim gibi, çok kısaydı yani sadece rakamlar vermişsiniz ve “Şeker üretimi ülkemiz ihtiyacını fazlasıyla karşılayacaktır.” şeklinde bir cümleyle bitirdiniz ama kamuoyunun özellikle üreticilerin beklediği ve şu an sıkıntısını yaşadığı sorunlara dair hiç belirlemelerde veya tespitlerde bulunmadınız, aslında açıklama da beklerdik.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza bağlı Türkiye Şeker Kurumunun yönetimine aylardır atama yapılmamıştır. Bu sebeple şeker sektöründe çok büyük sıkıntılar söz konusu ve bu durum piyasada da spekülasyonlara yol açıyor. Yerli üreticinin ürettiği şeker pancarına kota uygulanmaktayken insan sağlığına zararları bilinen nişasta bazlı şekerlerin kotası artarak piyasaya hâkim olmaya başladı. Öyle ki nişasta bazlı şekerlerin dünya ortalaması yüzde 2 ile 3 iken Türkiye'de bu oranın yüzde 10 seviyelerine çıktığı belirtiliyor. Şeker kotalarını düzenleyip şeker fabrikalarının üretimleri, kapasite artırımlarını denetlemekle görevli Şeker Kurulu üyelerinin 2016 yılının Ağustos ayından bu yana atanamamasından dolayı şeker sektöründe yaşanan denetimsizlik oldukça arttı, belirttiğim gibi piyasanın neredeyse tıkanma noktasına geldiği aktarılıyor. Bilindiği üzere Türkiye'de şeker pancarı üretimine 1998 yılından sonra kota uygulanmaya başlanmıştı ve 2001 yılında yürürlüğe giren Şeker Kanunu'yla şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak amacı adı altında üretilecek ve pazarlanacak şeker miktarlarına ayrıntılı kotalar getirilmiştir. Örneğin “Nişasta kökenli şekerler için belirlenecek toplam A kotası ülke toplam A kotasının yüzde 10'unu geçemez.” hükmüne

rağmen Bakanlar Kuruluna bu oranı Şeker Kurumunun görüşü alınarak yüzde 50'sine kadar artırma, yüzde 50'sine kadar eksiltme yetkisi verilmiştir. Bu yetkiye dayanarak her sene nişasta bazlı şekerlerin kotası artırılıyor. Nişasta bazlı şekerlerin piyasa paylarının sürekli olarak artırılması şeker pancarı üreticisi çiftçiler ve şeker pancarı fabrikaları üzerinde çok ciddi sıkıntılar yaratıyor. Maalesef, 2001 tarihinden sonra Şeker Kanunu'nun on altı yıllık uygulamaları sonucunda şeker üretimi geriletmiş, ithalat artırılmıştır. Üreticinin potansiyeli ve kapasitesi ortadayken nişasta bazlı şekerlerin alanlarının genişletilmesini hangi politikayla açıklayacaksınız? Bunu sormak istiyorum, merak ediyoruz.

Türkiye, şeker pancarından şeker üretmek yerine, nişasta bazlı şeker kotasını artırarak şeker pancarından şeker üretimini engellemekte dolayısıyla şeker pancarı üretim alanları daraltılmaktadır. Nişasta bazlı şeker üretimi kotasının artırılması ise mısır ham maddesinin ithalatını gerekli kılıyor. Ülkemizde üretilip ülkemiz ekonomisine, çiftçisine, tarımına katkı yapan şeker pancarı tarımını kısıtlarken mısır ithalatının önünü açacak nişasta bazlı şeker kotasının artırılması bu toplumun yararına olmayan bir siyasal tercihtir. Genetik yapısı değiştirilmiş mısırın insan sağlığı üzerinde yarattığı riskler söz konusu iken mısırdan üretilen nişasta bazlı şekerlerin sağlığa verdiği zararların daha büyük olduğu yönünde çok ciddi tartışmalar var. Mısır ithalatı ve nişasta bazlı şeker üretiminin ekonomiye verdiği zararlar dışında, insan sağlığı üzerinde yaratacağı riskler çok daha önemli olmaktadır. Aslında 80 milyonun sağlık hakkıyla doğrudan ilgili bir konudur.

Sayın Bakan, Bakanlar Kurulu kararıyla her sene sahip olduğu kota yüksek oranlarda artırılan ve piyasada hangi uluslararası kartellerin elinde olduğu herkesçe bilinen nişasta bazlı şekerlerin insan sağlığına zararları bilimsel çalışmalarla ortaya konmuşken piyasayı denetlemesi gereken, yerli üreticiyi koruması gereken Şeker Kurumuna neden atama yapılmamaktadır?

Tabii, soru-cevap bölümünde bu konuya dair ayrıntılı açıklama yapmanızı da bekliyoruz, bu soruya cevabınızı bekliyoruz. Ancak şu an piyasaya hâkim olan görüş ve partinizin on altı yıllık pratiğine de bakıldığında çeşitli çıkarımlar yapmak mümkün. Umarım yanılıyorumdur ama karşılaştığımız pratik ne yazık ki şu: Özelleştirmeler öncesinde -Naci Ağbal'ın da özelleştirme açıklamasından dolayı bunu söylememizde herhâlde bir sakınca yok- uygulanan temel bir pratik var, o da kurum öncesinde atıl hâle geliyor, zarar ettiriliyor ve sonrasında da özelleştirme süreci hızla işletiliyor. Biz bu anlamda bütün Türkiye'nin, üreticilerin sıkıntıyla gireceğini, sorun yaşayacağını ve ticari bir alana doğru giden şekerin kâr hırsına kurban edilmemesi gerektiğini savunuyoruz. Milyonlarca insan bu alandan ekme kazanıyor ve dediğim gibi, doğrudan 80 milyonun sağlığını ilgilendiren bir alan bu alan.

Bu karar, böylesine önemli bir karar alınmadan evvel dâhil edilmesi gereken taraflar illaki üreticilerdir, sendikalar, kooperatiflerdir, bu alanın emeğini, yükünü çekenlerdir ve Türkiye halkıdır elbette ki. Böyle bir anda "Gözümüzün bebeği ama özelleştirilecek." demek gerçekten bütün Türk halkına, Türkiye halkına saygısızlıktır öncelikle.

Şimdi, dediğim gibi, biz bütün zarar ettirilen ve özelleştirilen kamuya ait sektörlerde bu pratiği gördük ve bu süreçlerin sonunda şirketlerin dışında memnun kalan hiç kimse olmadı ne yazık ki. Mağdur olan işçiler, üretimi terk etmek zorunda bırakılan köylüler, bunun gibi, daha da sayabiliriz. TEKEL'in özelleştirilmesi sonrasında da karşı karşıya kaldığımız durum herkesin malumudur. Ataması yapılmayan bir kurumla beraber denetimsizliğin had safhaya ulaştığı şeker sektörünün de önümüzdeki dönemde kartellere devredileceğini âdetâ görür gibiyiz. Elbette böylesi bir devir sonrasında bütün üreticilerinin akıbeti şeker üreticilerini de vuracak, yerli üretici piyasadan çekilmek zorunda bırakılacak. Akabinde de nişasta bazlı şekerin pazar payı yüzde 80, 90 belki de yüzde 100'e ulaşacak.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; pankreas kanserini tetiklediği belirtilen nişasta bazlı şekerlerden früktozun, insan için uygun bir şeker olmadığı, kullanım yoğunluğuna bağlı olarak obeziteye, diyabete ve en sonunda pankreas kanserine yol açtığı bilimsel verilerle ortaya konmuştur.

Bakın, nişasta bazlı şeker gibi insan sağlığına zararları zamanla ortaya çıkan ürünlerin gelişmiş ülkelerdeki pazar payları gün geçtikçe daraltılıyor. Bu firmalar kendileri için bir çıkış yolu arıyorlar ve Türkiye, bu şirketler için âdeta biçilmiş kaftan gibidir. Gelecek seneler içinde bu ülke insanı nişasta bazlı şekerin yarattığı tahribatı görmeye başlayacak, obezitenin artmasıyla karşılaşacak örneğin, diyabetlilerin oranının artmasıyla ve kanserli vakaların artmasıyla. Bu tabloyu şimdiden okumak mümkün. Bu hataya düşülmemesi için bu anlamda biz eleştirilerimizi ve uyarılarımızı bir kez daha yapmak istiyoruz.

Dört ay önce bazı şekerli ürün üreticisi dernekler bir basın açıklaması yapmış, talepleri: Nişasta bazlı şekerlerin kotasının kaldırılması. İlginçtir, bu dernekler her sene aynı açıklamayı yapıyor ve her sene Bakanlar Kurulu, ülkenin nişasta bazlı şeker ihtiyacı olmamasına rağmen, kotayı artırma kararı alıyor. Bu nedenle Şeker Kurumunun yönetiminin atanmaması kesinlikle gözden kaçan bir durum değil diye düşünüyoruz.

Sayın Bakan, bizlere Türkiye'nin şeker üretim politikasının neden değiştiğini anlatmanızı bekliyoruz. 2001'den bu yana şeker pancarı üreticisindeki değişim ne olmuştur? Nişasta bazlı şekerlerin kotalarını her sene yukarı yönde değiştirmenizde şirketlerin rolü nedir? Biz bu konularda açıklamalar bekliyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şirketlerin yerli ortakları var mı, kimler?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, katkılarla beraber... Cevap vermenizi bekliyoruz.

Son olarak, her sene tekrar eden ve gündeme gelen bir konu var. Bilindiği gibi, kamuya ait 25 şeker fabrikası bulunuyor. Bu fabrikalardan doğu ve güneydoğuda bulunanların pancar şekeri üretimine katkılarının yanı sıra bölgedeki istihdama katkıları da çok önemlidir. Şeker fabrikalarında yaklaşık 35 bin işçi çalışmaktadır. Dolayısıyla bütün etkileriyle beraber, bütün bu çevreler, üreticiler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Son cümlem Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum.

Bu kadar insan açıklamanızı bire bir bekliyor, bunu belirtmemde fayda var. Bu anlamda sizlerin sorumluluğu büyük firmaları korumak değil, kendi ülkenizin üreticilerini korumak olmalıdır. Ayrıca, şeker fabrikaları, Sayın Naci Ağbal'ın söylediği gibi, özelleştirilecek midir? Artık, Hükümetinizden bu belirsizliğe son vermesini ve Gevaşlı, Kayserili, Polatlılı çiftçileri rahatlatacak bir açıklama yapmasını bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ertan.

Sayın Cora, buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyeleri, kıymetli bürokratlar ve basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2018 yılı bütçenizin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, sözlerime başlamadan önce, geçen hafta tanıtımı yapılan millî projemiz yerli otomobil üretim projesi sürecinin hayırlı olmasını diliyorum. Yol ne kadar uzun ve çetin olursa olsun her yolculuk bir adımla başlar. Sayın Cumhurbaşkanımızın bu konudaki kararlılığı, sizin gayretiniz ve cesaretlî babayîğit girişimcilerimizin de öncülüğünde inşallah bu hayalimiz gerçekleşecektir. Bu önemli adımın atılmasından dolayı sizlere teşekkürü bir borç biliyoruz. İnanıyorum ki hedeflenen süreçten önce de bu proje hayata geçecek. Bu manada, ilk üretilen yerli otomobili Sayın Cumhurbaşkanımız alacağını ifade etmiştir. İkinciye de ana muhalefet partisi liderinin almasını tavsiye ediyoruz. Biz bu konuda bu projenin gerçekleşeceğine inanıyoruz. Şimdiden sıraya girmelerini tavsiye ediyoruz.

Sayın Bakanım, benim özellikle sizlere bir başka teşekkürüm de vardır. Bu konuda özellikle bizim 1/7/2017 tarihinde Resmî Gazete’de yayınlanan Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un 33’üncü maddesinde, 3621 sayılı Kıyı Kanunu’nda da bir değişiklik yapılmak suretiyle Doğu Karadeniz Bölgesi’nde bir endüstriyel bölge oluşturulması hususunda bir yasal düzenleme yapıldı. Bu konu, özellikle Trabzon ilimiz açısından değerlendirdiğimiz zaman, bizim için bir devrim niteliğinde. Büyük bir atılım döneminin Trabzon’da gerçekleşeceğine inanıyoruz, istihdama çok büyük katkı sağlayacağına yürekten inanıyoruz. Özellikle Karadeniz’e kıyı illerimizin coğrafi şartlarının zorluğu ve bu yerlerde uygun sanayi alanlarının bulunmaması, arazi yetersizliği, mevcut arazilerin büyük bir kısmının özellikle yüksekte mera, kıyılara yakın yerlerde ise çaylık gibi korunması gereken tarım arazilerinden oluşması nedeniyle, gerek özel sektörün gerek kamu yatırımlarının şehrimizde gerçekleştirilmesinin önündeki en büyük engellerden birisi sayenizde aşılmış oldu. 3621 sayılı Kıyı Kanunu’nda yapılan bu değişikliklerle, özellikle yatırımların etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla bölgemizde endüstri bölgesi kurularak bu alanlarda yatırımcılara önemli bir imkân tanınmasının önü açılmıştır. Böylelikle, Trabzon gibi bir taraftan Kafkas, bir taraftan Asya ve körfez ülkeleriyle ticari ilişkileri üst düzeyde olan bir şehrin özellikle ticari faaliyetlerini ve kapasitesini artırmak, sanayi ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi adına bu önemli adımın atılmış olmasından dolayı sizlere teşekkür ediyoruz.

Şu anda, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odamızın sizlere bir talep yazısı bu manada oluşmuş. Türkiye Trabzon Yeşil Endüstri Bölgesi, TR61 Yeşil Endüstri Bölgesi olarak ilan edilmesi beklenmektedir. Fizibilite çalışmaları devam etmektedir. Bu fizibilite çalışmalarına göre liman, çok amaçlı depolama alanı, teknoloji odaklı endüstri alanları, idari ve destek alanlarından oluşacak 2.771 dönümlük alanın yatırıma hazır hâle gelmesi için bir yatırım planlanmaktadır. Bu manada, gerekli incelemelerin sonucunda bölgenin endüstri bölgesi olarak ilan edilmesine ilişkin süreçte yine sizlerden destek bekliyoruz.

Sayın Bakanım, bir başka teşekkürümüzü de sizlere ifade etmek isterim. Trabzon ili Beşikdüzü ve Vakfikebir ilçelerinde ve bunlara bağlı mahallelerde 21 Eylül 2016 tarihinde çok yoğun bir sel afetine maruz kaldık. Şiddetli yağışlara bağlı olarak meydana gelen bu sel, su baskını sonucunda heyelan ve kaya düşmesi gibi afet olayları meydana gelmiş ve birçok esnafımız âdeta kepenk kapatmak durumunda kalmıştır, neredeyse iflasın eşiğine gelmiştir. Meydana gelen afet sonucunda 3 vatandaşımız hayatını kaybetti. Beşikdüzü ilçemizde 541 işletme, Vakfikebir ilçemizde de 16 işletme zarar gördü. Sayın Bakanım, sizlerle yaptığımız görüşmeler sonucunda gerçekten büyük bir ilgi gösterdiniz ve bu doğal afete maruz kalan ilçelerimize KOSGEB üzerinden bir kredi imkânı oluşturdunuz. Şu ana kadar bu uygulama başarıyla devam ediyor, yine süreci devam ediyor. Şimdiye kadar 423 iş yerine yaklaşık 10 milyon TL civarında bir kredi imkânı sağlandı. Esnafımıza can suyu niteliğinde bu desteğiniz için teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; çocuklarımızın, gençlerimizin bilime, bilimsel düşünceye, gelişen teknolojiye karşı ilgilerini artırmak ve yakından takip etmelerini sağlamak, bilgi, beceri ve üretim yeteneklerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla ülke genelinde birçok yerde bilim ve teknoloji merkezleri kurduğunuzu biliyoruz. Çok başarılı sonuçlar elde ediliyor. Bu kapsamda, TÜBİTAK tarafından yine ağustos ayında bir başvuru süreci başlatıldı. Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanlığı da daha önceden 2015 ve 2016 tarihlerinde TÜBİTAK Bilim Merkezleri Müdürlüğüne bir başvuruda bulunarak şehrimizde kurulması talep edilen bilim merkezi projesi için bir destek talep etmekteyiz. Trabzon Büyükşehir Belediyesi, Trabzon Valiliği, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığının, bu kapsamda, ilimizde bilim ve teknoloji merkezi kurulması noktasında her türlü desteği ve iş birliğini yapacaklarını belirtmek istiyorum. Sizlerden bu konuda destek bekliyoruz. Yürekten teşekkür ediyoruz.

Bu vesileyle bütçenizin tekrar hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkürler, iyi çalışmalar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Cora.

Öncelikle Komisyon üyesi arkadaşlarımıza söz veriyoruz ama Milliyetçi Hareket Partisinden Komisyon üyelerimizin önerisi üzerine, ben, Sayın Tor’a beş dakikalık söz veriyorum.

Buyurun Sayın Tor.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, kıymetli arkadaşlar; ben de Bakanlığımızın -kısaca Sanayi Bakanlığımızın- 2018 bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını gönülden diliyorum.

Tabii, beş dakikada çok şey konuşmak mümkün değil ama bir konuyu dile getirmek istiyorum ben. Başta Türk sanayisi olmak üzere hemen hemen tüm kesimlerin en önemli sıkıntılarında biri ara insan gücü. Bunu değişik ortamlarda sanayi odası başkanlarımızdan da duyduk, değişik ortamlarda bizler de ifade ettik.

Kıymetli arkadaşlar, tabii, geçmişte sanayide özellikle ara insan gücünü karşılayan endüstri meslek liseleri vardı. 1935 yılında endüstri meslek liselerinin masraflarının devlet tarafından karşılanmasıyla yurt genelinde çok sayıda endüstri meslek lisesi açıldı. Bir problemi de beraberinde getirdi, neydi bu problem? Bu problem, buradaki atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinin yetiştirilmesi idi, sayı kifayet etmedi. 1937 yılında Büyük Atatürk’ün emriyle teknik öğretmen okulu, bugünkü ismiyle -birçok isim aldı- en son teknoloji eğitimi fakültesine dönüştürüldü bunlar üniversite bünyesinde. Burada üç bölüm açıldı: Tesviye bölümü, demir marangoz bölümü; daha sonra, motor, metal, otomotiv, makine ressamlığı gibi birçok bölüm açıldı ve bu, Türk sanayisinin önemli bir ihtiyacını giderdi. Gerçekten bu okullar -gerek endüstri meslek liseleri gerekse teknik öğretmen okulu- Türkiye’nin medarıftiharı okullar oldu. Yaşadığım için biliyorum, Ankara’da ilk açılan teknik öğretmen okulu Ankara’nın en klasik mobilyalarını yapardı, döner sermayeliydi. Burada okuyan öğrenciler hem burada çalışır, işlerini sağlardı hem de Türk mobilya sektörüne katkı sağlardı. Hatta, teknik eğitim fakültesinde bu Alman-Türk iş birliğiyle kurulmuş atölyelerde uçak motoru bile yapıldığı söylenir, buralarda otomobillerin tamirleri, bakımları da yapılırdı yani bu okullar teori ile uygulamayı, pratiği birleştiren okullardı. Sanayiye uygulama yeteneği yüksek teknik eleman sağlamıştır uzun süre buralar.

Şimdi, şuraya gelmek istiyorum ben, sizin sunumuzda da bu var: “Teknik kolejler açıyoruz. Hızla kalkınan ve sanayileşen ülkemizde kalkınmanın en etkili ve en temel aracı hiç şüphesiz mesleki ve teknik eğitim olacaktır.” diyorsunuz. Çok doğru, hedefimiz bütün organize sanayi bölgelerinde mesleki ve teknik eğitim veren teknik kolejler açmaktır.

Sayın Bakanım, mesleki ve teknik eğitim veren okullarda eskiden teori ve pratik gerçekten uygulamaya yönelikti. Mesela, Türkiye'ye yabancı bir devlet başkanı geldiği zaman Olgunlaşma Enstitüsü defile sunardı. Şu anda onları göremiyoruz, niye? Uygulama şu anda yok. Eskiden öğretmen okullarının yanında uygulama ilkokulları olurdu yani hem teoriyi görüyor hem uyguluyor. Tabii, buralarda yetişenler de gerçekten çok kabiliyetli kişilerdi.

Şimdi, burada, 300 tane organize sanayi bölgesinde teknik kolej projeniz var. Nitekim, bunun uygulamaları da var. Şunu söylemek istiyorum ben: Bilge Kağan “Türk yurdunda yoksulluk o kadar azalsın ki fakirlik suç sayılsın.” diyor.

Sayın Bakanım, tabii, üretimin dört faktöründen biri emektir. Sermaye, girişimci ve doğal kaynaklar ne kadar çok olursa olsun, eğer sizin ara insan gücünüz, emeğiniz yoksa, yetişmiş emekçiniz yoksa bunların hiçbir anlamı olmayacaktır. Şuraya gelmek istiyorum: Kamudaki bu okullara, özellikle endüstri meslek lisesi türü okullara branşından elemanların atanmadığını biliyorum. Yani sosyal bilimlerden buralara siz atarsanız bu okullara yanlış yaparız. Şimdi siz 300 tane organize sanayi bölgesi içinde teknik kolej açacağız, sizlere ,daha ehliyetli kişiler değil de daha ideolojik veya siyasi kişiler buralara yönetici olarak atanması için çok büyük baskılar geleceğini biliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tor, lütfen tamamlar mısınız.

FAHRETTİN OĞUZ TOR (Kahramanmaraş) – Toparlıyorum.

Türkiye'nin kurtuluşu ara eleman ihtiyacının şiddetle karşılanmasındadır. Buraya daha ehliyetli kişilerin atanması özellikle, hassaten rica ettiğimiz hususlardır. “2019’da otomobil fabrikası kuracağız.” diyoruz, doğrudur, sevinmemiz de lazım, seviniriz, geç kalmıştır ama biz ara eleman ihtiyacını gideremezsek bu otomobil fabrikalarına da korkarım ki ithal eleman yapmak zorunda kalırız yani yabancıları çalıştırmak zorunda kalırız. Kuracağımız bu 300 tane teknik koleje özellikle ehliyetli kişilerin gelmesi hakikaten Türkiye'miz için, bizler için çok önemlidir diyorum, önemli bir ihtiyacı karşılayacağını düşünüyorum.

Tekrar bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tor.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı Sözcü Abdullah Nejat Koçer'in, Komisyon Kâtibi Eskişehir Milletvekili Emine Nur Günay'a annesinin vefatı nedeniyle Komisyon adına taziyelerini ilettiklerine ve başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Söz sırası Sayın Emine Nur Günay'da.

Kendisine söz vermeden önce, geçtiğimiz hafta kaybettiği muhterem annesi için taziyelerimizi bu Komisyon adına iletmek istiyorum, Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun, başınız sağ olsun.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

c) Türk Standartları Enstitüsü

ç) Türk Patent ve Marka Kurumu

d) Türk Patent Enstitüsü

e) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

f) Türkiye Bilimler Akademisi

BAŞKAN - Buyurun Sayın Günay.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz; ben bugün bilgi temelli ekonomiyle ilgili birkaç görüşümü sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir akademisyen olarak yıllardır bunun üzerinde çalışmış ve Türkiye'nin atılımının da bu alanda olacağına inanan bir siyasetçi olarak ve bu konulara odaklanmış bir siyasetçi olarak bugün birkaç şeyi paylaşmak istiyorum. Ama öncelikle Sayın Bakanımıza, onun şahsında tüm Bakanlık yöneticilerimize, Bakan Yardımcımızdan Müsteşarımıza, her kademedeki idarecilerimize teşekkür ediyorum çünkü her zaman erişilebilir ve ulaşılabilir oldular, ne zaman bilgiye ihtiyacımız olsa bize destek verdiler. Sayın Bakanımıza götürdüğümüz her öneriyi gerçekten dikkate alarak hayata geçirme anlamında çok büyük desteklerini gördük. O açıdan, buradaki görüşlerimi de bugün Komisyonunda paylaşmak istiyorum.

Bilgi odaklı ekonominin dört önemli unsuru bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, ekonomik ve kurumsal düzen; ikincisi, inovasyon; üçüncüsü, bilgi, iletişim teknolojileri; dördüncüsü, eğitim. Şimdi, tüm bu bileşenlere baktığımızda şu anda Türkiye'nin öncelikli konuları ve hepimizin gündeminde olan konular olduğunu görüyoruz. İnsan zenginliği eğitimle, teknolojik zenginlik de inovasyon ve AR-GE'yle gerçekleşecek. Kısacası, Türkiye bir atılım yapacaksa insan ve bilgi odaklı ekonomiyle yapacaktır, bunun da temelinde inovasyon, AR-GE ve teknoloji bulunmaktadır.

Özetle, AR-GE'de gerçekleştirilen atılıma şöyle bir göz atarsak: 2002-2015 yıllar arasında Türkiye'nin tam zaman eş değer AR-GE personeli sayısı yüzde 322 artmış, Türkiye'nin tam zamanlı eş değer araştırmacı sayısı yüzde 297 artmış, Türkiye'nin bilimsel yayın sayısı yüzde 226 artmış ve Türkiye'nin uluslararası patent başvuruları yüzde 1.088 artmıştır. AR-GE harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı 2002 yılında yüzde 0,54 iken 2015 yılında yüzde 1,06 olmuştur. AR-GE parametrelerine baktığımızda, 2007 yılından itibaren epey bir yol katedildiğini görüyoruz ancak tabii, uluslararası karşılaştırmalarda hâlâ Türkiye'nin katedeceği yolun çok uzun olduğunu da görüyoruz.

Amacımız, ülkemizin rekabet gücünü ve katma değerini yüksek üretimle artırmak. Yani “rekabet gücü” dediğimizde de Küresel Rekabet Endeksi'ne baktığımızda Türkiye'nin sıralaması 2014-2015 yılında 45'inci, 2015-2016 yılında 51'inci, 2016-2017 yılında 55'inci ve 2017-2018'de de 53'üncü olarak görülmektedir. Yani kısacası, 40 ila 55 arasında bir sıralamada yer almakta Küresel Rekabet Endeksinde. Ama bir de ilk 10'da olan ülkelere baktığımızda: Küresel rekabet sıralamasında ilk 10'da olan ülkeler İsviçre, Singapur, Finlandiya, Almanya, Amerika, İsveç, Hong Kong, Hollanda, Japonya ve İngiltere ülkelerini görüyoruz. Bu ülkelerin bazılarının gayrisafi yurt içi hasılası Türkiye'nin yarısı veya üçte 1'i. Peki, bu ülkeler rekabet sıralamasında neden öne çıkıyor, bunu tabii, araştırmamız gerekiyor.

Bilgi odaklı ekonominin ikinci önemli faktörü inovasyon. Peki, Küresel İnovasyon Endeksi'ne şöyle bir baktığımızda, ilk 10'de olan 8 ülkenin Küresel Rekabet Endeksi'nde de ilk 10'da olduğunu görüyoruz yani bu bir tesadüf değil ve yıllar itibarıyla geriye gittiğimizde de bu sıralamanın hep korunduğunu görüyoruz. Türkiye'nin Küresel İnovasyon Endeksi'ndeki sıralamasına baktığımızda, 2014'te 54'üncü, 2015'te 58'inci, 2016'da 42'nci, 2017'de de 43'üncü olduğunu görüyoruz.

Türkiye'nin üretim ve ihracatının yansımalarına baktığımızda, en azından imalat sanayisi, yüksek teknoloji ürünlerinin toplam ihracat içindeki payında artış yönünde bir gelişim olduğunu görüyoruz. 2017 yılının Ocak ayında yüzde 2,7'ye yakın yüksek teknoloji ürünlerinin toplam ihracat içindeki payı Eylülde yüzde 3,8'e çıktığını görüyoruz. Tabii ki hedefimiz çok daha yüksek ancak artış yönündeki ivmenin önemli bir gelişme olduğunu ve ilgili bakanlıklarımızın, devletimizin verdiği teşviklerin bir şekilde artık bu verilere yansımalarını görüyoruz.

Özetle: Türkiye sürdürülebilir büyüme ve kalkınma için inovasyon ve AR-GE'ye önem vermeli, önümüzdeki yıllarda rekabetçilik ve inovasyon sıralamasında ilk 20'ye girmeli ancak tabii, hedefimiz ilk 10'a girmek olmalı. Burada gerçekleşecek sıçrama ancak katma değer yaratan üretim ve ihracatla olacaktır.

İnovasyonun tanımsal kapsamının genişlediğini ayrıca burada dikkatlerinize sunmak isterim. Sadece AR-GE laboratuvarları ve bilimsel makale yayınlarıyla değil, daha kapsamlı düzeyde yani işletme modeli inovasyonları, ekoinovasyonu, sosyal inovasyonu, toplumsal inovasyonu da artık inovasyon kavramı içermektedir. Kısacası, inovasyon sadece ekonomik bir sistem değil, aynı zamanda eşitsizlikleri ortadan kaldıran, istihdam yaratan ve çevrenin korunmasına katkıda bulunan toplumsal bir sistemdir.

Yani kısacası, ben bir siyasetçi olarak tüm bu endekslerin alt parametrelerini çok yakından takip ediyorum ve Türkiye'nin burada 50'li sıralamalarda kaldığımızı, yine "orta gelir tuzağı" dediğimiz bir paralellikte buralarda da kaldığımızı, yer aldığımızı gösteriyor. Yani burada yapacağımız atılım, inovasyon endeksinde, rekabetçilik endeksinde -ki tabii, bunları destekleyen insan sermayesi endeksi var, bilgi teknolojileri endeksi var- bunların alt kırılımlarını çok yakından takip edip oradan çıkan sonuçlara göre de politikalar geliştirdiğimizde Türkiye'nin bu endekslerde çok ön sıralara sıçrayabileceğine inanıyorum ve Türkiye'nin tek çözümünün, tek çaresinin de ancak bu atılımla olacağına inanıyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, saygıdeğer bürokratlar, değerli basın mensubu meslektaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki Sayın Bakanın sunuşunda da hepimiz zaten kendisini bürokrasiden tanıyan biri olarak, iyi niyetinin, bu ülke için çalıştığının -daha önceki bürokratik pozisyonlarında da- bilincinde olan biriyim. Önceliğinin sanayiciye umut vermek, teşvik etmek, güven vermek, heyecan yaratmak olduğunu biliyorum. Bilim, teknolojiye, AR-GE'ye öncelik vererek Türkiye'nin kalkınmasına inanan biri olduğunu, kendisini tanıdığım için biliyorum.

Az önce, yine -aynı şehirden milletvekilliği yapıyoruz- değerli arkadaşımız Emine Hanım'ın aktardığı rakamların da altlara inildiğinde önemli olduğuna, çok önemli rakamlar olduğuna katılıyorum, belki Sayın Günay'ın sunumunu tamamlayacak, yani "Nerede eksik var?" diye aradığımızda 2 tane önemli eksiği az sonra vurgulayacağım.

Sayın Bakan, tabii ki iyi niyetli yaklaşımlar, geleceğe dair vaatler, beklentiler önemli, böyle olması da lazım. Projelerinizi anlattınız. Bunlar, tabii ki ülkemizin geleceğini düşünen herkes için, bir şekilde "keşke olsa" dediğimiz beklentiler ancak geçen yıl, Bakanlığımızdan hemen sonra, yine bu salonda

konuduğumuz bazı hususlar vardı, “Bunlar düzelmeden, siz ne yaparsanız yapın, Türkiye’nin AR-GE’de, yüksek teknolojide, bilim üretmede ileri gitmesi mümkün olmaz.” dediğimiz bazı hususlar vardı, birkaç tanesini hatırlatmak isterim.

Bunlardan biri özgürlük ortamıdır, demokrasi ortamıdır; maalesef, geçtiğimiz bir yıl içinde bu ortam ileriye gitmedi, en azından ileriye gittiğini gösteren bir gösterge yok ama belki de -az önce Sayın Günay’a söyledim- eksik olanlardan bir tanesi özgürlük ortamında bizim belki geriye gitmemiz, yani “Neden biz şu kadarını yapıyoruz da bundan sonrasını yapamıyoruz?” dediğimizde, özgür bilim üretmediğimiz için gidemiyoruz; gazetecisi özgür olmayan, akademisyeni özgür olmayan, hatta ve hatta -işte, burada milletvekilleriyiz- milletvekilleri özgür olmayan bir ülkede bilim de o kadar özgür olabiliyor, o kadar üretebiliyor.

Birkaç istatistiği sizinle ben de paylaşmak isterim. Bunlardan bir tanesi, demokrasi endeksindeki yerimiz 88’inci sırada. Bunda kişisel özgürlükler, seçim süreçleri, siyasi katılım ve çoğulculuk kriterleri rol oynuyor.

Basın özgürlüğü konusunda -gazetecilikten geldiğim için söylüyorum- 188 ülke arasında 155’inci sıradayız. Cezaevinden son günlerde özgürlüğüne kavuşan çok sınırlı sayıda meslektaşımızı saydığımızda belki 150’nin azıcık aşağısına inebilir, çünkü 150’nin üstüydü, yine 150 civarında gazeteci tutuklu, özgürlüğünden mahrum. Açık ara en fazla gazeteciyi hapiste bulunduran ülke konumundayız.

Yine, ben, Eskişehir Milletvekilimiz Sayın Emine Hanım’ın olumlu göstergelerinde eksik olan unsuru tamamlamaya çalışacağım, o da şu: Eğitim konusunda biz iyi değiliz. Yani eğitimi düzeltemezsek, eğitim konusundaki yerimizi düzeltemezsek, ne yaparsak yapalım hiçbir şekilde bu düzelmeyecek.

Bakın, biz daha temel eğitimdeki sistemi düzeltemiyoruz. Yine, dün Sayın Millî Eğitim Bakanımız ve yetkililer açıkladılar, işte, yeni bir sistem.. Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı da olan Sayın Cumhurbaşkanı bir gün dedi ki: “TEOG kalksın.” “Tamam kaldıracağız, sınav yok.” denildi, şimdi gelen sisteme bakıyorsunuz, bu sefer de insanları iyi bir okula gitmesi... Birincisi, okulları “nitelikli” ve “niteliksiz” diye ikiye ayırıyoruz, ondan sonra da “Aman, nitelikli okul neredeyse...” Şimdi göreceğiz, herkes ev değiştirecek, mekân değiştirecek orada olabilmek için, aksi hâlde çocuğunuzun geleceği tamamen evinizin yakınındaki hangi okulsu ona mahkûm eden bir sisteme geliyoruz. “Sınav kalksın.” derken yine bir sistem, bir sınav yapıldı, hatta ve hatta özel okullar kendi sınavlarını kendileri yapacaklar bir karmaşa yaşanacak. Eğitimi düzelmediğimiz sürece, bu arzu ettiğimiz, geçen yılki ve bu yılki sunumlarınızda bizim de “Ne güzel, ne iyi olur, keşke.” dediğimiz rakamlara ulaşmamız hayaldir Sayın Bakan.

ODTÜ bünyesindeki URAP Araştırma Laboratuvarının, Dünya En İyi Üniversiteleri” raporunda ilk 500’e girebilen bir Türk üniversitesi yok gözüküyor.

Bilim, matematik alanındaki PISA sonuçlarını siz de eminim yakından takip ediyorsunuz, Türkiye’nin ne kadar dipte olduğunu.

Yine, insani gelişmişlik endeksindeki yerimiz aşağılarda.

Yani dünyaya verdiğimiz algı, ülkemizde ne bilimin ne teknolojinin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Tabii ki dediğim gibi, biz bir OHAL süreci içindeyiz, “Bir an önce olağan hâle geçelim, bir an önce hayat normalleşsin, bir an önce insanlar bu ülkede özgürce düşündüğünü ifade edebilsin.” diyoruz.

Niçin geldi bu OHAL? İşte, hepimizin karşı karşıya kaldığı kanlı darbe girişimi, onun sorumlularıyla hesaplaşılması için geldi ama bununla hiç alakası olmayan yüzlerce, binlerce akademisyen, bilim üreten insan, düşündükleri için -insanlar ne kadar farklı düşünürse aslında o kadar iyidir bilim ortamı- akademi den atıldılar bu ülkede.

Az önce rakamlar söyleniyordu, geçen yıl da bahsedilmişti, yine atf yapılan yayınlar meselesinde. Bizim -işte, yine, hep bu örnek veriliyor ama başka örnekler de var önümde- atflar konusunda İran'ın dahi gerisinde kalmamız meselesi. Tabii ki İran'ı kötülemiyorum, İran da medeniyeti güçlü bir ülke ama biz bir dönem onların önündeydik, şimdi geride kaldığımız için bunu vurguluyorum.

Atflar konusunda bir de etki değeri var, bir makalenin ortalama atf sayısına yönelik hesaplamalar; o etki değeri kategorisinde sadece İran'ın değil, Mısır, Suudi Arabistan, Meksika, Güney Afrika, Azerbaycan, Suriye ve Türkmenistan'ın da gerisinde bulunuyoruz.

Bilimsel üretimde ülkemizin yaşadığı sıkıntı ve nitelikli bilimsel üretimdeki rakamlar ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğumuza işaret ediyor. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak -başka muhalefet partileri de katılırlar katılmazlar- ancak özgür ve özerk bilim üretimi sağlandığı takdirde, bizim dünyada ileri noktaya ulaşabileceğimiz düşüncesindeyiz.

Buradan özgür, özerk bilim konusuna geçince -bugün bütçenin görüşmelerinin başında da tartışıldı- TÜBİTAK, TÜBA'dan bahsetmemek elde değil. Tabii ki TÜBA'nın özerkliği fiili olarak iktidarınız döneminde ortadan kaldırıldı ama ben bir konuyu hatırlatmak istiyorum. Geçen yılki bütçe görüşmelerinde, TÜBİTAK'ın, bu 15 Temmuz darbe girişiminin arkasında olan gücün en fazla kadrolaştığı kurumlardan biri olduğunu, yanlış hatırlamıyorsam siz de o sunumunuzda ifade etmiştiniz, bizler de. Sormak isterim, aradan geçen bir yılda bu konuda neler yaptınız? Ve madem kadrolaşmada FETÖ öndeydi, onlar döneminde TÜBİTAK'ın verdiği çok sayıda teşvik var, birçok projeye, birçok kurum, kuruluş, isme verildi bu teşvikler. Bu ülkenin, sizin sunumunuzda "Tüyü bitmemiş yetimin hakkı" diye ifade ettiğiniz kaynakları nereye harcanmış, baktınız mı? Yani teşvikler nereye verilmiş, milyarlarca lira nereye verilmiş, baktınız mı? Bunun hesabını sordunuz mu? Siz buna ne yaptınız, ne ettiniz diye sordunuz mu? Bir bunu gündeme getirmek istiyorum.

Bir de geçen hafta Helal Akreditasyon Kurumu geldi, iktidar bunun artılarına işaret etti, bizler olumsuz taraflarına işaret ettik ama mesela apar topar bu getirilirken, benim bildiğim kadarıyla hem TÜBİTAK'ın hem de yine diğer bilimsel kuruluşların teşvikine yönelik kanun tasarınız hâlâ beklemede. Yani nasıl bir öncelik sırası yapılarak Meclisin Genel Kuruluna getiriliyor, bu konuda da düşüncelerinizi almak isterim.

Otomobil meselesi konuşuluyor, ben de değinmek isterim Sayın Bakanım. Şimdi "Yerli olsun, milli olsun." denildi, daha önce de denildi ama sonradan, hatırlarsanız -ben 40 diye biliyordum, az önce imzaladığım, sevgili Tahsin Tarhan, değerli milletvekili arkadaşımızın araştırma önergesinden öğrendim ki- 47 milyon avro SAAB'a verildi. "Yerli yapacağız." denildi, ortaya çıktı ki SAAB'tan platform alındı. Bu platform ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız lütfen sözlerinizi.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Yani sizin deyiminizle, yine "tüyü bitmemiş yetimin hakkı" olan 47 milyon avro ne oldu? Bunun hesabını soruyor musunuz, soracak mısınız? "Türkiye'nin otomobili" yani "yerli otomobil" yerine "Türkiye'nin otomobili" ifadesinin kullanılması, aslına bakarsanız, yine bir montaja gideceğimizin bir işareti mi? Bunun yanı sıra, bu konsorsiyumda, bu birleşimde TÜBİTAK olacak mı, örneğin ASELSAN olacak mı? Yani bizim gururumuz olan sizin çok iyi tanıdığınız, belki savunma sanayisi şirketleri ama -onların tekerlekli araç üretimini siz benden daha iyi biliyorsunuz- bunlar olacak mı? Bu yönde çalışmalarınız var mı? Onu sormak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür edeyim mi.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Birkaç şey kaldı. Hemen bitiriyorum.

AR-GE konusunda, tabii, artırılmalıdır. Hepimiz bunu söylüyoruz. Gerçekten yüzde 1’ler seviyesi yeterli değildir ama hedef koyduğunuz işte yüzde 3’lere bu ufak artışlarla kısa sürede varmak mümkün değildir.

Ben, yine, tüyü bitmemiş yetimin hakkı konusunda bu Sayıştay raporlarında önemli unsurlar var, bir tanesini mutlaka vurgulamak istiyorum Bakanın hoşgörüsüne...

BAŞKAN – Bir tanesini alayım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Tabii, tabii... İzninizle...

Birincisi: Şimdi “15 bin işletmeye sıfır faizle kredi destek uygulamasında KOBİ tanımını tam olarak karşılamayan TÜİK verilerinin kullanıldığını, dolayısıyla il kotalarının gerçek KOBİ sayılarına göre tespit edilmediğini ortaya koymuştur.” diyor. Sonra aynı raporda, destek almaya hak kazanan işletmeler üzerinden yapılan kontrollerde KOBİ bilgi beyannamelerinin yüzde 65’inin hatalı olduğu bilgisi yer alıyor. Yani destek alan kuruluşların KOBİ olma vasfını sağlayıp sağlamadığını bilmiyorsunuz aslında. Nasıl koruyorsunuz tüyü bitmemiş yetimin hakkını? Bunlar Sayıştay raporları. Benzer şekilde harcırahlar konusunda mesela vurgu yapmak istiyorum.

Evet, “Personele kanunla hak edilenden fazla harcırah ödenmesiyle OSB’lerden yapılan bedelsiz arsa tahsislerine ilişkin kredilerin mahsuplarının yapılmaması.” Bu usulsüzlükler ifade edildiğinde yanıtınızda diyorsunuz ki: “Meclisten yasa çıkacak, ondan sonra bu düzelecek.” Meclisten eğer yasa çıkmamış olsa usulsüzlük devam edecek, yasa çıkana kadar usulsüzlük, “Ben yaptım oldu.” devam ediyor. Bunlar hukuk devletinde olmayacak şeyler Sayın Bakanım.

Vurgu yapmak istediğim son iki konudan birincisi...

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, iki konu, önemli bunlar.

Birincisi: Bakanlığınızın da aralarında bulunduğu kamu kurumlarının TMMOB ve bağlı odalara yönelik baskı ve kısıtlamalara değinmek isterim. Buna karşıyız. Bu odalar kamu yararı peşinde koştaktadır. Birçoğumuz bu odaların üyesiyiz mesleğimiz icabıyla, belki siz de mezuniyetiniz icabıyla bu odalardan birine üyesiniz ya da olabilirsiniz. Bunlar kamu adına bizlerin, sizlerin yaptıklarını denetlemeye çalışıyorlar. Bunları bir şekilde ele geçirmek, susturmak doğru bir yaklaşım değildir.

Şeker Kurumuna da Sayın HDP’li milletvekili arkadaşım değindi ama ben de iki konuyu dikkatinize getirmek isterim. Maliye Bakanı Naci Ağbal “Bizim incimizdir ama özelleştireceğiz.” diyor. Biz özelleştirilmesine karşıyız. Bakın, Et Balık özelleştirdik, Süt Kurumu özelleşti, şimdi et krizi olduğunda Et Balık Kurumundan medet bekliyoruz. Aynı şekilde süt meselesinde yani krize giriyoruz. Buna benzer bir şey şekerde yaşanmasın.

Çok sayıda geçici işçimiz var. Geçici işçilerin kadroya alınması -ciddi bir krizdir- beklenmektedir. Şeker Kurumunun üyelerinin -vurgu yapıldı- hâlâ atanamıyor olması... Aslında bu kurumun şekerin sorunlarını çözmesi gerekirken, tam tersine özelleştirmelerle sorunu çözeceğiz demek çok yanlış bir yaklaşımdır.

BAŞKAN – Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Son cümlem de, Sayın Başkanım, Eskişehir’imizin iki önemli beklentisini kayda geçirmek isterim. Bunlardan bir tanesi, inanıyorum ki Değerli Eskişehir Milletvekilimiz Emine Hanım da katılacaktır, biz İleri Teknoloji Üniversitesinin artık Eskişehir oyalanmadan, aldatılmadan bir an önce kurulmasını istiyoruz.

İkincisi de: Eskişehir’de var olan ATAP Teknopark bünyesinde teşvik edilmesini ve burada özellikle IPA projeleri için verilen tasarım merkezine benzer bir tasarım merkezinin -ki başvurusu yapıldı- hayata geçirilmesini istiyoruz.

Bakanlık bütçenizin hayırlı olmasını dilerim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin süresi beş dakikadır. Süre uzatımı yapmayacağım.

Sayın Tanal, buyurun lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Şimdi, hemen, ben, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme, Destekleme İdaresi Başkanlığından başlamak isterim.

Sayın Bakanım, burada organize sanayi bölgeleriyle ilgili tarım, hayvancılık, çiçekçilik gibi alanlarda herhangi bir organize şube kurulamamış diye görüyorum Türkiye’de, varsa, beni bu konuda aydınlatırsanız sevinirim. Ne olabilir? Tarım, hayvancılık ve çiçekçilikle ilgili bir organize sanayi bölgesi hangi illerimiz bu konuya özgü yapılabilir? Mesela sizin de milletvekili olduğunuz Düzce yapılabilir, Şanlıurfa yapılabilir. Bu anlamda görebildiğimiz kadarıyla, maalesef, bu konuda büyük bir eksiklik var. Ve hemen bu bölüme geçtiğimiz zaman “KOSGEB tarafından desteklenmesine karar verilen kamu maliyesi açısından taahhüt hâline gelen tutarların muhasebeleştirilmemesi.” Bu, Sayıştay raporunun 5’inci maddesinde görülmekte. Bu eksikliklerin giderilmesi lazım ama maalesef, bu tablolar 2015 yılından itibaren Sayıştay rapor ettiği hâlde aynı sıkıntılar devam etmekte yani mütemediyen devam etmekte.

2’inci bulgu: “Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabının gerçek durumu yansıtmaması.” Yine aynı sıkıntı devam etmekte.

KOSGEB’e tahsis edilen taşınmazların duran varlıklar için yapılan ve açılan yardımcı hesapların izlenememesi durumu var. Burada idare onu da kabul ediyor. Yani bu yardımcı hesapların izlenmesinin sağlanacağını ifade etmiş. 2005’ten bugüne kadar bunu söylüyor. Bu doğru bir olay değil.

4’üncü maddedeki bu harcamaların binaların hesabında muhasebeleştirilmemesi, yine aynı şekilde.

5’inci bulgu: KOSGEB’e ait arazi ve arsaların üzerine binalar yapıldığı hâlde hâlen arsa görünüyor. Örnek nerede diyeceksiniz? Sayfa açık ve net, Sayıştay raporunun 13’üncü maddesinde var. Yani burada bina olduğu hâlde binası KOSGEB’in ve burada hâlen arsa görülüyor ve sonuç itibarıyla idare kendi savunmasında Sayıştayın bu tespit ve bulgularını kabul ediyor. Yani idare böyle kaçak yaşarsa vatandaş nasıl yaşayacak, bunu da takdirlerinize arz ediyorum.

Geliyoruz, aynı şekilde, KOSGEB’de organizasyon yapısı içerisinde 10 adet daire başkanlığı olduğu hâlde siz 12 tane daire başkanlığı kurmuşsunuz. Yani bu 12 daire başkanlığını Sayıştay uyardığı hâlde bu hatada hâlen devam edilmekte. Nerede yazar bu da? Sayfa, gayet açık ve net, 33’üncü sayfada yazar. Yani birilerine mevki, makam vermek için mi bu yapılıyor? Bu açık ve net bir vaziyette kanuna aykırı. Bu iş yükü vesairesi anlamında denmiş. Sayıştayın raporunda iş yükü mazereti nedeniyle bu yine yapılamaz, yapılacaksa yasal bir değişiklik yapın deniliyor. Yani burada 10 kişinin daire başkanı

olması gerekirken 12 tane daire başkanı görevlendirilmiş. Bu 2015 yılının Sayıştay raporunda yine belirtilmiş. Yıl 2016 yine belirtilmiş, 2017’de yine belirtilmiş. Yani netice itibarıyla, burada bir şeyler kokuyor ama bu neyin kokusudur, bunu da, Bakanlık içindeki yapıları siz daha iyi bilebilirsiniz.

Geliyoruz, KOBİ’lerde çalışan sayısı beyanlarında dikkate alacakları kriter ve veriler yeterince açık belirlenmediğinden burada sıkıntı var.

Başvuruyla ilgili işletmeler gereksiz yere ticaret odalarından belge istemek zorunda bırakılmış, bu şekilde eleştiriler var. Umarım ve dilerim bunların bir an önce bitmesi lazım.

Geliyoruz, Türk Standartlar Enstitüsüyle ilgili -burada çok enteresan vallahi- buradaki bulguların hepsine idare de katılmış. Sayıştayın tüm raporlarına katılmış 2015, 2016, 2017 hepsinde yapılacak, izlenecek, takip edilecek şeklinde... Yani ben üzülerek söyleyeyim, bugüne kadar aşağı yukarı tüm bakanlıkların bütçelerine katıldım -belki bir iki tanesi hariç katılmadığım olabilmiştir ama- Sayıştay raporunun en olumsuz yönde verdiği bakanlık bu Bakanlığın oldu. Ve denetimdeki eksiklik ve bulguların en...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum... Bitiriyorum.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Son cümle: Bu yetersizlikler nedeniyle Sayın Bakanlığın biraz daha Sayıştayın bu raporlarını da gözden geçirerek eksikliklerini gidermesi ve bütçenin de topluma, milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın Tarhan...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Bizim hedefimiz bilim merkezi, teknoloji üssü ve ileri sanayi ülkesi bir Türkiye.,” “Büyük ve güçlü Türkiye.,” “Hedef...” sözcükleri güzel.

Sayın Bakan, hedef bütçeyi tek tek inceledim. 2018 bütçesi hedefinde yüzde 12 artırım öngörülmüş, 2019 bütçesinde yüzde 7 artırım öngörülmüş, 2020’ye geldiğimiz zaman eksi yüzde 3. Bu gösteriyor ki gelecekte ekonomiyi iyi görmüyorsunuz, sanayi üretimini ileriki süreçlerde sıkıntılı görüyorsunuz.

Olayı iki türlü değerlendirmek lazım, iki anlamda; siyasi ve ekonomi. Geçmiş yıllara baktığımız zaman, on beş yıla, bugünkü iktidarınıza, yanlış politikalarından Türkiye’nin sanayisi bu duruma geldi. İnşaata dayalı, ranta dayalı ekonomi politikaları, üretime destek vermeyen, üretim girdilerinin maliyetlerini dikkate almayan ekonomi politikalarından bugün baktığımız zaman OSB’lerin doluluk oranına, yüzde 60 civarlarında, yüzde 50 civarlarında. Sanayide fabrikalar satılık, kiralık ve biz, burada, bir yıldır “Sanayiyi nasıl ayağa kaldırırız?” adı altında, sadece teşvikler, bandrol, pul parası gibi küçük teşviklerle yol almaya çalışıyoruz. Geçmişte üretime, teşviklere baktığımız zaman hiçbir zaman başarılı olmamışız, etki analizlerine bakmadan sürekli “teşvik” adı altında çalışmalar yapmışız. Sanayicilerin, üreticilerin teşvike ihtiyacı yok, öncelikli olarak “girdi maliyetleri” olarak değerlendirmek lazım, öyle bakmak lazım. Eğer bir ülkeye yabancı yatırımcı gelecekte o ülkede öncelikli olarak o ülkenin özgürlüklerine, demokrasisine bakar ve sonra, insan gücüne, eğitilmiş insan gücüne bakar ve üretim maliyetlerinin girdi rakamlarına bakar; işte, enerjiye, SSK primlerine, bunlara bakar. Türkiye’de son yıllara da baktığımız zaman, özellikle üretim alanında yatırım yapılmıyor. Genelde sıcak paraya ve ticari işletmelere, kâr eden ticari işletmelere yabancı sermaye geliyor. Öncelikli olarak bizim neler

yapmamız gerekiyor? Türkiye'nin neye bakması gerekiyor? Ülkenin hukuk ve adaletine, insan haklarına bakmak gerekiyor. Yabancı yatırımcı, eğitilmiş insan gücüne bakar, ulaşım bakar. Organize sanayilerin ulaşımına baktığımız zaman, iktidarınızda -yaklaşık 300 OSB'miz var- 1 metre demir yolu yapılmamış yani limanlardan organize sanayilerine 1 metre demir yolu yapılmamış.

Sayın Bakan, herkes değişti, ben de değişmeden geçmeyeceğim yerli ve milli otoyola. 2011 yılından beri biz bu platformdan yerli otomobil çıkmayacağını beyan ediyoruz. Milletvekili arkadaşlarımız, özellikle iktidar partisinden milletvekili arkadaşlarımız sürekli bize "Siz yerli otoyola, milli otoyola karşısınız." deyip hakaretlere varan sözçükler kullandılar. Ben, şimdi onlardan, burada bizden özür dilemelerini istiyorum çünkü bizim dediğimiz noktaya yani 2011 yılında dediğimiz noktaya iktidar geldi.

ERGÜN TAŞCI (Ordu) – Yok artık.

BAŞKAN – O ister, sen dilemezsin kardeşim. Hayret bir şey ya.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – 2011 yılından bugüne kadar, sürekli bu 47 milyon euronun çöpe gittiğini söyledik. Benim burada bir önerim var: Bu Saab marka aracı bir müzeye koyalım, bunu görmek için herkes gitsin, ücret ödesin, görsün çünkü başka türlü bu zararı kurtaramayız -hesap da sormayacaksınız gibi gözüküyor- altına da yazalım: İşte "Tarihin birinde Çin'de üretilen ve İsveç tarafından Türkiye'ye 47 milyon euroya satılan bir tane platform, bir tane araç." Bunu ziyaretçiler ziyaret etsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tarhan, teşekkür ediyorum.

"Hayırlı olsun." deyin, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Toparlama yok, "hayırlı olsun" kısmı.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sanayici o, sanayinin içinden gelen arkadaşımız.

BAŞKAN – Sanayi Komisyonunda konuşuyordur yeterince.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ve son olarak, 5 tane firmayla sözleşme imzalandı. Bu sözleşmenin içeriği nedir? Bu firmalara ne söz verildi? Vazgeçerlerse yaptırım var mıdır?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; öncelikle hepimizi sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, Bakanlığınızın isminde "Bilim" yazılı olmasına rağmen, bilimden ve fen bilimlerinden, eğitimden uzak, üniversitelerin özerk olmadığı, üniversite-sanayi iş birliğinin bir türlü sağlanamadığı bir dönemi yaşıyoruz. Yaptığımız açıklamalar, sanayisinde ithal ara malı girdisi yüksek olan ve bu sorunu bir türlü aşamayan, AR-GE harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 1'in üzerine çıkamayan, katma değeri yüksek teknoloji ürünü ihracatında, patentleşme ve markalaşmada beklenenin aksine yeterli küresel başarıyı sağlayamayan, yerli otomobil üretme konusunda önceki projesi çöpe giden bir iktidarın şişirilmiş, piyasa gerçeklerini tatmin etmekten uzak rakamlarına dayanıyor.

5 babayığıt zorlanarak bir araya getirildi. Sonucu ne zaman gelir, merakla bekliyoruz. Yatırım çok önemli ancak yatırım atmosferinin yok edilmesi nedeniyle birçok yatırım maalesef yapılmıyor. Yatırımcı büyüyemiyor, sanayici gelişemiyor, maliyetler giderek artıyor, rekabet şartı her gün ortadan kalkıyor, para kazanamayan işletmeler birer birer kapanmaya doğru gidiyor. Lütfen, bunu görmenizi istiyorum.

Yüzde 30'a varan genç işsizliği, kalifiye ve ara eleman sorunları, maliyet yükleri, OSB'lerin talepleri, ihracat sorunları karşısında toz pembe tablo çizmeyi deneyen büyüme ve ihracat rakamları artık dayanaksız bir duruma gelmiştir. En son açıklanan zam ve enflasyon oranlarıyla, borçluluk oranlarıyla, dizginsiz yükselen döviz kuruyla maliyetler öngörülemez bir noktaya çekilmiştir ve rekabeti de oldukça zorlaştırmıştır.

Sayın Bakan, ihracatın ithalatı karşılama oranı 2016 Eylül ayında yüzde 71,3 iken 2017 Eylül ayında yüzde 59,3'e düşmüştür, demek ki ihracatta gerçekçi bir düşüş yaşanmıştır. İhracat rakamları ve sanayideki ihracat artışıyla övünmek bir yana, bizim ithalat verilerine de bakmamız gerekiyor. İthalata bağımlı bir üretim zincirine hapsoldük kaldık. İmalat sanayisi ürünlerinin toplam ithalattaki payı Eylül 2017'de yüzde 82 oldu. Dış ticaret açığı ekim ayında yıllık bazda yüzde 24,8 oranında artarak 70 milyar 967 milyon dolara ulaştı.

Büyüme rakamları üzerinden çizilen pembe tabloya rağmen, ihracatımız büyümeden istenen nasibi maalesef alamamıştır. Dünya yüksek teknoloji ürün ihracatı sıralamasında 102'nci sıradayız, tutar bazında ise 39'uncu sıradayız. Bu sıralamada yükselişimizi ya da düşüşümüzü bizden çok petrol üreticisi ülkelerin petroldeki dolar kaynaklı düşüş ya da artışları belirliyor. Bu gerçekler ışığında "Dünya liderliğine oynuyoruz." diye söylemeye devam ediyoruz; bu, hayalcilikten başka bir şey değildir.

Krediyi yükünün ve maliyet artışlarının sanayiciyi zorladığı bir dönemi yaşıyoruz. Hukukun çöktüğü, bağımsız bir yargının olmadığı, özgürlüklerin ortadan kalktığı, piyasada adil rekabet şartlarının olmadığı, saray rejiminin her alanda müdahaleye devam ettiği, 152,5 milyar dolarlık ihracatımızın 71 milyar dolarını gerçekleştirdiğimiz Avrupa ülkeleriyle ilişkilerimizin gerildiği, zaman zaman da restleştirdiğimiz, yapısal reformların geciktiği, hazine garantili ulaştırma ve şehir hastanesi kredilerinin 6 milyar Türk lirasını aştığı, bütçe açığının yüzde 10'unun hazine garantilerine ayrıldığı, Kredi Garanti Fonu'nun hangi kurum ve kuruluşlara kredi sağladığının belirsizleştirdiği, net borçlanma gereğinin 36,6 milyar liralık programdan tam 40 milyar lira saparak 77 milyar liraya ulaştığı ortamda şeffaf ve adil bir devlet yönetimi bekleyen yerli ve yabancı iş kesimi kesinlikle bu gelişmelerden sağlıklı bir sonuç beklememektedir, güven de duymamaktadır.

TÜBİTAK'la ilgili bazı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Başkan, ben sanayicinin içinden gelen bir kimseyim, aynı zamanda da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda grup sözcüsüyüm. O nedenle, bize bir beş dakika daha ilave rica ediyorum sizden.

BAŞKAN – Onu yapma şansım yok.

Çok teşekkür ederim Sayın Arslan.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Üç dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN – Soru kısmında söz veririm size.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Ama bakın, sorularım da vardı, yarım kaldı.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, o kadar çok konu var ki. Tabii, zaman böyle daratılınca anlamlı söz söylemek hepimiz adına zor oluyor.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bilimden başlamak gerekiyor tartışmaya çünkü bir sanayi ve teknoloji hedefi koyacaksa önce bilime dair tabloyu gerçekçi bir biçimde ortaya koymak gerekiyor. Ne sanayi ne teknoloji yok çünkü Türkiye’de artık bilim de yok. Bilimin olmadığını ortaya koyacak veriler esasında her yerde mevcut ama verinin ötesinde, akademisyenlerle iki cümle sohbet etmek yeterli oluyor. Ben yine de veri temelli bir analizin kıymetli olduğunu düşünüyorum. Şimdi, bir kere bilime yaklaşımda çok temel bir sıkıntı yaşıyor bugün Türkiye. Her şeyde olduğu gibi “Parayı saçarız, hallederiz.” diyen yaklaşım, akademiye ve bilime de piyasacı bakan bir anlayış sanki AR-GE’ye para harcamakla iş halledilebilirmiş gibi bir algı üzerinden bir çerçeve oturtuyor. Evet, belki AR-GE’ye yapılan harcamalar artmıştır ama “Yapılan bu harcamalardan Türkiye’de bilim üretilmiş midir?” sorusunun yanıtı maalesef olumsuz ve bu yanıtın niye olumsuz olduğu tartışılmazsa da değişmesi mümkün değil. Yine, aynı şekilde para harcamaya devam ettiğimiz gibi bolca üniversite de açtık, değil mi? 2001’den bu yana, son on beş yılda Türkiye’de 120’ye yakın üniversite açıldı fakat bu üniversitelerde işsizliği geciktirmenin ötesinde bilim üretecek genç bir kadro yaratılması konusundaki eksiklik de maalesef bütün çarpıklığıyla ortada. Türkiye, evet, doktora sayısında ciddi bir artış yakalamış; 40 ülkeyle karşılaştırma yapıldığında 16’ncı sırada gözüküyor ama maalesef, burada bilim üretimine baktığımızda üretilen bir bilim gerçeği de ortada gözüküyor.

Şimdi, baktığımızda, uluslararası patent sayılarında 40 ülke arasında Türkiye 34’üncü sırada. Yapılan akademik yayınlara baktığımızda, bilimsel makale yazımlarında Türkiye 36’ncı sırada, 40 ülke arasında. Yani üniversite açmakla, AR-GE harcaması yapmakla bilimin ortaya çıkmadığı bu rakamlarla çok aşikâr. Peki, “Neden böyle bir sıkışıklık var?” diye baktığımızda, bana sorarsanız hiç artık TÜBİTAK’a, TÜBA’ya falan bakmaya gerek yok çünkü oralarda özerk ve özgür bir yapı yok ama bir KHK’yla lağvedilen TÜBA’nın yerine kurulmuş olan Bilimler Akademisinin raporları çok net üniversitelerdeki tabloyu ortaya koyuyor. Yani Bilimler Akademisinin kuruluşu da zaten böyle bir hukuksuzluğun sonucundaydı ve onlar üç yıldır yazdıkları raporlarla şunu gösteriyorlar... Akademisyenler işten atıldı, sadece işten değil hayattan koparılmak için pasaportlarına el konuldu ve şimdi, biz “Niye Türkiye’de bilim üretilmiyor?” diye düşünüyoruz. Rektör seçimleri KHK yoluyla, tamamen bir kişinin iki dudağı arasına sıkıştı. Üniversitesine güvenmeyen bir ülkenin bilim üretmesini bekliyoruz. Aşırı merkezleşmiş bir yerde YÖK’ün Disiplin Yönetmeliği’ni değiştiriyoruz ve bir kez daha araştırmacılara bilim insanı olarak değil araştırmacılara memur gözüyle bakan bir yaklaşımı pekiştiriyoruz.

Fişleme kültürü akademinin her yerine yayılmış vaziyette. TÜBİTAK’a diyoruz ki: “Yayın yapacakları da, hakemlik yapacakları da, editör konumunda olacakları da fişle ve bana bildir.” TÜBİTAK araştırmakla meşgul değil, fişlemekle meşgul bir kuruma dönüşüyor ve sonuçta şu tablo ortaya çıkıyor: H-Endeksi –bunu akademisyenler bilir- bu duruma baktığımız zaman, Türkiye kendisine benzeyen 11 yükselen ekonomi arasında 8 ülkeden daha geride ve 36’ncı sırada yer alıyor. Yani bilgiye erişemeyen, Vikipedi’sini kapatmış, şimdi bundan sonra muhtemelen “Paradise” raporuyla yeniden yeni şeyleri de kapatacak olan Türkiye’de bilim üretilmesini beklemek korkarım ki hiç gerçekçi değil.

İki cümleyi de arabayla ilgili söylemek istiyorum. Evet, hepimiz yerli üretimin ne kadar önemli olduğunu biliyoruz ama iki hususa değinmek istiyorum zaman kısıtlılığından dolayı. Bir tanesi, Türkiye araba parçası üretmekte bir sıkıntı yaşamıyor, bunları bir araya getirmekte de sıkıntı yaşamıyor ama

markalaşmakta sıkıntı yaşıyor. Bu markalaşma sorunu ilk 500 dünya markasına baktığımızda bir Türkiye markası olmamasıyla belirgin. Ne değişecek de Türkiye bir marka üretebilecek? Bu soruya yanıtı çok merak ediyorum.

İkinci sorum da emek piyasasına etkileri konusunda ciddi endişelerim var. Bir kere bugün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Böke.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bu cümleyi tamamlayabilir miyim, rica ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Emek piyasasında bugün en güvenceli çalışma ortama eğer otomotiv sektöründeyse büyük küresel aktörler sebebiyle böyle. Esnekleşecek ve güvencesizleşecek bir üretimin de yerli üretim adı altında yaygınlaşmasına dair endişemi paylaşmadan edemeyeceğim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli bürokratlar ve katılımcılar; Selin Böke Hoca'mızın devamı niteliğinde olacak.

Baktığımız zaman, Bakanın sunuşunda, tespitlerinde, hedeflerde bilimsel anlamda gerçekten çok önemli çalışmalar var. Üniversitelerimiz var, işte, hocamın söylediği gibi son yıllarda sayısının muazzam derecede arttığı, 55'i faal olmak üzere 69 teknoloji merkezimiz var. Sizin de sunumunuzda ayrıntılı bir şekilde teknoloji, tasarım merkezleri, teknoloji vadisi, 700'e yakın AR-GE merkezimiz, hibeler, vergi muafiyetleri var ama rekabetçi bir bilgi ekonomisi yaratma noktasında ve bilginin teknolojiye dönüşmesi dolayısıyla da katma değeri yüksek ürün üretme noktasında yeterli miyiz? Hayır. Çok geri seviyedeyiz hâlâ. Ülkemiz bilim ve teknolojiye... İşte, Sanayi 4.0'ın neresinde olduğumuz yine Komisyon üyelerimizin tespitleriyle ortaya çıktı. Bugünkü durumda gelişmiş ülkelerin gerisinde olduğumuz, üretime, özellikle de imalata ve sanayiye dayalı bir büyüme yapısına sahip olmadığımız konusunda hepimiz sanırım hemfikiriz. Yaşanan işsizlik ve istihdamın kaynağının neresi olduğu çok açık, verilerle ortada.

Hepimizin bildiği üzere, patent ve faydalı modele dayalı, yüksek katma değerli üretim desenine, güçlü markalara ulaşmanın yolu elbette yaratıcı sınıflar, sorgulayıcı bilimsel bir eğitim modeliyle olacaktır. Yaratıcı sınıflar ise -hepimiz de bu konuda mutabıkız- özgürlükler iklimi... Burası çok önemli, özgürlüklerin kısıtlandığı baskıcı ülkeleri ilk terk eden bildiğiniz üzere bilim insanları ve yaratıcı sınıflar oluyor. Dolayısıyla biz burada ne kadar teknolojiden, patentten, markalaşmadan, Sanayi 4.0'dan bahsetsek de eğer ülkemizde özgürlükler iklimi yoksa hukukun üstünlüğü de yok, yenilik, üretim ve kalkınma da doğal olarak olmayacaktır. Ülkemizin geldiği durumda fakirlik, yoksulluk ve refah kaybı yaşamak durumundayız ve bu, son yaşadığımız süreç de tam da bunu gösteriyor. Bir, maalesef, kurumsal anlamda bir vasatlaşma yaşıyoruz. Hukuk devleti ve güçler ayrılığı ilkesinde de geldiğimiz nokta ve güvensizlik ortamı da yine, aşikâr.

İnovasyon Endeksi'nden bahsedildi. Uluslararası kurumların gerçekten önemli tespitleri var Sayın Bakan. Burada geriye doğru bir gidişimiz var. Yine, bunun yanında, sosyal ortamda söylediğimiz baskı ve kısıtlama ortamı gerçekten sanayileşmenin motoru olan üniversiteler ve bilim insanlarına da sirayet etmiş durumda. Yasakların olduğu bir iklimde gerçekten yaratıcı beyinler gelişmeyecek. Bilim, teknoloji ve dolayısıyla sanayinin gelişmesi noktasında şüphelerimiz var.

Eğitim modeli... Siz sunuşunuzda özellikle belirtiyoruz, sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağına vurgu yapıyorsunuz. Bu noktada, ben sizin komisyon çalışmalarınıza katılmıştım, üretim reformu paketi, üniversitelerdeki kalite kurulları, organize sanayi bölgelerinde nitelikli meslek okullarının açılması ama geldiğimiz noktada, eğitim sistemimiz bilimsellikten uzaklaşıyor ve şu anki sistemde çökmüş bir durumdadır. Bu noktada, sizin bu belirttiğiniz hedefleri nasıl gerçekleştireceğiz? Kalkınma, eğitim, ekonomi ve bilimsel üretim, bilgi üretimi, teknolojik gelişim bir bütündür ve bütüncül politikalarla ancak gerçekleştirilebilir. Burada üç ayak yokken sizin buradaki hedefleriniz, çabalarımız nasıl gerçekleşecek, merak ediyorum açıkçası.

Bir de KOBİ'leri desteklerinizle ilgili bir geri bildirim alıyor musunuz? Yapılan destekler ne anlamda etkinleşiyor? Sayıştay denetim raporunda ben bazı tespitlere ulaştım, maalesef AR-GE desteklerinin etkileri hibe veren kurumlar tarafından raporlanmamış, destek programları arası bütçe dağılımı yapılırken bilimsel yöntemler kullanılmamış. Sanayiye verilen AR-GE desteklerinin dağılımı iyi planlanarak daha çok katma değer oluşturulması sağlanmalıdır bu noktada. Bizim hedeflediğimiz büyümeye ulaşabilmek için destek programlarının analiz edilmesi ve buna göre bütçenin planlanması gerekiyor. Bunun dışında, patent sayıları söylendi. Bir de çerçeve programları var biliyorsunuz bu Avrupa Birliğinin. Çok önemli kaynak ayrılıyor, işte bizim ile TÜBİTAK'ın ortaklığında projeler destekleniyor. Burada, baktığımız zaman, son çerçeve programında 80 milyon euro bir kaynak var ve neredeyse yarısı "Toplumsal Sorunlara Çözümler" başlığına veriliyor ve bunlar çok önemli gerçekten. TÜBİTAK'ın hangi projelere destek verdiğini ben sıralamak istemiyorum burada. Burada, gerçekten, iklim değişikliği, güvenli ulaşım, işte bizim vatandaşın hayatını kolaylaştıracak ve fayda sağlayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özdemir.

Sayın Pekşen...

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; bir ülkede, özellikle bizim gibi modern ülkelerde en önemli unsur sözleşme serbestisidir. Sözleşme serbestisi ticaretin başladığı ilk günden bugüne kadar bütün hukuk düzenlerinin en temel, esaslı unsurudur. Yani, konsensüs, uzlaşma; RES, teslim yani taraflar aynı konuda uzlaşabildiklerine ve uzlaştıkları konuda da bir teslimin gerçekleşeceğine olan güvenle bütün bunları yaparlar.

Şimdi, iktidarınız döneminde beton inşa ettiniz ama maalesef güvende büyük bir enkaza doğru gidiyoruz. Güvende enkaza gitmenin ülkeye maliyetini bugün çıkarabilecek bir ekonomistin olduğunu ben düşünmüyorum. Sigorta bedellerinden faiz oranlarına kadar, güven yoksa her şey o ülkedeki sistemin, düzenin aleyhine işleyecektir. Türkiye bu güven unsurunun yıkılmasıyla birlikte son derece ağır bedeller ödüyor. Size birkaç tane fiilî örnek vermek isterim, ne olduğunu, nasıl geliştiğini belki de daha kolay anlayabilelim diye.

Bakın Sayın Bakan, sekiz yıldır devam ettirdiğimiz, takip ettiğimiz bor ipliği projesi. Türkiye uzun yıllardır bu projeyi takip etmeye çalışıyor ve Türkiye'de bir bor tesisi kurulması için mücadele ediliyor ama tam imza aşamasına gelindiğinde Türkiye'deki hukuk düzeni gerekçe gösterilerek maalesef bu yatırımı yapmayı planlayanlar yatırımdan vazgeçiyorlar. Yine, daha birkaç gün önce hizmete açılan Bakü-Tiflis-Kars demir yolu ama bu demir yolu üzerinde işleme konu olacak ve belki de bir kısmı Sivas'ta üretilecek, 70 bin, yanlış duymadımız, tam 70 bin adet taşıma vagonu üretiminden, Türkiye'de yapılacak yatırımdan vazgeçiliyor. Bitmedi, 3 milyon ton gübre açığımız var. Belki de uzun yıllardır Türkiye'de bu gübre açığının kapatılması için de büyük mücadele veriyoruz, yatırımcı bekliyoruz ama bu açığa yatırım yapacak olan firmalar da Türkiye'de yatırımdan vazgeçiyorlar. Yine, son dönemlerde Türkiye'de yoğun tartışılan konulardan bir tanesi rüzgâr türbinlerine ilişkin yatırımlar. Rüzgâr türbini

bugünkü ölçümlenmiş kapasitesiyle 40 bin direk, bu direklerin tümü komple yatırıma dönüşmesi hâlinde 120 milyar dolar ama ne yazık ki Türkiye otomobil gibi, belki de tamamen popülist bir söylemden öte bir yere varmayacak bir konuyla meşgulken rüzgâr türbini üretiminde ciddiye alınabilir bir adım atmamakta ısrar ediyor. 120 milyar dolar. Rakamları siz bizzat bürokratlarınıza sorarsınız, onlar da bunu size teyit edeceklerdir.

Sayın Bakan, özeti şudur: Eğer ülkenizde uluslararası küresel sermayelerle iş birliği içerisinde olmayı iddia ediyorsanız o zaman uluslararası hukukun gereği olan konsensüs ve RES üzerine güven inşa etmeniz gerekiyor. Bu güveni ne uluslararası alanda ne de iç piyasada inşa edemiyorsunuz. Bakın, şu anda kamuoyunda en çok tartışılan konulardan bir tanesi araçların camlarına takılmış olan filmler. Yani, bir yıl önce kaldırdınız, şimdi bir gün önce tekrar koydunuz ve 427 lira trafik cezası getirdiniz, sökmeye gittiklerinde 150 lira. Tulumbanın suyunu buradan mı ikmal edeceksiniz ben merak ediyorum. Niçin insanlara birkaç aylık bir süre vermediniz; iki ay içerisinde, üç ay içerisinde, beş ay içerisinde, altı ay içerisinde sökmeye zorunluğunu getirmediniz de yönetmeliği iptal ederek bunu derhâl uygulamaya koydunuz? Niye insanlar bunun bedelini, öngörüsüzlüğün bedelini ödesinler diye o zaman ben de soruyorum.

Şimdi, az önce benim şehrim Trabzon gündeme geldi. Trabzon'da neler yapmışsınız da biz görememişiz. Ben bir tek soru sorayım, bir de öğrenmiş olayım böylece. Hani bu Trabzon'un Vakfıkebir ilçesinde bir organize sanayi var, o organize sanayi içerisinde Allah aşkına çaaktığınız bir çivi varsa -planladığımız gündün bugüne kadar- ben de bilmek istiyorum. Trabzon'da bir yatırım adası planlaması yaptınız, biz de destek verdik çünkü bu söylem popülistti, oraya yapılacak olan hiçbir şey olmadığını biliyorduk, onun için size destek verdik, şimdi bir yatırım adası planı var ama Vakfıkebir'de bir organize sanayi bölgesi var, çaaktığınız bir çivi yok. Türkiye'den fındık ithal eden firma tereyağını, sütü, şekeri, kakaoyu, fındığı birbirine karıştırıyor, 11 milyar dolarlık büyüklüğe ulaşıyor ama maalesef Türkiye'de, bırakınız benim memleketim Trabzon'u, Ordu'da, Giresun'da, fındığın başkenti olan bölgelerde bile çikolata sanayine bir destek vermediniz. Bu anlamda Türkiye, maalesef, hâlâ en önemli ürününde bile yabancı sektörlere hizmet eder hâldedir. Bu itibarla, bu ülkenin sanayileşmesi adına betonlaşmanın dışında elle tutulur bir adımın atılmadığını görüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Teşekkür edelim isterseniz.

BAŞKAN – Buyurun, teşekkür edin.

HALUK PEKŞEN (Trabzon) – Hayırlı olsun diyelim. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Bak, Sayın Şimşek peşin etti, böylece sıkıntı yok.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Türkiye babam doğmadan beş yıl önce ilk uçağını üretmiş, 1944 yılında; Amerika Birleşik Devletleri de ben doğmadan önce aya gitmiş ama her şeye rağmen 2019 yılında otomobil üretilecek olmasından duyduğumuz memnuniyeti belirtmek istiyorum. Yalnız, İstanbul merkezli ve Marmara merkezli projelerden vazgeçilerek, yapılacak olan otomobil fabrikalarının

mutlaka, ikinci Marmara olmaya aday olan Adana-Mersin-Niğde-Aksaray-Kayseri bölgesi içerisinde seçilecek bir yere yapılması konusunda fikrimi beyan ediyorum, Bakanlar Kurulunda bu konuyu gündeme getirmenizi bekliyorum.

Tabii, Türkiye maalesef yüksek teknolojik ürünler üretiminde istenilen seviyeye bir türlü gelemedi. Bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinde de defalarca gündeme getirmiş olmamıza rağmen her yıl milyarlarca dolar paramız cep telefonu, bilgisayar ve elektronik eşyaların ithalatına gidiyor. Hükûmetin bununla ilgili de çok ivedi karar almasını, gerekirse beyin transferi yapmasını ve yüksek teknolojik ürün üretecek tesisleri bir an önce hayata geçirmesini bekliyoruz yoksa Çukurova’da bir kamyon domates satıp bir tane cep telefonu alamıyor bir çiftçi, bir kamyon domates bir cep telefonu etmiyor maalesef.

Türkiye bu kadar kalkınıyor, bu kadar gelişiyor -sunumlarda izliyoruz- Karadeniz niye göç veriyor, Orta Anadolu niye göç veriyor? Tarım kalkınıyor, hayvancılık kalkınıyor, köylerde yaşayan insan sayısı hep niye azalıyor? Yani yüksek teknolojik ürün üretemiyoruz ama saman da mı üretemiyoruz? Sırbistan’dan niye et alıyoruz, hayvan da mı üretemiyoruz? Yani bu konuda Hükûmetin bugüne kadar yaptığı yanlışlardan vazgeçmesini ve üretime dönük... Çin’den teknolojik ürün alıyoruz, bunun mantıklı bir izahı olabilir ama tespih ve seccade de alıyoruz, oyuncak da alıyoruz. Yani bunlara bir tedbir alınmasına... Kurallar ülkesi olup kaynakları yerinde kullanmadığımız süre içerisinde de Türkiye’nin bu şekilde bir yere varamayacağını belirtiyorum. Türkiye sadece konut yaparak –Türkiye’nin her yerinde binlerce lüks konut, site yapılıyor- üretmeden ülkenin ayakta kalma şansı yok. Fabrika yapmadan, yatırım yapmadan, üretim yapmadan Türkiye’nin maalesef gelişmesi mümkün değil.

2017 yılı itibarıyla, yağın her yağmurda İstanbul’u sel basıyor, Rize’yi sel basıyor, Ordu’yu sel basıyor, Mersin’i sel basıyor. Maalesef, henüz altyapıyla ilgili bile, bırakın yeni bir şey icat etmeyi bilinenleri bile yapmıyoruz yani bir yağmur suyu gideri yapmıyoruz, sağlıklı bir kanalizasyon yapmıyoruz. Bir yeri on defa kazıyoruz. Türkiye’nin gerçeği bu. TELEKOM geliyor kazıyor, kapatıyor gidiyor; belediye geliyor kazıyor, kapatıyor gidiyor; TEDAŞ geliyor kazıyor, kapatıyor gidiyor. Maalesef, Türkiye’nin kaynaklarını yerinde kullanmıyoruz ve gelecek nesillerin gelecekte alması gereken hizmetleri de maalesef bugünden çarçur edip tüketiyoruz. Hükûmetin bu konularda mutlaka üreten ekonomiyi desteklemesini, üretene destek vermesini, KOSGEB’le ilgili -benim de bir şirketim vardı, ben de geçmişte bir KOSGEB kredisi kullandım- verilen desteklerin yüzde 90’ının yerinde kullanılmadığını... KOSGEB desteklerinin sadece üretene verilmesi lazım, kendi sektöründe yatırım yapana verilmesi lazım. Sadece esnaf nefes alsın diye, borcunu ödesin diye, borcunu ötelesin diye verilecek bir KOSGEB desteğinin hiç kimseye faydası olmuyor. 20-30 bin lira, 50 bin lira, 100 bin lira bir para veriliyor, esnafın çoğu da aldığı bu parayı kendi sektörü dışında -ya araba alıyor ya ev alıyor ya da başka şekilde- kullanıyor ve bu kredilerin hiçbirinden hiç kimseye bir fayda olmuyor. Devlet de bu işten çok büyük zararlar ediyor. Doğru düzgün bir planlama yapılsın, neye ihtiyacımız varsa, hangi sektörde açığımız varsa, nerede yatırım yapmamız gerekiyorsa mutlaka KOSGEB kredilerinin bu sektörlere verilmesi lazım.

Türkiye’nin her yerinde her şeyi üretelim düşüncesi yanlış bir düşüncedir. Bu şekilde yaklaşıldığı için Türkiye bugün bu noktalara gelmiştir. “Her ilde üniversite olsun, her ilçede şu olsun, işte, Erzurum’da organik domates üretilsin...” Her şeyin nerede yapılması gerekiyorsa orada üretilmesi lazım. Yani domates üretecek yer, tarım yapılacak yer Çukurova’dır. Domatesi, tarımı Çukurova’da yapalım, Erzurum’da daha farklı bir şey, hayvancılık yapalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çaturoğlu...

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, çok kıymetli Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın değerli çalışanları, değerli arkadaşlar, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce Türkiye'nin yarım yüzyıllık hayali olan yerli otomobil projesini gerçeğe dönüştürme yolunda devasa bir adım atan Sayın Cumhurbaşkanımıza, Başbakanımıza ve hassaten Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız personelimize ve Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyor ve kendilerini tebrik ediyorum.

Bu önemli bir konu. Her ne kadar çeşitli yönlere çekilmeye çalışılsa da ilk uçak yapan Vecihi Hürkuş'un başına gelenleri hepimiz biliyoruz, adam yokluk ve sefalet içerisinde öldü. Yine, varını yoğunu uçak sanayisini geliştirmek için harcayan Nuri Demirağ'ın akıbetini de hepimiz biliyoruz...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Nuri Demirağ'ın nesi var akıbetinde?

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) - ...ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde, yapmış olduğu uçakların dışarıya satılmaması için kanun çıkartıldığını da biliyoruz ve yine ilk silah ve mühimmat fabrikasını Sütlüce'de kuran Nuri Killigil'in başına neler geldiğini ve bir suikast sonucu hem fabrikanın hem de kendisinin ve onlarca insanın kendisiyle beraber bu yolda vefat ettiğini de biliyoruz. Onun için bu proje önemli.

Biz 1945 yılına kadar olan birinci otomobil dönemini kaçırdık. İkinci dönem olan 1945 ile 1980 arasındaki dönemi de kaçırdık. 1960'da bir deneme yapıldı. Devrim otomobilleri konusu, orada da "Yakıt konulmadı." denerek, "Araba yürümüyor." denerek o da tedavülden kaldırıldı.

Üçüncü devreyi de kaçırdık değerli arkadaşlar. Bu devre de 1980'den günümüze kadar gelen dönemi kapsıyor ama şimdi bir hava yakaladık. Nasıl İHA'larda bir ivme yakalamışsak, İHA teknolojisini bir yerden yakalayıp şu anda dünyanın sayılı üreticileri içerisine girmişsek yerli ve millî otomobilde de bunu yapabiliriz. Burada bunu çok boyutlarıyla tartışmaya gerek yok. Burada önemli olan millî bir markadır yani markanın her şeyiyle, patentiyle, tasarımıyla Türk olması, bunu çok önemsiyoruz ve bu 5 tane babayığidi çok önemsiyoruz çünkü bunlar çeşitli konularda kendini ispatlamış Türkiye'nin en önemli kuruluşları. Bunların yaratacağı sinerjiye ve tabii ki Bakanlığımızın ve Hükümetimizin desteğiyle buradan bir yerli otomobil çıkacağına da inancımız tamdır. Ama kanaatimiz odur ki bu otomobil konvansiyonel bir otomobil olmayacak yani benzinli veya mazotlu değil, hibrit veya elektrikli bir otomobil olma yolunda yürüdüğünü de biliyoruz. Bunun örnekleri var. Tesla denilen bir firma –Elon Musk'un kurduğu- Türkiye'de, dünyada diğer otomobil devlerini bu elektrikli otomobil konusunda fersah fersah geçmiş ve aşmış durumdadır. Bu, ülkemiz için neden olmasın? Ayrıca bu tür babayığitler her türlü sektör için de gerekli. Yapay zekâdan robot teknolojisine kadar ülkemizin ihtiyaç duyduğu uzay, havacılık sanayisine kadar her türlü alanda bu tür babayığitlere ihtiyaç var. Bunları tebrik etmek lazım ve bunların da desteklenmesi lazım.

Burada, tabii, bununla ilgili de tartışmalar yapılıyor ama değerli arkadaşlar, önümüzde bir Kore örneği var. Kore 1953'te savaştan çıktı, başlangıç tarihlerini göz önüne aldığımızda Türkiye'yle ekonomik yapısı hemen hemen aynıydı; şu anda gelmiş oldukları aşamaya baktığımız zaman da Türkiye'nin fersah fersah önünde olduğunu görüyoruz çünkü orada devlet daha elli altmış yıl önce bu tür babayığitleri bulup desteklemişti. İşte 100 tane büyük teknoloji dünya devinin içerisinde 10 tane Koreli firmanın oluşunun hikâyesi budur. LG böyledir, Samsung böyledir, Daewoo böyledir, Hyundai böyledir ve bugün sayamayacağımız birçok firma desteklenmiş ve bugünlere gelmiştir. Bu, inşallah, ülkemizde yeni yapıyor. Ben tebrik ediyorum, hayırlı olsun diyorum ve bu çalışmalardan da netice alınacağına inancım var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Bitmedi Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ne bileyim, toparlar gibi konuştunuz ama toparlayın zaten.

Buyurun, son cümlelerinizi alayım.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Çok uzun da ben...

BAŞKAN – Yok, yok, çok uzun vaktimiz yok.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – O zaman toparlayalım.

Sayın Bakanım, ben Türk sanayisi, bilimi ve teknolojisi için yapmış olduğunuz çalışmalara teşekkürlerimi bir borç biliyorum bütün çalışma arkadaşlarınızla birlikte.

Zonguldak özeline geldiğimiz zaman da, bu en son çıkartmış olduğumuz üretim yasası ile ilgili olarak Trabzon'a verilen haklar Zonguldak'a da verildi. O konuda hassaten teşekkür ediyorum sizlere ve bütün çalışma arkadaşlarınıza, destek olan bütün gruplara. Ayrıca Filyos endüstri bölgesinde de hızlı bir çalışma var, ondan dolayı da teşekkür ediyorum. Yine, bu torba yasadan, sanayinin desteklenmesiyle ilgili olan yasadan Zonguldak'ımız için önemli bir şey daha çıktı, o da OSB'lerin durumu, onlar da şu anda çalışmalarını yapıyorlar.

Tam sözün burasında yerli ve millî otomobilin Zonguldak'ta yapılması konusunda sizlerden yardım bekliyoruz. Siz bir açıklamanızda “şehirleri yarıştıracamız.” demiştiniz bu konuda. Zonguldak buna taliptir. Çünkü geçmiş, tarihî, kültürel, bilgi ve teknoloji birikimi, cumhuriyetin ilk sanayi başkenti oluşu, o organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleriyle birlikte buna Zonguldak layıktır.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ayrıcalık veriyorsunuz sanki Başkanım.

BAŞKAN – Öyle mi görünüyor?

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Zonguldak'ın sadece TTK'ya bağımlı olmaktan kurtarılması da gündemdedir.

BAŞKAN – Sayın Çaturoğlu, müsaade eder misiniz.

Sayın Çaturoğlu Komisyon üyemizdir. Sıkışıklıktan dolayı onu sizinle beş dakika içine sığdırayım dedim.

Sayın Çaturoğlu, dört dakika daha vaktiniz var, buyurun.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Dört dakika konuşacağım ağabey, tamam.

Zonguldak buna hazırdır Sayın Bakanım. Zonguldak'a pozitif ayrımcılık yapmanızı bekliyoruz. Bu, aynı zamanda Zonguldak-Bartın-Karabük havzasında sanayinin, ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesiyle birlikte sadece madencilğe bağlı olmasının önünü açacak ve bağımlı olmaktan kurtaracak önemli bir hadisedir diyorum.

BAŞKAN – Dört dakika da doldu ama. Teşekkür edeyim artık.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli üyeler...

BAŞKAN – Hadi toparlayın Sayın Çaturoğlu.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – ...biz biliyoruz ki Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız Türkiye'de hem sanayimizi hem teknolojimizi geliştirecek ve buralardan müreffeh ve güçlü bir Türkiye inşallah kurulacak.

Bu vesileyle, 2018 merkezî bütçesinin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız, ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Sayın Bakanımın şahsında bütün bakanlık çalışanlarını bir kez daha kutluyor, tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Son konuşmacımız Sayın Temizel.

Buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanın sunumunu izleme fırsatı bulamadım. O nedenle sunumunu izlemediğimiz kurumların bütçelerini ağır olarak eleştirmek nezaket kuralları dışındadır diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Ama toplantıdaydık, onda yapacak bir şey yok.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yani onun sorumlusu biz değiliz sadece. Aynı anda birkaç kanunu birden çıkarmaya çalışınca bu olaylar böyle oluyor maalesef.

Ancak geçen yıllarda da dile getirdiğim ve hâlâ ciddi anlamda merak ettiğim bazı konuların burada mutlaka dile getirilmesi gerektiğini düşünerek de birkaç konuyu sizlerin bilgisine sunmak istiyorum.

Sayın Bakan, öncelikle, biz aslında bir aydan beri zaten burada organize sanayi bölgelerini yani Bakanlığımızın faaliyet alanlarını tartışıp duruyoruz. Organize sanayi bölgeleriyle ilgili getirilen düzenleme, aynı parsel içerisinde birden fazla sanayinin faaliyette bulunmasına dönüktü başlangıçta, sonra, buradaki tartışmalar sonucunda tamamen Plan ve Bütçe Komisyonunun gayretiyle küçük sanayi sitesinden organize sanayi bölgesi statüsüne geçenlerde bu düzenleme sınırlı tutuldu şimdilik ama bunun gelecekte neyle karşı karşıya kalacağımı şu anda bilemiyoruz.

BAŞKAN – Genel Kurul aşamasında yani.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Evet.

Umuyoruz ki Genel Kurul aşamasında da bu konulara Bakanlık olarak sahip çıkarsınız. Organize sanayi bölgeleri -burada bütün arkadaşlarımız sırayla dile getirdi- buradaki insanların ve Türkiye'nin göz bebeğidir, gidildiği zaman farklı bir ülkeye gidilmiş gibi olur, az gelişmiş bir ülkeden gelişmiş bir ülkeye atlıyorsunuz o sanayi bölgeleri sayesinde. Küçük sanayi sitelerinin, 5 tane sanayi sitesinin bu kapsama alınması yanlış olmuştur. Bunların farklı bir statüyle, özel bir yasayla yeniden düzenlenmesi ve organize sanayi bölgelerinin kuruluş mantığına uygun bir şekilde devam ettirilmesi zorunludur; bunu çok önemsiyoruz. Sayılı kurumlarımız vardır bu şekilde doğru işleyen, hiç değilse organize sanayi bölgelerimiz bu şekilde yeniden dejenere olabilecek bir noktaya gitmesin.

Değerli arkadaşlar, şimdi, buradaki katılabildiğim tartışmalar ve dokümanları okuyabildiğim kadarıyla bizim şu andaki Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın sanayiyle ilgili işlevinin sadece ve sadece ağır sanayiyle mi ilgili olduğu, makine sanayisiyle mi ilgili olduğu konusunda bizlerde bir kuşku uyanıyor. Nedir yani bizim sanayimiz sadece ve sadece bu sanayilerle mi sınırlı? Türkiye'nin bir tarım sanayisi yok mu? Özellikle tarım sanayisindeki ileri teknolojiler şu anda dünyada ve gelecekte bu ülkelerin neredeyse dünya ekonomisindeki ağırlığını belirleyecek. Sadece fındığı üretip fındıkta dünyanın açık ara 1'inci olan, şu anda dünya fındık üretiminin yüzde 75'ini üreten Türkiye'nin sadece fındıkla ilgili olarak "Bir avuç fındık iyi gelir." lafından öte herhangi bir teknolojik buluşu yok mu? Dünya kadar var, patentlenmiş olanları da var ama bunlara ilgi yoktur Türkiye'de. Geçen de Tarım Bakanlığının bütçesini konuşurken gördük, yine dünya 1'inci olduğumuz, mukayeseli olarak üretiminde üstün olduğumuz bir üründe, kayısında ek herhangi bir şey yaratamama yüzünden kayısı üretimi büyük bir hızla dünya 1'inciliğini kaybetti, önümüzdeki yıllarda hangi sıralara gider bilmeyiz.

Değerli arkadaşlar, Sanayi Bakanlığı olarak gayet yakından bilirsiniz. Türkiye, 1 gram aktif karbon üretiyor mu? Üretmiyor. Aktif karbon sizin sanayinizin neredeyse bütün alanlarında kullanılıyor, şu tepemizdeki havalandırma ve soğutmalardan tutun da ilaç sanayisine kadar her yerde kullanılıyor. Peki, Türkiye'nin aktif karbon üretecek ham maddesi yok mu? Dünya kadar var; alın işte l'inciliğini yitirdiğimiz kayısı, alın dünya l'incisi olduğumuz fındık, şeftali, ne aklınıza gelirse. Hindistan cevizi kabuğundan üretilen aktif karbon belirli ülkeleri dünyada bu ürünün üretilmesinde ön sıralara taşıyorsa sanayide, Türkiye'de bu üretilenlerin hepsi nereye gidiyor? Çöpe gidiyor, şimdi birazcık yakıt olarak kullanılıyor. Bizim mukayeseli olarak üstün olduğumuz alanlarda bu teknolojileri taşıyarak, özel projeler üreterek oturup da bu sanayiye yol göstermemiz gerekmiyor mu?

Değerli arkadaşlar, geçen sene burada önemli bir konunun altını çizmiştim, bir defa daha çiziyorum, onu söylemekte ne kadar haklı olduğumu geçtiğimiz dönem çok somut olarak gösterdi bize. Dendi ki: "Tamam, silahlanmaya karşıyız, savaşa her zaman karşıyız ama eğer bir ulus devletseniz, dünyanın en sorunlu bölgesinde yaşıyorsanız veya varlığını sürdürmeye çalışıyor iseniz, bu takdirde sizlerin de sürpriz silahlarının olması gerekir ve bu silahları hiç kimseye mahkûm olmadan üretebilmeniz gerekir." Bunun için de örnek olarak neyi vermiştik? SOM füzelerini vermiştik, TÜBİTAK'a bağlı SAGE'nin ürettiği bu füzeleri. Bunun ciddi anlamda dünyada talep yaratan bir buluş olduğunu, üretildiğini, denendiğini de söylemiştik. E ne oldu? S-400'lerin peşine düştük. S-400 satın almaya çalışıyoruz. "Yok programını veririm, yok şu parçasını eklerim, yok şunu vermem." falan diyen insanların ağzının kokusunu çekiyoruz. Ürettik değerli arkadaşlar, gerçekten ürettik, orta menzilli füzeleri ürettik, ciddi anlamda geliştirilmesi de mümkündü onun, daha önceden üretilmiş, ciddi anlamda belirli bir aşamaya gelmiş. Silahtan konuşmak zerre kadar istediğim bir olay değildi ama sonuç olarak gelip buraya bağlanıyor olayların hepsi. Daha sonradan birdenbire bunun tek alıcısının "Ben istemiyorum bunları, almıyorum." demesiyle beraber yerle bir oldu. Dolayısıyla, eğer Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı iseniz, bu şekildeki ileri teknolojilerle ilgili birtakım üretimler yapıyorsanız bunların üretilmesiyle ilgili olarak artık yönetime ve amaca dönük proje planlamalarını her birisi için nasıl yapabileceğimizi somut olarak hesaplamak ve ortaya koymak zorundayız. Biz burada bütçe tartışıyoruz, o bütçe için bazı ödenekler veriyoruz ama o bütçe ne yapıyor? Bağışlayın ama hayal satıyor, ciddi anlamda hayal satıyoruz. İki yıldan beri biz bunların hepsini dinleye dinleye gidiyoruz, somut bir şeyimiz yok, elimizde olanlar da gidiyor, gitmemesi gerekiyor bunların, bunlara sahip çıkılması gerekiyor, bunların geliştirilmesi gerekiyor. Diğer ülkelerdeki uygulamalardan bahsediyor arkadaşlar, uzağa gitmeye gerek yok, örnek alın herhangi bir proje hangi aşamalardan geçerek gidiyor. "Böyle bir buluşum var, ben böyle bir şey üreteceğim." diyen insanlara bilim kurulundan geçildikten sonra iş akım şemasını koyuyorlar ortaya. Gerçekten de "Şu kademeye kadar şu, şu kademeye kadar şu, şu kademeye kadar da sana şu desteği vereceğim." diyor, sonra da oluşturmuş olduğu çok ciddi bir denetim ekibiyle bunları izleye izleye o projenin sonuçlandırılmasını sağlıyor. Amerika bir sürü buluş için, bir sürü araştırma için milyarlarca dolar fon ayırıp da koymuyor mu bir tarafa? E görevimiz bu bizim. "Şöyle bir proje var, biz Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak şu projeyi desteklemek istiyoruz dolayısıyla bana bütçeden şu kadar ödenek vermeniz gerekiyor." dediğiniz andan itibaren bu Komisyon sevinir, gerçekten sevinir.

Oturduk bir yerli ve millî otomobili tartışıyoruz. Değerli arkadaşlar, otomobillerin, özellikle de fosil yakıtlı otomobillerin şimdiye kadar bulunmamış neyi kaldı, bilinmeyen neyi kaldı? Bununla ilgili olarak yatırımların büyük bir kısmı yapıldı. TESTAŞ'ı hatırlayanınız var mı? TESTAŞ, rahmetli Erbakan'ın insanların pek ciddiye almadığı yatırımları arasında sayılıyor idi; ciddi anlamda motor yatırımıydı, motor yatırımı. 120 santimlik çeliklerin içine 80 santimlik kolonları sığdırabilecek kadar

ileri bir teknolojiydi. Hurda fiyatına satıldılar hepsi, burnumuzun dibinde, hemen ODTÜ'nün altında, hurda fiyatına satıldı, kiloyla satıldı onların hepsi. Ondan sonra da ileri teknoloji, ileri teknoloji, ileri teknoloji diye bunlarla uğraşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, toparlar mısınız.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Biraz önce Sayın Çaturoğlu, farklı bir açıdan yaklaşarak çok doğru bir şey söyledi. Biz millî otomobille uğraşırken insansız hava araçları üstümüzden vızır vızır geçmeye başlayacak, başladı bile başka yerlerde. Şu anda seri üretilmemesinin nedenlerinden sadece bir tanesi bu trafiğin düzenlenmesiyle ilgili henüz yeteri kadar sorun çözülmemiş olması. İnsansız uzay aracı geliyor. Belirli bir süre sonra sırt çantasını sırtına takanlar da vız diye bir yerden bir yere gidecek. Neyin aracını, otomobilini üretiyorsunuz. İnsansız hava aracı... Yakalamışsınız işte, yakalamışsınız. İnsanlı hâle getirdiğiniz andan itibaren birdenbire dünyada farklı bir şey kazanıyorsunuz.

Bilim kurullarımızla ilgili, TÜBİTAK'la ilgili, TÜBİTAK'ın parçalanmasıyla ilgili, TÜBA'nın şu andaki durumuyla ilgili vaktim kalmadığı için bir şey söylemek istemiyorum. Ama şunu da söylemeden geçmiyorum: Bilim bağımsızlık gerektirir, bilim bağımsızlık gerektirir. Eğer bağımsız değilse, eğer her yaptığı şeyden titreye titreye, ödü kopa kopa karar veriyorsa orada bilim milim, bir şey olmaz. Tutturduk gidiyoruz, yerli otomobil, yerli otomobil... Arkadaşlar, gerçekten, yerli otomobil diye bir şey kalmayacak belirli bir süre içerisinde, kalmayacak. Yani bir zamanlar çamaşır makinelerinde, bilmem ne diye, kurutmalılara geçtiğimiz zaman da sıkmalı çamaşır makinesi ürettik diye sevinmeye benziyor ki üretmedik, onu da montajladık.

Durumumuz budur. Bilim teknoloji olayını müthiş şekilde önemseyeceğimizi, bütçesine destek olacağımızı, bu konularda getirilecek olan her türlü düzenlemenin dizimizi kırıp içerisine oturup elimizden geleni yapacağımızı burada bir defa daha söylemek istiyorum. Elimizden geleni yaparız. Bu konuda muhalefet, bu konuda siyaset olmaz, olmaması da gerekir zaten.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum Sayın Temizel.

Değerli arkadaşlar, bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Bütün milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru bölümüne geçiyoruz.

Sayın Bakana soru sormak isteyen değerli milletvekillerinin sisteme giriş yapmalarını rica ediyorum.

Komisyon üyelerimiz için on dakika, değerli milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım.

Söz istem sırasına göre söz vereceğim

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İlk söz almam da anlamlı oldu, cümlemi tamamlayacağım ilk konuşmamdaki.

Sayın Bakan, Hükümet neredeyse her alanda olduğu gibi, bilimde, teknolojiye ve üretimde nicelikleri kendine referans almakta, nitelik ve küresel rekabet alanlarından ve küresel düzeyde bize benzeyen ülkelerle aramızda olan uçurumları göz ardı etmektedir ve burada, bütün bakanlıklarda temel

ortak konu: 2002'den günümüze gerçekleşen istatistikler başarı diye maalesef önümüze konulmakta. Biz, bu yaklaşımın ülkemize ve vatandaşlarımıza bir fayda sağlamayacağını düşünüyoruz ve gerçekten, eğitim, bilim, teknoloji gibi stratejik alanların bir siyasi partinin ya da bir kişinin iki dudağı arasına bırakılmasını şiddetle reddediyoruz. Ortak aklın ve devlet politikalarının elbette hâkim olmasını savunuyoruz.

TÜBA'yla ilgili kısa bir şey söyleyeceğim sadece bir otuz saniye: TÜBA'da 2014 yılında Bilim ve Eğitim Politikaları Çalışma Grubu kuruldu ancak bugün eğitim sisteminin çökmesi, müfredatın bilimsellikten uzaklaşması noktasında TÜBA gerçekten bir şey yaptı mı, bir çalışma yaptı mı, bir rapor yaptı mı ya da bir öneride bulundu mu, bunu merak ediyorum açıkçası.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, makine mühendisisiniz, İstanbul Makine Mühendisleri Odasına kayıtlısınız. 12 Eylülün olağanüstü koşullarında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu'na ilave edilmiş olan bir madde var ve bu madde kırk yıldır uygulanmıyor. Kırk yıldır uygulanmayan bu maddeyi şimdi siz işleterek Kimya Mühendisleri Odasına teftiş, denetim ve kontrol yapıyorsunuz. Bundaki amaç nedir, bunu öğrenmek isterim.

Mülkiyeti KOSGEB'e ait arazi ve arsaların üzerine binalar yapılmasına rağmen tapu kayıtlarına cins tahsislerinin yapılmamasındaki gecikmenin nedeni nedir?

Yine, proje destek kararlarının yerinde tespit yapılmadan, yalnızca sunulan belgeler üzerinden verilmesinin nedeni nedir? 2016 yılı içerisinde uygulanan 15 bin işletmeye sıfır faizli kredi destek uygulamasında KOBİ tanımını tam olarak karşılamayan TÜİK verileri kullanılmış. Dolayısıyla, ilk kotaları gerçekten doğru mudur, değil midir, bununla ilgili bilgi almak isterim.

Son sorum: Yapılan AR-GE desteklerinin etki analizleri yapıldı mı yoksa eski usulden devam mı ediyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

On beş yıllık iktidarınızda dünyada ilk 500'e giren bir marka yaratamadık. Bu, Hükümet için üzücü bir eksiklik değil mi ülkemiz adına?

Yine, cumhuriyetin ilk kazanımlarından şeker fabrikalarının özelleştirme havuzundan çıkarılıp Bakanlığa bağlanmasıyla ilgili, Bakanlığınızın bir çalışması var mı?

Yine, 5084 sayılı Kanun'da olduğu gibi, enerji desteği sağlanması düşünülüyor mu? Yirmi üç ilde uygulanan anahtar teslimi ve fabrika desteğiyle ilgili, Tokat o bölge kapsamında var mı?

Ve yine, 2018 yılında, Tokat'ın İl Müdürlüğü binası ve Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü binası programınızda var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Torun...

SEYİT TORUN (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Ordu’da kurulu bulunan Organize Sanayi Bölgesi, maalesef, tamamen dolmuş durumdadır ve şu anda gelen sanayicilerimiz, Ordu’da sanayi tesisi kurmak isteyen iş adamlarımız yer bulamamaktadır. İkinci organize sanayiyle ilgili belli bir yer belirlendi fakat hâlâ kamulaştırması gerçekleşmedi. Bu, 2018 programınızda var mı? İkinci organize sanayi bölgemizi ne zaman yatırıma açacaksınız ve planlayacaksınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu sorularımı aynı zamanda Türkiye Bilimler Akademisine de soruyorum özerk bir kuruluş olarak, bilimsel ve mali özerkliği olan bir kuruluş olarak soruyorum, hem Sayın Bakana hem Türkiye Bilimler Akademisine.

Türkiye Bilimler Akademisinin bilimsel ve mali özerkliğini sağlayacak mısınız ve burada bilime söz verecek misiniz Sayın Bakan?

Türkiye’de çok ciddi bir işsizlik varken sanayide belli dallarda hâlâ işçi açığı var. Bu paradoksü çözmek için on beş yıldır Hükümetiniz bir adım atamadı. Bununla ilgili neler düşünüyorsunuz?

Bu sorum aynı zamanda Bilimler Akademisine: Özgürlük-bilim ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz sayın başkanlar ve Sayın Bakan?

Yerli otomobil projesi için Rekabet Kurumundan görüş aldınız mı Sayın Bakan, almayı düşünüyor musunuz? Ve yerli otomobilde yüzde kaç yerli olacak Sayın Bakan yani yüzde 100 yerli iddianız var mı, piyasada tercih sebebi olacak ayırıştırıcı fikriniz nedir ve son olarak, yerli otomobil fabrikanızda kaç robot, kaç insan çalışacak, bunu da merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tarhan...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birinci sorum, model fabrika uygulaması. Projenin ilk uygulaması bu yıl Ankara’da başlamış. “Ankara’yı takiben, önümüzdeki yılda öncelikli 4 il daha var.” dediniz, bu iller hangi iller?

İkinci sorum: Son üç yılda TÜBİTAK’tan kaç bilim adamının işine son verildi? Üç yıl içerisinde kaç bilim adamı göreve başladı?

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şunları sormak istiyorum: Birincisi, bu yerli otomobil projesi için Bakanlığınız bütçesinden ne kadar kaynak aktarılacak?

İkincisi, çöpe atılmış bulunan bu 47 milyon avro kimden tahsil edilecek, çöp giderleri var mı bütçenizde?

TÜBİTAK aracılığıyla burs verdiğiniz ve bursunu kesme kararı aldığınız öğrenci sayısı ne kadar, özellikle 20 Temmuz 2015’ten bu yana? Bursların kesilme nedenini öğrenebilir miyiz?

Görüşülmekte olan torba tasarının yasalaşması hâlinde hangi bölgelerde organize sanayi bölgeleri için mera alanları tahsis edilecek?

Sayıştay raporunda yer alan 10 daire başkanlığı bünyesinde 12 daire başkanının olması nasıl açıklanabilir?

Yine, Sayıştay raporuna da yansıyan, geçici olarak görevlendirilen personele, yasada belirtilen tutar üzerinde harcırah verildiği görülmektedir. Bunun nedeni nedir?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bir sorum daha var.

TÜBİTAK, Evrim Teorisi'ne ilişkin yayınları sonlandırmış mıdır? Sonlandırmamışsa neden bu yayınları görmüyoruz?

BAŞKAN – Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, KOSGEB tarafından desteklenmesine karar verilen tutarların muhasebe kapsamına alınmaması ve mali tablolarda izlenmemesi uygulamasından ne zaman vazgeçilecektir?

İki: 2016 yılında karara bağlanmasına rağmen ödenmemiş 2 milyar 134 milyon Türk liralık destek taahhüdünün ödenmeme nedeni nedir?

Üç: Sıfır faizle 50 bin Türk lira tutarlı kredi başvuruları aşamasında, kredi çıkan işletmelerin belirlenmesinde birçok takipsizliğin yapıldığı ve kontrol edilmeden ödemelerin yapıldığı, Sayıştay raporlarıyla belgelennmiştir. Tespit edilen bu haksız ödemelerle ilgili bir işlem yapılmış mıdır?

Ayrıca, verilen KOSGEB destek kredilerinin amacına uygun değerlendirilip değerlendirmediğine dair etkin izleme ve analiz sistemi neden kurulmuyor?

Yine ayrı bir soru: Çalışan sayısı bilgisinin yanında net satışı, hasılatı ve bilanço değerlerini de içeren sağlıklı KOBİ verisi TÜİK tarafından üretilmemektedir, bunun sebebi nedir? KOSGEB desteklerinin etkin bir şekilde yönetilmediği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bununla ilgili herhangi bir planınız var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, 2016 yılı ihracatı 142,6 milyar dolar, ithalatı da 198,6 milyar dolar olarak ifade edildi ve siz sunumunuzda “İhracatımızın yüzde 94’ünü sanayi ürünleri oluşturuyor.” dediniz. Buradaki yerli pay, katma değer nedir?

İkinci sorum: 2016-2017 şeker üretimi döneminde 20 milyon ton pancar ve bu pancardan 2 milyon 555 bin ton şeker üretimi yapılmıştır. Peki, ne kadar nişasta bazlı şeker üretimi yapılmıştır, 10 tane fabrika var bu üretimi yapan? Sizin Hükümetinizden önce nişasta bazlı şekerlerin kotası yüzde 6 iken, sizin döneminizde yüzde 10’a çıkarıldı. Ve her dönemde Bakanlar Kuruluna ait olan yüzde 50 artırımını kullandınız. Burada amaç nedir, ne yapmaya çalışıyorsunuz?

Üçüncü sorum: Bir çetenin KOBİ'lere milyonlarca liralık zarar verdiği, dolandırdığı iddia edildi. Elinde 1 milyonun üzerinde KOBİ bilgisi varmış ve bunu KOSGEB verileri oluşturuyormuş. Bununla ilgili bir soruşturma yapıldı mı, bu soruşturmanın sonucu nedir? KOSGEB'in içinde bu çeteyle iş birliği yapanlar bulundu mu?

Son sorum Rize'yle ilgili: Rize Organize Sanayi Bölgesinin birinci etabı bitti ama daha dolmadı. Rize'nin çok temel bir problemi var, her ilçede, neredeyse her köyde çay fabrikası var ve bunlar çevreye ciddi zarar veriyorlar. Ayrıca Rize'de arsa bulmak, özellikle kamu yatırımları için arsa bulmak çok zor, okul için, hastane için bile arsa bulunamıyor. Bu fabrikaların bir yere toplanması -organize sanayi bölgesinin ikinci etabına- ya da başka bir şekilde çay fabrikalarıyla ilgili bir organize sanayi bölgesi yapılması düşünülebilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, yapılacak olan yerli otomobille ilgili herhangi bir yer seçimi yapılmış mıdır? Otomobilin yapılacağı, fabrikanın kurulacağı il tespit edilmiş midir, bu konuda bir fikrinizi almak istiyorum.

İkinci sorum da: Bu KOSGEB kredileriyle ilgili, destekli kredilerle ilgili kredi kullanmak isteyenler proje firmalarıyla anlaşma yapmak zorunda bırakılıyorlar ve proje yapacak olan firmalar da bu firmalardan yüklü miktarda para talep ediyorlar, yani projenin yüzde 10'u, yüzde 20'si gibi rakamlar. Birçok proje, KOSGEB destekli proje bilinen projeler, yani müneccimlik bir iş yok. Önceden bu firmalar, kredi alacak kuruluşlar belirlense, bu firmalara mahkûm edilmese, herkes istediği firmaya gidip daha sonra kredisi onaylandıktan sonra projesini yaptırsa nasıl olur?

Tarımda da aynı şey yaşanıyor. Çiftçiler Tarımdan kredi kullanacaklar yine gidiyorlar, daha devletin vereceği desteğin yüzde 20'sini o firmaya ödemek zorunda kalıyorlar ve bu firmalar da – herkes yapamıyor- ismen işaret edilen firmalar. Bunların doğru olmadığını düşünüyorum, bu konuda bir önleminiz olup olmadığını sormak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım; Sayıştay raporunda da KOSGEB'le alakalı 14 no.lu bulguda bahsedildi, nitelikli personel hizmet alımı yöntemiyle çalıştırılan personelin asli uzmanlık gerektiren kadrolu personelle aynı özlük haklarıyla ilgili bir çalışma yapılacak mı, yoksa taşeron yasasıyla alakalı bir düzenleme mi öngörülüyor?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Müsteşarımla siz savunma sanayisini çok iyi bilen kişilersiniz. Şimdi de, bilim, teknoloji ve sanayiden sorumlusunuz. Bu S-400 füzeleri -bunların kodlarının da verilmeyeceğini dikkate alarak- Türkiye'de kullanılabilecek mi, faydası olacak mı, uyum sağlayabilecek mi, bu konudaki görüşünüzü alabilirsem memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Sayın Bakan, son tarihlerde özellikle sanayilerde işçi kazaları çok olmakta, çok sayıda işçi yaşamını yitirmektedir. Bu iş kazası sonucu gerçekleşen işçi ölümleriyle ilgili ne tür çalışmalar yapmaktasınız, bunların önlenmesine yönelik herhangi bir somut çalışma var mıdır, bunlar nelerdir, bunu sormak istiyorum.

Bir diğeri de, 15 Temmuz sonrası kredi desteği kesilen KOBİ sayısı kaçtır ve bunların coğrafik bölgelere göre dağılımı nedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, soru işlemleri tamamlanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır. Yalnız sizden ricam, öncelikle sorulardan ve burada olan milletvekillerimizin sorularından başlayalım. Ondan sonra son bölümü genel bir değerlendirme olarak bırakabilirsiniz.

Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Konuşma sırasındaki soruları es geçmesinler.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle değerli katkılar için çok çok teşekkür ediyorum.

Biz tabii, aynı görüşte olmayacağız. Yani bizim, yani burada hepimizin aynı şeyi söylemesini beklemeyelim. Zaten aynı şeyi söylüyor olsaydık farklı siyasi partilerde olmazdık. Bizim görüşlerimiz farklı ki, farklı siyasi partilerdeyiz, farklı siyasi ekollerdeyiz. Dolayısıyla ben, değerlendirme yapan, eleştiren, katkı sağlayan bütün milletvekili arkadaşlarıma öncelikle teşekkür etmek istiyorum, teşekkürle başlamak istiyorum.

Şimdi, birkaç değerlendirme yapıldı genel hususlarla ilgili. Özellikle bu OHAL'den bahsedildi, OHAL'in sanayimizi etkilediğinden, bilim ortamı oluşturulmasını önlediğinden bahsedildi.

Şunu ifade etmek isterim ki, biliyorsunuz, bu OHAL, olağanüstü hâl durup dururken ilan edilmedi. Türkiye'de kanlı bir darbe girişimi oldu ve bunu hepimiz yaşadık. Bu darbe girişimi akabinde, sonucunda olağanüstü hâl ilan edildi. Ölenler var, kayıplarımız var, yaralılar oldu, dolayısıyla olağanüstü bir durum söz konusuydu ve bu olağanüstü durumdan sonra olağanüstü hâl ilan edildi.

Olağanüstü hâl, sayın milletvekilleri, terör örgütlerine karşı ilan edilen bir durumdur. Yani olağanüstü hâl sanayiciye karşı, bilim adamlarına karşı, teknoloji üreticilere karşı değil, terör örgütlerine karşı ilan edilmiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir de işçiye karşı.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Bekaroğlu, size de cevap vereceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Cumhurbaşkanı öyle dedi sanayicilere, “Bakın, olağanüstü hâl var, grev yapamıyorlar.” dedi.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Hayır, hayır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunu duyduk yani, bunu duyduk.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, şöyle: Yani bu olağanüstü hâl konusu, bir darbe girişimi sonrasında terör örgütlerine karşı ilan edilmiş ve devlet tarafından devletin kendisi için ilan ettiği bir hâldir. Dolayısıyla sanayiciye karşı, bilim insanlarına karşı böyle bir durum asla söz konusu değildir.

Bakın, bir hayat yaşıyoruz, normal bir hayatı yaşıyoruz. Hiç kimsenin makale yazmasına, araştırma yapmasına, yabancı ülkelerdeki bilim dergilerine yazı göndermesine engel bir durum söz konusu değildir. Birtakım terör örgütleriyle irtibatı olan, iltisaklı olan kişilerin terör eylemleriyle ilgili faaliyetlerinden dolayı ihraç edilmiş olmalarının, hapse girmiş olmalarının bilimle, teknolojiyle ve sanayile bir ilgisi yoktur. Dolayısıyla bunu öncelikle açıklamak istedim.

Şimdi, aldığım notlar var, bana gelen bilgiler var. Yarım saat içerisinde bunların belki tamamını cevaplandıramayacağım ama size şöyle bir söz veriyorum, Genel Kurul öncesinde, bugün kayıtlara geçen, tutanaklara geçen ne kadar sorunuz varsa, ne kadar değerlendirmeniz varsa hepsini cevaplandıracağız, yazılı cevaplandıracağız ama tabii, önceliğimiz bugün sözlü olarak bunları cevaplandırmaktır.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu bütçe öncesi diyorsunuz değil mi, önümüzdeki yıl değil.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Evet, evet, bu bütçe efendim, Genel Kurul öncesi Sayın Başkanım.

Şimdi, bu açıklamadan sonra ben aldığım notlara bakacağım ve notlardan cevaplandırmaya çalışacağım, çok sayıda bilgi var, bunları sizlerle paylaşacağım Sayın Başkanımızın verdiği süre içerisinde.

Öncelikle, Sayın Özdemir’in bir değerlendirmesi oldu. “Nicelik referans almıyor, nitelik referans alınmıyor.” dendi. Ortak akıldan bahsedildi ve “TÜBA’nın bir bilimsel raporu var mı?” dendi.

Şimdi, sadece niceliği esas aldığımızı söylemek Sayın Özdemir, doğru olmaz, niteliği de esas alıyor. Bakın, Türkiye büyüyor, Türkiye’nin nüfusu büyüyor, Türkiye geliyor. Dolayısıyla biz hem niteliği hem niceliği esas alıyoruz ve ortak akla da büyük önem veriyoruz. Yaptığımız her işte istişare ediyoruz, bilim insanlarıyla görüşüyoruz, sanayicilerle görüşüyoruz, hepsiyle görüşüyoruz. Bakın, ben, Bakanlığımda her hafta ya bir bilim adamı ya da bir sanayiciyle görüşüyorum, istişare ediyorum, konuşuyorum. Dolayısıyla daha fazlasını yapıyoruz Sayın Özdemir.

TÜBA, evet, TÜBA’nın raporları var, onları Sayın Başkanımız size hangi alanlarda çalıştığımızı ilişkin bir rapor dosyası takdim edecek.

Sayın Çam’ın sorusu vardı. Sayın Çam, İzmir Milletvekilimiz, değerli arkadaşım; şimdi, Kimya Mühendisleri Odasının denetiminden bahsetti. Evet, ben makine mühendisiyim, odaya kayıtlıydım, benim odadan yıllar önce oda yönetimi kaydımı sildi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Aidat mı ödemediniz?

MUSA ÇAM (İzmir) – Niye silsin Sayın Bakan?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, dolayısıyla, bakın, Türkiye’deki odalarla yani bu meslek odalarıyla, mühendis odalarıyla yurt dışındaki odalar arasında çok ciddi fark var. Mesela, Amerika’nın Society of Mechanical Engineers onun yayınlarına bakın, bir de bizim Makine Mühendisleri Odasının yayınlarına bakın. Arada çok ciddi bir kalite farkı vardır. Dolayısıyla ben odalarımızın siyaset yapmamalarını, siyasete karışmamalarını öneririm, tavsiye ederim ama maalesef onlar daha çok...

MUSA ÇAM (İzmir) – Kamusal alanların görüş belirtmeleri ne kadar siyasi?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ama siyaset yapıyorlar Sayın Çam, çok siyaset yapıyorlar yani sizden daha fazla siyasi onlar. Yani sizinki hafif kalır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan, öyle bir yere termik santral veya nükleer santral yapıyorsunuz ki yani...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Çam, sizinki hafif kalır. Gerçekten sizden daha çok siyasiler, ona inanın.

BAŞKAN – Yok, Sayın Çam’dan daha ağır olmaz yani Sayın Bakanım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siyasetin ne zararı var Sayın Bakanım? Siyaset çok zararlı bir şey mi?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ama bakın, Türkiye’de herkes kendi işini yapsa... Modern toplumlarda herkes kendi işini yapar, ilkel toplumlarda herkes herkesin işini yapmaya kalkışır. Dolayısıyla biz herkesin kendi işini yapmasını istiyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapmayın Sayın Bakanım ya.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, sivil toplum siyaset yapmak için var.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Paylan, size de cevap vereceğim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hatta siyaset sivil topluma doğru kayıyor dünyada.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, Sayın Çam, değerli arkadaşım dedi ki: “Etki analizi yapılıyor mı?” Evet, yapılıyor, burada örnekleri var, size takdim edeceğiz uzun sürmesin diye.

KOSGEB’in TÜİK verilerini kullandığını ifade etti. Şimdi, bakın (TÜİK) Türkiye İstatistik Kurumu yani biz devletin resmî bir kurumunun verilerine güvenmeyip de kime güveneceğiz? Tabii ki onları kullandık. Onlar da bir yanlış var mı, araştıracağız, bakacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Siyaset yapıyor onlar da, siyaset.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Efendim, TÜİK siyaset yapmıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapıyor, yapıyor.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz cevap verin. Sayın Bekaroğlu araya giriyor, şey yapmayın.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Torun’un sorusu vardı. Ordu OSB doldu. Evet, biliyoruz, daha yeni Ordu’daki OSB’ler için 13 milyon lira kaynak gönderdik, aktardık. Bunu Ordulu vekillerimiz biliyorlar. Gelecek seneki programa da aldık, gelecek yıl da destekleyeceğiz. Ancak biraz talepler yüksek ama bunu desteklemeye çalışacağız.

Şimdi, Sayın Paylan, ilk konuşmasında da aldığım notlar var, onlara da cevap vermek istiyorum. Bakın Sayın Paylan, TÜBA, Bakanlığımızın bağlı bir kuruluşudur, bunu ben yapmadım, kanun. TÜBA, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bağlı kuruluşudur. Dolayısıyla...

BAŞKAN – Biz onu geçtik Sayın Bakanım, aramızda anlaştık.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır. Bilimsel ve mali özekliği var.

BAŞKAN – Sayın Paylan da onun öyle olduğunu öğrendi, sorun yok.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) - Bakan, mali özerkliği elbette var, bilimsel özerkliği de var. Bakan, TÜBA Başkanını ben atıyor olsam haklısınız, özerkliği yok ama TÜBA Başkanını TÜBA üyeleri seçiyorlar Sayın Paylan, biz seçmiyoruz. Bir seçimle başkan oluyor, Sayın Başkan burada, söylesin, seçimle geliyor, ben atamıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, kaç asil üyesi var, kaç Asosiye üyesi var?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, onları da şey yapalım. Bir de ayrılanlar var. Sayın Kürkcü'nün sorusu oldu, onları da cevaplandıracağız, burada notlarımız da var.

Şimdi, dolayısıyla bu özerklik konusu yasalarla tanımlanmış. Ben yasanın dışında bir şey yapmıyorum.

Bir de Sayın Paylan, bakan, burada ne yazıyor? Burada “Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı” yazıyor. Yani ben bilimden sorumlu bakanım. Dolayısıyla benim konuşmam kadar bu Komisyonunda doğal bir şey olamaz.

Sayın Paylan, bakan, dünyada tek tip bilim ve teknoloji yönetimi yok, her ülkenin kendi şartlarında oluşturduğu bilim ve teknoloji politikaları ya da yönetim modeli var. Mesela, Amerika'da bilim ve teknoloji bakanlığı yoktur. Amerika'da yok, Finlandiya'da da yok, bir iki ülke daha var ama biz şunu biliyoruz ki Amerika'da aslında her bakanlığın bir TÜBİTAK'ı var diyebiliriz. Department of Energy, Department of Defence, hepsinin araştırma laboratuvarları, araştırma kurumları var. Devasa bir ülkeden bahsediyoruz, devasa bütçelerden ve büyük insan kaynaklarından bahsediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Özgür üniversiteleri var.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Dolayısıyla Türkiye'nin sistemi bu. Almanya'da sistem başkadır, Japonya'da başkadır. Bakan, Almanya'da eğitim...

BAŞKAN – Vizeler açılmış Amerika'ya gözün aydın Sayın Paylan, hani haber vereyim size dedim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayırlı olsun.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Paylan, Almanya'da eğitim ve araştırma bakanlığı var, Japonya'da teknoloji ve sanayi bakanlığı var. Dolayısıyla her ülkenin kendi şartları içerisinde oluşturduğu modeller var, tek tip model yok.

O bakımdan, bilim ve teknoloji bakanlığı olan ülkelere bakarsanız başka bir sonuca varırsınız, bilim ve teknoloji bakanlığı olmayan ülkelere bakarsanız başka sonuçlara ulaşırsınız. Dolayısıyla TÜBA'nın özerkliğini söyledim, mali özerkliğini söyledim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bilimsel özerkliğini...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Özgürlük ve bilim ilişkisinden bahsettiniz. Onu da bakan, Türkiye'deki OHAL sadece terör örgütleri mensuplarına karşıdır, onlar içindir ve devletin bunlarla daha etkin mücadele etmek amacıyla kendisine uyguladığı bir haldir. Bilim adamlarıyla...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Ne kadar sürecek Sayın Bakan?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Arslan, size cevap vereceğim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Mahkeme kararı olmadan...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Kürkcü, biraz sabır, cevap vereceğim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, böyle olursa yazılı isteyeceğim ben cevapları, size söyleyeyim.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın değerli arkadaşlarım, ben görüşlerimi söylüyorum. Sayın Kürkcü, ben görüşlerimi söylüyorum, siz de söylediniz. Zaten, bakın, baştan söyledim, aynı fikirde olmayacağız çünkü biz farklı fikirlerdeyiz, bunu da partilerimiz söylüyor. Bizim görüşlerimiz farklı.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Anlaşabileceğimiz hususlar var. Mahkeme kararı olmadan hiç kimse için “terörist” diyemiyoruz.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, özgürlük ve bilim ilişkisi... Elbette bilimsel özgürlük konusunda Türkiye’de bir sıkıntı yoktur.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok mudur?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Evet, Türkiye’de bir sıkıntı yoktur.

Yerli otomobil konusuyla ilgili... Şimdi, bakın, beraber Meclisten çıkan yasalar var, bunları siz de çok iyi biliyorsunuz. Stratejik yatırımlarda yani Türkiye’nin öncelik verdiği konularda bir ortak girişim grubu oluşturup veya bir şirket bu yatırımın değeri 100 milyon doların üzerindeyse buna devletin terzi usulü destek vereceğini ifade ettik, buna kanun çıkardık. Dolayısıyla yerli marka otomobil veya Türkiye’nin otomobili projesi stratejik bir yatırımdır Türkiye için ve buna terzi usulü destek vereceğiz. Şu anda bilmiyoruz, çok detay sorular sordunuz, bunu bilmiyoruz. Bunu önümüzdeki günlerde yapacağımız ortak girişim grubuyla yapacağımız görüşmelerde bunları belirleyeceğiz ve bunları kamuoyuyla paylaşacağız. Asla ve kata herkes bilecek, zamanında bilecek, bunu açık bir şekilde yapacağız.

Rekabet Kurumunun şu anda bir görevi yok çünkü bir ihale söz konusu değil. Bu stratejik bir yatırımdır, 100 milyon doların üzerindedir. Bunu yapmak isteyen her kim olsa...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sektör...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Paylan, 100’den fazla firmayla görüştük ve bakın, şunu...

BAŞKAN – Canım, başkalarının da yerli otomobil yapmasının önünü tıkayan bir şey yok, buyursunlar, yapınlar. Devlet onlara da destek verir, sen merak etme.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Versin demiyoruz.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, Sayın Paylan, 100’den fazla kişi, kuruluş, firmayla görüştük ve 15 büyük sanayiciyle görüştük. Bunlardan 5 tanesi “Ben varım.” dedi ve “Ben varım.” diyen herkesi dâhil ettik. Bunun için de gerçekten Sayın Cumhurbaşkanımıza çok teşekkür ediyorum, çok şükranlarımı sunuyorum. Bir ayırım olmadı, bir ayırım yapmadık. Dolayısıyla burada rekabetlik bir şey yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Geçmiştekiler ne oldu?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Onu da açıklayacağım Sayın Kuşoğlu.

Öncelikle size teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – On yıldır bununla uğraşyoruz, onun için.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Kuşoğlu, teşekkür ediyorum.

Geçen seneki üslubunuzla bu seneki arasında ciddi bir fark gördüm, teşekkür ediyorum. Geçen sene hani, böyle, çok biraz yani tanıdığım kadarıyla sizi, size yakışmayan bir üslup vardı geçen sene, bu sene teşekkür ediyorum çok güzeldi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başka kelime bulun Sayın Bakanım ya.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) –Ben Bülent Bey'i tanıyorum, o yüzden...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bülent Bey ne yapacağını bilen bir insan.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bu benim değerlendirmem, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, böyle bir değerlendirme yapmıyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kelimeyi seçin lütfen, geri alın o kelimeyi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yanlış oldu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu ifade size yakışmadı Sayın Bakan.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) - Değerli arkadaşlar, başka ifade edeyim: Ben Bülent Bey'in daha nazik bir üslupla değerlendirme yapabileceğine inanan bir kişi olarak bunu ifade ettim. Ben gerçekten...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Olmadı Sayın Bakan.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hayda!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Her kelimedede batıyorsunuz Sayın Bakan.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) - Ya, değerli arkadaşlar, laf atmayın, laf atmayın. Başka türlü ifade ederim: Bakın, burada konuşuyoruz, ben sizi hep dinledim laf atmadım ama siz laf atıyorsunuz, rica ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, duymayacaksınız, siz açıklamanızı yapacaksınız. Ama bu ifade...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, siz müdahale edin lütfen.

BAŞKAN – Müsaade edin Sayın Bekaroğlu.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Peki efendim. Şimdi, rakam konusu Türkiye'de...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu ifade yani bizim Komisyonumuz çerçevesi içerisinde olmadı.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Değiştireceğim Sayın Başkanım.

Şimdi 47 milyon avro konusu...

Şimdi, bakın, değerli milletvekilleri, bir projede tek model yoktur, bir projede birden fazla model vardır. Arkadaşlarımız iyi niyetle, proje sürecini kısaltmak için yurt dışından bir platform alıp bu platform üzerinde modifikasyonlar yaparak süreci hızlandırmak istemişler. Bakın, bu bir proje yönetim yaklaşımıdır. Sürecin hızlandırılması amaçlanmıştır. Dolayısıyla, şu anda elimizde bulunan bütün bilgileri, verileri ortak girişim grubuna vereceğiz. Ortak girişim grubu bunları değerlendirecek. Bu bakımdan, çöpe atılan bir şey yoktur, bilgi birikimidir, Türkiye'nin bilgi birikimidir, Türk mühendislerinin, Türkiye'de çalışan teknisyenlerin bilgi birikimidir. Dolayısıyla, bunu lütfen bu aşamada -erken aşamadayız henüz- bunu çöpe atılmış bir rakam olarak görmeyelim.

Şimdi, yine, Sayın Tarhan'ın değerlendirmeleri var. Modern fabrika konusunda Sayın Tarhan, bunları size bildireceğiz. İçlerinde Antep var, Bursa var, şu anda hatırlayabildiğim, İzmir var...

BAŞKAN – Isparta var.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Dört yer var ama bundaki amacımız sanayinin geliştiği bölgelerde, gelişmekte olduğu bölgelerde bunları açacağız, yapacağız ve burada bir farkındalık oluşturacağız.

“TÜBİTAK'tan kaç bilim adamının işine son verildi?” diye bir sorunuz var Sayın Tarhan. TÜBİTAK'tan bilim adamı olduğu için hiç kimsenin işine son vermedik ama malum terör örgütüyle irtibatı olan, yakınlığı olan kişileri uzaklaştırdık, bunların da size rakamlarını takdim edeceğiz.

Sayın Kürkcü'nün sorusu vardı, 47 milyon avro, buna cevap verdim Sayın Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Cevap neydi, ben anlamadım.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – “47 milyon avro çöpe mi atıldı yerli marka otomobille ilgili?” diye.

Bakın, 47 milyon avro...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Eğitim zayıtı.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Efendim, böyle düşünmeyin. 47 milyon avro projeyi hızlandırmak için TÜBİTAK'taki arkadaşlarımızın “Bir platform üzerinde çalışırsak tasarım faaliyetlerini hızlandırırız.” şeklindeki düşüncelerinden dolayı yaptıkları bir yaklaşımdır. Dolayısıyla, bu bir...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, AR-GE çalışmalarının içerisinde bu da yani, öyle görecektir arkadaşlar.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bu Türkiye'nin kazanımıdır, bunu çöpe atmıyoruz, bunu ortak girişim grubuna vereceğiz, ortak girişim grubu bunu değerlendirecek. Hayır böyle düşünmeyin, çok erken yorum yapıyorsunuz, henüz vaktimiz var.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, acele bir karar değil mi bu?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Hangisi efendim?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, soru kısmı bitti, siz cevapları verin lütfen.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Kazım Bey, size cevap vereceğim.

Şimdi, yine, bakın, “Hangi bölgelerde mera?” konusu vardı Ertuğrul Bey'in sorusu. Ertuğrul Bey, biz birinci sınıf tarım arazilerine, meralara sanayi bölgesi yapılmasına karşıyız, buna izin vermeyiz, bunu yapmayız, bunu asla yapmayız ve biz tarımla sanayinin beraberce yaşayabileceğine, beraberce gelişebileceğine inanıyoruz. Bunu da her ortamda söylüyoruz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Kusura bakmayın, sanayi bölgeleri meraların üzerindedir Sayın Bakanım.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Yeni torba kanunda geliyor. Mera yine geliyor.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Hayır. Meclisteki torba kanun, meralardan ot bedelinin alınmamasına ilişkindir. Bu da şöyle ortaya çıktı, arkadaşlarıma sordum dedim ki: “Bu meraysa buraya OSB yapmayalım.” “Hayır, mera değil, ot bitmez yaprak bitmez.” dediler. “O zaman niçin ot bedeli ödüyorsunuz?” diye sordum ve bakın, illerde mera kurulu vardır,

toprak kurulu vardır. Bunlar toplanıyorlar ve bunun ne olacağına biz karar vermiyoruz, Tarım Bakanı karar veriyor. Dolayısıyla meraların sanayi bölgesi olarak açılmasına ilişkin özel bir düzenlememiz bulunmamaktadır. Bunu ifade edeyim.

Yine Arslan'ın soruları vardı. Sayın Arslan'ın soruları çok anlaşılır değil, bu 2 milyar destek konusu nedir? Doğrusu bilmiyorum, nereden bu 2 milyar dolar? KOSGEB'in mali tabloları...

Sayın Arslan, bir şeyi karıştırmayalım. Bakın, bilenler bilir, Sayıştay denetim yapar, bir takım bulgular bulur. O bulguları sorar, o bulgulara cevaplar gelir. En son yıl sonunda bunları raporlar. Şimdi şu anda bulunan birtakım bulgulardan hareketle erken aşamada yorum yapılmamasının faydalı olacağını söylüyorum.

KAZIMARSLAN (Denizli) – Yüzde 65'inin yanlış verildiği, hak etmeyenlere verildiği söyleniyor. Bu rapor, resmî rapor.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ya, bakın, bu söylenti...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne söylentisi? Raporlarda var, Sayıştay raporu var. Zaten eksik geliyor Sayıştay raporu.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, aşama aşamadan bahsettim az önce. Bir bulgu soru soracak, kurum cevap verecek, ondan sonra raporunu yazacak. Değerli arkadaşlarım, sürecin daha içindeyiz, yarısındayız.

Şimdi, Arslan'ın diğer sorularını... KOSGEB desteklerinin etkin yönetilmediğinden bahsediyor. Bu bir görüştür, biz onu öyle düşünmüyoruz. KOSGEB destekleri, bakın, bu sene içerisinde 274 bin mikro KOBİ'ye 6,6 milyar ödeme yaptık. Değerli arkadaşlarım, bir anda 770 bin başvuru alırsanız tabii ki sistemde yavaşlama olur. Bakın, KOSGEB'in personel sayısı belli, yaptığı işler belli ama bir anda 770 bin başvuru gelmiştir, bunları yönetme aşamasında başlangıçta birtakım sıkıntılarımız oldu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Güzel de nasıl seçici buldunuz? İlçe yönetim kurulu...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Bekaroğlu söylemleriniz gerçeği yansıtmıyor, lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nasıl yansıtmıyor?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Hakikaten yansıtmıyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen.

Gerçek dışı beyanlara girmeyelim.

Sayın Bakan siz devam edin lütfen.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Şeker Kurumu hakkında cevap verecek misiniz?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Cevap vereceğim.

Şeker Kurumuna geçelim. Bakın Türkiye Şeker Kurumuyla konuşmalarınızda konuşmacıların söylemlerinde Türkiye Şeker Kurumu ile Türkiye Şeker Fabrikalarının birbirine karıştırıldığını gördüm. Bakın özeleştirilecek olan kurum...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Kim karıştırıyor?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne ilgisi var? Şeker kurumunu niye karıştıralım?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Bekaroğlu, müsaade eder misiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır, karıştırmadık ama Sayın Bakanım, nereden çıkarıyorsunuz?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın notlara bakın, karıştıranlar var, karıştırmayanlar var ama ben karıştırdığı kanaatindeyim. Bakın özelleştirilecek olan kurum, fabrikalar Türkiye Şeker Fabrikalarıdır. Türkiye Şeker Kurumu özelleştirilemez, Türkiye Şeker Kurumu bir düzenleyici, denetleyici bir kurumdur. O bakımdan Türkiye Şeker Kurumunun özelleştirilmesi diye bir şey söz konusu değildir.

Yine, bakın, Türkiye’de pancardan şeker üretiliyor, mısırdan şeker üretiliyor. Bakın şeker pancarını eken de Türk köylüsü, mısırı eken de Türk köylüsü. Türkiye’ye dışarıdan mısır ithal etmiyoruz gidin bakın, dışarıdan şeker ithal etmiyoruz.

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sağlık açısından hangisi faydalı?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, dendi ki, ben sordum.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, lütfen ya.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Mısır ithal ediyoruz yalnız.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın ben sordum. Türkiye’de şeker sözleşmeli tarımla mısır fabrikaları Türk köylüsüne mısır ektiriyor, bunu satın alıyor. Şimdi, bakın, dendi ki: “Hep nişasta bazlı şeker kotasını artırdınız.” Okumuyorsunuz. Bakın, geçen sene artırmadık, sıfır, hiç artırmadık.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Bir buçuk yıldır toplanmıyor ama şeker yetiştiricilerinden.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ondan önceki iki sene de yüzde 25’tir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Denetlenmiyor. Artırmanıza gerek yok, geçen sene kimin ne yaptığı belli değil zaten.

BAŞKAN – Arkadaşlar, böyle giderse müzakereleri durdurmak ve oylamaya geçmek zorundayım.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, geçen sene ve ondan önceki sene nişasta bazlı şeker kotası yüzde 25 olarak Bakanlar Kurulunca belirlendi. Nişasta bazlı şeker kotasını Türkiye Şeker Kurumu belirlemiyor, Türkiye Şeker Kurumu teklif ediyor, bunu Bakanlar Kurulu belirliyor. Kanuna bakın, kanun bu şekilde. Geçen sene yüzde 25, ondan önceki sene de yüzde 25’tir ama önceki yıllarda, evet, yüzde 50’ye kadar çıktığı da doğrudur.

Bakın, gelen notu okuyorum: “Nişasta bazlı şeker imalatında mısır ithali yoktur.” Dolayısıyla, değerli milletvekili arkadaşlarım, sanıyorum bir bilgi eksikliği var. Ben size daha sonraki yazacağım yazıda bunları detaylı açıklayacağım.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Bakanım, şeker bu bir buçuk yıldır toplandı mı?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, bakın, Türkiye Şeker Kurumunun yapısıyla ilgili bir çalışma yapıyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Gerçekten Bakanlığınız ne kadar denetim yaptı nişasta bazlı şeker üretiminden?

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, Türkiye Şeker Kurumu 54 personeliyle çalışıyor, Şeker Kurumu çalışıyor, maaşlarını alıyorlar, bütçeleri var.

Bakın, Türkiye Şeker Kurumunun yapısında bir yapısal düzenleme düşünüyoruz. Benim görüşüm, bunu arz ettim Sayın Başbakanımıza da, bunun Tarım Bakanlığıyla ilgili bir kuruluş olması çünkü biz Bilim, Teknoloji ve Sanayi Bakanlığımız. Eskiden Türkiye Şeker Fabrikaları Özelleştirme İdaresine devredilmeden önce bu doğrudu yani şeker fabrikaları bizimle ilgili kuruluşlardı. Bunun için de Şeker Kurumu da bizimle ilgili ama şu anda özelleştirme kapsamında ve Türkiye'deki şekerin yüzde 55 oranında üreticisi olan kurumlar da Türkiye Şeker Fabrikalarıdır. Dolayısıyla, burada bir çalışma yapıyoruz. Kurumun yönetim kurulunun olmaması, kurumun denetim yapmasına engel değildir, denetimi yapan memurlardır, orada çalışanlardır. Şeker kotasını belirleyen de Bakanlar Kuruludur.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ne kadar belirlendi, sonucunu alabilir miyim?

BAŞKAN – Arkadaşlar, yazılı olarak gönderir Sayın Bakan.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Yazılı göndereceğim.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Bakanım...

BAŞKAN – Sayın Durmaz, ama korsan sorular soruyorsunuz, yapmayın lütfen.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – “Her dönem yüzde 50 kota artışı kullanıldı.” dendi. Bu doğru değil.

Bir de KOSGEB-çete ilişkisinden bahsedildi ama bu nedir? Nedir bu?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben sordum, böyle bir ilişki basına yansımıştır.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ne var basında yani nedir, konu nedir?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir çete...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Bekaroğlu, siz her haberi doğru mu kabul ediyorsunuz? Basın her şeyi yazar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Size sordum Sayın Bakanım, basına çıkmış ismi bilmem ne, anonim bir şirket...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Ben de bilmediğim için bende böyle bir bilgi yok.

BAŞKAN – Sayın Bakanda böyle bir bilgi yokmuş. Cevap verdi Sayın Bekaroğlu, Bakanlıkta böyle bir bilgi yok.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, Rize’de çay fabrikalarından bahsettiniz Sayın Bekaroğlu, evet bunu çalışacağız, gerçekten bunlar bir yere toplanabiliyor mu ama şunu ifade edeyim Karadenizli arkadaşlarım, Karadeniz’de arazi sorunu var, bunu hepimiz biliyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Rize OSB boş.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bakın, denizi doldurup endüstri bölgesi yapmaya çalışıyoruz. Bakın, ben Rize’de sanayi sitesini taşımak için yer bulmakta zorlanıyorum Sayın Bekaroğlu, siz bulun taşıyacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bulunur bulunur.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Bakan, bu konudaki sorun şuydu...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Durmaz, Sayın Bakanımız kibar kibar konuşuyor diye üstüne gidiyorsunuz, yapmayın...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Çok özür diliyorum, Sayın Bakanım, bu konuda seçici kurul partinize yakın...

SALİH CORA (Trabzon) - Sayın Bakanı dinleyemiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O zaman gel sen müdahale et Sayın Cora.

SALİH CORA (Trabzon) - Sayın Başkanım, dinleyemiyoruz Sayın Bakanımızı.

KADİM DURMAZ (Tokat) – ...seçtiği bankalara gönderdi ancak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Durmaz, lütfen...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Banka verileri normal...

BAŞKAN – Sayın Bakan, bundan sonraki soruların geri kalanına yazılı olarak cevap verirsiniz.

Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Efendim ama bitiremedim.

BAŞKAN – Son sözlerinizi alayım, buyurun.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Şimdi, Sayın Şimşek'in sorusu vardı, yerli otomobile ilgili yer seçimi henüz yok çünkü önce tasarım yapacağız yirmi dört ay, ikinci yirmi dört ayda yer seçeceğiz, şu anda bir yer yok.

Sayın Cora'ya teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu'nun sorusu S-400'lerle ilgiliydi. Sayın Kuşoğlu benim şu andaki görevimle çok doğrudan ilgili değil, izin verirseniz bunu Savunma Bakanımızın sunumu sırasında sorarsanız daha iyi olur.

Sayın Ayhan'ın sorusu vardı işçi ölümleriyle ilgili. Bu da Çalışma Bakanlığımızla...

BAŞKAN – Efendim, o soru Sayın Temizel'indi de karıştı, Sayın Temizel, siz soracaksınız.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Pardon, özür dilerim Sayın Temizel.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İş kazaları...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – İş kazalarıyla ilgili bakan biz her türlü tedbiri fabrikalarımızda sanayi ürünleri güvenliği noktasında takip ediyoruz ama sizin yaptığımız yorumda olduğu gibi sanayinin tek bileşeni yok, sanayinin birçok bileşeni var. Dolayısıyla, Çalışma Bakanlığımız da bu konuda çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, size ilave süre vereyim, buyurun.

Ben diğer soruları, diğer değerlendirmeleri yazılı olarak cevaplandıracağım.

Değerli arkadaşlarım, hiç kimsenin kalbini kırmak gibi bir düşüncemiz olamaz, kalbini kırdığım arkadaşlarım varsa özür dilerim ama böyle bir niyetimiz olamaz. Esas, geçen yıl kırılmış bir arkadaşınız olarak bunu burada paylaşmak istedim, işin esası da budur.

Çok çok teşekkür ediyorum katkılarınız için. İyi akşamlar diliyorum.

Bülent Bey, size çok kırılmıştım, onu burada paylaşayım, geçen sene sözleriniz çok ağırdı.

Teşekkür ederim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, siz devletsiniz, kırılmaya hakkınız yok Sayın Bakan, devletsiniz, devlet kırılmaz.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Sayın Bekaroğlu, müdahale etmeseniz ben daha rahat konuşacağım, hep müdahale ediyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şeyh Edebali’yi hatırlayın.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, açıkta kalan sorulara ve görüş ve eleştirilere yazılı olarak cevap vermenizi...

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Yazılı cevap vereceğim.

BAŞKAN – ...ve bunu önümüzdeki günlerde Genel Kurulda bütçe görüşmeleri başlamadan önce Komisyonumuz aracılığıyla yapmanızı rica ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Son söz milletvekilinin.

BAŞKAN – Değerli hazırun, kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Son söz...

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, son sözü genelde oylamadan sonra veriyorum ama size peşin vereyim.

Buyurun son söz Sayın Milletvekilinin.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

Bana cevap hakkı doğurmasın da yani sataşmayın bana.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü'nün (1/887) esas numaralı Kanun Tasarısı ile (1/861) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın görüşmelerinde yaptığı konuşmasındaki kendisiyle ilgili sözlerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, buraya gelirken geçen yılın tutanaklarına da baktım, tam tersine yani hatta ben bu dönem, bu yıl biraz daha eleştiri yapmışım, geçen yıl hiç yapmamışım. “Hayırlı olsun.” demişim. Tam tersine, yanlış mı hatırladınız acaba, bilmiyorum.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Geçen yıl “Haydi bakalım, söyleyin bakalım, bu sizin ilk bütçeniz.” gibi ifadeleriniz vardı. Kuşoğlu, bakın, tavrınız geçen sene çok şeydi yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, kesinlikle yok, tutanaklarda var.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Bunu kapatalım isterseniz, ayrıca konuşalım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, kötü bir şey söylememiş ki: “Bu ilk bütçeniz sonra arkası gelsin.” demiş, yani onda alınacak bir şey yok.

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI FARUK ÖZLÜ (Düzce) – Peki, tamam, teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sizin bürokraside başarılı olduğunuzu biliyoruz, burada da, siyasette de aynı şekilde başarılı olmanızı dilerim. Geçen sefer de aynı niyetlerle söyledim. İlk bütçeniz, hayırlı uğurlu olmasını diliyorum dedim, tutanaklarda da var o şekilde.

Yalnız, burası bir teknik komisyon, mümkün olduğunca biz de siyaset yapmamaya çalışıyoruz. Tabii ki sözlerimizin altında, o teknik sözlerin altında siyaset var ama hiçbir zaman doğrudan doğruya sizi hedef alan bir şey katıyen olmadı. Hiç kimseyi şimdiye kadar zaten hedef almadım sizi asla almazdım, almadım da. Yanlış hatırlıyorsunuz, tutanakları da getirteyim ben.

Teşekkür ederim tekrar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, inanmayın, benim dışımda hepsi siyaset yapıyorlar burada.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleeri (Devam)

a) Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

c) Türk Standartları Enstitüsü

ç) Türk Patent ve Marka Kurumu

d) Türk Patent Enstitüsü

e) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

f) Türkiye Bilimler Akademisi

BAŞKAN – Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylatacağım.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Standartları Enstitüsünün bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk Standartları Enstitüsü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Patent ve Marka Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türk Patent ve Marka Kurumu 2018 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türk Patent Enstitüsünün kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Patent Enstitüsü 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye Bilimler Akademisi bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye Bilimler Akademisi 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylelikle gündemimizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara ve Sayın Bakanım size teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, ikinci bölümdeki bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere birleşime saat 19.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.26

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.34

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli Bakanımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 18’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bütçe, kesin hesapları ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Bakan, buyurun lütfen.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

II.- SUNUMLAR (Devam)

2.- Çevre ve Şehircilik Bakanı Mehmet Özhaseki’nin, 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) hakkında sunumu

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli milletvekilleri, değerli milletvekilleri, kıymetli basın mensupları; Bakanlığımızın gerçekleştirdiği faaliyetlerle 2018 yılı Bütçe Tasarısı hakkında bilgi sunmak üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çevre koruma, imar, yapılaşma, kentsel dönüşüm alanlarında geniş bir görev ve sorumluluk üstlenen Bakanlığımız şehirlerimizin afetlere dayanıklı, çevreye duyarlı ve kimliklerini yansıtan bir biçimde gelişmesi için çalışmaktadır. 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle Bakanlığımıza çevrenin ve tabiat varlıklarının korunmasından kentsel dönüşümün yürütülmesine, her tür ölçekte plan yapımı ve onaylanmasından kamu binalarının yapımına, enerji verimliliğinin artırılması, yapı malzemeleri ile yapıların denetimine, ulusal coğrafi bilgi sisteminin kurulmasından iskân projelerinin gerçekleştirilmesi ve mahalli idarelere mali ve teknik destek sağlanmasına kadar çok geniş bir yelpazeye yayılan görevler verilmiştir.

2018 yılı Bütçe Tasarısı’yla Bakanlığımıza 1 milyar 922 milyon 753 bin TL, bağlı kuruluşumuz Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne 987 milyon 240 bin TL ödenek tahsis edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; konuşmamı 3 bölümde tamamlayacağım. 1’inci bölüm çevreyle ilgili, 2’nci bölüm şehircilik, 3’üncü bölüm ise İller Bankası ve Tapu Kadastroyla ilgili olacaktır.

Sanayi Devrimi’nden günümüze kadar çevresel sorunlar giderek artmaya başlamıştır. Eskiden insanlar hayatın devamı için 4 ana unsurdan çok bahsedelerdi; hava, su, toprak ve ateş yani enerji. Bunları kirletmemek, tahrip etmemek esas. Eğer bunları kirletirseniz, tahrip ederseniz karşınıza seller, felaketler arka arkasına çıkar. Dengenin bozulmasından dolayı zor durumlarla karşı karşıya kalabiliriz. Bu sorun insan kaynaklı. İnsanoğlunun bitmek tükenmek bilmeyen bir kazanma hırsı var. İşte, bu

vaşılık, hiçbir kural tanımadan devam eden tavır, tarımda kullanılan ilaçlar, dışarıya atılan atıklar, tüm bunlar dünyayı yaşanmaz hâle getiriyor. Yirmi-yirmi beş sene sonra dışarıya bırakılan sera gazları karşımıza bir felaket olarak dönecekse, ki dönecek gibi gözüküyor, dünya yaşanmaz bir hâle gelir.

Çocuklarımıza karşı sorumluluktan kurtulamayız, bu yüzden bizim işimizi ciddiye almamız lazım. Canlarımız, eşlerimiz, çocuklarımız nasıl bizlere emanet ise çevreyi de bir emanet şuurı içerisinde korumamız gerekiyor. Belki çevre-yatırım ilişkisine örnek bal yapan arının çiçekle ilişkisini örnek vermekle eş olacaktır. Gerekli yatırımları ülkemize kazandırırken çevreyi hassasiyetle de korumamız gerekiyor. Bu bilinçle hareket eden Bakanlığımızın yaptığı çalışmalarla atıkların kaynağında ayrıştırılması, enerji elde edilmesi, geri kazanılması çalışmalarıyla düzenli depolamaya giden atık miktarı azaltılarak atıklar ekonomiye kazandırılmaktadır.

Burada, birtakım rakamlar vererek 15 başlıkta çevre alanında yapılan faaliyetlerden kısa kısa bahsetmek istiyorum. Bu kapsamda, Sıfır Atık Projesi 2017 yılında Bakanlığımızca başlatıldı, aynı şekilde Cumhurbaşkanlığında da başlattık. Günde ortalama 750 kilogram çıkan bizdeki atık şu anda dışarıya Sıfır Atık Projesi neticesinde hiç atıksız bir şekilde devam etmektedir. Bunu önce Ankara'daki kamu kurumlarına ve yoğun olarak insanların bulunduğu kuruluşlara, işletmelere daha sonra da tamamını Anadolu'ya yaygınlaştırmayı düşünüyoruz. Hâlihazırda, yürütülen çalışmalarla atık yönetiminin sağladığı katma değer yıllık 3,5 milyar TL'ye, doğrudan istihdam ise 60 bin kişiye ulaşmıştır. 2023 yılında ise katma değer 10 milyar TL'ye, bu alanda istihdam edilecek kişi sayısının da 100 bin kişiye ulaşacağı öngörülmektedir.

Bir başka rakam, düzenli depolama tesisiyle ilgili. 2000'li yılların başında sadece bu tesis sayısı 15 iken bugün 84'e ulaşmıştır. Ayrıca, 81 ilimizde tıbbi atıklar kurulu bulunan 3 adet yakma tesisi ve 58 adet tıbbi atık sterilizasyon tesisiyle güvenli bir şekilde yönetilmektedir. Aynı zamanda bu 29 depolama sahasında 180 MW'lık kapasiteyle elektrik enerjisi de elde edilmektedir.

Üçüncü vereceğim bilgiler, tehlikeli atık geri kazanım tesisiyle ilgili. Bugün sayı itibarıyla 434'e yükselmiştir. Tehlikeli atık düzenli depolama tesisi sayısı ise 8'e ulaşmıştır.

Ayrıca, atıkların üretimi, taşınması ve geri kazanım ile bertarafı Atık Yönetim Uygulaması altında yer alan Tehlikeli Atık Beyan Sistemi, Mobil Atık Takip Sistemi ve Kütle Denge Sistemiyle elektronik ortamda gerçek zamanlı olarak izlenmekte ve Tehlikeli Atık İstatistikleri Bülteni aracılığıyla her yıl kamuoyuyla paylaşılmaktadır.

Yine bir başka başlık, atık sularla ilgili. 2000'li yılların başında sadece nüfusun yüzde 35'ine hitap eden atık su arıtma tesislerimiz varken, bugün bu oran yüzde 82'ye ulaşmıştır. Hedefimizde, gerek katı atıkların gerekse atık suyun arıtma tesisleri vasıtasıyla 2023 yılında tamamıyla temizlenmiş olarak doğaya verilmesi vardır.

Bir başka vereceğim buradaki bilgi: Temiz denizlerin bir göstergesi olan mavi bayraklı plaj sayısı 2000'li yılların başında Türkiye'de 151 iken, yapılan çalışmalarla bugün sayısı 454'e çıkmıştır.

Bakanlığımızın bir başka hizmeti: Eskiden, yine on beş sene kadar önce hiç gemilerden atık geri alım hizmeti verilmez iken, 2017'de tam 277 limanda atık alım hizmeti verilmeye başlanmıştır.

Küresel ısınma ve iklim değişikliği, insanlığın karşı karşıya kaldığı en önemli çevre sorunu olarak uluslararası gündemde yer almaktadır. Ülkemiz iklim değişikliğiyle mücadelede üzerine düşen görevi tüm kararlılığıyla yerine getirmektedir. Hepimizin bildiği gibi, 21 Nisan 2016 tarihinde Paris Anlaşması'nı imzaladık. 2030 yılında sera gazı emisyonlarında yüzde 21'e kadar artıştan azaltım yapabileceğimizi Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekretaryasına bildirdik. Bakanlığımız bu konuda ciddi projeler yürütmektedir. Ancak gelişmekte olan bir ülke olarak Paris Anlaşması

kapsamında Yeşil İklim Fonu ve teknoloji desteklerinden yararlanma talebimiz devam etmektedir. Bu taleplerimizin karşılanması yönünde uluslararası müzakerelere aktif bir şekilde katılım sağlıyoruz. Bu haklı talebimiz karşılanmadığı takdirde Paris Anlaşması'na da taraf olmayacağımızı kendilerine de iletmiş bulunuyoruz.

Sekizinci vereceğim bilgi, gürültü kirliliğiyle ilgilidir. Kirliliğin azaltılması ve kontrolü amacıyla 2013 yılından itibaren gürültü haritalarının hazırlanmasına başlanmıştır. 23 ilin gürültü haritaları hazırlanmıştır. Ayrıca, 29 adet havalimanının da gürültü haritaları tamamlanmıştır. Çevresel gürültünün değerlendirilmesi için, önümüzdeki iki yıl içerisinde 41 ilin daha şehirleşmiş alanları için stratejik gürültü haritalarının hazırlanması planlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemizde çevre altyapısında yapılacak yatırımlar için belediyelerimizin desteklenmesi de önceliklerimizden birisidir. Bakanlığımızca çevre katkı paylarından yerel yönetimlerin çevre yatırımları için son on beş yılda 12.477 adet projeye 1 milyar 511 milyon TL şartlı nakdi yardım yapılmıştır. Ayrıca, Avrupa Birliği tarafından sağlanan mali yardımların 2007-2013 yıllarını kapsayan IPA-I dönemiyle ilgili ülkemize çevre sektörü için 711 milyon avroluk bütçe tahsis edilmiştir. IPA-II dönemi 2016 yılının Nisan ayında resmî olarak başlamıştır.

Çevresel etki değerlendirilmesinin, yatırımların çevresel etkilerinin ölçülmesi ve gerekli tedbirlerin alınması yönünden önemli bir süreç olduğunu hepimiz biliyoruz. ÇED Yönetmeliği, Avrupa Birliği uyum çalışmalarıyla ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda revize edilmiştir. Yönetmelikte halkın katılımı süreci daha da güçlendirilmiş ve yönetmelik sınır aşan hususlar hariç Avrupa Birliği ÇED direktifiyle tam uyumlu hâle getirilmiştir.

Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla ülke genelinde vatandaşlarımızın şikâyetleri de dikkate alınarak 2017 yılının ilk dokuz ayında 36.231 tesise denetim gerçekleştirilmiştir. Tesislerin çevreye olan risklerine göre çevre denetimlerinin planlanması çalışması da hızlanmıştır. Daha riskli tesislerin daha sık denetlenmesine dayalı bu yöntem şu anda 22 ilimizde uygulanmaktadır.

Vereceğim bir başka bilgi ise, şu anda dünyanın en iyi "Dioksin-Furan" analiz laboratuvarından birisi ülkemizde kurulmuştur. Yani, kanser yapıcı kirleticiler artık bizim bu analiz laboratuvarlarında en uygun şekilde ölçülmektedir. 2014-2015 yılları arasında yenileme çalışmaları yaptığımız bu laboratuvarda, tamamlanması uzun zaman alan analizler çok kısa bir süre içerisinde yapılmaktadır.

2012 yılında 30 adet tesisle başlayan sürekli atık su izleme çalışmalarında entegrasyonu sağlanan tesis sayısı günümüz itibarıyla 220'ye yükselmiştir.

Denizlerde bütünlük kirlilik izleme çalışmasıyla tüm denizlerimizde kirlilik, ekolojik ve kimyasal kalite durumu izleme çalışması da yapılmaktadır. Denizlerdeki kirliliği şu anda 272 noktada izleme altyapısını kurarak devam ettirmekteyiz.

Bir başka bilgi: 2005 yılında sadece 36 istasyonla başlayan hava kalitesi izleme ağı 81 il merkezinde 253 istasyona genişletilmiştir. Hava kalitesi ölçüm sonuçları ve hava kalitesi indeksi hava izleme İnternet sayfasında ve LED ekranlar aracılığıyla kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır. Ülkemizde 8 adet temiz hava merkezi de bulunmaktadır.

Bu konuda verebileceğimiz bir başka bilgi ise: Büyük sanayi tesislerinden 270 tesis ve bu tesislere ait 609 baca Bakanlığımız tarafından sürekli ölçüm sistemiyle 7/24 gerçek zamanlı olarak izlenmektedir.

Korunan alanların tespiti, tescili, korunması ve geliştirilmesi Bakanlığımız görev alanı kapsamındadır. Doğal sit alanları, özel çevre koruma bölgelerinin tüm planlama ve uygulama çalışmaları Bakanlığımız bünyesinde yürütülmektedir.

21 ilde 27 adet tabiat varlıklarını koruma bölge komisyonlarıyla doğal sit alanlarına ilişkin vatandaş ve kamu kurumlarının talepleri hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılmaktadır.

Ülkemizin tabii değerlerinin tespiti ve korunması için tüm doğal sit alanlarında dört mevsimi kapsayan Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projesi çalışmaları tamamlanmış ve raporlar sırayla devreye girmektedir. Ki, burada bizim uygulayacağımız yöntem de ilgili bölgedeki halk dâhil tarafların hepsini çağırıp kendileriyle istişare edip, gerekirse itirazları bir kez daha değerlendirip sonra ilan etmekten ibarettir. Bu arada mevzi olarak da Gölbaşı'ndaki Mogan Gölü Rehabilitasyon Projesi'nde neredeyse ortasına gelinmiştir temizleme çalışmasının. Orada Ulaştırma Bakanlığıyla yaptığımız bir protokolle şu anda dip çamuru temizliği devam etmektedir

Ayrıca, özel çevre koruma bölgelerinde bugüne kadar çevre altyapısıyla planlama ve uygulama çalışmaları için 606 adet projeye 360 milyon TL yerel yönetimlere kaynak aktarılarak destek sağlanmıştır. Katı atık düzenli depolama tesisi olmayan özel çevre koruma bölgesi kalmamıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu ikinci bölümde şehirleşmeyle ilgili bazı bilgiler vermek istiyorum: Hepimizin bildiği gibi şehirler aslında canlı organizmalardır ve şehirler de tıpkı insanlar gibi doğar, büyür ve gelişirler. Şehirlerin, aynı insanlar gibi kimi zaman kudretli dönemleri, kimi zaman da hastalandığı dönemler vardır ve şehirler bakım isterler, ihtimam isterler, onların da bir ruhu vardır. Şehirleri sadece taş yığınınından ibaret görmek onları anlamamaktır.

Bu konuda söylenecek bir iki konu var; birincisi, doğrusu 1950'li yıllardan itibaren başlayan göçler büyük şehirlerimizin etrafında devasa gecekonduların ve kaçak yapılaşmaların oluşmasına sebebiyet vermiştir. Göçlere farklı bakışlar ve ideolojik yaklaşımlar, bu konuda biraz hazırlıksız yakalandığımız noktada dikkatimizi çekmektedir.

İkinci bir konu da, planlamanın çok geç olmasıdır. Ne yazık ki bizim ülkemizde birçok şehrimizde, büyük şehirlerimizde planlama 1930'lu yıllara dayanmaktadır. Hele hele 1950'lerden itibaren hızlı göçün yaşandığı ortamda biz doğru planları yapıp ülke olarak bu konularda hazırlıklı davranamadık ve bunun neticesinde ülkemizde âdeta iki sonuç doğmuştur. Burada hiçbir partiyi kastederek bunları söylemiyorum, sadece ülkemizin genel durumunu ifade etmek açısından söylüyorum. Birincisi, biraz sağlıksız şehirlere sahip olduk. İkincisi, kimliksiz şehirlere sahip olduk. Bunda herhâlde herkesin ortak sorumluluğu var diye düşünüyorum.

Aynı zamanda dikkat çekeceğim bir başka konu da: Ülkemizin büyük bir bölümünün deprem kuşağında yer almakta olmasıdır. Bu çerçevede, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerinin oluşturulması amacıyla hazırlanan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun beş yıllık uygulama dönemini geride bırakmıştır. Bakanlık olarak kentsel dönüşüm çalışmalarında, tekdüze yapılardan oluşan yerleşimler yerine, çevresel, ekonomik ve sosyal ilkeleri dikkate alarak yapılacak dönüşüm uygulamalarıyla sürdürülebilir ve yüksek standartlara sahip yaşam alanlarının üretileceği modeller geliştirmekteyiz. Binlerce yıllık şehirlerimizi bir misyon belirleyerek kadim medeniyetimizin en güzel örneklerini yansıtan yeni yaşam alanlarına dönüştürmeyi hedefliyoruz. Bu arada beş yıllık kentsel dönüşümle ilgili çalışmalardan çıkardığımız sonuçlar neticesinde Bakanlık olarak birtakım prensipleri de kendi içimizde ana kararlar olarak almış bulunuyoruz. Birincisi: Yerinde dönüşümün esas olmasıdır yani bundan sonra vatandaş karşısına çıkan herkes yerinde dönüşümü teklif edecektir, vatandaşa başka mahallelere taşınmaktan bahsetmeyecektir. İkincisi: Evi yıkılan her vatandaşa mutlaka bir ev verilmesi hususu da bizim benimsediğimiz prensiplerin başında gelmektedir. Üçüncü nokta: Bizim bu noktada çalışacağımız konuda en çok ihtiyacımız olan rezerv alan olarak tüm Türkiye'deki kamu arazileri de yeniden gözden geçirilerek değerlendirilmektedir. Bu konuda söyleyeceğim bir başka nokta da rezerv alanlarda oluşturulacak yeni yerleşim yerleri hepimizin özlediği mahalle esaslı

olacaktır. Mahallerde daha yatay mimari, sosyal donatı alanları mükemmel hesaplanmış, insan odaklı planlamalar yapılacaktır. Bir başka prensimiz de yeni yerleşim yerlerine taşınacak insanlara en riskli binalarda oturanlardan öncelik verilmek üzere tekliflerde bulunulacaktır. Sonra afete maruz kalabilecek yerlerdeki yerler yani dere yatakları gibi bölgelerde oturanlara teklifler yapılacaktır. Bir başka prensibimiz de bundan sonra boşaltılan yerler yani mahallesinde riskli gözüktüğü için yapısı yıkılan kimin yeri varsa işte orada, özellikle İstanbul'da bu yerler herhangi bir şekilde rant uğruna satılmayıp sosyal donatı alanı olarak yeşil alanlar ve vatandaşın ihtiyaç duyduğu alanlar olarak kullanılacaktır. Bütün bu uygulamalarımızı kendi içimizde bir prensip hâline dönüştürüp yeni yasaya dercediyoruz. Eğer bunun dışında uygulayan belediyeler varsa, ki onların da planlarına müdahil olmaktadır.

Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugüne kadar yapılan çalışmalarda ülke genelinde 3 milyondan fazla vatandaşımızın can güvenliğini teminat altına alacak dönüşüm faaliyetleri başlamış bulunuyor. Bu da yaklaşık 1 milyon 100 bin bağımsız konuta işaret ediyor. Bu 52 ilimizde yüz binlerce kişiyle dönüşüm çalışmaları kapsamında masaya yatırılıyor. Görüşmeler yürüterek vatandaşlarımızdan yeri geldiği zaman bilgi alıyoruz, onları yönlendiriyoruz ve uzlaşmaya davet ediyoruz ve bu arada biraz önce söylediğim gibi özellikle belediyeler kaynaklı birtakım yanlış uygulamalar varsa onlara da el koymaya devam ediyoruz.

Kentsel dönüşümde aslında bazı noktalarda belediyelerimizden yine kaynaklı olarak tikanıklıklar yaşanmaktadır. Bunların birçok örneği var. Başta Fikirtepe bölgesinde olmak üzere sorunlu alanlarda vatandaşımızın mağduriyetini giderebilmek adına çözüm ortağı olarak da devreye girmektediriz. Tüm bu çalışmalarımız kapsamında ülke genelinde 2 milyar 165 milyon TL'si kira yardımı olmak üzere proje desteği, faiz desteği olarak toplam 5 milyar TL kaynak kullanılmıştır. Bu kaynak iktidar ve muhalefet ayrımı gözetilmeksizin tahsil edilmektedir. Hepimizin bildiği gibi nüfusumuzun yüzde 71'i, topraklarımızın da yüzde 66'sı birinci ve ikinci derecede deprem kuşağında bulunmaktadır. Ülkemizde son yüzyılda 6 ve üzerinde şiddette gerçekleşen deprem sayısı ise 56'dır. 100 bin can kaybı yaşanmıştır. Kayıplar değişik raporlamalarda 100 milyar dolar olarak verilmektedir. Tüm bu sebeple bizim bir an önce olası afetlerde oluşacak zararların azaltılması, çarpık ve düzensiz kentleşme sorunlarının çevreyle uyumlu, estetik, özgün mimari özelliklere sahip yapılaşmayla giderilmesi, altyapı yetersizliklerinin giderilerek dikey mimariden daha çok yatay mimariye geçerek okulları, hastaneleri, yeşil alanları ve otoparklarıyla modern ve yeşil akıllı şehirlerin oluşturulmasını hedeflemiş bulunuyoruz. Önümüzdeki on beş yıl içerisinde inşallah ortaya koyduğumuz prensipler devam edecek olursa yılda 500 bin bina olmak üzere, daha doğrusu binadan ziyade bağımsız birim olmak üzere tam 7,5 milyon hanenin ve iş yerinin dönüştürülmesini hesaplamaktayız.

Ülkemizde meydana gelen depremler içerisinde 1999 Gölcük ve Düzce depremlerinin neden oldukları can ve mal kayıplarının büyüklüğü ve etkilediği alanın genişliği, sonrasında hayata geçirilen yenileme ve risk azaltıcı uygulamalar açısından dönüm noktası olmuştur. 1939'da Erzincan'da başlayan sürekli Niksar, Tosya, Abant gibi devam eden bu deprem zinciri altmış senede Gölcük'e ulaşıyor. Aynı fay hattı üzerinde yaşanan depremlere baktığımızda hepsinde 7'nin üzerinde şiddette bir deprem olduğunu görmekteyiz. 1999 yılında meydana gelen iki büyük depremden kaynaklanan kayıplardan sonra İstanbul için ayrıntılı risk analizlerine dayalı depreme hazırlanma ve afet planlaması çalışmaları yapılması gündeme gelmiştir. 6306 sayılı Kanun kapsamında İstanbul ilimizde 20 ilçede 53 adet riskli alan ilan edilmiştir. Bu alanların toplam büyüklüğü 13.500 hektar olup 120 bin bağımsız birim dönüşüm kapsamına alınmıştır. Riskli yapı olarak da tespitlerde 252 bin bağımsız birim tespiti yapılmış olup toplamda 1 milyon 200 bin kişi dönüşüm kapsamında sağlıklı, güvenli ve nitelikli konutlara kavuşmuş olacaktır.

Dönüşümün hız kazandığı 2012 yılından itibaren bu işin finansal boyutuna baktığımızda, İstanbul genelinde ilan edilen riskli alanlarda belediyelerimize destek olarak hizmet alımları ve kamulaştırma için 280 milyon TL, hak sahiplerine destek olarak 1 milyar 51 milyon TL kira yardımı olmak üzere de 1 milyar 336 milyon TL kaynak kullanılmıştır. İstanbul'da da hedefimiz yine on beş yıl içerisinde bütün riskli binaları dönüştürmektir. Hedefimizde 202 milyon civarında bağımsız birimin dönüştürülmesi vardır.

İstanbul'un mevcut yapılaşma durumu göz önüne alındığında sıkışmış kentsel dokunun yerinde dönüştürülmesi sadece yapıları güvenli hâle getirecek ancak yaşanabilir mekânların oluşturulmasının önünde büyük engel teşkil edecektir. Bu çerçevede İstanbul'da afet riski altında olan alanların sıkışık kent dokusundan kurtarılması, yeterli ve sağlıklı altyapıyla sosyal donatı imkânına kavuşturulmasını sağlamak amacıyla yeni rezerv alanlar belirledik ve bu alanlarda planlama çalışması yürütmekteyiz. 2012'de çıkan yasa neticesinde kentsel dönüşümde tabii ki epeyce yol alındı ancak bu beş yıl içerisinde uygulamada ortaya çıkan aksaklıkları da görmüş olduk. Bütün bunlardan ders çıkararak yeni bir yol haritası belirledik, biraz önce saydığım altı umde de bunların neticesinde gerçekleşmiştir.

Sunuşumun bu bölümünde de kısaca isterseniz terörden etkilenen bölgelerdeki yürüttüğümüz çalışmalardan bahsetmek istiyorum. Bildiğiniz gibi bölgede yaşanan bu çatışmalar neticesinde 70 bine yakın hane, bağımsız birim orada hasar görmüştür. Bunun 40 bini az hasarlı, 30 bine yakın konut da kullanılmaz hâle gelmiştir. Bölgede güvenlik sağlandığı gibi huzur ve barış kalıcı olarak tesis edilmiştir. Bölgenin yeniden imar ve ihyası çalışmalarımız da tüm hızıyla devam etmektedir. Özellikle terörün yoğun yaşandığı yedi bölgede geçtiğimiz bir yıl içerisinde hızlı şekilde çalışmalarımız devam etmiştir. Buralarda öncelikle o ağır hasarlı yapıların yıkılması -ki daha önce tespitler var tabii ki- sonra bunların yeniden yeni planlamalar yapılarak inşaatların başlaması epeyce zamanımızı almıştır. Vatandaşlarımızı bilgilendirmek, uzlaşma görüşmelerini de irtibat ofislerinde sürdürebilmek amacıyla bölgede çalışmalarımız hızla devam etmektedir. Buralarda özellikle Bakanlar Kurulumuzca ilan edilen riskli alanlar ile Bakanlığımızca belirlenen rezerv yapı alanlarında konutların büyük bir kısmını tamamlamak üzereyiz. Şu aşamada yedi bölgede yaklaşık 26 bin konut inşa edilmektedir. Tamamlanan konutlar için kura çekimi yapılarak vatandaşlarımıza peyderpey teslim edilmektedir. Amacımız burada bölgedeki vatandaşlarımıza belli standartlarda konut üretmek değil aynı zamanda bölge mimarisi ve yaşam tarzlarına uygun konutlar da üretmektir. İmar planları revize edilmiş, altyapı yenileme çalışmalarında da sona gelmiştir. Bu kapsamda altyapıda da yedi bölgede 1.127 kilometre içme suyu, 507 kilometre kanalizasyon hattı çalışmaları başlamış ve yakında da bitmek üzeredir. Bu bölgedeki bütün çalışmaların toplam maliyeti de 10 milyar lira civarında olacaktır.

Burada sadece Sur ilçesi özellikli olduğu için ondan bahsetmek istiyorum. Burada kısmi kanalizasyon ve yağmur suyu içme suyu hatlarına başladık, inşaatlar devam ediyor, bitme aşamasına gelmiştir. Ayrıca Sur ilçesinde yarım bir yol vardı, yolun tamamının sağlanması amacıyla yol çalışması da hızla devam ettirilmektedir. Çatışma yaşanmamasına rağmen orada ticaretin kalbi mesabesinde olan Gazi Caddesi ve Melik Ahmet Caddesi'ndeki 1.391 adet iş yeri de sokak sağlıklılaştırma kapsamına alınmıştır. İnşallah iki üç ay içerisinde buradaki çalışmalar da tamamıyla bitecektir. Zarar gören ayrıca 16 tarihî eser de restorasyon çalışması kapsamında hızla bitirilmek için gayret edilmektedir.

Ayrıca Diyarbakır Sur bölgesi için ihtiyaç duyulan konutlar için belirlenen rezerv yapı alanlarında yapım işleri devam etmektedir.

Çölgüzeli ve Üçkuyular mevkiinde toplam 5.637 adet konut inşa edilmektedir. Bunlardan 800'ü tamamlanmış, 2.768 adedi yıl sonunda, 2 binden fazlası da 2008 yılı içerisinde, birkaç ay içerisinde bitirilecektir.

Ayrıca, vatandaşların yoğun ilgisine mazhar olan ziyaretgâh olan Hazreti Süleyman Cami çevresinde de 115 dönüm alanda Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca onaylanan proje kapsamında 1. etap yapım işi de tamamlanmıştır.

Suriçi bölgesinde öncelikle yapım çalışmalarına ilişkin belirlenen alan üzerinde geleneksel dokuya uygun konutların proje yapımı için avan ve kesin projeleri hazırlanarak yapım işlerine girilmiştir.

Burada bizim dikkat ettiğimiz en önemli konu, yapılan bütün sivil mimari örneklerinin Koruma Amaçlı İmar Planı'na uygun şekilde ortaya çıkarılacak olmasıdır. Aslında yürütülecek projelerde dil birliği oluşturulması açısından hazırlanan Kentsel Tasarım Rehberi de Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmış, uygulamalar bu rehber kapsamında yürütülmektedir; yani oradaki tasarım rehberi bizim rehberimiz olmaktadır. Ulu Cami çevresinde yine bu düzenlemeler devam ettirilmektedir.

Alan içerisindeki vatandaşlara orada birkaç tane bizim teklifimiz olmaktadır.

Birincisi, eğer vatandaş Çölgüzeli ve Üçkuyular'da hazır evlerden almak isterse yıkılan evlerin metrekaresine aynı metrekare eş şekilde ev teklifi yapılmaktadır.

İkincisi, eğer yerinde yapmak isterse hasar bedelini kendisine veriyoruz, ayrıca kurullardan geçmesi için de proje yardımında bulunuyoruz ve böylece vatandaş kendi evini kendi yerinde yapabilme imkânına da kavuşmaktadır ancak bildiğimiz bizim gecekondulari şekilde briketleri getirerek akşamdan sabaha yapılacak olan konutlara da izin vermiyoruz. Koruma kurullarından geçecek projeleri ki o kurullarda da bütün çizimlerini neredeyse biz üstlenmek üzere yardımcı olmaya devam ediyoruz. Eğer isterse vatandaş, bunları da kabul etmezse hâlihazırdaki hasar bedeli ne olarak tespit edilmişse kendisine nakit olarak da ödenmektedir.

Bütün bölgede yıkılan evler içerisindeki eşya bedellerini de evlerinin hasar bedelinin yüzde 12'si olarak belirledik, paralarını ödemeye devam ediyoruz.

Ayrıca, Diyarbakır'da önemli bir proje olan Dicle Vadisi Projesi de 320 dönüm üzerinde tamamlanmış olup halkın kullanımına açılmıştır.

Şu anda Diyarbakır ilinde yapılan bu çalışmalarla neredeyse 900 milyon liraya yakın bir yatırım yapılmıştır.

Diğer illerdeki ve ilçelerdeki çalışmalarımız da son sürat devam etmektedir. Bazı bölgelerde evleri bitirdik vatandaşa teslim ediyoruz, bazı bölgelerde bir iki ay içerisinde bitecek; en geç altı ay içerisinde evini almayan vatandaş kalmayacak.

Bu arada şunu da söylemem lazım, vatandaşın evini terk ettiği ilk günden itibaren, hangi gün evini terk etmişse evine oturacağı güne kadar vatandaşa da kira yardımında bulunmaya devam ediyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın bir başka birimi de Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğüdür. Bakanlığımız, planlamaya yön veren, yerel yönetimlere rehberlik eden yapısıyla kimlikli, sağlıklı ve çevre dostu şehirler için de çalışmaktadır.

Bölge planlarına, stratejik planlara ve kalkınma planlarına uygun olarak genel arazi kullanım kararlarını belirleyen Çevre Düzeni Planı çalışmaları yaklaşık yüzde 99'u katılımcı bir süreçle tamamlanmıştır. Şu anda 81 ilin çevre düzeni planları tamamlanmış bulunmaktadır, sadece birkaç ilde mevzi olarak itirazlar var, onları da görüşmeye devam ediyoruz. Buralarda da yine bizim temel prensibimiz, ilgili belediyelerle ve taraflarla görüşerek bir uzlaşa içerisinde yapmak şeklindedir.

Mesela, en çok itiraz İzmir bölgesinden gelmekteydi, 100'ün üzerinde itiraz vardı. Değerli Başkanı aradım, kendisini ve ekibini davet ettim Bakanlığımıza ve itirazlar noktasında bizim düşündüklerimizle İzmir Büyükşehir Belediyesinin düşündükleri noktasında uzun boylu bir farklılık olmadığını gördük. 90'dan fazla ihtilafı sona erdirdik, birkaç tane, mevzi olarak küçük ihtilaflar kaldı onları da kendi aramızda yine bir uzlaşma içerisinde değerlendirip inşallah İzmir'in de tamamıyla bu itirazlar noktasındaki konusu, sıkıntısı bitmiş olacaktır diye düşünüyorum.

Bunun dışında biz genel müdürlük olarak mevzi mevzi sıkıntılı olan ilçelerde çalışmaya devam ediyoruz. Mesela Sultanbeyli'de bir tapu problemi var, çözmek üzereyiz, Van'da çevre yolu problemi var, onları çözmek üzereyiz.

Yaptığımız çalışmalarla kıyı alanları planlamasında da önemli mesafeler kaydettik. Ülkemiz kıyılarının planlı gelişimini sağlamaya yönelik İskenderun, İzmit körfezleri, Antalya, Samsun, Bursa bütünlük kıyı alanları planlama çalışmaları da sonuçlandırılmıştır. İnşallah ülkemiz kıyılarının yüzde 60'ının bütünlük kıyı alanları planlaması 2017 yılı sonunda tamamlanacak olup tamamının 2019 yılı sonunda bitirilmesi hedeflenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir dakika efendim.

Bir on dakika ilave süre vereyim, süreniz doldu; toparlarsanız.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – On dakikamız mı var Başkanım?

BAŞKAN – Yani süre bitti, bir on dakika ilave ek süre veriyorum.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Burada bir başka çalışmamız da imarla ilgili; şikâyetleri titizlikle inceledik, imar mevzuatlarını yeniden ele alıyoruz. Bu konuda imar mevzuatlarını sadeleştirerek denetim mekanizmaları kuruyoruz. İmar mevzuatında yapılacak düzenlemelerle, hukuka aykırı, haksız emsal artışı sağlayan, dikey mimariyi teşvik eden, şehir silüetini bozan imar planı değişikliklerinin önüne geçilerek özellikle parsel bazında plan tadilatını kısıtlayarak imar uygulamalarını disiplin altına alıyoruz. Bu konuda çalışmalarımız tamamlandı, Meclisin çalışma takvimi içerisinde inşallah getirip sizleri de huzurunda onları sunacağız. Gerekli altyapı ve sosyal donatı alanları sağlamak şartıyla yapılacak imar planı değişikliklerinde ortaya çıkacak olan değer artışından kamunun tabii ki pay almasını sağlayacak mevzuat önerisi de hazırlanmış bulunuyor.

Ayrıca, imar yönetmeliklerindeki farklı uygulamalar ve kargaşaya son verilmiş yeni Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği de yayınlanmıştır.

Otopark Yönetmeliği görüşe açılmış olup tamamlanmak üzeredir. Belki de otopark konusunda şimdiye kadar çektiğimiz sıkıntıların tamamını sona erdirecek bir yönetmelik çok kısa süre içerisinde yayınlanacaktır.

Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkındaki Yönetmelik yayınlanmıştır.

Su Yalıtım Yönetmeliği Başbakanlığa gönderilmiştir. Bunun dışında birçok yönetmeliğimiz de Başbakanlığa gönderilerek şu anda yayımını beklemektedir.

Bir başka faaliyetimiz şhircilik şurası konusundaydı. Şhircilikte Yeni Vizyon ana temasını gerçekleştirmek için uzman 133 üyenin katılımıyla, tüm tarafların toplanmasıyla birkaç aydır çalışıyoruz. Artık sona geldi, dört ayrı komisyon hâlindeki bu çalışmalarımızı yakında tüm Türkiye'ye ilan edeceğiz.

Yapı denetimi noktasında da arkadaşlarımız büyük bir ciddiyetle işlerini takip etmektedirler. Burada zaten sizlere dağıtılan kitapçıkta da arkadaşlarımızın çalışmalarını, hangi bölgelerde neler yaptıkları, hangi tür faaliyetler içerisinde olduklarını tek tek izah ettik.

Ulusal coğrafi bilgi sistemleri noktasında doğrusu arkadaşlarımız çok başarılı birtakım çalışmalar yaptılar. Yaptıkları çalışmaları tüm ilgili kurumlarla rahatça paylaşmaktalar. Bunun millî olması ve bize bağılı olmasını da doğrusu hepimiz için bir sevindirici sebep olarak düşünüyorum.

Son bölümde Tapu Kadastro Genel Müdürlüğümüzle ilgili birkaç bilgi vermek istiyorum. Tapu kadastro faaliyetleri kapsamında hazineye 2016 yılında 10 milyar lira, 2017 Ekim ayı itibarıyla da bugün için 8 milyar liralık harç geliri sağlanmıştı.

Tapu Kadastroda bilgi sistemi TAKBİS kurulmuştur, ülkemizin tüm mülkiyet bilgileri elektronik ortama aktarılmıştır. Elektronik ortama aktarılan gayrimenkullere ilişkin veriler kamu kurumları ve gayrimenkulle ilgisini kanıtlayan özel ve tüzel kişilerle paylaşılmaktadır. Mekânsal gayrimenkul sistemi kurularak tapuda yüzde 99,5 gibi bir sisteme entegrasyon sağlanmıştı, ayrıca web tapu sistemine de geçilmiştir.

Yakında inşallah açıklayacağız, bundan sonra insanların tapu daireleri kapısında gidip beklemekten ziyade elektronik ortamda müracaatları alınacak; kendisine neler yapacağı izah edilecek, sonra eğer eksikleri varsa yine o ortamda kendine bildirilecek, vatandaş geldiğinde en geç beş dakika içerisinde tapu işlemleri bitirilecektir. Bununla ilgili de çalışmalarımız son aşamaya gelmiş bulunuyor.

Son vereceğim bilgi de İller Bankasıyla ilgili. Tabii yerel yönetimlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere içme suyu, şebeke, arıtma, kanalizasyon, atık su arıtma, derin deniz deşarjı, katı atık, harita, imar planı, kent bilgi sistemi ve üstyapı projelerini yapmakta, bu projelere finansman sağlamakta ve yerel yönetimlere teknik danışmanlık hizmeti vermekte olan bir kalkınma ve yatırım bankasıdır bankamız.

Bu kapsamda 1.398 belediyeye, 51 il özel idaresine, 2 ilçe özel idaresine ve 30 büyükşehir su kanalizasyon idaresine; toplamda 1.481 yerel idareye hizmet vermektedir.

Son beş yıl içerisinde 41 milyar lira kredi kullandırmıştır. 2003 yılından bugüne kadar 216 milyar TL pay tahakkuk etmiş, borçları düşüldükten sonra 189 milyar TL de ilgili belediyelere gönderilmiştir.

Yine, son on beş yıl içerisinde 723 adet içme suyu, 983 adet kanalizasyon, 1.729 adet üstyapı çalışması, 1.317 adet harita çalışması, 549 adet imar planı çalışması; toplamda 5.301 adet iş bitirilerek yerel yönetimlere teslim edilmiştir.

SUKAP kapsamında da 1.243 adet iş için toplam 8 milyar lira kaynak aktarılmıştır.

Bu arada, İller Bankası AŞ tarafından sağlanan krediyle finanse edilen, terörden etkilenen bölgelerin altyapı sistemlerinin yapım çalışmalarında da söz konusu bölgelerde 19 adet iş için yaklaşık 690 milyon lira finansman tahsis edilmiştir.

Ayrıca, dışarıdan elde edilen krediler ile belediyelerimiz arasında bir iş birliği sağlayarak gerek JICA dediğimiz Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansından gerek Avrupa Yatırım Bankasından, İslam Kalkınma Bankasından da 1 milyar 498 milyon avro tutarında kredi anlaşmasına imza atıp devrede çok aktif olarak bulunmuştur.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, sayın milletvekilleri, kıymetli basın mensupları; hedefimiz, çevreyi korurken yatırım ortamının da iyileştirilmesiyle sosyal donatı ve yeşil alanlarıyla yaşanabilir, sağlıklı ve güvenli şehirlerin oluşturulmasıdır. Bu vesileyle, sözlerime son verirken değerli Komisyon üyelerimize ayrı ayrı teşekkür eder, 2018 yılı bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza sunumları için teşekkür ediyoruz.

Bütçe üzerindeki sunumlar tamamlanmıştır.

Şimdi, müzakerelere geçeceğiz ama, Sayın Bakan, müzakerelere geçmeden önce Sayın Bakan Yardımcımızdan başlayarak bürokrat arkadaşlarımız lütfen Komisyona kendilerini tanıtsınlar.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Evet, bürokrat arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

III.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

g) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

ğ) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

BAŞKAN - Şimdi, müzakerelere geçiyoruz.

Öncelikle siyasi parti gruplarımızın sözcülerine, ardından da istem sırasına göre diğer Komisyon üyelerimize, akabinde de misafir milletvekillerimize söz vereceğim.

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda, 2018 yılı bütçesi 1 milyar 922 milyon 753 bin lira olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesini görüşmeye başladık. Sayın Bakanın sunumundan sonra, bu yapılan işlemler eğer 1 milyar 922 milyon lirayla yapılabiliyor ise derhâl bir madalya hazırlamamız gerekiyor Plan ve Bütçe Komisyonu olarak.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Teşekkür ederim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Ancak alt kalemlerine indiğimizde ve özellikle de 2016 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'na baktığımız zaman bu madalya fikrimiz değişiyor Sayın Bakan, orada bir duralım diyoruz.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Dönmeseniz iyiydi.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bu kadar önemli görevler üstlenmiş ve özellikle de ülkenin neredeyse geleceği emanet edilmiş -Silahlı Kuvvetlerden sonra doğa korunması anlamında- bir kuruluşun bu kadarlık bir bütçeyle bu işleri yapması olanaksızdır; yapılmaz da zaten, yapılması mümkün değildir. O zaman ne? O zaman, özel hesaplarla ve yine kredilerle yönetilen bir olguyla karşı karşıyayız. Yani, borçlanılarak gerçekleştirilmiş olan projeler özel hesaplarda izlenen, daha doğrusu bizim pek fazla izleyemediğimiz kaynaklardır Çevre ve Şehircilik Bakanlığının gerçek hizmet harcamaları.

Daha önceki yıllarda da pek fazla bir değişiklik olmamış. İlginç bir şekilde 2013 yılı bütçesi 1 milyar 880 milyon liraymış, 2017 bütçesi 1 milyar 823 milyonmuş, 2018 bütçesi de 1 milyar 922 milyon. Yine ilginç bir şekilde, başlangıç ödeneği bu olmasına karşın yıl sonu harcaması neredeyse her yıl 2 milyar lira olarak gerçekleşmiş; yani, bilinen bir rakam sanki bu, otomatik olarak 2 milyar, 2 milyar, 2 milyar diye gidiyor. En son, 2017 yılında 2 milyar 400 milyon olarak ortaya çıkmış.

Şimdi, bütçe rakamlarına böyle çok kaba olarak baktığınız zaman ister istemez kafanızda bir soru uyanıyor: Ya, bu nasıl bir hizmettir? Ya da Plan ve Bütçe Komisyonu ve arkasından bütçe hakkını kullanan Türkiye Büyük Millet Meclisi bu Bakanlığa nasıl bir yetki vermiş olabilir bütün bunlarla ilgili? Bizim yetkimizde, verdiğimiz yetkinin harcamalarına bakıyorsunuz, neredeyse yüzde 50'si personel gideri, 795 milyon lira; bunun sosyal güvenlik primlerini kattığımız zaman ediyor size neredeyse 1 milyar. Tam yarı yarıya, bütçenizin yarısını personele ödölyorsunuz. Geri kalan kısımları önemli değil; 429 milyon lira cari transfer, 162 milyon lira da sermaye transferiniz var. Bütçe çok basit işin garip kısmı. Bu kadar şey yapılıyor, talep edilen ödenek bu kadar, "Hiç sorun yok, verilsin, gitsin." denilebilir ama sonra, yani, ciddi anlamda buna verecek pek fazla bir yanıt bulamamaya başlıyoruz Sayın Bakanım.

Öncelikle, sizin yaptığınız sunumdan sonra, ister istemez, Sayın Cumhurbaşkanının geçenlerde İstanbul'da Uluslararası Şehir ve Sivil Toplum Kuruluşları Zirvesi'nde yaptığı konuşma akla geliyor. Sayın Cumhurbaşkanı bu zirvede yaptığı konuşmada diyor ki: "İstanbul'a ihanet ettik, ben de bundan sorumluyum. Bizim evlerimiz genişlese de gönüllerimiz daralıyor. Binalarımız yükseldikçe ufkumuz kararıyor." İmzamı atıyorum, aynen böyle oluyor, aynen böyle oluyor; gerçekten binalarımız yükseliyor, ufkumuz kararıyor, insanlar inanılmaz derecede sosyal yaşamdan kopmuş olarak milyonlarca insan yaşayan kentlerde büyük bir yalnızlık yaşamaya başlıyorlar. İşte, kent politikamızın, şehircilik politikamızın bizi getirdiği nokta bu.

Yine, aynı şekilde, değerlendirmelerine devamla... Doğadan kopanlar ev eşyalarının hâkimiyetine teslim oluyorlar. Sadece Türkiye'de değil dünyada da bu böyle oldu Sayın Bakanım. Sosyal konut projelerinin öncülüğünü yapan Fransa "bidonville" denilen o tenekeden gecekondularının yerine aşlemler (HLM) yapmaya başladığı zaman onlar da uyarıldı, "Elbette ki insanların bu 'bidonville'lerde yaşamaları insani bir olay değil ancak sizin yaptığımız konutlar daha sonradan bunlardan hiç de aşağı kalmayacak gayriinsani koşullar yaratmaya başlayacak. Burada insanlar yalnızlaşacak, burada insanlar toprağa basmadıkları için stresleri sürekli olarak içlerini karartacak, kabartacak." denildi, aynen öyle oldu. Topraktan koparmaya başladığınız anda insanın kimyası bozuluyor. İnsanın kimyasının bozulduğu veya insanın kimyasını bozan projeler hiçbir şekilde artık dünyada tasvip görmüyor. 1960'lı yılların başında Fransa'daki değişim daha sonra tersine dönmeye başladı, bütün bu binaları yıkmaya başladılar. Yeniden toprağa bassınlar istiyorlar, yeniden toprağa basılsın isteniyor.

Kısacası, insanı ve tabiatı merkeze almayan projelerin hiçbir değerinin olmadığını şu anda devletin başındaki insan da çok somut bir şekilde söylüyor, çok net ve somut bir şekilde söylüyor.

Peki, değerli arkadaşlar, bunu ne yarattı, hangi sosyal zorunluluk yarattı? Bizim afet bölgesi ilan edilerek, riskli bölge ilan edilerek dönüşüme sokulan... Gerçek anlamıyla böyle bir dönüşüm söz konusuysa bu bir zorunluluktu, bu bir zorunluluktu ve öncelikler de bu zorunluluğu doğuran nedenlerin ciddiyetine ve ağırlığına göre alınmak zorundaydı. Böyle bir sıralama görmedik, görmüyoruz da. O zaman büyümemizin lokomotif olan inşaat sektörünün koşulsuz ve sınırsız bir şekilde rant ekonomisine dönüşen ekonomideki yatırımları burada belirleyici olmaya başlamış, bunu somut olarak görüyoruz.

Peki, imarlarını kim veriyor? Belediyeler diyorlar ki: “Yo, hayır, bu binaların çoğunu biz vermedik, vermiyoruz da, merkezden veriliyor.” Ve adres olarak da Bakanlığımızı gösteriyorlar “Orada veriliyor.” diye.

Değerli arkadaşlar, eğer ekonominiz aynen bir tutkun gibi ya da bağımlı gibi büyümek için sadece inşaat sektörüne bağımlıysa işte burada yapacak bir şeyiniz yok, feda ettiğiniz can doğa oluyor, doğa oluyor burada. Hiçbir şeyin değeri kalmıyor, hiçbir şeyi eskiyi koruma adına korumuyorsunuz, geçmişle ilişki kurma adına eskiyi korumuyorsunuz, yıkıp yapıyorsunuz, yıkıp yapıyorsunuz. En son Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkanı “Bu bina çok eskidi, bunu da yıkmak lazım.” dediği zaman tüylerim diken diken oldu. Yıkıyorsunuz, tarihten iz bırakmıyorsunuz, burayla ilgili hiçbir şey bırakmıyorsunuz. İstanbul’da da bu olay oldu. İstanbul’un sadece silüetini bozan veya silüetini bozarak yapılan o inşaatlarla sınırlı değil bu olay. İnanılmaz derecede çevre sorunu yaratılmaya başlandı o kalabalık içerisinde.

Kısacası, değerli arkadaşlar, eğer kalkınmanızı inşaata bağladıysanız tamamen, “Beton biriktirerek büyüyeceğiz.” diyorsanız bu sektör sizin bisikletinizin pedalı olmuş oluyor, sürekli basmak zorundasınız, ancak o zaman düşmüyorsunuz ama her pedal çevirdiğinizde de etrafı kırılıyorsunuz, döküyorsunuz, saçılıyorsunuz, geçmişle ilgini koparıyorsunuz, insanları geleneklerinden, göreneklerinden, komşuluk ilişkilerinden, sağlıklarından, her şeylerinden koparıyorsunuz. Dolayısıyla ciddi anlamda sorunlu bir stratejiyle karşı karşıyayız. Yabana atılır bir olay değil.

Çevreyle ilgili düzenlemelerimizde de bu işin hiç ipe sapa gelir tarafı falan yok. Biraz önce Sayın Bakan konuşmasındaki -olayı çok yakından bildiğim için, evimden de görüldüğü için, o netlikte tabaşından beri görüyorum- Mogan Gölü’nün dip bataklıklarının temizlenmesi ve yeniden doğal yaşam alanı olarak ortaya çıkmasıyla ilgili çalışma.

Değerli arkadaşlar, Ankara milletvekilleri ve Ankaralılar bilirler. Mogan Gölü tek başına kapalı bir göl değil, ayağı Eymir Gölü, Eymir Gölü’ne akıyor, Eymir Gölü’nden sonra da İncesu Deresi’yle Ankara Çayı’na giden bir göldür orası. Yani burası eğer doğal yaşam alanıysa hepsi beraber dikkate alınması gereken bir olay. Ne yaptık biz? Biz tuttuk, Mogan Gölü ile Eymir Gölü’nün arasına otoyol yaptık. Şimdi altına bir köprü yaptılar otoyolun. İlk yapıldığı zaman o köprü de yoktu, olduğu gibi kapatıldı bent gibi. O andan itibaren artık Mogan Gölü’nü kurtaracak hiçbir güç kalmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temizel, bir dakika lütfen...

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Peşinden Eymir de gidiyor. Şimdi oturmuş dünyanın masrafı yapılarak dipteki çamur kazılıyor, kazıyım, beş sene sonra yeniden dolacak. Mogan Gölü’nün ayağını açıyor musunuz? Mogan Gölü -gerçi şimdi artık su ne kadar çıkıyor bilmiyorum- olduğu gibi, İncek olduğu gibi alttaki suyu çekiyor. O artezyenlerle o göllerin kendileri, can damarları kurutuluyor zaten. Ama bir projeyi bile hiç değilse Mogan’ıyla, Eymir’iyle, altındaki deresiyle beraber yapamıyorsanız demek ki bu projelere yaklaşımlarımızda da çok büyük sorunlar olmaya başlıyor.

Değerli arkadaşlar, Bursa gibi bir kentin Çekirge gibi tarihsel bir mekânını bile olduğu gibi bu saldırıdan koruyamıyorsunuz. İstanbul’da tarihî yarımadayı koruyamıyorsunuz. Hiçbir yeri koruyamaz hâle geliyorsunuz. Herkes şu anda gözünü Saraçoğlu Mahallesi’ne dikti. Biliyorsunuz, torba kanun içerisine de bir hüküm konularak onunla ilgili düzenlemeler yapılmaya çalışıldı. Yasanın içerisine hüküm konularak tarihî, bir de tescil edilmiş –ne kadar tescil edilirse edilsin mantığı bir tarafa- olan

bir alanı, Ankara'nın ortasında kalmış tek yeşil alanı da yok etmeye başlıyoruz. Ha "Yok etmeyeceğiz. Kesinlikle olmayacak öyle bir şey, yerinde onarılacak. Bu konunun garantisini veriyorum." dedi Sayın Maliye Bakanı. Plan ve Bütçe Komisyonunda buradaki bütün basın, herkes ve bütün Türkiye bu olayı duydu, tutanaklara da geçti. Şimdi gözümüzü diktik, bekliyoruz. Daha önceden Saraçoğlu Mahallesi'nin geçirdiği tehlikeyi ilgilileri dışında kimse bilmez.

Dikmen Deresi, hemen Meclisin yan tarafından geçen, Necatibey'in altından doğru giden ve Ankara Çayı'na karışan bir deredir, yer altı nehridir, yer altı deresidir. Şu anda Meclisin bahçesinin sulaması orada birikmiş olan sulardan sağlanıyor. O su hâlâ akıyor. Fakat o metro sırasında bile bu kadarlık bir teknik ayrıntı dikkate alınmadı, pat diye o suyun önü kesildi ve Saraçoğlu Mahallesi çökmeye başladı. Allah'tan binaları sağlamdı, Allah'tan binaları sağlamdı. Daha sonra bir çıkış bulunarak bu olay çözülmeye başlandı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yıkarak yapmak ve özellikle de oraların o bölgesel özelliklerini dikkate almadan kazma kürek bir kent stratejisi yaratmaya çalışmak bizim altından kalkamayacağımız kadar ağır sorumluluklar doğuran bir strateji oldu. Düşünün, daha bu ay, şimdi Genel Kurulda görüşmeye başlayacağımız torba yasanın içerisinde "Üç ay içerisinde ÇED raporu düzenlenmezse olumlu rapor verilmiş sayılır." denen bir Bakanlar Kurulu -teklif bu, teklif- teklifi geldi buraya. Dolayısıyla Sayın Çevre Bakanı da bu Bakanlar Kurulunun üyesi. Bakanlar Kurulunun bir üyesi, kendisiyle ilgili olarak "Üç ay içerisinde olumlu rapor vermezsem verdik sayılır." demiş. Bütün Komisyonunun gerçek anlamıyla sağduyusuyla bu madde çekildi, iyi oldu. Ama biraz önce Sayın Bakana da söyledim, Genel Kurulda bu maddenin gelmeyeceğini hiç kimse iddia edemez. Pat diye bu önerge gelip birdenbire geçerse görürsünüz. Geçecek de yüzde 90 ihtimalle.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Belki de OHAL KHK'sıyla çıkacak.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Dolayısıyla korumayla ilgili olarak çabalarımızın büyük bir kısmı ciddi anlamda sıkıntı yaratmaya başladı. Yani buralarda herhangi bir şeye karşı mücadele edemiyorsunuz.

Bitireceğim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, çevre kirliliğiyle mücadele, çevresel bozulmayla mücadele çöp depolayarak ve sadece kirli suları derin denizlere deşarj etmekle olmuyor. Arıtma ayrı bir teknolojidir, çöp toplama da bir teknolojidir ama asıl daha önemli olanı, esas olan o katı atık depolama alanlarını defalarca defalarca doldurulacak kadar tüketim malzemelerinin içerisine tıkdığı naylonları ve o çevre kirliliği yaratan unsurları durdurma. Bunu bırakıyorsunuz, ha babam dolduruyorsunuz. Tükenmiyor, o naylonlar doğada yok olmuyor, olmuyor, yığılıyor sadece. Üstünü toprakla kapatıyorsunuz, içine birer tane boru koyuyorsunuz, sürekli olarak gaz çıkararak orada duruyor onların hepsi. Ne kadar büyük katı atık depolama tesisi gördüysem hepsinin sonucunda bu oldu, şimdiye kadar değişen hiçbir şey olmadı.

Değerli arkadaşlar, Kyoto Protokolü diye bir protokol imzaladık. Kyoto Protokolü, Meclisimizden de geçti ve yürürlüğe de girdi. Kyoto Protokolü'yle "Önümüzdeki 2023 yılına kadar, bu süre içerisinde dünyada, eğer Amerika izin verirse -çünkü hâlâ rezervleri var- gıda, kozmetik, ilaç sanayisinde artık yapay kimyasal kullanılmayacak ve buna paralel olarak da müthiş bir eğitim seferberliğiyle aynı şekilde doğada yok olmayan ambalaj malzemelerinin de üzerine gidilecek." deniyor. Türkiye için inanılmaz bir fırsattır bu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının faaliyet alanları açısından inanılmaz bir fırsattır. Kyoto Protokolü'yle tanımlanacak geleceğin çevreye dönük, doğacı, insana zarar vermeyen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – ...çevreye zarar vermeyen üretimler için Türkiye gerçek anlamıyla bir merkez hâline geliyor, bu çok önemli bir olay. Naylon, hatırlarsınız... Fileleri hatırlar mısınız, ipten yapılmış fileleri?

MUSA ÇAM (İzmir) – Hâlâ kullanıyoruz.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Ee, biz bunu yaşadık işte hepimiz. Bu filelerin hepsinin yapıldığı şey -geçenlerde söyledim, yine söyleyeyim Çevre ve Şehircilik Bakanlığı için- Kastamonu Kendir Fabrikasında yapılırdı. Şu anda her tarafı dolduran, her tarafı yığın yığın dolduran, çöplüklerin en büyük alanlarını işgal eden naylon iplerin falan hepsinin yerine kendir ipler vardı, “kendir organlar” denirdi, onlar da doğada yok olur giderdi büyük bir hızla. Biz böyle bir doğanın üstünde oturuyoruz, bizim için inanılmaz derecede önemli. Dolayısıyla çevre ve çevreyi korumak demek sadece ve sadece bisiklet pedalı çevirerek ya da “Doğmuş olan kirlilikleri ve çöktüşleri, çökmüşlükleri telafi edeceğiz.” demekle olmuyor, önüne geçmek gerekiyor, prevantif önlemler almak gerekiyor. Bunların başında da doğayla barışık, yeniden, bizim eskiden yaptığımız, herkesin de şimdi heyecanla beklediği bu üretimler oluyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bütçeniz hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Temizel.

Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesini değerlendirmeye başlarken aslında Sayın Temizel’in bıraktığı yerden devam edeceğim çünkü eğer o söylemiş olmasaydı söylediklerinin çoğunu söylemeyi planlamıştım. Aslında biraz da bu bütçe tartışmaları bana bir dejavu gibi geliyor çünkü 2016 Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesinde ne konuşmuşsak hem Bakanlık onu konuşuyor hem de biz onu kendi söylemlerimiz içinden aynı biçimde eleştirmeye devam ediyoruz. Aslında geçtiğimiz bir yıl içerisinde herhangi bir ilerleme bu bakımdan olmamış gözüküyor.

Ben iki noktaya yoğunlaşmak istiyorum; birincisi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yüklenmiş bulunan misyon, birbiriyle bağdaşmayan iki işi bir arada yapma misyonu. Sayın Bakan, kendisi de geçenlerde bir demecinde söylemek zorunda kaldı “Rantsız hayat olmaz.” diye. Şimdi, rant olduğu zaman, işte, bütün bunlar olur. Eğer sizin bir kamusal kontrol mekanizmanız yoksa onu da kontrol edemezsiniz. Bugün hem Çevre ve Şehircilik Bakanımız hem İçişleri Bakanı hem Cumhurbaşkanı Türkiye’nin nasıl büyük bir kentsel felaketle yüz yüze olduğunu söylüyor ama bu kentsel felaketin on beş yılını sizin yönetiminizde yaşadık, öyle değil mi? Bakın, Türkiye’nin son on beş yılında neler oldu? Türkiye’de kent-kır dengesi 35-65 iken 25-75 oldu; Türkiye’nin nüfusunun yüzde 25’i Marmara Bölgesi’ne toplandı; Türkiye’nin ilk 5 kentinde yaşayanlar nüfusun yüzde 37,5’u oldu; Türkiye’nin ilk 10 büyük kentinde yaşayanlar, nüfusun neredeyse yarıya yakını, yüzde 41,5’u ve 2023 hedeflerinize baktığımız zaman şunları görüyoruz: “2023 hedefleri” denilen yerde hemen hemen Türkiye nüfusunun yarısını İstanbul’a ve havalisine çekebilecek bir hedefler bütünüyle karşı karşıyayız. Bizzat “Kanal İstanbul” denilen şeyin hem çevreyi bir bıçakla yarar gibi, İstanbul’un yüzüne bir ustura atar gibi İstanbul’u yaracağını hem de bu ikinci su yolunun etrafında inanılmaz, kontrol edilmez bir yığılma olacağını hep beraber görebiliriz. Fakat bir yandan siz bu süreci yönetmek zorundasınız. Hem bu sizin kararlarınıza dayanacak, sizin Bakanlığınızın içinden geçecek Kanal İstanbul, sizin Bakanlığınızın içinden geçecek bu kentsel büyüme hem de siz Çevre ve Şehircilik Bakanı olarak bununla başa çıkmaya çalışacaksınız; bu, imkânsız bir şey ve sürdürülemez bir şey. O nedenle hakikaten rantsız yaşayamamak bir kader değil, rantsız hayat olabilir, kârsız, faizsiz hayat olabilir; bu, üretimin nasıl

yönetileceğine, üretime nasıl bir karakter verileceğine bağlıdır. Kaldı ki öyle olsa bile bunun başka türlü kontrol altına alınabildiği yerler, bölgeler, ülkeler var fakat bunun çaresi “yatay mimari” diye bir şeye öykünmek olmaz çünkü aslında bütün bunları konuştuğunuz yıllar içerisinde Türkiye, Rusya’dan sonra Avrupa’nın 2015’te en çok gökdelen barındıran, 100 metrenin üzerinde gökdelen barındıran ülkesiydi. Rusya’nın 192 gökdeleni var, nüfusunun Türkiye’nin neredeyse 4-5 katı olduğunu biliyoruz. Türkiye’nin 185 gökdeleni var ve bunların neredeyse 70 tanesi sadece İstanbul’da. Şimdi, bütün bunlarla başa çıkabilmenin biricik yolu, rantın kamu kontrolü altına girmesi; bu, aslında bütün iktisadi düzenin değiştirilmesi demek. Kentleri ulusal ölçekte bir planlama olmadan düzenlemek mümkün değil, bu da iktisadi planlarımızla tam bir çatışma içindeyse bu işin içerisinden çıkmak hiç de kolay değil. Dolayısıyla insanlara, topluma saldıran kentler bir yanda, bir yandan da kentlere hücum eden bir devlet politikası var.

Sizin sunuşunuzun bir bölümü de çatışmalar dolayısıyla yıkılmış kentlerle ilgili. Ve siz, kentsel planlama ve kentsel dönüşüm bakımından savunduğunuz, benim de teorik olarak katılabileceğim ilkelerin hepsini bu bölgede ihlal ettiniz; yani yerinde dönüşüm, yani yurttaşın kendi varlığını tekrar ona geri döndürmek, onun rızasını almak, onunla birlikte kentsel dönüşümü planlamak. Ama siz, örneğin, sunuşunuzda diyorsunuz ki: “Bölgedeki belediyeler asli faaliyetleri yerine Kandil’e hizmet etmeyi birinci vazife gördüklerinden vatandaşlar altyapı hizmetlerinden de mahrum bırakılmıştır.” Bu belediye başkanları, hepsi vatandaşın seçimiyle oradaydılar, oradalar hâlâ, siyaseten oradalar; fiilen, idareten görevlerinden alındılar ama hiçbirisi herhangi bir yere hizmet etmekle henüz herhangi bir makam tarafından suçlanmış değil; siyasi faaliyetleri ya da siyaseten söyledikleri sözlerden ötürü yargılanıyorlar ama belediye hizmetlerinde kendilerine gösterilmiş olan, yasayla ve siyaset tarafından kendilerine gösterilmiş hedefler dışında hedeflere hizmet ettiklerine dair hiçbir suçlamayla bugüne kadar karşılaşmadılar. O nedenle belediyelerin etrafında toplanmış, iradesini onun etrafına yığmış olan yığınlarla herhangi bir uzlaşma arandığına dair bir işaret ben görmüyorum bu planlamalar içerisinde. Ve bütün bunlar aslında yasaların kendileri için öngörülmuş hedeflere aykırı olarak kullanılmasından doğuyor. Zorunlu kamulaştırma, acil kamulaştırma yasasıyla Diyarbakır’da, Şırnak’ta, Cizre’de, Silopi’de, İdil’de, Nusaybin’de, Yüksekova’da gerçekleştirilen faaliyetler arasında bir mütakabiliyet yok ve öyle ki bu yeni planlamalar yapılırken, yeni inşaatlar yapılırken gördüğümüz şey şudur... Bir önceki Başbakan dedi ki: “Biz aslında bütün bu olaylar olmasaydı da bu ilçeleri hedefimize koymuştuk, bu değişimleri gerçekleştirecektik.” Bu değişim hedeflerine baktığımızda kentsel barınma, kentsel planlama, kentsel refahtan çok güvenlik kaygısını görüyoruz. Daha geçen yılki, önceki yılki bütçeyi tartışırken de bunu konuşma fırsatı bulmuştum. Buna aslında büyük iç huzursuzluklar sonrasında bir otoriter yönetime geçildiği zaman rastlıyoruz. Paris’in baştan sona yıkılıp yeni baştan Haussmann Planı’na göre inşası böyle bir zihniyetin ürünüydü. İşçi kitleleri ayaklanıyorlar ve dar sokaklarda barikatlar kuruyorlar. İşte Şanzelize, işte Paris’in bütün büyük caddeleri bu aklın ürünüydü. Sonuçta Haussmann diyordu ki: “Kurşun köşe dönmez, o nedenle bu kadar çok köşe olmaz, dümdüz kurşunun gideceği caddeler açmak lazım.” Şimdi, bu güvenlik zihniyetinin Diyarbakır gibi, Şırnak gibi, Cizre gibi kadim kentlere uygulanması, Toledo talihsiz örneğinin Türkiye için bir örnek kabul edilmesi maalesef bu planların hiçbirisinin aslında gerçek bir planlama, gerçek bir şehircilik faaliyeti olarak görülmesini engelliyor. O yüzden Sayın Bakan, bu onulmaz çelişkinin içinden çıkmak yeni bir iktisadi ilerleme modeli bulmayı gerektiriyor. Bu da piyasanın hakimiyetinden başka bir iktisadi ilerleme güdüsü, başka bir motivasyon bulmayı gerektiriyor. Bu durumda, bu şartlar altında kentlerin planlanması aslında hiç de kolay ve mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti.)

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, tamamlar mısınız lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

Ben bütün belediye başkanlarının gayretlerini bu açıdan ilgiliyle izliyorum ve bu işlerle başa çıkma hayali ile gerçekte bununla başa çıkılamazlığı arasındaki çelişkiyi iyi niyetlilerin nasıl çözdüğünü doğrusu bilemiyorum. Ama kimilerinin aslında görevden alındıklarını biliyoruz; Ankara, İstanbul, Balıkesir, Bursa ve diğer belediye başkanlarının. Tabii ki onların kente karşı işledikleri, sizin “ihamet” dediğiniz suçlardan sorumlu olduklarını düşünüyoruz fakat neden onlara hakikaten böyle bir şey olmuş olduğu ve böyle suçlandıkları hâlde hiçbir sorumluluk getirilmediğini, Bakanlığınızın da onları neden hiçbir şeyden sorumlu tutmadığını doğrusu anlamak kabil değil.

O nedenle, ekolojile, çevreyle kent arasında anlamlı bir ilişki kurabilmek, ekonominin yeniden planlanmasıyla, kentlerin çekim merkezleri olarak birbirlerinden çok farklı değerlere sahip olmamasıyla ilgili. Aslında kapitalizmin Avrupa’daki öncüsü olan Almanya’ya baktığımızda, kapitalizmin bütün dayatmalarına rağmen Alman kentçiliğinin nasıl bütün bunlarla başa çıktığına baksak aslında kamu yararının kârın yanı sıra rantın yanı sıra halk tarafından kontrol edilerek bu yönetimlere dayatılmış olduğunu görürüz. Belki de İkinci Dünya Savaşı’ndan geçmiş olmak, savaş sonrası kamu yararının her şeyden önemli hâle gelmiş olması, dolayısıyla kent toprağında özel mülkiyetin sınırlandırılmış olması onlar için bir şanstır ama bizim bir savaşla şehirlerimiz yıkılmadı ya da iç savaş geçirmedi diye önümüze gelen her boşluğa, neredeyse bulduğumuz her yeşil alana bir yapı diken serbestliğe bir sınır getirmediğimiz, sermayeyi sınırlamadıkça bu meselenin içinden çıkamayacağız.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, çok teşekkür ediyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – O nedenle, Sayın Bakan, sizin sunuşunuz, evet, bazı olumlu gelişmeleri de haber veriyor, her şey korkunç değil ama bir bütün olarak gidişe baktığımızda Adalet ve Kalkınma Partisinin genel siyaseti sizin kentsel endişelerinizin hepsinin üzerinden silindir gibi geçiyor.

Size kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kürkcü.

Sayın Ayhan, buyurun lütfen.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum, Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, Bakan Yardımcısı, değerli bürokratlar ve basının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bugün Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesini görüyoruz. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının tarihçesine şöyle bir baktım, şöyle bir tablo çıkıyor: Nafia Nezareti 1848 -Türkiye’nin en eski bakanlığıdır bu- Nafia Vekaleti 1920-1928, Bayındırlık Bakanlığı 1928-1983, İmar ve İskan Bakanlığı 1958-1983, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 1983-2011. Belki biraz daha detaya girecektim ama Sayın Bakanım, başkanlar bizim konuşma şeyimizi biraz kısıtlayacaklar. Sizin konuşma planınız çerçevesinde de gitmeyi düşünüyordum, Çevre ve Şehircilik, Tapu Kadastro ama şimdi, doğrudan şehirciliğe biraz girmek istiyorum. Çünkü elimdeki rakamları hakikaten -pek yakından takip edenin olduğu kanaatinde değilim ama -Komisyonla da paylaşmak istiyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, nereden bakarsanız bakın, bir ekonomide eğer kaynak varsa, sürdürülebilir bir iktisadi büyüme sağlayacaksanız, ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirecekseniz öncelikle makro dengelerinizin yerli yerine oturması lazım. Türkiye’de bu, şu anda yok. Dolayısıyla, siz ne kadar iyi niyetli olursanız olun, Bakanlık olarak ne kadar çalışırsanız çalışın, ne kadar iyi niyetle çalışırsanız çalışın, bu genel durumda çok farklılaşmanın mümkün olacağı kanaatinde değilim.

Ben Konut Müsteşarlığı da yaptım, aşağı yukarı 2002'den bu yana -daha öncesine, çok gerilere kadar da gitti ama- il bazında, TR12 bölge bazında inşaat yapı, inşaat ruhsatı, yapı kullanım izni, metrekare maliyeti, metrekare değeri, ne varsa hepsini takip eden bir insanım. Artık 2015'ten sonra da bu detaya pek girmemeye başladım ama elimdeki şeyleri sizlerle genel olarak paylaşmak istiyorum.

Şimdi, inşaat ruhsatı 2002'de Sayın Bakanım, bütün Türkiye'de 202 bin. 2016'da 991 bin bütün Türkiye'de. 2013-2016 döneminde yani AKP iktidarı döneminde de 9,3 milyon toplam. Yapı ruhsatına baktığımız zaman 202 bin inşaat ruhsatına karşılık 163 bin. 2016'da da 991 bin inşaat ruhsatına karşın 749 bin yapı ruhsatı var. Kabaca yapı ruhsatlarının inşaat ruhsatlarına oranına baktığımız zaman 2002'de yüzde 80,5; 2016'da da yüzde 82 ediyor ama 2013-2016 arası bu aradaki kriz yıllarını da dikkate alırsak yüzde 70. Yalnız burada ifade etmek istediğim bir şey var, inşaat ruhsatının yüzde 36'sı 3 büyük ilde. Bunun yüzde 59 yüzde 60'ı sadece İstanbul'da. Şimdi, buraya baktığımız zaman burada bir problemin olduğunu görüyoruz. Biz nüfusu zaten yoğun olan 3 büyük şehri ne yapıyoruz, daha da yoğunlaştırıyoruz, konuta teşvik ediyoruz, imar planlarını değiştiriyoruz. Burada suçun o iktidarda, bu iktidarda, o partide, bu partide olmasından öte, ortaya çıkan bir vaka var. Bunu -kim yaptıysa, kim nasıl olduysa- hep beraber çözmemiz lazım. Olayı bu yönüyle bir değerlendirmek lazım.

Esasen, Bakanlık, görev alanlarının önemli bir kısmını da TOKİ'ye terk etmiş vaziyette. Kamuda aklına gelen, bu kadar birikimi olan bir Bakanlık olmasına rağmen "Ben TOKİ'ye karakol yaptıracağım.", "Ben TOKİ'ye top sahası yaptıracağım.", "Ben TOKİ'ye bilmem ne yaptıracağım." diye böyle bir yola gidiyor. Hâlbuki burada daha önce oluşan prototip çalışmalar vesaireler ülkenin geleceğine yönelik fevkalade iyiydi. Belki TOKİ'nin yaptığı biraz daha gösterişi iyi, vatandaşa albenisi itibarıyla daha cazip gelebiliyor ama bu birikimi kaybetmeyelim Sayın Bakanım. Bakın, biraz önce söyledik, ta 1800'lerden gelen, 1848'den gelen bir yapısı var, bir birikim var. Hakikaten ben bu Bakanlıkta bir ara mensubu olarak da bulundum, çalıştım; o anlamda, bu Bakanlığı heder etmemek lazım.

Bir de Sayın Bakanım, bu dönem içinde hakikaten baktığımız zaman şöyle bir durum vardır: Fiyatlarına baktığımız zaman 2002 yılında 246 lira olan ortalama inşaat ruhsat metrekare değeri, 2016 yılında 920 liraya çıkmış. Biraz İzmir'e baktığımız zaman 3 büyük ilde o biraz daha ucuza mal ediyor veya ona geliyor. 2016'da da, baktığımız zaman diğer illerde, orada da 900'lerin altında ama Ankara'da 975, İstanbul'da 992 lira. Böylece, baktığımız zaman bu problemi çok net ve açık bir şekilde görüyoruz. İleriki aşamalarda şimdiki yapılaşmanın meydana getirdiği problemleri çözmek için çalışacağız. Ben aşağı yukarı yirmi iki senedir Çayyolu'nda oturuyorum. Eskiden her seferinde meydana gelen, refüj de dâhil, belki 10 kere o alan değişti. Şimdi Yaşamkent o alana girince, Yaşamkent'ten Ümitköy Köprüsü'ne gelmek veya Gordion'un olduğu alana gelmek, hakikaten bir şey hâlini aldı, bir yarım saatinizi alıyor sabahları. Bu kadar arada, belki 7-8 kilometrelik bir yolu, biz kendi yaptığımız yeni yapılanmayla, ulaşımı da götürmeyerek, fevkalade zor bir duruma sokuyoruz, bunun çözülmesi lazım. Planlamanın -siz bahsettiniz- iyi bir şekilde yapılması lazım.

Esasen, ekonomik coğrafya iyi planlanırsa, şehirlerde mekân ve yaşam kalitesini artırırsak, bu ülkenin jeopolitik avantajı da netice olarak artacak. Bunun için büyüme, kalkınma, bölgesel ve mekânsal gelişme politikalarının uyumlu yürütülmesi daha önemli hâle geldi. Bir taraftan üretim belirli bölgelerde yoğunlaşıyor, ülkede gelişmişlik farklılıkları da artıyor bu yoğunlaşmaya paralel olarak. Üretim dengeli yayılmalı; bunun için rekabeti dikkate alacaksınız, mekânsal boyutu dikkate alacaksınız, üretim organizasyonunu buna göre şekillendireceksiniz. Bunlar haddizatında 10'uncu Plan'da söylenmiş; dünyada edinilmiş tecrübeler var, bunların çözüm yolları var. Baktığınız zaman, netice olarak, bunların nasıl yapılacağı da belli.

Esasen kalkınma planlarında uygun olan tüm kararların yansıdığı fiziki çevreyi mekân temsil ediyor. Aksi takdirde, zaten kalkınma planlarının amacına ulaşması, bu mekânı ihmal ettiğiniz zaman mümkün değil. Ancak, politikalar arası uyum ve eş güdüm son derece burada önemli. Biraz önce Sayın Bakan bahsetti; ÇED olayı var, imar planları olayı var.

Şimdi, ben TOKİ'nin imar planı yapma yetkisini üç ay belediyelerde, işte sorulduğu zaman, vermediği takdirde otomatik olarak devreye giren şekli, bu şekilde uygulanması bana ıstırap veriyor. Hakikaten, özelleştirmenin de aynı yetkisi var Sayın Bakanım. Şimdi, biz bunu yaparken, önerirken o zaman, hakikaten belediyeler ile kamu arasında, adalet mekanizmasını da dikkate alırsanız, çok büyük farklılıklar, mücadeleler oluyordu. Hatta, sizin geldiğiniz dönemde, Çevre Bakanı ile Bayındırlık Bakanlığı arasında, imar planı konusunda mahkemelik oldular, o “Ben kazandım.”, “Ben kazanmadım.” olayı da vardı. Şimdi, bu olayı dikkate aldığınız zaman, bunun bir çözülmesi lazım. Neticede, yani, şimdi, biraz önce söylendi, üç ay içinde... Bir de “olur” diyor, yani “Olumlu görüş olur.” diyor. Sizden geliyor, sizin de imzanız var çünkü. Bunun böyle olmasında bir sıkıntı var. Makro anlamda, dengeli bir şekilde, baktığımız zaman, bunun ne yapılması lazım, yeniden ele alınması lazım. Sizin haberiniz olmadan eğer bu kanun çıktığı takdirde, bu madde geçtiği takdirde, Genel Kurulda geldiği takdirde, sizin bütün ileriye yönelik, şehirlere yönelik öngörüleriniz, planlarınız, düşünceleriniz ne olacak, mahvolmuş bir vaziyette ortaya çıkacak.

Bizim acil olarak koruma ve kullanma dengesinin gözetildiği, ülke bütünlüğünü gözeterek, topyekûn kalkınmaya hizmet edecek bir yönlendirmeye ihtiyacımız var. Bunu nasıl yapabiliriz, hangi odaklarla koruruz, neden koruruz, nasıl koruruz, bunun cevabını daha makro anlamda dikkate almamız lazım. Çünkü bunu sadece bu hususlarla ilgilenen, işte, filanca bakanlık, falanca müsteşarlık, falanca kurum, falanca genel müdürlük, falanca başkanlık diye ele aldığınız zaman, bunu makro anlamda çözeniz mümkün değil. Böylece neyi yapmış olacağız? Kullanım biçimi, dağılımı, yoğunluğu, birbiriyle kenetlenmesi, birbiriyle eklenmesini değerlendirebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ayhan, tamamlayın.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Böylece, kurumlar arası iş birliğini öngören çalışmalar yönlendirici olur, bölgesel dengesizliklerin azaltılması mümkün olur. Kaynakları akılcı kullanmak için gerçekten makro yaklaşımlara ihtiyaç var. Bunları dikkate alırsak mekân bütünlüğüne yer verebiliriz. Böyle olursa farklı programlar topyekûn kalkınmaya hizmet eder. Aksi hâlde, kalkınma odaklı gelişme olmaz, büyüme odaklı bir gelişme olur. Noktasal gelişmelerle yetiniriz, o da sonunda kaosu oluşturur. Siz de Bakanlık olarak veya biz de ülke olarak problem çözeriz, ileriye doğru bir plan yapma imkânımız hemen hemen ortadan kalkar. Kaynakların hakikaten akılcı kullanılması lazım, makroekonomik göstergelerin ortaya koyduğu olumsuzlukların bertarafı için de bu gerekli.

Şimdi, bakıyoruz; maden, sanayi, ulaşım, lojistik, kentleşme, tarım, enerji, turizm -bunlara ilave olarak birçok daha sayılabilir- sektörel politikaların mekân dolayısıyla çevreye yansımaları konusunda hangi platformlarda nasıl değerlendirmeler yapıyoruz, buna bakmak gerekir. Burada kullanıcıdan karar alıcıya kadar geniş yelpazedeki insan kaynağına yönelik eğitim politikaları ve sosyal politikalarla ilgili konuları da dikkate almak lazım.

Şimdi, belki uzatamayacağız ama siz mesela, 2014'te rapor var; 32 ilde su kirliliği, 27 ilde hava kirliliği, 19 ilde atıkların öncelikli problem olduğu vurgulanmış. Ya, bunu biz istediğimiz kadar akademik çalışma olarak, ilmî gerçek olarak ortaya koyalım, neticede kaynakları bulup akılcı

kullanmadıktan sonra, bunlara çözüm bulmamız da mümkün değil. Yaşam mekânlarının ekonomik gelişme ve rekabetçiliği desteklemeye ilave olarak, afetlere dayanıklı olması lazım, çevreye duyarlı olması lazım, kültür değerlerini esas alması lazım, sosyal dayanışmayı, kaynaşmayı teşvik etmesi lazım. Bunu tasarlarken bunların hepsinin planlara yazılmasıyla bu mümkün olmuyor. Kaynak-imbân dengesiyle bunları götürmemiz lazım.

Sayın Başkanım, sanıyorum, siz beni bir daha ikaz edeceksiniz. Epey var ama ben ikaz ettirmeden şimdilik bu kadarla yetineyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ayhan, süreyi tasarruflu kullandığınız için.

Komisyon üyelerimizden gelen bir talep var. Sayın Atıcı'nın acil bir işi varmış, sözü ona veriyorum.

Buyurun Sayın Atıcı.

Süreniz beş dakika.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle şunu söyleyeyim, şöyle bir iddiam var benim: Herhâlde “Türkiye’de en çok çevre sorunu olan il hangisidir?” diye bakar isek, sanıyorum, herkesin fikir birliği edeceği il, Mersin’dir. Çünkü, Mersin’e, üstelik de Çevre Bakanlığının bilgisi dâhilinde yapılan çevre katliamlarını cümle âlem biliyor. Aslında siz de biliyorsunuz. Birazdan vereceğim birtakım örneklerle, sizin de imzanızın olduğu cevaplarla, sanıyorum, bunları hatırlamış olacaksınız.

Örneğin, Akkuyu Nükleer Santrali Mersin’de inşa edilmeye çalışılıyor ve Mersin’i kalbinden vuracak olan bir projeye, maalesef, AKP Hükümeti ısrarla ve inatla imza atmaya çalışıyor.

Ben bir tek şey söyleyeceğim, uzun uzun nükleer santralin zararlarını anlatmayacağım. Ama, en son yaşadığımız Rusya kriziyle birlikte bu nükleer santral eğer Ruslar tarafından yapılır ve hayata geçirilirse, Türkiye için ne anlam taşıdığını bir kere daha düşünmenizi istiyorum. Bir küçücük uçak düşürme krizi, daha sonra Suriye’de yaşanan krizler ve Rusya’nın Türkiye’yle olan ilişkilerinin gerilmesi sonucunda eğer o santral hayata geçmiş olsaydı, içinde bir tek tane Türk mühendisin çalışamayacağı ve hiçbir şekilde işletiminin Ruslar dışında hiç kimse tarafından yapılmayacağı bir nükleer santralde, bizim hâlimiz ne olurdu, onları da düşünelim. Orada sadece ve de sadece insanlar yaşamıyor; doğa, hayvanlar, herkes yaşıyor ve sizin Hükümet olarak hepsine karşı sorumluluğunuz var Sayın Bakan.

Bir diğer konu, krom (+6) atıklarıdır Mersin’de. Geçen yıl yine bu zaman bütçede size bu konuyu açmıştım, siz de nezaket gösterip bana cevap yazmıştınız ve demiştiniz ki: “1,5 milyon tonluk krom (+6) atıklarını, dünyayı 10 kere, bakın, dünyayı 10 kere yok edecek olan bu zehirli atıkları, 2023 yılına kadar temizlemeye çalışacağız.” diye kendi imzanızla bir yazı göndermişsiniz.

Sayın Bakan, bu önemli sorunu çözecek gücümüz var mı, yok mu? Devletimizin bu sorunu çözecek devletimizin gücü olduğunu biliyoruz ve sizden ricamız bu krom (+6) atıklarını bir an önce temizleyip bizi, Mersinlileri bir nebze olsun rahatlatmanızdır.

Bir diğer önemli sorun Sayın Bakan, Mersin’de yapılan ve yapıldığı günden beri ÇED’iyle beraber çok büyük sorun olan çimento fabrikası ve bunu besleyen termik santraldir. Bakın, sadece bazı rakamlar vereceğim, hiç uzağa gitmeyeceğim; bu rakamlar sizin için ve bürokratlarımız için ne ifade ediyor? Bakın, bir yıl içerisinde, her yıl bu termik santralin çalışmasıyla 110 bin ton kül ortaya çıkıyor; 15 bin ton karbonmonoksit gazı çıkıyor, 650 bin ton katı parçacık etrafa yayılıyor, 520 bin ton azot oksit yayılıyor, 5 bin ton hidrokarbon yayılıyor. Sayın Bakan, Mersin gerçekten cennetten bir parça, gerçekten Allah’ın Türkiye’ye bahsettiği önemli bir yer. Bakın, ne olur bunları Mersin’e yapmayın.

Mersin’de bu çevre kirliliği devam ettiği sürece hiçbir canlı yaşamayacak. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, şimdi, Mersin’e balık üretim çiftliklerini de getirmek istiyorlar. Eğer siz Çevre Bakanı olarak buna, ÇED olumlu raporuna onay verirsiniz Mersin’i bu sefer denizden de kirlletmeye başlayacaksınız.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Vermeyeceğiz, burada da söyledim.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – İzin vermeyeceksiniz. Tamam, çok teşekkür ederim.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Sözüünüzü kestim ama.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Yok, kesin. Bunun için sözümü de kesin vallahi parmağımı da kesin. Yani, Mersin’e balık üretim çiftliği yapılmayacağını buradan anlayabiliyor muyuz?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Atıcı konuşmasını tamamlasın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, bir dakika, ben feragat ediyorum ya, lütfen.

BAŞKAN – Hayır efendim, lütfen konuşmanızı tamamlar mısınız.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Bakan, bu sözü verdiyseniz Allah razı olsun, tamam.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Atıcı’nın hakkından kullanıyorum nasılsa ben şimdi. Bölge oluşturup yapma fikri vardı, biz onu reddettik.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Balık çiftlikleri yapılmayacak yani? Bakın, eğer bir gün yapılırsa Sayın Bakanım, vallahi kürsüyü de, Meclisi de dar ederim size, ona göre.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Bölge olarak bir yer isteniyordu, orayı reddettik.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Mersin’e yapmayacaksınız tamam.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydı) – Tehdit yok.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Estağfurullah, öyle şey olur mu. Ama Bakan burada söz verdiyse, balık çiftlikleri yapılmayacaksa ben bunu Mersin’e müjde olarak götüreceğim.

Sayın Bakan, bir diğer konu hava kirliliği. Hava kirliliği Mersin’de çok önemli bir sorundur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bir dakika daha müsaade eder misiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen tamamlayın.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Hava kirliliği önemli bir sorun olmakla beraber, size bilgi ulaşmıyor. Çünkü bir tane ölçüm istasyonu var Sayın Bakan Mersin’de ve bu ölçüm istasyonu nedense şehrin dışında, tertemiz havayı ölçüyor, size gönderiyor, siz de diyorsunuz ki “Mersin’de işler yolunda.” Hayır, değil. Allah rızası için, birkaç tane mobil ölçüm cihazını kentin içerisine yerleştirin ve oradaki kirlilikten ne olur haberdar olun.

Son iki konu. Birisi taş ocakları. Ha bire bunlara ruhsat veriliyor ve bütün zeytinliklerimiz ve sebze üretim alanlarımız yok oluyor. Bir diğer konu da Yeşilovacık’ta bir mesire alanına Hükümetinizin Orman Bakanlığı izin verdi Sayın Bakan, 30 adet üç katlı villa yapılıyor. Bu konuda da eğer Hükümetiniz bir önlem alır... “Mesire yeri yapıyoruz.” diye bize yutturuyorlar. Üç katlı binalar yapılıyor, projesini gördüm. Lütfen buna da el atarsanız çok teşekkür ederim.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Onu bana gönderir misiniz?

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Derhâl, derhâl göndereyim, olur.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Savaş, buyurun lütfen.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Son on beş yılda çevre ve şehircilik alanında birbirinden değerli çalışmalar yapıldı. Vizyoner bir bakış açısıyla şehirlerimiz birçok kıymetli hizmete sahne oldu.

İzninizle şehirlerimize, çevre ve insanımıza yapılan bu hizmetleri yer yer karşılaştırmalar da yaparak aktarmak istiyorum.

AK PARTİ iktidarı öncesinde ülkemizde manzara şöyleydi: Maalesef, çöp dağlarıyla, çöp alanlarında biriken gazlar nedeniyle oluşan, hava kirliliğiyle ve daha da acısı maalesef bu vahşi depolama sahalarında gerçekleşen patlamalar sonucu kaybettiğimiz canlarla anılan bir Türkiye manzarası vardı. Ülkemizde AK PARTİ iktidarı öncesinde katı atık düzenli depolama tesisi sayısı sadece 15’ti. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın belediye başkanlığı döneminde İstanbul’da başlayan çevrecilik anlayışından alınan güçle bugün tesis sayısı 5,5 kat artırarak 84’e ulaştırdık. Türkiye’nin her yerinde hayata geçirme hedefiyle inşa edilen bu tesislerimiz yaklaşık 53 milyon vatandaşımıza hizmet vermektedir. Bugün de çevrecilik konusundaki İstanbul ruhunu ve modelini Türkiye’ye yayma inancına sahip bir bakanımız ve kadroları bulunmaktadır. Gururla ifade ediyorum ki ülkemiz tıbbi atıktan yakma tesislerine, sterilizasyon tesislerinden ileri teknoloji tesislerimize kadar çok çeşitli alanlarda hizmet veren, çöpünden bile elektrik üreten tertemiz bir ülke olmuştur. O eski manzaralar tarihe gömülmüş olsa da daha yapacak işimiz var. 2023 yılına geldiğinde inşallah 80 milyon insanımızın tamamına bu hizmetleri verecek konuma geleceğiz.

Başka bir başarı hikayesinden bahsetmek istiyorum. Bu atık su arıtma tesislerimiz konusunda daha önceden ülkemizde belediye nüfusunun yüzde 35’ine atık su arıtma hizmeti veriliyordu, bugün bu oran yüzde 81’e ulaşmıştır. Sayın Bakanımızın da birçok toplantıda ifade ettiği gibi, hiçbir atık suyun arıtılmadan doğaya deşarj edilmemesi hedefi son derece önemlidir. Artık nehirlerimiz temizleniyor ve tüm havzalarımıza yönelik kapsamlı bir yönetim planları hazırlanıp bir bir hayata geçiriliyor. Atık su arıtma tesisleri yapılıp bırakılmıyor, yönetimleri hibelerle, yardımlarla çeşitli ödeme yollarıyla destekleniyor. Atıklar temizlenip, dezenfekte edilip ayrıştırıldığında doğa sizi de ödüllendiriyor. Nasıl mı? Bakın, mavi bayraklı plaj sayımıza. 2002 yılında 151 tane olan mavi bayraklı plaj sayımız bugün 454 adede ulaşmıştır.

Ülkemizde dönem dönem çevre meseleleri konuşulmuş ancak bunlar ya az bir grup insan tarafından spekülasyon malzemesi ya da işin felsefesini yapanların gündemi olmuştur. İş icraata gelince, maalesef, aynı derinlikte hassasiyet gösterilememiştir. Daha birçok örnek gösterebiliriz ancak sadece deniz ve atık meselesini söyleyeyim. 2002 yılında gemilerden atık alım hizmeti bu ülkede yoktu. 2017’de 277 limanda atık alım hizmeti harıl harıl işlemekte, düzenli bir şekilde hizmet verilmektedir. Deniz kazaları hesap edilmekte, kıyı tesislerinin riskleri değerlendirilmekte ve acil müdahale planları hazırlanmaktadır. Gürültü, hava ve hatta görüntü kirliliği gibi konularda izleme, değerlendirme ve iyileştirme çalışmaları en aktif şekilde sürdürülmektedir. Dünyanın en iyi çevre laboratuvarlarından birine sahip olmanın da ayrıca gururunu yaşamaktayız.

Dünyayı en az kirleten ülke olmamıza rağmen, gerek tarihimizden aldığımız ilham gerekse daha güzel bir dünya olabileceğine dair taşıdığımız inanç nedeniyle iklim değişikliği meselesinde de ön saflarda yer almaktayız.

Değerli milletvekilleri, maalesef, şehirlerimiz cumhuriyet tarihi boyunca, bilinçsiz mimarlık, modern mühendislik hizmetlerinden yoksunluk, göç, nüfus baskısı ve çeşitli ideolojik politikalar nedeniyle büyük bir tahribat içerisinde kalmıştır. Âdeta bir deprem coğrafyası olan ülkemizde kimliği, estetik ve güvenliği öne alan bir şehircilik anlayışı artık elzem hâle gelmiştir. Geçmişten bugüne bu ülkede şehircilik konusunda birçok yasa çıkarılmış, mevzuatlar hayata geçirilmiştir. Son dönemde kentsel dönüşüm ve imar mevzuatına yönelik yeni kritik ve yapıcı dokunuşlarla şehircilik âdeta şahlanış dönemine girmiştir. Bu izlenimi de artık milletimiz takdir etmektedir. Son dönemde çevre ve şehircilik alanında gelenek üreten, inisiyatif alan proaktif bir çözüm ortağı olan bir anlayış hâkim olmuştur. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız müşavir bir Bakanlık gibi davranmayı inisiyatif alan, risk alan bir görünüme kavuşmuştur. 15 Temmuz süreci bunun en güzel örneğini teşkil etmektedir. Darbe gecesinin karanlığı sabaha döndüğünde Bakanlığa bağlı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne talimat verilmiş, hain FETÖ örgütüne ait ne kadar gayrimenkul varsa bunlara ait tüm işlemler dondurulmuştur. Belki de darbecilere karşı verilen bu müdahale, milletimizin takdirini kazanmıştır.

Ben de bir kez daha partim ve milletim adına, başta Sayın Bakanımız olmak üzere, tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Bir iki mühim çalışmayı da aktarmak istiyorum. Sayın Cumhurbaşkanımızın eşi Emine Erdoğan Hanımefendinin himayesinde başlayan ve ülkemizdeki tüm kurum ve kuruluşlarda hayata geçirilme hedefiyle yola çıkılan Sıfır Atık Projesi, israfa ve tüketim çılgınlığına savaş açmanın bir numunesi olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin tüm şehircilik üstatlarını, akademisyenlerimizi ve yerel yönetim temsilcilerimizi, sivil toplum kuruluşlarımızı ve bürokratlarımızı buluşturan şehircilik şurası da fark yaratan işlerden olmuştur. Akıllı, estetik ve kimlikli şehirlerin icrası ve ihyası için Türkiye'nin marka projelerinden olan Şehir 2023 Projesi başlatılmıştır. Tüm bunlarla beraber, çevre konusundaki bilinçlendirme faaliyetleri, çocuk ve gençlik projeleri de milletimizin yüreğinde yer etmiş, desteğini almıştır.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyorum. Sizleri sevgi ve saygıyla selamlar, Bakanlık bütçemizin de hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Savaş, süreyi tasarruflu kullandığımız için de ayrıca teşekkürler.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, geçen yıl sizden bu şehircilik vizyonunuzu istemiştım, siz belediyciliği bilen birisiniz, şimdi de Bakanlık yapıyorsunuz “Bunu keşke bize sunsaydınız.” demiştım, yine bunu söylüyorum. Yani böyle bir yayınınız varsa, özellikle Bakanlığın faaliyeti olarak onu da öğrenmek isterim.

Biraz önce bahsedildi, çok uzatmak istemiyorum bir bütçe görüşmesinde ama biz nasıl bir Türk şehri hayal ediyoruz, nasıl şehirler olmasını arzu ediyoruz Bakanlık olarak? Bu vizyonunuzun -hayalinizi demeyeyim çünkü gerçekleştirme konumundasınız- nasıl olduğunu öğrenmek istiyorum.

Geçen bahsettim, bu Dan Brown'un "Başlangıç" isimli bir romanı var -en son çıkan- orada bir Barcelona anlatıyor, insan kıskanıyor gerçekten. Size de tavsiye ederim. Şehirlerin ayakta kalması, ruhu olması, biraz önce ifade ettiğiniz gibi taş yapılar değil de ruhlarının olması çok farklı konular.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, siz sunumunuzda "2018 bütçesini sunacağım." dediniz ama 2016 kesin mizaniyla ilgili, yapılan harcamalarla ilgili de burada görüşmeler yapıyoruz. 2016'yla ilgili ağırlıklı olarak sunumumda ben üzerinde durmak istiyorum bu konunun. Ama ondan önce, sizin Bakanlığın 545 taşıt aracı görünüyor. 11 taşıt aracı talep etmişsiniz. Siz Bakanlık olarak kiralyor musunuz, ayrıca kiralamanız söz konusu mudur, yoksa hepsi bu mu?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – 545 sayısı Türkiye'deki tüm taşra birimleri dâhil olmak üzere Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama bunun haricinde kiralyor musunuz taşıt aracı?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Merkezde 36 tane kiralık var efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, 11 araç istiyorsunuz; 545 aracın 206'sı binek, geri kalanı yeterli midir? Biraz önce Sayın Bakan Temizel'in söylediği gibi, bu para nasıl yeterli değilse... Siz çevreyle ilgilisiniz, dağa, taşa, şuraya buraya gideceksiniz, o araçlar yeterli oluyor mu?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Daha mı çok kiralayalım?

BAŞKAN – Bülent Bey, az buldunuz galiba.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Az buldum. Yani çevreyle ilgili, dediğim gibi, dağa taşa, her tarafa gideceksiniz, göreceksiniz, yerinde ilerleyeceksiniz, hakikaten yeterli oluyor mu? Türkiye'de 90 binin üzerinde araç var kamuda. 545 aracımız var Bakanlık olarak, onun için sordum. Diğerlerinde çok daha fazla. Mukayese edince sizin çok düşük kalıyor ve görev alanımız Türkiye'nin her tarafı; ormanlarıyla, çevresiyle dağı taşıyla, hatta denizleriyle, gölleriyle, böyle bir alanı hesaplayınca hakikaten az, abartmıyorum. Yani binek otomobilden bahsetmiyorum, bunun bir kısmı da binek. Siz bu sene de 3 binek talep etmişsiniz, geri kalanının sizin işinize yarayacak şekilde olması lazım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Yanlış anlamayın da karşılıklı biraz sohbet de oluyor, sizin hakkınızdan kullanıyorum zaten kullanayım; Belediye Başkanlığında ilk yaptığım iş ne kadar makam arabası varsa satmak oldu, ilk yaptığım iş o oldu. Burada da sıkı tutuyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Makam arabaları, tamam ama...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Sadece hizmet araçları... Yani makam araçlarına kolay kolay taviz yok müdürü, amirdi vesaire diyerek. "Eldeki bulunan neyse onunla idare etsinler." diyoruz hep.

Şimdi tüm rakamları alayım, ben size biraz sonra net bilgileri vereyim. İyi bir şey aslında sıkı tutuyorsak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tebrik ederim. Rakamlar bende de var yani o anlayışını takdir ediyorum ama bu çevreyi denetlemek için bu kadar aracın da yeterli olmayacağını düşünüyorum. Şimdi son torbada, biliyorsunuz, sizin de -sağ olun- müdahalenizle çekildi, inşallah geri gelmeyecektir ama.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – İnşallah.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Oradaki sıkıntı şu, Enerji Bakanlığında müsteşar ve yetkililer -Maden Kanunu’nda değişiklik yapıyorlar- dediler ki: “Üç ay içerisinde cevap verildi verildi, verilmezse olumlu kabul edilecek.” Nedir bunun gerekçesi? “Efendim Çevre Bakanlığı cevap veremiyor.” Çevre Bakanlığının da tabii kadroları olması lazım, işte bu tür araç gerecinin bu konuları araştırmak için yeterli olması lazım. Bu çok önemli bir konu.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Efendim, orada da aslında kullanabilirsiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunu ben siyasi istismar nedeniyle değil de tam tersine, sizin görevinizi daha iyi yapabilmemiz, daha aktif olabilmeniz doğrultusunda söyledim.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Anladım. Aynı şeyi tartışıyoruz ve aynı yönde konuşuyoruz şu anda zaten. ÇED’le ilgili raporlar hazırlanmışsa en geç iki ay içerisinde olumlu veya olumsuz görüşümüzü bildiriyoruz. Bunu çok rahat her yerde söyleyebilirsiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neydi o gelen şey?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Herhâlde bir istektir öyle.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Başka kurumlar olabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başka kurumlardan da bahsediyor ama sonuç olarak nihai görüşü siz vereceksiniz, nihai görüşü de Çevre Bakanlığı veriyor.

Bir de 2016’ya geçmeden önce, Sayın Bakanım, bugün İstanbul’da yeni AKM’yle ilgili, bu projeye ilgili bileşenlerin arasında Kültür Bakanlığı var, Belediye var, siz yoksunuz. Neden Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yok? Bununla ilgili bilginiz yok muydu? Bu vizyona katılıyor musunuz? Onu sorayım. Ondan sonra da Bakanlığımızın faaliyetleriyle ilgili Sayıştay denetim raporuna geçeyim. Burada 5 tane denetim görüşünü etkileyen, 7 tane de etkilemeyen görüş var ama ben onların hemen hepsini önemli görüyorum. Müsaade ederseniz birkaçını beraber değerlendirmek istiyorum.

Şimdi “Çevre ve Şehircilik Bakanlığına tahsisli veya Bakanlığın kullanımında bulunan taşınmazların envanter ve kayıt çalışmalarının yapılmaması...” diyor. Şimdi, Tapu size bağlı, bunun pek olmaması lazım Sayın Bakanım. Ama ondan daha önemlisi -onlar düzelir ama- şunu öğrenmek istiyorum: “Bakanlık muhasebe kayıtlarında kurumlardan alınan şartlı bağış ve yardımlar hesabında yer alan tutarların şartlı bağış ve yardım niteliğinde olmaması.” diyor; ne kadar şartlı bağış ve yardım alıyorsunuz, nereden alıyorsunuz bunları? Bu nitelikte değil, buradan da anlamak mümkün değil. Kamu idarelerine başka kurumlardan aktarımların, şartlı bağış ve yardım hesabında muhasebeleştirilen ancak bağış ve yardım niteliği taşımayan tutarların muhasebeleştirilmesi gerekiyor Sayın Bakanım. Burada bir eksikliğiniz var. Nedir bunlar, ne kadardır? Sonra, ben faaliyet tablosuna baktım, orada da toplam olarak alınan bağış ve yardımlar ve özel gelirler 641 milyon lira olarak görünüyor, 641 milyon lira. Nedir bunun detayı? Yurt dışından alınan bağışlar var ama kurumlardan ve kişilerden alınan yardım ve bağışlar 289 milyon lira olarak görünüyor.

Bir de şöyle bir faaliyetiniz varmış, bu bulgu iki: Hane halkına borç olarak verilen, kendi evini yapana yardım projesine ilişkin kredilerin takibinde yaşanan aksaklıklar nedeniyle muhasebe kayıtlarının gerçeği yansıtmaması var. İskân Kanunu’na göre sizin, kırsal alanda fiziksel yerleşimin düzenlenmesi amacıyla kendi evini yapana yardım niteliğinde verilen bazı kredileriniz varmış. Bu kredilerin takibiyle ilgili kayıtları doğru yapmıyorsunuz. Ne kadar bu tür yardımda bulunuyorsunuz, bu İskân Kanunu’na göre? Kendi evini yapana ne kadar yardım yaptınız? Kaç kişi, neye göre tespit ediliyor? Bununla ilgili bilgi verilebilirse memnun olurum. 164 milyon liralık kredi verilmiş 2011 ile 2016 arasında. Toplam 28

milyon lira tahsilat yapılmış 2011'den beri. Yani bu, çok fazla çalışan bir madde de değil herhâlde, kırsal alanda kendi konutlarını yapanlara... Bunların faiz ve ana paralarının ayrılarak muhasebe hesaplarına intikal ettirilmesi lazım, Sayıştayın görüşü de bu şekilde ve haklı olduğunu düşünüyorum ama bununla ilgili detayları vermemiş Sayıştay, onları sizden öğrenmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Yine, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün yetki ve sorumluluğundaki alanlara ait kira ve ecrimisil gelirlerinin genel bütçe geliri olarak kaydedilmemesi var.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün de Sayıştay denetim raporunda bir şartlı görüş var. 3 bulgu denetim görüşünü etkileyen, 3 bulgu da etkilemeyen ama önemli tespitler. Tapu Kadastroda da muhasebe kayıtlarında, kurumlardan alınan şartlı bağış ve yardım kaleminde yer alan tutarların işin özü itibarıyla şartlı bağış ve yardım niteliği taşımaması eleştirisi var Sayıştay raporunda Sayın Bakanım. Bakanlıkla aynı nitelikte görüyorum. Şartlı bağış ve yardım niteliği taşımadan kayıtlara alınmış. Bunlarla ilgili bilgi alabilirsem memnun olurum.

Bir de taahhüt hesaplarının kullanılmamasıyla ilgili bir eleştiri var.

Sayın Bakanım, Bakanlığınız ve ilgili kurumlarınızın bütçelerinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Bu konularla ilgili bilgi verebilirseniz -gecenin bu saatinde çok uzatmak istemiyorum- memnun olurum.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Notu aldık, arkadaşlar hazırlıyorlar; vakit olursa şimdi, yoksa yazılı cevap vereceğiz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Ayhan, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, Bakan sunumunu yaparken çevre ve şehircilik alanında yapılacak yatırımlara, yapılan dönüşümlere ve aslında benzeri faaliyetlere, uygulamaya yönelik pratik faaliyetlere vurgu yaptı fakat bu pratik faaliyetler içerisinde özellikle asıl görev ve sorumluluk alanı içerisinde olunması gereken çok önemli bir alana da değinmedi. Nedir bu? Çevre ve Şehircilik bilincinin oluşturulmasına dair sizin Bakanlığınız önümüzdeki yıl ne yapmayı düşünüyor? Kabul edersiniz ki ekolojik bilinç, kentlilik bilinci, şehircilik bilinci bir kültür meselesidir, bir bilme faaliyetidir. Dolayısıyla Bakanlığın görev alanlarından birinin de bu olması gerekiyor ve buna dair hiçbir şey görmedik. Neyin yıkılacağı, yerine neyin inşa edileceği, nereden götürüleceği, nereden kotarılacağı ifade edilmiş ama bir bilinç oluşturma noktasında, bir kültür oluşturma noktasında asıl yapılması gerekenler anlatılmamış. Bu çok önemli bir eksiklik.

Bir diğer nokta ise, özellikle şehircilik faaliyetlerinin, çevre faaliyetlerinin demokratik bir bilinç olmadan, demokratik bir tutum, yaklaşım olmadan yürütülmesi de mümkün değildir. Bunun da ortaya konması gerekiyor. Yani herhangi bir ülkede herhangi bir şehre gittiğiniz zaman o şehrin silüeti, o ülkedeki ve o kentteki insanların nasıl yaşadığı, nasıl düşündüğünün aslında bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Arkadaşlar da ifade etti, kentlerin özellikle yaklaşık yedi bin yıllık bir tarihi var. Kent-doğa ilişkisi, kent-insan ilişkisi oldukça önemli bir noktayı işaret etmektedir yani toplumsal yaşamda mekân ve ruhsallık ilişkisi oldukça önemlidir. Bugün, yakın zamanda, ardi ardına ihanet sözcükleriyle ifade edilen şeyin aslında bu mevcut gerçekliğin bir parçası olarak gerçekleştiğini ifade etmek lazım. Her ne kadar bu söylemler olumlu olmuş olsa bile bu söylemlerin ana nedenlerini, ana eksikliklerini giderebilecek bir yaklaşım ve tutum sahibi olunduğunu da söylemek mümkün değildir. İstanbul'a ihanet edilmişse bu İstanbul'a ihanetin telafisi, bunun giderilmesi, bunun ortadan kaldırılmasının çözümleri nelerdir, Hükümetinizce bunun ortaya konması ve bunun projelendirilmesi gerekmektedir.

Bakın, Sayın Bakan sunumunda dikey imar planlarını durduracaklarını, bu imar uygulamalarına karşı bir çalışma başlattıklarını söylüyor ve bunun da aslında doğru olmadığını ifade ediyor ve ben de katılıyorum buna aslında. Yani ne kadar dikey yapılaşma, imar, o kadar çok doğa tahribatı, o kadar çok insanın ve doğanın yadsınmasını beraberinde getirecektir.

Şimdi, "Sağlıksız ve kimliksiz şehirlere sahip olduk." dedi Sayın Bakan. Çok doğru. Şimdi, gittiğiniz zaman İstanbul'da boy boy rezidansların reklamlarını görmektesiniz. Bu rezidanslar herhâlde yatay mimariler değil; AVM reklamlarını görmektesiniz, bunlar da yatay mimariler değil, oldukça dikey bir mimariye sahip olan yapılaşmalar. Bunların iznini kim veriyor? Yani, bir yandan bunlardan bahsedeceksiniz, diğer taraftan da bütün bu yapılaşmaların önüne geçebilme iradesini ortaya koymayacaksınız. Bu, büyük bir çelişkidir. Diğer taraftan, ekolojiyle olan bağlantı, çevreyle olan bağlantı... Sayın Bakanın ifade ettiği dikey yapılaşmanın karşısında durmayla ilişkili olan bir uygulama da Ankara'da gerçekleşti. Bilkent Üniversitesinin, hastanesinin yolu için ODTÜ'de binlerce ağaç kaldırıldı, binlerce ağaç kesildi. Yani, bu bir kıyım, bir katliam değil midir? Dolayısıyla tüm bunlar ciddi bir şekilde eleştiri noktalarıdır ve bunların dikkate alınması gerekiyor.

Diğer yandan, özellikle savaş ve şiddet, çatışma politikalarından kaynaklı, kimi şehirlerin yakılıp yıkıldığını gördük. İşte Sur, Nusaybin, Yüksekova, Şırnak, Cizre, İdil gibi tarihsel bağlamları olan, tarihsel kimlikleri olan kentler yakılıp yıkıldı. Yani, bu kentlerin yakılıp yıkılması bir şeyin, bir sorunun sonucu olarak görülmekten ziyade, sonuç üzerinden projeler üretmek Bakanlığın marifetiymiş gibi sunuluyor. Yani, biz eğer o yakıp yıkımların önüne geçebilecek demokratik bir adım, demokratik bir yaklaşım, tutum sergilemiş olsaydık belki bu kentler yakılıp yıkılmayacaktı. Ben, kim yakmış, kim yıkmış, niye böyle yapmış gibi bir tartışma içerisine girmek istemiyorum. Yani, Kürt sorunu demokratik yöntemlerle, barışçıl yöntemlerle çözüme kavuşturulabilseydi, bunun diyalogları, bunun yöntemleri araştırılıp bulunabilseydi ve bu noktada bir irade ortaya konulabilseydi belki bugün Sur'un yeniden inşasını konuşmayacaktık. Biz bunu söylüyoruz ama işte, Sayın Davutoğlu, yapmış olduğu açıklamada "Zaten bunları yıkacaktık." diyor, bu da ayrı bir skandal.

Diğer yandan, Sayın Bakanın göndermiş olduğu broşürde işte, 19'uncu sayfada belediyelerle ilgili çok skandal bir cümle var. Bu kayyum atanan belediyelerin, belediye başkanlarının, oradaki yönetimin Kandil'e hizmet ettiğini söylüyor. Yani, Allah aşkına, bu olacak şey midir? Yani bu bence başlı başına büyük bir hatadır, büyük bir skandaldır, bunun bir an önce düzeltilmesi gerekiyor. Yani, siz yargı değilsiniz, siz işte mahkûm eden merci değilsiniz. Siz bunun sonuçları üzerinden projelendirme ve çalışma yapma gibi bir sorumluluğa sahipsiniz. Kaldı ki -Ertuğrul Hocam da ifade etti- bu anlamda verilmiş herhangi bir karar, sübuta ermiş herhangi bir suçlama söz konusu değilken tamamen subjektif yaklaşım ve tutumlarla böyle bir belirlemeyi Bakanlık bütçesine koymak da olsa olsa minareye kılıf uydurmaktır. Yani, bir yerde bir işgal vardır, bir yerde bir gasp vardır, bu işgal ve gasbın kılıfını

uydurmaştır. Bu bile bence çok hatalı, çok yanlış bir tespit ve belirlemedir. Ben, hani bu mevcut belirlemenin de özellikle adalet açısından, yargısal süreç açısından ve demokratik hukuk anlayışı ve yaklaşımı açısından da değiştirilmesi gerektiğini ve bunun düzeltilmesi gerektiğini öneriyorum.

Diğer nokta, özellikle doğa-kent ilişkisinde ciddi bir sorun yaşamaktayız. Bu yaşadığımız sorunu eğer biz çözmediğimiz takdirde inanın, geleceğe bırakabilecek kentlerimiz de kalmayacaktır. Mekânlarımızı böyle rant alanına açarak, sürekli değişim, dönüşüm adı altında kentsel, vesaire sıfatlandırmalar adı altında yıkıma tabi tutmak geleceğimizi de yıkmak ve geçmişimizi de ortadan kaldırmak anlamına gelmektedir; bunun da terk edilmesi gerekiyor. Özellikle, doğa merkezli planlamaların yapılması gerekiyor; ekolojik bilinç dediğiniz şey bu. Kentin ruhsal havasının, ruhsal kimliğinin korunması gerekiyor. Bakanlığınızın buna ilişkin çok ciddi çalışmalar yapması gerekiyor. Yani, âdeta Bakanlık diğer bakanlıkların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen tamamlar mısınız.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) - ...karar alıcı pozisyonunun onay mercisi hâline gelmiş yani bir nevi kendi rolünün, kendi misyonunun dışına çıkmış durumdadır. Bu anlamıyla büyümenin lokomotif yapılaşma değildir. Az önce bir arkadaş da ifade etti, son on beş yıldır Türkiye’de en önde gelen sektörlerden biri inşaat sektörüdür. İnşaat sektörünün bu kadar böyle büyümesi, bu kadar gelişmesi bir büyümenin, bir gelişmenin göstergesi değildir, olmamalıdır da aslında. Yani, doğal afetlerin dışında mekânlara, doğaya karışmamak gerekiyor. Eğer doğal afet noktasında bir yıkım yaşanmışsa bu yıkımları oranın mimarisine, oranın mekânsal yönüne dokunmadan ve onu bozmadan yapmak lazım. Şu andaki yapılaşmalara, şu andaki çalışmalara baktığımız zaman tamamen bu yönün ihmal edildiğini görmekteyiz.

Bir diğer konu, özellikle betonlaşma. Yani, betonlaşma alabildiğine fazla. İstanbul’a gidiyorsunuz, Ankara’ya geliyorsunuz, müthiş derecede birbirinden izole edilmiş, tecrit edilmiş bir mekânsallıkla karşı karşıya kalıyorsunuz; âdeta insanlar birbirine küsmüş, birbirinden uzaklaşmış ve birbirine karşı müthiş bir yabancılaşma var. Yani, bu yabancılaşma korkunç bir şey, bu bütün toplumsallığımızı etkiliyor, bütün demokratik yaşamımızı etkiliyor. Dolayısıyla, bunlara yönelik bir çalışmanın yapılması gerekiyor. Doğa, dediğim gibi, doğayı korumak gerekiyor, ekolojik bir bilinci kesinlikle korumak gerekiyor. Bu gibi noktalara dikkat etmek, bunun üzerinden bir çevre ve şehircilik politikasının yürütülmesi gerekiyor.

Sözlerimi kısa bir dizeyle tamamlamak istiyorum. Özellikle, bu mekân ilişkisi açısından ifade edilen bir şiir, şair diyor ki:

“Hangi şehir alır bizi basar bağrına

Kim çalacak kapımızı bir avuç tuz için, bir dilim ekmek için.”

Dolayısıyla, mekânlarımızı herkese açabilecek, mekânın ruhsallığını, mekân-insan ilişkisinin doğru kullanabilmek açısından kapımızın herkese açık olabildiği, toplumsallığımızı en güçlü bir şekilde yapabileceğimiz bir şehircilik mantığını, bir şehircilik yaklaşımını ortaya koymak gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ayhan.

Sayın Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

“Şehir üstüme gelir
Beton duvarları tüm süsü ile
Saklamaz, saklanmaz
Sırları ile
Şehir üstüme gelir.

Ay ışığı görmez,
Yıldızı bilmez gecesi
Karanlık, koyu ve donuk
Yapısı ile
Şehir üstüme gelir.

Sevdalarda ayak oyunları
Gömülen dostluklarda
Can bulamazsın
Canlı cesetleri ile
Şehir üstüme gelir.

Ve kuytu köşelerde
Tinerici çocukların acıları,
Halden bilmez
İnsafsız yanı ile
Şehir üstüme gelir.

Çaresizliklerin
Sokak ortasında
Gün ışığında, yok oluşu ile
Şehir üstüme üstüme gelir,
Üstüme üstüme gelir şehir.”

Evet, bodoslama bir giriş ve bir şiir... Sayın Bakanım, şiirin müellifi yüreği, dimağı, zihni vatan sevgisiyle tezyin olunmuş bir özel isim, içimizden birisi, burada, Plan Bütçe Komisyonu Üyemiz Sami Çakır Bey. Az önce verdi ve hakikaten atmosferi ifade eden, özellikle de İbrahim Ayhan Bey’in konuşmasından sonra da daha da bir anlam kazanan şiirdi, ben de aktardım. Kendisine çok teşekkür ediyorum. Sizin şahsınızda heyeti de saygıyla selamlıyorum Sayın Bakanım.

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Kıpırmızı oldu, kızardı, utandı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, buradaki arkadaşlarımızın birçoğu bilir ki Sami Bey şiir okumakta çok mahirdir Sayın Bakanım ama yazmada da öyleymiş, ilk defa ben yazdığı şiiri okudum, hakikaten öyle; ağzına sağlık, yüreğine sağlık olsun.

Efendim, kültür ve medeniyet arasındaki başlıca farklardan birinin de gaye ile vasıta arasındaki ayrışmadan ibaret olduğu söylenir. Bu kanaatte olan ilim adamlarına göre medeniyet beşerî gayelerin elde edilmesi için kullanılan vasıtaların bütünüdür. Bu bakımdan, teknolojik seviyede meydana getirilen eserler medeniyete aittir. Kültür kıymetleri ise kendi başlarına gaye olan şeylerdir. Bu enfes tespiti çok özel bir isim, bizim zihnimizi beslediğimiz, hakikaten “mütefekkir” kavramına birebir oturan rahmetli birine ait, Profesör Doktor Erol Güngör’e ait. Burada, kültür ve medeniyet arasındaki bağa ve aynı zamanda da farka işaret ediyor. Biz çevre ve şehircilik olayına bu açıdan bakıyoruz değerli arkadaşlarım. Bu tespitleri dikte etmemin amacı özellikle şehircilik yaklaşımımızın da ön sözünü ifade içindir.

Değerli Başkanım, hemen her alanda olduğu gibi, çevre ve şehircilikte de on altı yıldır hâkim olan ak bir vizyon var. Çağdaş yaşama imkân ve örgüleriyle ifade edilen bir şehircilik anlayışı, insana saygıyı amaçlayan bir şehircilik. Yaşanabilir çevre içinde ruhu olan şehirler, mazisiyle barışık yaşam alanları, medeniyet ve kültürümüzle özdeş bir yapılanma ve en önemlisi çarpık yapılaşmayla mücadele ve bizim medeniyetimizdeki şehir tarifine uygun bir dönüşüm. AK PARTİ bu alanda da ilkleri ve yenileri başlatarak reform düzeyinde yatırım ve yaptırımlar gerçekleştirdi. Geçmişte sadece hava ve gürültü kirliliğiyle ilgisi sınırlı olan Bakanlığımız on altı yıllık süreçte yeni bir fonksiyon ve işlev kazandı. Altyapı ve kentsel dönüşüm coğrafi bilgi sistemleri, çevre yönetimi, mekânsal planlama gibi ihtisas alanları oluşturuldu. Şehircilik alanında bir milat olan bu yaklaşımın temelini de “değerlerle buluşmak” anlayışı tekkini etti, meydana getirdi.

Şehircilikte bizi biz yapan kıymet hükümlerine dönüş, mazi ile hâlin aynı ruh temelinde buluşması ve dahası kendi kültürümüzle yüzleşmek ve yeniden kaynaşmak. Bu süreç tarihî şehirler konseptini de beraberinde getirdi. Millî irade ruhunun mayalandığı mekânlar yeniden ihya edildi. Bizim muhteşem asırlarımızda birer gönül adresleri olan şehircilik kabullerimiz yeniden gündeme geldi. Sayın Cumhurbaşkanımızın Şehircilik Şûrası’nda kaydettiği gibin “Şehirlerin bir ruhu vardır ve insanlar zamanla yaşadıkları şehrin ruhuyla özdeş hâle gelir.” gerçeği hayata geçirildi.

Değerli Bakanım, Sayın Başkanım; Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın en belîğ tariflerinden birisi, belki de başlıcası bu ay içinde yapılacak olan 2’nci Uluslararası Osmanlı Coğrafyası Arşiv Kongresi’nin amacıyla vurgulanıyor: Şehircilikle tarihle yüzleşmek, bizi medeni bir millet olarak tarihe kaydeden kültür değerlerimiz noktasında tarihî bir farkındalık atılımı.

Yine, Bakanlığımızın kentsel dönüşümde yeni tercihi “bina bazlı dönüşümden ziyade alan bazlı dönüşüm” şehircilikte ak yaklaşım ve felsefenin bir neticesidir. Yerinde dönüşüm, şehircilik alanında atılmış en büyük adımlardan biridir. Sayın Cumhurbaşkanımızın vurgusuyla: “Bir gerçektir ki Türkiye, tarihinin en kapsamlı, sosyal yönü en güçlü, halkımızın her kesimine hitap eden şehirleşme hamlesini bu dönemde gerçekleştirmiştir. Bu alandaki tarihî hamleyle katkı veren herkes ve her kesime minnettarız.”

Değerli arkadaşlarım, burada kentsel dönüşüm mihverinde yine Erzurum özelinde Bakanlığımızdan bazı beklentilerimizi ifade etmek durumundayım. Sayın Cumhurbaşkanımızın şu tespitlerini aktarmama izin verin lütfen. Türkiye’nin her alanda ak yenilenme ve doğuş sürecine önderlik eden Sayın Cumhurbaşkanımız diyor ki: “Bizler, her alanda olduğu gibi, şehircilik konusunda da tarihimizden ibret alarak, hataların tekerrürünü önlemek mecburiyetindeyiz. Geçtiğimiz on dört yılda bu konuda çok önemli adımlar attık.” Ve diyor ki: “Bizim medeniyetimizde şehir, daha doğrusu binalar, sokaklar, mahalleler, insanın yaratıcısına yönelişinin simgeleridir, öyle olmak zorundadır. İbn-i Haldun’a göre, şehirlerin bir ruhu vardır ve insanlar zamanla yaşadıkları şehrin ruhuyla özdeş hâle gelir.” Ekliyor ve diyor ki: “Düzenli ama karakteri olmayan şehirleşme, bizim idealimiz, modelimiz asla olamaz.” Ve

yine diyor ki: “Ben dikey mimariden yana değilim, ben yatay mimariden yanayım. İnsan topraktan uzak değil toprağa yakın olarak yaşmalıdır. Böyle düşünüyorum. Bugünün Türkiye’si böyle bir çirkinliği, böyle bir nobranlığı asla hak etmiyor.” Sayın Cumhurbaşkanımız bu kayıtları düşünüyor.

Bu tespitlerde temel ölçü şehirlerin insan öncelikli olmasıdır, insanın şerefine yaraşan ve yakışan şehirler. Ancak, büyük ilgi ve alaka merkezi olmasına rağmen kentsel dönüşüm odağında bazı yapılanmaların özellikle mahalle kültürünü ve dolayısıyla komşuluk kültürümüzü tehdit ettiğini efsfle görüyoruz. Mahalleler hepimizin gönül durakları, kimliğimizi tarif eden mekânlar. Her mahallenin ayrı bir öyküsü ve şehir tarihi içinde ayrı bir sayfası vardır. Mahalle adları orada yetişmiş insanları tarif eder. Şehirlerin tarihî bütün içinde her mahallenin ayrı ve özgü bir manası vardır, onlar birer tarihî kayıttır. Şehirlerin tarihi, durum, adresi olduğu olayları ve yetiştirdiği şahsiyetleri ifade eder. Mahalle isimleri şehrin kültür tapuları, ekonomik vizyon adresleridir; mesela, Erzurum’da çoğu mahalle bir manevi duraktır, burada yetişmiş kanaat önderleriyle, tarihî şahsiyetleriyle kendini ifade eder. Gelecek nesiller için her mahalle adı bir şehir köprüsüdür. Bu köprülerin kaldırılmasıyla, daraltılıp azaltılmasıyla o şehirlili kendini tarif edemez duruma düşer; bu durum, hatıralara yansıyan komşuluk ilişkilerini deforme eder, mahalle adlarının değiştirilmesi bir kültür erozyonuna da yol açar ve özellikle tarihî şehirlerde mahalle adları Sayın Bakanım, birer moral değerdir. Bunun altını özellikle çiziyorum Sayın Bakanım çünkü içimizde hakikaten müthiş bir acı var Erzurum bağlamında, bizatihi yaşadığımız bir hadise. Sayın Büyükşehir eski Belediye Başkanımızda burada, o da biliyor, konuya muttali. Biz diyoruz ki, mahalleler, mahalle isimleri, şehirlerin kimyalarını da vurgular Değerli Bakanım.

Ne ki, özellikle, Sayın Cumhurbaşkanımızın da asla tasvip etmediği dikey yapılaşma furysıyla birlikte mahalle kavramı da kaybolmakta, komşuluk sadece bir kültür olgusu olarak hatıralara kalmaktadır. Büyükşehir Yasası’nda yer almamasına rağmen bu statüyü kazanmış Anadolu şehirlerinde, mahalle sayıları azaltılmış, dolayısıyla az önce tarif ettiğim mahalle bağlamındaki kültürümüz, isimlerimiz, değerlerimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – ...sadece ve sadece arşivlerde kalmıştır Sayın Bakanım.

Bu durum, bizi biz yapan değerlerin başında gelen komşuluk kavramını ve nimetini de yok etmektedir. Aynı sitelerde, gökdelenlerde oturanlar -biraz önce İbrahim Ayhan Bey de söyledi- artık birbirlerini tanımamakta ve aynı mekânda ciddi bir yabancılaşma süreci yaşanmaktadır, oysa komşumuz kardeşten de ileridir. Bizim yalnızca mekânsal ilişkilerimiz değil aynı zamanda ruh ahengimizin de ortakları, dahası mimarlarıdır. Komşuda pişenin komşuya düştüğü günler özlem hâline gelmemelidir Sayın Bakanım. Sizden beklentimiz, kentsel dönüşüm çalışmaları ve büyük şehirleşme etabında kaldırılan mahallelerimizin yeniden isimlerine ve şehirlerdeki hayati konularına kovuşturulmasıdır. Bu noktada özellikle çarpıcı bir örnek vereceğim Sayın Bakanım: Bizim Erzurum’da 1500’lü yıllardan tarih bulan mahalle ismi çeffelkalem, bir gecede silindi atıldı. Bunu yapanları ben her zeminde kınadım, ayıpladım, vazife yapan bizim arkadaşlarımız da olsa. Bunun behemahâl düzeltilmesi lazım Değerli Bakanım. Mahalle isimleri hakikaten çok çok önemli. Onun için burada bunu kayda geçiyorum ve sizden bu konuda yardım talep ediyorum. Yoksa gelecek nesillere ne kendimizi ne gönül adreslerimizi ne de ruhumuzu yapılandıran mekân ve alanları tanıtabiliriz. Hiçbir gökdelen ve site adı, ne mahallelerimizin ahengini taşır ne de bizi anlatır. Giriş bölümünde merhum Erol Güngör Hocamın tespitini de Değerli Bakanım, bu sebepten dolayı özellikle kayda geçtim aktardım.

Bizi anlatmayan bizden değildir, kültürel değerlerimizi yok edecek medeniyet anlayışı bizim değildir. Bizim medeniyetimiz ancak ve ancak kültür değerlerimizle vardır ve var olacaktır. Bu noktada yine kadim bir kentin evladı olan Sayın Bakanımızın özel bir hassasiyet göstereceği ve konuyu Bakanlık noktasında değerlendirerek, gerekirse bir yasayla düzenleteceğine inancımız tamdır. Belki de biraz da kayıt altına almak için, hususen icbar etmek için ifade ediyorum bunu. Kuvvetle muhtemel burada herkes düşünceme de iştirak eder.

Bakanlığımız bütçesinin hayırlı olacağını biliyorum, bereket getirsin inşallah diyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

9’u Komisyon üyemiz olmak üzere 12 konuşmacı var sırada.

Sayın Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; görüşülmekte olan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2016 yılı kesin hesap ve 2018 yılı bütçesinin ülkemize ve doğamıza hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Dünya nüfusundaki hızlı artış, önlenemeyen göç, plansız kentleşme, rantçı imar ve sanayileşme beraberinde önemli çevre sorunları getirmektedir. Özellikle zararlı kimyasalların havaya, toprağa ve suya karışması ciddi sağlık problemlerinin ve çevre sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Çevre sorunlarının başında kuşkusuz kentsel çevre sorunu konut sorununun ülkemizde temel yaşam alanları gözetilmeden betonlaşma yoluyla çözümlenmesiyle ortaya çıkmaktadır. Düzensiz ve plansız kentleşme ise beraberinde altyapı sorunlarını, doğal afetleri, kirliliği meydana getirmektedir. Plansız kentleşme ve altyapı yetersizlikleriyle beliren çevre sorunları noktasında ortaya çıkan toplumsal sorunların kapsamı, içeriği ve sonuçları üzerine ülkemizde yeterli çalışma ve araştırma da yapılmamaktadır. Özellikle bu konuda çözüm odaklı girişimler yapması beklenen yerel yönetimler de yeteli inisiyatif alamamakta, çevre sorunlarının çözülmesi konusunda yeterli projeler üretmemektedirler. Belediyelerin üzerlerine düşen görevleri yerine getirmemeleri, en başta düzenli çöp depo alanlarının oluşturulmamış olması ve arıtma tesislerinin yetersizliği dikkat çekmektedir. Var olan arıtma tesislerinin normlarını uygunluğunu tartışılmaktadır.

İlimiz Tokat’ta birçok ilde olduğu gibi kırsal kesimin büyük bir bölümünün çöpleri alınamamaktadır. Dereler, su kaynakları çöplerle dolu, kanalizasyon arıtmaları yok, foseptik çukurları da dolup taşıp doğaya ve çevreye zarar vermekte.

En verimli ovalarımız sit alanı ilan edildi, çok memnun edici bir çalışmadır. Doğru ama akarsu kaynaklarını sanayi atıklarından bir türlü kurtarmayı başaramadık.

Arıtma tesislerinin yönetilmesi, atık suyun alıcı ortamın kirlilik yükünü gözeterek artırılması henüz mevzuatımıza girmemiştir. Bu nedenle derelerimizdeki, denizlerimizdeki kirlilik artarak devam etmektedir.

Sorunların çözümü için ülkemizde ekosistem odaklı atık su yönetimine odaklanılmalı, her alıcı ortamın (dere, göl, deniz gibi) kendi özgün koşulları değerlendirilerek alıcı ortam esaslı deşarj standardına mutlak geçilmelidir.

Plansız kentleşme beraberinde plansız sanayileşmeyi getirmektedir. Yeterli altyapısı ve çevresel etki kontrolü yapılmadan kurulan endüstri ve sanayi alanları önemli çevre kirlilikleri -Dilovası'nda, Sakarya'da, Kocaeli'de, Bursa'da en son Trakya'da görüldüğü gibi- insan sağlığını tehdit eden boyutlarda yaşanmasına neden olmaktadır. Bu alanlardan çıkan atıkların imha ve denetimlerindeki sorunlar her geçen gün büyümekte ve giderek çözümlenemez hâle gelmektedir.

Bugün özellikle büyük kentlerimizde evlerde, araçlarda ve üretim alanlarında kalitesiz yakıt kullanımından dolayı hava kirliliği büyük boyutlara ulaşmaktadır. Özellikle sanayiden kaynaklı hava kirliliği alarm durumundadır.

Belki de günümüzün en büyük sorunlarının başında beslenme ve gıda sağlığı gelmektedir. Hastalık vakalarındaki ciddi artışın en temel kaynağının bu olduğu söylenmektedir. Bu da tarım alanlarında düzensiz ve fazla ilaç kullanımı, toprak kirliliği, GDO'lu ürünlerin yaygınlaşmasıyla açıklanmaktadır.

Her konuda olduğu gibi bilinçlenme ve eğitim bu konuda da temel bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Geri dönüşümün yaygınlaştırılması, dönüşümü ve doğada yok olması zor olan plastik maddeler, cam ürünleri ve metalik maddeler gibi katı atıkların kullanımının azaltılması yönünde yeterli adımlar atılmıyor.

Biliyorsunuz çevre sorunu sadece ülkemizi ilgilendiren bir mesele değil, bu sorun küresel ölçekte tüm dünyayı tehdit etmektedir. Küresel ısınmayı önlemek için karbon salınımlarının sınırlandırılmasının büyük önem arz ettiği bilinmektedir.

Sayın Bakanım, ülkemizin Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemine dahil noktasında hangi aşamadayız? Bu konuda nasıl bir strateji izlemekteyiz?

Türkiye toplam karbondioksit salınımlarında Avrupa Birliği ülkeleriyle karşılaştırıldığında ne yazık ki ilk sıralarda yer almaktadır. Sanayi sektörü salınımlarında ise durum daha da vahimdir.

Türkiye 2016 yılında imzaladığı Paris İklim Anlaşması dâhilinde 2013 yılında öngörülen 1 milyar 170 milyon ton karbon emisyonu değerini 929 milyona düşüreceğine dair taahhüt vermiştir.

Kuşkusuz son yıllarda doğalgaz kullanımının artmasıyla olumlu anlamda gelişmeler yaşandı ancak özellikle enerjideki dışa bağımlılığımız elektrik üretiminde 2030 yılına kadar artan kömür kullanımının bu verileri daha da yükseltebileceği ön görülmektedir. Dolayısıyla enerji üretimden doğa dostu olarak değerlendirilen rüzgâr ve güneş enerjilerine yönelik yatırımların artırılması önem arz etmektedir.

Ülkemizde üretilen tehlikeli atık miktarı ne yazık ki belirsiz. Bu konuda sağlıklı verilere ulaşmak da mümkün değil. Hâlihazırda sanayi alanında üretilen ve kullanılan kimyasallar ve ortaya çıkan atıkların niteliğiyle ilgili envanter çalışması ya hiç yok ya da çok yeterli değildir.

Ülkemiz biyoçeşitlilik açısından oldukça şanslı konumdadır ancak bunu yeterli ve verimli bir biçimde değerlendiremiyoruz. Toprağın bozulması ve doğal kaynakların yok olmaya başlaması yüzünden biyoçeşitliliğimiz tehdit altındadır. Ülkemizde koruma altına alınan alanların oranı sadece yüzde 1 olması durumun vahametini göstermeye yeter.

Önemli bir diğer çevre sorunumuz ise erozyondur. Erozyon yüzünden her yıl 500 milyon ton verimli toprak kaybedilmektedir. Her yıl 80-100 bin dönüm orman da yanmaktadır. Özellikle son yıllarda orman yangınlarındaki artış dikkat çekici seviyeye ulaşmıştır. Orman alanlarımız sadece yangınla değil bu alanların imara açılmasıyla, rant oyunlarıyla da yok edilmektedir.

Çevre sadece maddî bir varlık olarak da ele alınmaz. O, insan yaşamının olmazsa olmazıdır. Dolayısıyla burada yaptığımız değerlendirmeler son kertede vatandaşlarımızın yaşam kaliteleri ve sağlıklarıyla doğrudan ilişkilidir. Amerika Birleşik Devletlerinde yayınlanan bir araştırmaya göre kirli hava ve kirli su gibi çevre kirlilikleri her yıl dünya genelinde tüm savaşlardan, tütün kullanımından, aşıktan ve doğal afetlerden daha fazla insanın ölümüne neden olmaktadır.

2015 yılında gerçekleşen her 6 erken ölümden 1'i yani yaklaşık 9 milyon erken ölümün sebebi toksiklere maruz kalma sonucu ortaya çıkan rahatsızlıklardan kaynaklanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre akciğer kanserine bağlı ölümlerin yüzde 36'sı, kronik akciğer hastalıklarına bağlı ölümlerin yüzde 35'i, inmeye bağlı ölümlerin ise yüzde 34'ü ve kalp hastalıklarına bağlı ölümlerin yüzde 24'ünün sorumlusu hava kirliliğidir.

Ülkemizde solunum sistemi hastalıkları nedeniyle ölümler tüm ölümlerin yüzde 11'ini oluşturduğunu belirterek ülkemizde hava kirliliği nedeniyle gerçekleşen ölümlerin trafik kazası nedeniyle gerçekleşen ölümlerden yaklaşık 2 kat fazla olduğu gerçeği göz ardı edilemez. Kirliliğe bağlı ölüm, hastalık ve ekonomik kayıpların küresel ekonomiye toplam maliyetinin yılda küresel çıktının yüzde 6.2'sine karşılık gelen 4.6 trilyon doları bulduğu iddia ediliyor. Bu veriler aslında kirliliğin insanların göremediği ancak küresel ölçekte ve mutlak surette önlem alınması gereken bir sorun olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

İnsan doğası yapamaz ama doğa insansız da var olabilir. İşte bu yüzden önceliğimiz doğayı korumak olmalıdır.

İklim değişikliğiyle mücadeleyi hedefleyen Paris Anlaşması tam bir yıl önce yürürlüğe girdi. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı bu kapsamda Almanya'nın Bonn kentinde başlayıp Konferansta Paris Anlaşması'nda belirlenen hedefler tartışılacaktır. Paris Anlaşması'nda küresel ısınmanın 2 derecenin altına düşürülmesini öngörülmektedir.

Paris İklim Anlaşması sürecinde Türkiye'nin pozisyonunun ise maalesef küresel hedeflerden ve tartışmalardan bir hayli uzakta olduğu görülmektedir. Paris Anlaşması öncesi Türkiye'nin ortaya koyduğu niyet belgesinde 2030 yılında emisyonlarını azaltan değil bugünkü seviyenin 2 katına çıkaran bir plan yer almıştı. Bu anlamda Sayın Bakanımıza da soruyorum: Türkiye'nin sera gazı emisyonlarını azaltmak için ne gibi adımlar atmayı planlamaktadır? Bu kapsamda Türkiye'nin Paris İklim Anlaşması'na bir an evvel taraf olması ve üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gerekiyor. Bakanlık olarak bu konudaki yol haritanız nedir? Ne zaman Paris İklim Anlaşması'na taraf olacağız? Ne zaman Türkiye Büyük Millet Meclisine sunmayı planlıyorsunuz Değerli Bakanım?

ABD Başkanı'nın Paris Anlaşması'ndan çekilme kararı tarihî bir hata ve dünyaya bir ihanettir. İnsanlık tarihinin en yıkıcı faaliyeti olan iklim değişikliğinin sorumlularının baş aktörü olan bir ülkenin yönetiminin çözümden kaçınması kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, tamamlar mısınız lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Ülkemizin bu yanlış tavra karşı yerini iklim değişikliğine karşı mücadele eden ülkelerin yerine konumlandırması da kaçınılmazdır.

Termik santral projelerinden vazgeçilerek en iyi enerji üretim biçimi olan enerji verimliliğine odaklanılmalıdır. Kentlerdeki hoyratça elektrik tüketimi azaltılmalıdır. Sanayimizin üretim süreçlerinde enerji tüketimini azaltıcı yatırımlar teşvik edilmelidir. Döngüsel ekonomi süreci gündeme alınmalı, atıklar ve üretim bu perspektifle yönetilmelidir.

Sayın Bakanım, 18/10/2016 tarihinde bazı illerde çevre şube müdürlükleri kurulması planlandı. Bunlar ne kadar görevini yapıyor? Ne kadar aktif? Ne kadar yetkileri var? Bunu bilemiyoruz.

Yine Finike Denizaltı Dağları Özel Çevre Koruma Bölgesi'nde 28737 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararıyla ilan edildiği 16 Ağustos 2013 tarihinden bu yana ne gibi çalışmalar yapıldı? Bu alandaki doğal değerlerin korunması yönünde önümüzdeki dönemde planlarınız nelerdir?

Su Kanunu Tasarısı Sayın Bakanım, neden uzun zamandır yasallaşamadı? Ne zaman yürürlüğe girmesi öngörülmüyor? Kanunun uygulanması için gerekli ikincil mevzuat için hazırlıklar yapıyor mu? Uygulanmasında hangi kurumlar birinci derecede baş aktör olacaklar?

Yine çevre etki değerlendirmesi; Sayın Bakanım, bu konu çok tartışılmaktadır. ÇED raporları üzerine ülkemizde çok ciddi doğa ve çevre tahribatları yapılmaktadır. Yaşadığım kentten bir örnek vereyim: Keçili HES projesi vardır, ekilebilir bir alan parasıyla kiralanıp üzerine moloz, atık ve hafriyat dökülmüştür. Defalarca da Amasya Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne bu konuyu ihbar ettiğimiz hâlde gerekli önlemler alınmamıştır.

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Birtakım ÇED raporları eskiden Bakanlığınız bünyesinde ekranlardan görülebiliyor idi ama son zamanlarda görülemez oldu. Halkın katılımı mutlak sağlanmalı, halkın katılımıyla başlayan süreçteki yerel halkın söylemleri mutlak zabitlere geçip o ekranlarda da gösterilmelidir.

Ülkemizin taraf olduğu çevre alanında onlarca uluslararası sözleşme var. Ramsar Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, Bern Sözleşmesi ilk aklımıza gelen örnekler.

Söz konusu sözleşmelerin gereklerini yerine getiriyor muyuz? Bu konuda hangi adımları attık? Her bir sözleşme çerçevesinde atılan adımların raporlarını ve ilerlemelerin ne düzeyde olduğunu Komisyonumuza uygun görürseniz yazılı olarak, ayrıca da Türkiye Büyük Millet Meclisine de bilgi verilmesinin geleceğimiz açısından çok iyi olacağına inanıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Avrupa Birliği müzakereleri kapsamında çevre faslı 21 Aralık 2009 tarihinde Brüksel'de yapılan Hükümetler Arası Konferans ile açıldı. Aradan yedi yıl gibi bir süre geçti. Bu süreçte hangi ilerlemeleri kaydettik? Çevre faslına ilişkin 1 siyasi, 5 teknik olmak üzere 6 tane kapanış kriteri olduğunu biliyorsunuz. Bu kapanış kriterleri konusunda ne durumdayız? Faslın ne zaman kapanacağını öngörüyorsunuz?

Sizin de sunumunuzda arz ettiğiniz gibi Türkiye'nin henüz bir üst ölçekli mekânsal strateji planı çok uygulanabilir nitelikte yoktur. Örneğin Avrupa'da birçok ülkenin ve birliğin bu alanda yaptığı önemli çalışmalar vardır. Ne kalkınma planında ne orta vadeli planda ne de Hükümet Programı'nda bir öngörü göremedik. Avrupa Birliğinin 2050 yılı için bir mekânsal strateji planı ve vizyonu var. Makro ölçekte kentlerin ve bölgelerin nasıl gelişeceği, hangi bölgelerin hangi alanlarda nasıl uzmanlaşacağı, sektörlerin coğrafi olarak nasıl dağıtılacağı ve kümeleneceği belirsiz.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, benim toleransımı...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Son iki cümlem.

BAŞKAN – Yok, lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hemen toparlıyorum.

Bölgesel kalkınma ajansları kendi sınırları içinde bazı planlama çalışmaları yapsa da Türkiye geneli için üst ölçekli bir mekânsal strateji yoktur.

Çok önemli ve bölgeler arası gelişmişlik farkı Sayın Bakanım, hızla, kapanmayacak şekilde çuruma dönüşmüştür. Bu kapsamdan yola çıkarak Bakanlığınıza bağlı olarak kurulan Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü ne zaman ve nasıl Türkiye için bir üst ölçekli mekânsal strateji planı hazırlayacaktır?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – 2018 yılı bütçesinin ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Sayın Çakır, buyurun lütfen.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın kıymetli çalışanları, değerli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin bildiği gibi ülkemizde 50’li yıllardan beri devam eden hızlı kentleşme sonucunda şehirlerde yaşayan nüfusun oranı hızlı bir şekilde artmış, bunun tabii sonucu olarak şehirlerde yaşayan nüfusun oranı 1950 yılında yüzde 25 iken 1980 yılında yüzde 44’e, 2000 yılında yüzde 65’e ve 2012 yılında yüzde 77’ye kadar çıkmıştır. 2016 yılı sonu itibarıyla ülkemiz nüfusunun yüzde 88’i şehirlerde yaşamaya devam etmektedir. Bu, aynı tarih itibarıyla dünya nüfusunun yüzde 54’ünün şehirlerde yaşadığı gerçeğiyle karşılaştırıldığında dikkat çeken bir rakam olarak gözükmektedir.

1950 yılında nüfusu 500 binden fazla olan şehir sayısı 2 iken günümüzde bu sayı 40’ı aşmış bulunmaktadır. Buna bağlı olarak 1984 yılında kabul edilen ilk Büyükşehir Belediyesi Yasası’yla İstanbul, Ankara ve İzmir büyükşehir belediyesi olarak ilan edilmiş, ilk on yıl içinde büyükşehir belediye sayısı 8’e, yirmi yıl içerisinde ise 16’ya yükselmiş, 2016 yılında bu sayı 6360 sayılı Kanun kapsamında 30’a ulaşmıştır. Köylerin mahalle statüsü kazanmasıyla birlikte kentleşme oranı da yüzde 88’e çıkmış bulunmaktadır.

Bu süreçte Türkiye şehirleri büyümenin, sanayileşmenin ve ekonomik gelişmenin lokomotif olmuştur. Bu dönemde imar ve yapı mevzuatının geliştirilmesi, mekânsal planlama çalışmalarının gündeme alınması, altyapının bu genişlemeye bağlı olarak hem yenilenmesi hem ihtiyacın karşılanabilmesine yönelik yatırımların desteklenmesi, her kesim için toplu konut üretimine yönelik yeni bir tercih ve yöneliş mecburiyetini beraberinde getirmiş, organize sanayi bölgelerinin kurulmasına yönelik çalışmaların da öne çıktığı bir sürece bağlı olarak hem şehir hem de mekân itibarıyla pek çok tedbir gündeme gelmiş ve alınmıştır.

Bu bahsettiğimiz gelişim ve değişim süreçlerinin teknik olarak fizikî çevre ve insan göz önünde tutularak her anlamda çok başarılı bir pratik yakalandığını söyleyebilmek doğrusu çok da mümkün gözükmemektedir. Bu pratiğin içerisinde mercek altına alınması gereken çok sayıda husus bulunmaktadır. Elbette bu değerlendirmeleri yaparken çevre ve şehir duyarlılığını yitirmeden, siyasi bir mülhaza konusu yapmaktan öte iktidarıyla muhalefetiyle çocuklarımızdan borç aldığımız bu güzelim ülkeyi yarına aynı güzellikle bırakma mecburiyetimizin bize yüklemiş olduğu sorumluluk bilinciyle değerlendirilmesi olmalıdır.

Çevre ve şehir insanımızın yaşam kalitesiyle uyumlu hâle nasıl getirilebilir? Afetlere duyarlı yerleşme, doğal ve kültürel varlıkların korunması, kentsel dönüşüm, teknik ve sosyal altyapı, yerel kalkınma, kentlilik bilinci, yönetim ve yerel yönetimlerle ilgili olarak yapılan ve yapılacak her çalışma toplum, çevre ve şehir uyum ve güzelliğini hayata yansıtma başarısı kadar karşılık bulacaktır. Elbette bu çalışmalarda kamu kurum ve kuruluşlarının eylem planlarını hayata geçirirken akademisyenlerin, sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimlerin, özel sektör ve meslek örgütleri mensuplarının düşünce ve görüşlerinin işin içerisine katılması ayrıca önem taşımaktadır.

Bugün yaşadığımız hayatı şekillendiren yanı sıra ve dünü değerlendirirken bugünün anlayış ve kavrayışına bağlı olarak farklı ve daha net bir değerlendirme yapabiliriz. İyi ve kötü değerlendiren amaç, yarını daha güzel nasıl yapabiliriz olmalı. Önümüzdeki yıllar bu duyarlılığı, bu bilinci kendi pratiğimize yansıtılabildiğimiz, gelecek nesillere aktarabildiğimiz kadar başarılı olacaktır.

Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön verme ülke ve bölge düzeyindeki mekânsal planlarla ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak hazırlama, kentlerde ve kırsal alanlarda arazi kullanımına ilişkin temel ilke, strateji ve standartları belirleme, uygulamasını sağlama sadece çıkarılmış ve çıkarılacak kanunlarla mümkün olmayacaktır. Çıkarılan kanunlara uyum, denetleme ve takip toplumun hassas bir şekilde ilgi alanında olmaya devam etmelidir. Biliyoruz ki Onuncu Kalkınma Planı, Hükümet programları, orta vadeli programlar, strateji belgeleri, yaşanabilir mekânlar, sürdürülebilir çevre felsefesiyle insanımızın şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesini artırma yanında çevreye duyarlı bir davranış ruh yapısını da artıracak bilinci de içimizde taşıyor olabilmelidir.

Bütün bu bahsettiğimiz konular herkesin ittifak ettiği, sadece yeşilin, mavinin bir özlemi olmaktan öte her şeyin yerli yerinde olmasını istemekten başka bir anlam ifade etmemektedir. Bireylerin kendilerini geliştirebilecekleri, özgür, sağlıklı, güvenli ve yüksek standartta yaşam sürebilecekleri sosyal bir ortamın oluşturulması hedef olmalıdır. Şehirlerin ve kırsal alanların kendine özgü koşul ve niteliklerine göre daha iyi şartlara kavuşturulması için yönetimin elinden geleni yapması bir tercih değil bir mecburiyettir. “Ne yaparsak yapalım yapılması gerekenin yanında az kalır.” dediğimiz bir konu çevre hassasiyeti ve medeniyetler ancak bu hassasiyetleriyle övünebilirler.

Çevre ve şehircilik üzerine konuşuyoruz; elbette tarihimizden, inancımızdan ve örfümüzden aldığımız terbiye, yaşam biçiminden ayrı değerlendiremeyeceğimiz bir konudan bahsediyoruz. Ecdadımızın sahip olduğu inancın kendilerine verdiği düzenli olmak gibi bir anlayışı şehircilik sistemi içinde de hayata yansıtmayı başardıklarını biliyoruz.

İbni Haldun'un asırlar önce yazdığı şu satırlar şayanıdikkat değil mi: “Aynı zamanda hastalıklardan kurtulmak için şehir kurulacak yerin seçiminde havasının güzelliğine de dikkat etmek lazım çünkü şehrin havası kirli, yakınında pis sular, bataklıklar ve pis otlar bulunursa çabucak kokuşma meydana gelir ve neticede insan ve hayvanlar kısa zamanda hasta olur, hummalar yaygınlaşır. Halkın, yiyecekleri temin etmeleri için ziraat sahalarının şehre yakın, uzak memleketlerden temin etmeleri gereken ihtiyaçlarını kolaylıkla sağlayabilmeleri için de şehrin denize yakın olması gerekmektedir.” Bu ifadeler şehircilik ve medeniyetin nasıl iç içe görüldüğünü anlatmaktadır.

Şam şehrinin su tesisatlarındaki mükemmellik hâlâ dillere destandır. Asma kanal ve köprülerle su şebekesi sistemi vücudun damarları tarzı döşenmişti. Bağdat şehri kurulurken suyun bol, havasının temiz ve Şam, Hindistan, Sind ve Basra'dan ihtiyaç maddelerinin kolay getirilebileceği bir yer olmasına hassaten dikkat edilmişti.

Makkari Endülüs'te Kurtuba şehrinin başkent olmasıyla ilgili olarak şöyle demektedir: “Geniş ve büyük olarak arazisi, geniş caddeleri, büyük binaları, akan nehri, mutedil havası, verimli tarım arazisi, geniş bahçeleri ve Endülüs'ün doğu ve batısına nispetle ortada yer alması.”

İbni Ebuzer Fas şehriyle ilgili şöyle demektedir: “Fas şehri tatlı su, güzel hava, güzel meyveler, ziraate uygun bereketli topraklar, yakın ve bol ağaçlıklar, burada görkemli yapılar, bol ağaçlı ve son derece güzel bağlar, bahçeler, düzenli şekilde planlanmış mükemmel yol ve caddeler, kaynayan pınarlar, coşkun akan nehirler, sık ormanlar ve meyvelerle kaplı bahçeler vardır.”

Tarihimizden şehircilik anlayışı ve uygulamalarıyla ilgili olarak çok sayıda örnek verebiliriz.

Kıyamet koparken bile elindeki fideyi dikmeyi öğütleyen bir rehberin yolları kirlitenlerin nasıl kötü bir iş yaptığını söylemesi yeşillendirmeye teşvik ederken, çevre kirliliğine sebebiyet verebilecek en küçük bir davranış da menetmiş olmasından bugünümüze, kendimize, kentimize, yaşamımıza bir şeyler aksettirebilmek, bu bilinci yaşamın her alanında bir bütün olarak uygulayacak bir programı kendimize rehber edinerek yarınımıza taşıyacak bir davranış, anlayış, eylem birlikteliğine yönlendirir diye ümit ediyorum.

Şehirlerin kalabalığına, gürültüsüne karışıp gittiğimiz bugünlerde herkesin şehirlerin keşmekeşliğine karşı duyduğu gizli nefretin bir ağaç altında dinlenmenin özlemini, bir deniz kenarı şarlısını, bir ırmağın neşesini içinde hissetmek gibi duygu sevinci arasında sıkışıp kalmaya mahkûm olduk. Biz estetiği arayan gözümüz, suhuleti özleyen gönlümüz, doğayla barışık bir insan olma adına ne yaptığımıza bakabilirsek.

Garip bir tecelli, biz bunu yaşıyoruz. Güzel bir teselli. Hiçbir şey bitmiş değil; yapabiliriz, başarabiliriz. Çevre ve şehircilik adına yapılanlar için teşekkür ederiz ve yapılması gerekenler için hemen başlayalım.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyor, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çakır.

Bu gece, bu akşam özlem duyduğumuz şehirlerle ilgili çok güzel kelimeler duyuyoruz, değil mi? Güzel geçiyor.

Evet, Sayın Ertan, buyurun lütfen.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Özgökçe soy ismini kullanıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hangisini kullanıyorsunuz?

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Özgökçe Ertan, ikisini de beraber kullanıyorum.

BAŞKAN – Öyle mi? Peki.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Evet, sağ olun, teşekkür ediyorum.

Burada bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesi üzerinde görüşüyoruz ve bu çok kapsamlı bir alan, çok da büyük sorun alanları var.

Sayın Bakan, özellikle Bakanlığımız kentsel dönüşümle özdeşleşmiş hâldedir. Benim seçim bölgem Van’ın 2011 yılında peş peşe yaşadığı iki büyük deprem bu konunun önemini bir kere daha, bu tartışma alanını bir kere daha ortaya çıkarmıştır.

Kentsel dönüşümle amaçlanan ile pratikte uygulamanın çok farklı olduğunu görüyoruz aslında; son birkaç yılda da bütün çevrelerce en çok tartışılan konulardan biri bu. Özellikle muhatapların rızası alınmadan, sosyal yapıları da bozacak şekilde uygulamaların olması son derece zarar veriyor bütün herkese.

Evet, “kent” olarak ifade edilen yerleşim olgusu sadece yapılardan oluşan bir çevre değil, bu konuda arkadaşlarımız da konuşular; aynı zamanda sosyal olarak inşa edilmiş, insan faktörünün çok önemli olduğu bir kavramdır “kent” kavramı. Dolayısıyla, bu mekânlara yapılan her türlü müdahale aynı zamanda sosyal olarak yerleşmiş ve kendi içinde bütünlüğü olan bir yapıya müdahaledir. Maalesef Bakanlığınız bu hassasiyeti gözetmeden kentsel dönüşüm çalışmaları yürütüyor ve pek çok kentte, mahallede o yerlerin ruhunu yok etmiş hâldedir. Bunu Tarlabası’nda gördük, Sur’da görüyoruz; Şırnak’ta, Nusaybin’de, Silopi’de, Gever’de şahit olmaya devam ediyoruz.

Kentsel dönüşümü sadece Türkiye’nin deprem gerçeğiyle yüzleşmek olarak anlamak konuyu tüm boyutlarıyla tartışmaktan uzaklaştırır. Kentsel dönüşüm Türkiye’de 1980’lerin ikinci yarısından itibaren kendini göstermişti ve bu tarihten itibaren kentsel dönüşüm, emlak piyasasından farklı bir düzlemde düşünülmemelidir. Bakın, kentsel dönüşümün, uygulanan teşviklerin yanlış yorumlanması sonucu toplumda kısa yoldan zengin olmanın karşılığı hâline gelmiş bugünlerde. Özellikle metropol şehirlerde bana göre kent kimliğinin bir parçası olan gecekondu arazilerinin dönüşüm sürecine sokulması bu alanlarda çok sayıda mafyatik grubun doğmasına, emlak ve inşaat sektörünün çok yüksek rantlar elde etmesine neden oldu.

Sayın Bakan, siz de sunumunuzda uzun uzun belirttiniz; özellikle belirli kentlere yönelik politikalarınız maalesef yüzlerce, binlerce yıllık geçmişli olan şehirlerin yok olmasına neden oldu; özellikle Sur’dan bahsediyorum, Cizre’den bahsediyorum, tamamı neredeyse yıkılmış Şırnak’tan bahsediyorum, Mardin’in Nusaybin ilçesinden bahsediyorum. Bu, sokağa çıkma yasakları ve ablukalar, operasyonlar sonrasında başlatılan çalışmalar sonucu bu kentler tamamıyla yok edildi.

Şimdi, 25 Mart 2016 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan ve aslında bizim “ölüm fermanı” olarak tariflediğimiz kamulaştırma kararı gerçek bir ölüm fermanıdır. Sizler oraya dünyanın en güzel şehirlerini de inşa etseniz Sur’un küçelerindeki o tarihi, o havayı asla geri getiremeyeceksiniz. Orada anlatılan, soluduğumuz tarih bir daha hiçbir şekilde yerine gelmeyecek derecede tahrip edilmiş. Bakın, Avrupa’da Orta Çağ’dan kalma kentler var ve hiçbir yapısı bozulmamış hâlde ama biz binlerce yıllık medeniyetlere ev sahipliği yapmış kentleri “terörle mücadele” adı altında yaktık yaktık, yok ettik.

Şimdi, oradaki zararın nasıl giderileceğine dair de bazı açıklamalarda bulundunuz ama uygulamanın asla böyle olmadığını ve olmayacağını da biliyoruz. Yani, tercih yöntemleri sunmuşsunuz: “İsteyene evin bedelini vereceğiz. Yüzde 12’sini eşya bedeli olarak vereceğiz. Kira yardımı yapacağız.” falan diyorsunuz. Bugünlerde, işte, Sur boşaltıldı, çatışmaların olmadığı yerler bile yıkıldı, içinde insanlar olmasına rağmen yıkılmaya devam ediyor ve bu kentte şu an ne kadar kira bedeli veriliyor, nerelerde ev buldular, herkes yerleşebildi mi? Bu konudan emin değiliz ki yerelden aldığımız raporlar bunun tam aksini söylüyor.

Şimdi, bu Resmî Gazete’de yayımlanan yasayla halkın özel mülküne kamulaştırma yoluyla el koymanın önü açıldı. Bugün Sur’da yaşanan dramın amacı oradaki halkı bütünüyle yerinden etmek. Uygulamayı yakından biliyoruz çünkü 1990’lı yıllarda boşaltılan köylerde de benzer uygulamalar yapıldı; insanlara 40 bin lira, 20 bin lira değerinde paralar verildi ve onlar tamamen anılarından koparıldı ve göç etmek zorunda kaldılar.

Şimdi, bu bahsettiğim kararda, kanun düzenlemesinde kamu otoriteleri, mülkiyeti kamuya ait olan yapıları da kamulaştırma kapsamına almış. O kadar dikkatsizce ve artık bir amaca odaklanmış şekilde alınmış ki belediyeye ait hizmet binası, Dengbej Evi, Cemil Paşa Konağı ve diğer yeşil alanlar, yani kamusal varlıklar da kamulaştırma kapsamına alınmış.

Ben konuşmanın başında da belirttiğim Van depremiyle birlikte ortaya çıkan ve yasalaşan 6036 sayılı Yasa’dan da biraz bahsetmek isterim, tam da konumuz.

Evet, 2011 yılında peş peşe iki büyük deprem yaşadık; gerçek bir felaketti. Bir tanesinin şiddeti 7,2; diğerrinin 5,8 ama çok yakın, yüzeyde gerçekleştiği için çok ciddi yıkımlara sebep oldu. Yani, binin üzerinde insan hayatını kaybetti, 30 binden fazla ev yıkıldı, binlerce iş yeri aylarca çalışamaz hâle geldi, yani kent neredeyse hayalet kent hâline geldi, mecburen. O soğukta kar yağdı, aylarca çadır bile çok zor geldi. Yani, ben burada tekrar etmek istemiyorum o yaşananları ama gerçekten afet bölgesi ilan etmemek için Hükümet elinden ne geliyorsa yaptı. Afet bölgesi ilanı bölge halkının yaşadığı gördüğü zararı asgariye indirecek belki koşullar sağlayabilirdi ama bu yapılmadı, işte 6036 sayılı Yasa çıkarıldı. Hükümet hemen tek tarafı tasarrufla yine yerelin görüşü almadan, tam aksine yereli özel olarak dışında tutarak bir inisiyatif aldı ve kararını uyguladı, TOKİ'ler inşa edilmeye başlandı. TOKİ'ler meraların üzerine yapıldı, meraların vasfı değiştirilerek yapıldı. TOKİ bunlara sahip olduktan sonra her ne hikmetse kendi adına satmaya başladı. Bu TOKİ'ler ayrıca Urartulardan kalma güneş saatinin hemen yanına yapıldı. Yaklaşık 20 bin civarında konut yapıldı. Normalde yapımından sonra geçici yönetim oluşturulur ve hemen altı ay sonrasında yerele devredilmesi gerekirken, belediyelere devredilmesi gerekirken altyapı hizmetleri bakımından bunlar da yapılmadı. Boğaziçi firması diye bir firma var, o 20 bin konuttan hâlâ altı yıldır aylık 330 lira tahsil eden bir firma var ve bu paraların nereye gittiği bile bilinmiyor. Biz onu merak ediyoruz Van halkı olarak. Şimdi, 2015 yılında geri ödemeleri başlamış oldu. Hükümet her defasında özellikle seçimlerden evvel bu ücretlerin, ödemelerin indirileceği ya da erteleneceği sözünü veriyor ama bunların bir seçim yatırımı olduğunu anlıyoruz ne yazık ki, böyle bir şey de yapılmadı. 56 bin liraya mal edilmiş yerler 110 bin liraya halka satıldı ve o büyük aile yapısına da uymayan şekilde, 75 metrekare boyutlarında yapılan TOKİ'ler bir de halka satıldı. Üstelik orada evi yıkılmış ve arsa sahibi olanlara verilen evler dışında kendi arazilerine de hacizler konmuş durumda. Şu an binlerce insan icra takibiyle yüz yüze. Depremin üzerinden altı yıl geçti ama hâlâ çözülmedi.

Sürem de azaldı. Ben bir de Van Gölü'nden bahsetmek istiyorum. Van Gölü, Van'ın en önemli çevre sorunlarından biri, siz de sunuşunuzda yer verdiniz. Şu an karşı karşıya kaldığı en büyük sorunu kirlilik. Van Denizi bu hızla kirlenmeye devam edilirse çok kısa bir zaman içinde geri dönülemez bir noktaya geleceği çok açıktır.

Sayın Bakan, Kıyı Kanunu'nun mevcut hükümlerine rağmen başta kamu kurumlarına ait hizmet binalarının ve sosyal tesislerin oluşturduğu kirlilik ve çarpık kentleşmenin bir sonucu olarak kanalizasyon ve evsel atıkların Van Gölü'ne dökülmesi Türkiye'nin en büyük gölü olan ve aynı zamanda yeryüzünün en büyük sodalı gölü olan Van Gölü'nü kısa bir sonra kullanılamaz hâle getirecektir. Kamu kurumları özellikle Kıyı Kanunu'na aykırı bir tarzda neredeyse gasbetmiş durumda kıyıları. Buna dair bir tedbir düşünüyor musunuz, var mı programınızda, merak ediyoruz.

Yine kıyı kenarlarında kurulu çimento fabrikası ve kum ocaklarıyla yargı kararına rağmen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Başkan Vekili Mehmet Şükrü Erdiñç geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Son cümle Sayın Başkanım.

Evet, Kıyı Kanunu'na aykırı tarzda kurulan çimento fabrikası ve kum ocakları ile yine yargı kararına rağmen yapımı devam eden Karayollarına ait köprülü kavşak Van Gölü ve çevresini tehdit eden diğer unsurlardandır. Buna Gevaş gibi belediyelerin Van Gölü kıyısını belediye çöplüğü olarak kullanması da eklenince karşı karşıya kaldığımız manzara canlı yaşamı açıkça tehdit eder hâlededir. Tüm bu hususlar çerçevesinde ve Van Gölü ve havzasını korumaya almak için, bölge habitatının gelecek nesillere aktarılabilmesi için acilen bir kanuna ihtiyaç var. Bu anlamda Van halkının uzun zamandır

bir çağrısı var, STK'ların, bizlerin bir çağrısı var. Bizler her türlü desteğe hazırız. Bu anlamda Van Gölü havzasını koruyacak bir tedbir ve kanun hazırlığımız var mıdır, merak ediyoruz. Ancak tarafımdan verilmiş bir kanun teklifi var şu an Komisyonunuzda, Çevre Komisyonunda. O teklifi değerlendirecek misiniz diye de ayrıca sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Özgökçe Ertan.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bu seferki sunumunuzu beğenmedim, geçen sene daha iyiydi.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) - Onu da sevmemiştiniz zaten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama burada bir cümle var, girişte her şeyi özetliyor: “İnsanoğlunun bitmek tükenmek bilmeyen bir kazanma hırsı.” Sadece “hırsı” deseniz bile yeterdi ve çok üzgünüm Sayın Bakanım, siz ekip olarak bu hırsa yenildiniz.

Değerli arkadaşlarım, Mustafa Savaş Bey’i dinledik, sayısal rakamlar, büyüklükler, çokluklar, bir de eskilerle karşılaştırdı; başka bir şey daha yaptı: “Sadece biz yapmadık, öteden beri bu iş böyle.” diye meşrulaştırmaya çalıştı.

Değerli arkadaşlarım, aslında bütün bu olup bitenler sadece sizinle ilgili değil ama sizin ekip olarak hem anlayışımızdan kaynaklanan hem de Sayın Bakanın girişte ifade ettiği hırstan kaynaklanan çok ciddi problemleriniz var. Bu problemler halledilmediği müddetçe kentle ilgili, çevreyle ilgili, şehirleşmeyle ilgili çok fazla şeyler yapılmayacak. Nasıl bakıyoruz yani mekâna, dünyaya nasıl bakıyoruz? En önemli şey bu.

Kızıldere’de beyaz insanın toprakları, dağları yıkması, tren yolları falan şaşıp kalıyormuş çünkü onlar toprağı canlı olarak görüyorlar ve altın madeni için ya da başka bir şey için bağrının delinmesini, eşilmesini bir cinayet olarak görüyorlar, aynen hamile bir kadının karnının yarılması ve bebeğinin çıkarılması gibi algılıyorlar. Bu, çok önemli bir şey.

Şimdi bizim inancımız -yani İslam, İslamcı bir kadro, İslam, duyarlılıklar var, muhafazakâr medeniyet inşası filan- nasıl bakıyor yani çevreye, suya, kuşa, böceğe nasıl bakıyor, tabiata nasıl bakıyor, ufka nasıl bakıyor? Bunlarla ilgili çok ciddi problemler var değerli arkadaşlarım. “Emanet” filan diyoruz ama Sayın Bakanımızın sunuşunda “emanet” kelimesi geçiyor ama gerçekten öyle mi bakıyoruz? Bakın, Kur’an-ı Kerim bütün bu doğaya, tabiata, dünyaya, her şeye ayet olarak bakıyor. Yani “Biz insanız, eşrefimahlukat, dolayısıyla bu dünya da bizim için serilmiştir, istediğimiz gibi davranabiliriz, hükmedebiliriz.” Böyle bir şey yok değerli arkadaşlarım. Elbette birçok şey, her yaratılmış olan bir başka yaratılanın faydasıdır, tamam, doğru ama her şey bu kadar basit de değildir. Cenab-ı Hak, “ol” der, “ol”. Bütün bu kainatı, bütün bu dünyayı oldurdu. Bizse, sizse bu onun oldurduğunu öldürüyoruz arkadaşlar. Yani “Bizim hizmetimizdedir bunlar, istediğimiz gibi hükmedebiliriz, istediğimiz gibi tasarruf edebiliriz.” diye bir yanlış var, öyle bir şey yok. Emanet istediğiniz gibi tasarruf edilen bir şey değildir. Kimin emaneti? İşte, geçmişten bize gelmiş, bizden sonrakilerin emaneti. Dolayısıyla öyle yeryüzüyle ilgili, çevreyle ilgili, şehirle ilgili müthiş bir serbestiyetimiz, sonsuz bir tasarruf hakkımız yok. Bir defa buradan bakmak gerekiyor. Burada ciddi bir problem var, zihniyette büyük bir şey var. Bu problem işte büyük yapma, yarışma, dünyada en birinci olmak, Balkanların en büyüğünü yapmak,

ikinci yüksek binası, üçüncü yüksek... “Arena” dediniz ya, bütün stadyumlar İngilizce mingilizceydi ya. “Arena” dediniz, “arena”. Stadyumda başka bir şey var, arena da çok ciddi bir şekilde psikolojiyi ortaya koyuyor, büyüklük yüceltmesini ciddi bir şekilde ortaya koyuyor değerli arkadaşlarım.

Şimdi, belli bir noktaya geldiniz. Sayın Cumhurbaşkanının ifadesiyle, Sayın Bakanın, başka bakanların ifadesiyle bir anda işler değişti. Bir anda çevreci, kültürcü, yataycı oldunuz, bir şekilde çapulcuların noktasına geldiniz. Ya, bakmıyor musunuz ve şaşmıyor musunuz? Çevreyle ilgili, bu emanetlerle ilgili, Allah’ın ayetleri olan emanetlerle ilgili kimler tepki gösteriyor? O tepki gösterenleri hain, solcu, anarşist, hatta terörist muamelesine tabi tutuyorsunuz ve gerçekten bir sıkılma, bir mahcubiyet filan yok mu değerli arkadaşlarım bütün bunları yaparken? “Hep öyleydi.” filan diyorsunuz. Hayır, hep öyle değildi. Evet, dikey, modernlik, her şey vardı ama her şey ve her şey 1994’ten, 2000’den sonra oldu arkadaşlar. Bu “ihanet” dediğiniz şey, şehirlere ihanet, çevreye ihanet dediğimiz şey 2000’lerden sonra oldu ve hiç kimseyi suçlamaya hakkı bu heyetin, kendisini suçlayacak.

Ha, sizin şöyle bir özelliğiniz de var: Siz hem siyaseten hem jeopolitik olarak değişik dönemlerde ihtiyaçlara, zaruretlere bağlı olarak çok birbirleriyle çelişen, tezat alanlara da evrildiniz, savrulduz. Bugün çapulcuların yanına geldiniz, böyle icap ediyor; yarın başka bir yere de gidebilirsiniz, umarım gitmeyeceksiniz.

Şimdi, Sayın Bakanımız Çevre ve Şehircilik Bakanı ve biz bu iki konuyu konuşuyoruz ve on dakika, sanıyorum, birkaç dakika da bize tolerans sağlayacak, on iki dakika zamanımız var; neler söyleyebiliriz? Önce çevreyle ilgili birkaç cümle söylemek istiyorum. Değerli arkadaşlarım, fazla bir şey söylemeye gerek yok. Sizin zamanınızda yeni gelen iki tane kanun, biri geri çekildi, ne zaman, nasıl geleceğini bilmiyoruz çünkü buna benzer olaylar burada oldu. Hatırlayın, kamu bankalarında zimmetle ilgili bir madde geldi buraya, siz de karşı çıktınız, hepimiz karşı çıktık, geri çekildi, bir hafta sonra OHAL kanun hükmündeki kararnameyle yasalaştı. İşte, bundan önce çıkan, “80’inci madde” diye, meşhur o torbada çıkan şeyi hatırlayın, neydi; stratejik yatırımların izin, ruhsat, ÇED gibi süreçlerden muaf tutulması, Sayın Bakanım, siz yaptınız bunları. “Efendim, stratejik yatırımlara falan ihtiyacımız var.” Kimse stratejik yatırımlara filan karşı çıkmıyor ama izin, ruhsat, ÇED gibi süreçlerden muaf tutulması, yani böyle bir lafi eden bir ekip, emanet gibi gören bir ekip, “İnsanın hırsı dünyayı mahvetti.” diyebilen bir ekip nasıl olur da böyle bir şey çıkarabilir? Hele hele şimdi Komisyonunda şeyden çıkarılan üç ay içinde hazırlanmazsa, yazılar gelmezse ÇED olumlu kabul edebileceği; akıl, mantık, vicdan, hiçbir şey... Ahlsız bir teklif filan diyeceğim ama siyaseten söylüyorum, hiç kimse üzerine alınmasın. Böyle bir teklifle gelebildiniz, geldiniz değerli arkadaşlarım. Zaten bunları konuştuğundan sonra sizin çevreyle ilişkileriniz, bu söyledikleriniz, yazdıklarınız, işte, bu kadar yatırımlar filan hepsi uçup gidiyor çünkü bu tekliflerle gelebiliyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, Doğu Karadeniz Bölgesi’nde çevreyle ilgili ciddi bir mücadele veriliyor. Bu yaz aylarında bir ÇED bilgilendirme toplantısına gittim arkadaşlar. Bütün devlet orada; jandarma, polisler, Özel Harekât, ne diyorsunuz, “robocop”, acayip elbise giyen adamlar... Ya, kardeşim, 3-5-10 adam, 2 köylü filan oraya gelmişler, bu dereyle ilgili bilgi alacaklar. Savaş var sanki, müthiş bir şeyle karşı karşıyayız, böyle bir heyetsiniz arkadaşlar. Bu nedir Sayın Bakanım? Bu nasıl bir şeydir yani? Çevre diyen, bizim deremiz diyen, yaylamız diyen... Bu nasıl bir şey, anlamak çok zor. Bu Artvin’de, Cerattepe’de yaşananlar, Sayın Bakanım, yani OHAL Karadeniz’de çok daha önce geldi, yani OHAL 15 Temmuzdan sonra, 20 Temmuzda filan değil, çok daha önce geldi. Yani çevre diyen, deremiz diyen, dağımız diyen, ağacımız diyen... Yeni de olmadı Sayın Bakanım ama sizin döneminizde çekilmez bir hâle geldi. Nasıl böyle bir işi bu ekip yapar, anlamak mümkün değil.

Bakın, daha evvel de gündeme getirdim burada Karadeniz Sahil Yolu yapılırken. Yani insanlar “Yapmayın, etmeyin, insanları denizden ayırmayın.” filan, bir sürü şeyler söylediler. O zaman da “anarşist” filan ilan ediliyordu, bu terörist modası yeni çıktı, şimdi “terörist” ilan ediliyor. Kimseyi dinlemediler. Şimdi, sayın bakanlardan birisi, Sayın Canikli, Beşikdüzü’ndeki sel olayından sonra gitti dedi ki: “Bu Karadeniz set oldu -Sayın Cora- 3 metre daha yüksek şehirden, bütün bu felaketlerin sebebi budur.” Nasıl yapacağız değerli arkadaşlarım? Karadeniz sahilinde kaç tane kasaba var, kaç tane şehir var? Nasıl kurtaracağız? Ne kadar para harcayarak kurtaracaksınız Sayın Bakanım bütün bunları? Sadece orada mı? Yani bütün derelerle ilgili...

Şu yayla yolu, Yeşil Yol; bunu neyle, hangi turizmle izah ediyorsunuz Sayın Bakanım? Karadeniz’de bütün yaylalar o şehre, o ilçeye bir şekilde bağlanmış durumdadır. Şimdi Samsun’dan girip Batum’dan çıkmak, 3 bin metre yüksekte, hangi turizmle izah edeceksiniz? O yolla getireceğiniz turist oraya gelirse orada dağ mı kalır, kuş mu kalır, böcek mi kalır, su mu kalır Sayın Bakanım ya? Her şeyi ama her şeyi satılacak, pazarlanacak bir şey olarak gördükten sonra “Biz, efendim, insanın hırsına da şey yapıyoruz, emanet gözüyle bakıyoruz.” nasıl diyebilirsiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, tamamlamanız için iki dakika ek süre veriyorum.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitireyim, birkaç dakika verin de, bir de kentsel dönüşümle ilgili bir şey söyleyeyim.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım; siz dünya kadar laf etmişsiniz kentsel dönüşümle ilgili, önümde sizin sözleriniz var; işte, diyorsunuz ki: “Belediyeler çiçekle, böceklerle falan uğraşıyorlar. 600 bin konut yapacağız. Yakın zamanda İstanbul’da 7 şiddetinde bir deprem olacak, 600 bin konut yıkılacak.” Ve ortada Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında 6306, ona dair çıkarmış olduğunuz yönetmelik filan var, bunlarla yapacaksınız. Hiçbir kaynak filan da ayırmıyorsunuz. Bakın, bugüne kadar İstanbul’da sizin de vermiş olduğunuz, kentsel dönüşümle ilgili yaptığımız şeylerin hiçbirisi gerçek anlamda kentsel dönüşüm değil. Ya, rant şeyi olan, gerçekten değeri olan yerlerde anlaşarak müteahhitlerle filan bir şeyler yapıldı. Sizin vermiş olduğunuz, 600 bin konut yıkılacaksa, İstanbul’daki konutların yüzde 60’ı, 70’i gerçekten çürükse -ki öyle olduğuna dair bilimsel raporlar var- bu kanunla, yapmış olduğunuz bu düzenlemelerle nereye gideceksiniz? Gerçekten bu kentsel dönüşüme ciddi bir şekilde bir kaynak aktarma düşünceniz var mı?

Son cümlelerimi de şununla tamamlayayım: Değerli arkadaşlarım, yani şehri şey yapmak için bir defa yerel demokrasi, kent, insana uygun kent... Gecekonduyla filan karşı çıkıyoruz ya, gecekondu bizim insanımızın kendi kendine bulduğu, çok da insani, bugün yapılanlarla karşılaştırdığımız zaman çok da insani bir şeydi. Sizin demokrasi, yerel demokrasiyle ilgili bir derdiniz, bir şeyiniz yok ki ya. Şu anda, Türkiye, biliyorsunuz, yüzde 45’i insanların seçmiş olduğu başkanlar tarafından yönetiliyor. “Efendim, partinin şeyi filan...” Öyle değil. Bütün yasa çıkardınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen tamamlayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum.

...kanun hükmünde kararname çıkardınız ve her tarafa kayyum atadınız, o insanlar o belediye başkanlarını seçtiler ama siz onun yerine atama yaptınız. Böyle bir anlayışla da şehirciliği, kentsel dönüşümü, işte, bize emanet olan şehirleri korumayı, çevreyi korumayı başarabileceğiniz kanaatinde değilim.

Umarım bütçe hayırlı olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

SALİH CORA (Trabzon) – Vatandaş Yeşil Yol’dan memnun.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Vatandaş görmüş mü?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Senin dediğin vatandaş kim Sayın Cora?

BAŞKAN – Sayın Aydın, buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, Kıymetli Bakanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığımızın saygıdeğer bürokratları, basınınımızın temsilcileri; öncelikle hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ben ülkemizdeki kadastroyla ilgili konuşmak istiyorum. Yıl 1937, Orman teşkilatı “Beş yılda orman kadastrounu bitireceğim.” demiş. Fakat 2005 yılı olduğunda Orman kadastroyu ayrı çalıştı, Tapu kadastroyu ayrı çalıştı; ikisi de birbirinin çalıştığını kabul etmedi ve hatta Türkiye Cumhuriyeti tapusu olarak verilen tapuları Orman teşkilatı kabul etmedi. Ama 2005 yılında 5304 sayılı Kanun’la iki kurum beraber çalışmaya başladılar ve 2005 yılından bu yana da yapılan çalışmalar gayet sağlıklı bir şekilde devam ediyor. Ve bu çalışmalardan sonra tabii, zaman zaman da ormanla ilgili değişiklikler oldu, 2B kanunuyla ilgili, işte, “31/12/1981 yılından önce orman vasfını kaybeden yerler 2B” diye çalışmalar oldu.

Tabii, biraz önce Tokat Milletvekilimiz Kadim Durmaz Bey -bu Komisyonun en çalışkan ağabeylerinden birisi- orman yangınlarıyla ilgili bir konuya girdi buradaki Çevre ve Şehircilik Bakanlığının konusunda... Yani şuna inanın: Ben otuz yıl Orman teşkilatında çalıştım. Mersin ile Çanakkale arasında, yirmi bir yıl Antalya, beş yıl Muğla Orman Bölge Müdürlüğü, dört yıl İzmir Orman Bölge Müdürlüğü yaptım. Şimdi, buralarda yanan hiçbir yer ne 2B oldu ne de inşaata açıldı, bundan emin olun. Ha, tamam, bir Bodrum’da Güvercinlik’te bir yer var “Otel yapıldı.” diye devamlı gündeme geliyor orası. Orası 1986 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğüne devredilen yerdir. Bu sahalara gidin. Ben Muğla Orman Bölge Müdürü iken de İzmir Orman Bölge Müdürü iken de şunu söyledim: “Yanan 1 metrekare yerin 2B olduğunu gösterirseniz veyahut da inşaata açıldığını gösterirseniz istifa edeceğim.” Hodri meydan dedik. Daha bugüne kadar benim önüme getirip de 1 metrekare yer bulamadılar. Yani bundan emin olun, yanan yerler hiçbir zaman ne inşaata açılır ne de 2B olur. Bu konunun tespitinin yapılmasını istiyorum.

Bir de, şimdi, ülkemizde Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kuruldu.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Ben ormanın yok edilmesini söyledim.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ama orman yok olmuyor ki. Kanuna göre yıl içerisinde ağaçlandırılıyor orası Kadim Ağabey. Yani ondan rahat olun yani yıl içerisinde mutlaka ağaçlandırılıyor. Eğer bir yer yakılıyorsa, yandıysa...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Kaç yılda orman oluyor orası?

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Ya, orası bir insan ömrüdür. Ha, şöyle, bir insan ömrüdür, zordur, yanmasın.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Değerli milletvekilim, yani oradaki ekosistem hemen bir ağacın yeşermesiyle kendine gelmiyor.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Yok, benim anlattığım konu, bu yanan alanların başka amaçla kullanılmadığını anlatıyorum. Tabii ki bir yerin orman olması için bir insan ömrünün, en az altmış yılın geçmesi lazım. Her ne kadar olursa olsun diksek de eski hâlini alması uzun yıllar alıyor.

Bu Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğümüz doğal sit alanlarında yani Türkiye’de yapılan özellikle ekolojik temelli bilimsel araştırma projeleriyle ilgili -Bakanımızın da sunduğu gibi-yöredeki halkla görüşüldüğü zaman gerçekten güzel çalışmalar çıktı ortaya. Yani bu konuda, bu Genel Müdürümüze ben çok teşekkür ediyorum.

Kendi Antalya’mızda bir de ölçek alanları, özel çevre koruma alanları bu benim çalıştığım yerlerde. Rahmetli Özal zamanında 1989’da ölçek alanları ilan edildi. Gerçekten de bu yerler hele özellikle ilk ilan edilen yer güney Ege yani doğa harikası bir yer ama buraların planlamasının yapılması gerekiyor. Şimdi, bu alanların içerisinde 2/B alanlarında sorun çıktı. Nedir? Bizim Antalya Patara, Belek, Kaş ve Kekova özel çevre koruma bölgelerinde çalışmalar başlatılmış. Bu yerlerde mutlaka plan notunu da dikkate almamız lazım. Eğer mutlak koruma diye geçerse oradaki insanlar mağdur olurlar. Bunun mutlaka plan notuna yazıp bu yerlerin, korunan alanların yerinde 2/B’nin satışı yok. Bunu mutlaka düzenlememiz lazım. Evet, ben fazla da uzatmak istemiyorum bu saatte, beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum. Ormancılıkla ilgili özel şey olursa Komisyon arkadaşlarıma ve milletvekili arkadaşlarıma net bir şekilde anlatabilirim.

Saygılar sunuyorum ve bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Sayın Karabıyık, buyurun.

Süreniz on dakika.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; çevre politikası konusunda dünyada karnesi en kötü olan ülkelerden biriyiz, biraz da başında geliyoruz. Bu çok üzücü. Güzel doğamız, güzel ülkemiz oysa gurur kaynağımız olmalı. Plansız arazi kullanımıyla altmış yılda maalesef çayır ve mera alanlarının üçte 2’lik kısmı ya da buna yakın kısmı yok olmuş durumda. Burada böyle bir gerçeğimiz var.

Şimdi, Çevre Mühendisleri Odası sürekli bir açıklama yapar Sayın Bakan, o da şudur: Cumhuriyetin ilk yıllarında 44 milyon hektar –ki bu rakam ülkenin o tarihlerdeki yüz ölçümünün hemen hemen yarısıdır- mera ve çayıra sahipken -evet tabii ki bir gelişme, bir ekonomik kalkınma oluyor ama- şimdi 14,6 milyon hektara düşmüş bir mera ve çayır alanı söz konusu. Bu gerçekten korkunç bir küçülme.

Başka sıkıntılar da var. Mesela 1.400’e yakın belediyeden sadece 83’ü düzenli olarak atık depolama tesisine sahip. Oysa bunun son derece yaygınlaştırılması gerekiyor. Yine entegre çevre yönetimi yaklaşımı maalesef uygulanmıyor. Yani bazı yerlerde yüzeysel uygulanıyor ama bazı yerlerde yok diyebiliriz entegre çevre yönetimi yaklaşımı için.

Sayın Bakan, büyüme odaklı ekonomi politikaları tabii ki olacak ama çevre tahribatı olmamasına da burada özen göstermek gerekiyor. Bu, tabii, bugünden itibaren değil, aslında on beş yılda yapılması gereken konulardan bir tanesiydi.

Her yer şantiye. 26 su havzası var. Şimdi, İç Anadolu’ya baktığımızda HES, gölet projeleri, Ege ve Trakya da aslında öyle. Akdeniz kömürlü termik santraller, burada da daha ağır basıyor. Son altı yılda sadece 2.500 HES ve 4 bine yakın maden ruhsatı verilmiş durumda. Bunlar da bizim aslında gerçeklerimiz.

Şimdi, Sayın Bakan, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarında ormanlarda da önemli bir azalma görüyoruz. Bakın, 2014 yılında açıklanan, üç yıl önce Küresel Orman Takip ve Uyarı Sistemi verilerine göre Türkiye son on iki yılda 164.222 hektar ormanını kaybetmiş durumda. Yani bunlar sadece işte, orman yangını filan diye düşünülmesin. Yani bunlar imara açma miktarı açısından da çok önemli boyutlarda. En çok ormanın kaybedildiği iller Antalya ve İstanbul yine maalesef. İstanbul’da imara açılan yeşil alanların aslında bir bir artmasıyla kişi başına düşen yeşil alan azalmış. Şimdi, Dünya Sağlık Örgütü diyor ki: “Aktif yeşil alan kişi başına en az 9 metrekare olması gerekir.” Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yönetmeliğine göre “Kişi başına en az 15 metrekare olması gerekir.” diyor ama şu anda 7,5 metrekare ve biz, bunun da bazı illerde maalesef altına düşüyoruz. Adalet ve Kalkınma Partisinin İstanbul’un değerli yeşil arazilerine imar izni veriyor ya da sit alanı statüsünden çıkarıyor olması da son yıllarda en fazla eleştiri alan noktalardan bir tanesi.

Şimdi, Sayın Bakan, Sayın Cumhurbaşkanı da, Sayın Başbakan da, Sayın Süleyman Soylu da zaman zaman şöyle bir söylemde bulunmuşlar, benzeri söylemlerde: “İstanbul, bu şehrin kıymetini bilemedik, biz bu şehre ihanet ettik, hâlâ da ihanet ediyoruz, ben de bundan sorumluyum.” diyorlar. Benzer konuşmalar Sayın Başbakanın ve Süleyman Soylu’nun ifadelerinde de var. Yine şöyle bir ifade de var: “Ben dikey değil, yatay mimariden yanayım.” şeklinde de yine birkaç liderin bu şekilde konuşması var, Sayın Başbakan ve Sayın Cumhurbaşkanının. Şimdi, o zaman akla şu sorular geliyor: Yani bu işlerde TOKİ işin başını çekmiyor muydu? Uzun yıllardır İstanbul’u Adalet ve Kalkınma Partisi geleneği yönetmiyor mu? İstanbul’u Avrupa’nın gökdelen şampiyonu olmasını kim sağladı? Şimdi, şöyle de bir ifade var: “Kot farkı üzerinden müteahhitler acımasız bir şekilde yolsuzluk yapıyor.” diyor Adalet ve Kalkınma Partisi. Peki, suç ortağı olduğunuzu fark etmiyor musunuz bu cümleyi söylerken? Bu, kimin iktidarında oldu, bu kot farkları? Bunlar da önemli. Burada ifade edilen yatay yerleşim mekânları, tabii, kulağa çok hoş geliyor ama sonradan şöyle bir eleştiri aldı ki: Bu “yatay” ifadesi aslında şehir dışına, kırsal alanlara doğru kaymak ve rant bölgesi olarak buraları da açmak. Eğer “yatay”dan anlayışınız buysa bu tabii, çok da hoş bir anlam ifade etmiyor.

Şimdi, şunu da anlıyoruz aslında yani burada bir kendisiyle çelişme olayı var, itiraf etme ya da suç kabullenme gibi Sayın Başbakanın da Sayın Cumhurbaşkanının da. Aslında o da bir algı yönetimi diye düşünebilir miyiz bilemiyorum ama yani hani, lider hatalarını görüyor, suçları görüyor, günahları, yanlışları görüyor, çözmek için müdahale ediyor, hatta bu konuda partisile de ters düşüyor. Hani, tek adam rejimi, yeni sisteme bir zemin hazırlama gibi bir algı yönetimi de olabilir mi? Bunun da gerçekten çok eleştiri aldığını biliyorum. Çünkü burada bir samimiyet görmeye çalışıyoruz. Çünkü eleştirilen dönem, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarda olduğu bir dönemdir. Bir taraftan bu bir meşrulaştırmak mıdır, bu bir var olanı kabul ettirmek midir, bunları da tabii sormak isterim aynı zamanda.

Yine, bazı illerde çevre konusunda gerçekten önemli bir duyarsızlık söz konusu, özellikle binalara açılan rant özelinde. Yani yeni rezidansları görüyoruz. İşte, İstanbul’da ormanı yakarak veya ormanı keserek imara açılan marka projeler var. Reklamlarını görüyoruz ama o marka projeler aslında o ormanı yok ettikten sonra oluşmuş alanlardır. Hepsini için söylemiyorum ama bu izinler de verildi, bu ruhsatlar da verildi, TOKİ burada başı da çekti, şimdi de bir günah çıkarma. Belki iş işten geçmiştir, belki geç kalınmıştır ama bu ülkeyi yazık etmeyelim. O güzelim ormanlarımızın, güzelim meralarımızın, çayırlarımızın kıymetini bilelim.

Ben daha sonra sorularımı yöneltceğim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karabıyık.

Sayın Şimşek, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, yeni bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Belediyecilikten gelen bir Çevre ve Şehircilik Bakanımızın olmasını da olumlu buluyorum.

Rahmetli İsmet Sezgin belediye başkanlığından sonra milletvekili oluyor, daha sonra da bakan oluyor. Belediye başkanlığı döneminde de hep Ankara bürokrasisinden ve Hükümetten şikâyetçi oluyor. O, bakan olduğu zaman da yine, onun belediye başkanı olduğu Aydın'ı Demokrat Parti kazanıyor. Oranın belediye başkanı da geliyor, İsmet Sezgin'e diyor ki: "Ağabey, sen çok şikâyetçiydin. Şimdi, sen bakan oldun, ben belediye başkanı oldum. Artık, sorunları hep beraber çözeriz." Rahmetli İsmet Sezgin diyor ki: "Şimdi, ben masanın diğer tarafındayım, sen diğer taraftasın."

Maalesef, Türkiye'de yerel yönetimler, belediyeler, bürokrasiden çektiklerini hiçbir şeyden çekmiyorlar. Bir belediye düşünün arıtma tesisi yapacak ama orman iznini almak için iki yıl uğraşiyor veya -hazine arazisini geliyor, Milli Emlaktan bu yeri kiralayabilmek için en az bir buçuk iki yıl mücadele ediyor, belki de izin alamıyor. Sadece sahilleri kiralayıp mafyanın elinden kurtarmak istiyor, iktidar partisi değilse, trilyonlarca lira kira bedeli isteniyor.

Belediyecilikten gelen bir Bakan olarak, yerel yönetimlerin sorunlarının çözümüyle ilgili gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, komisyonların aktif olarak çalıştırılması ve Meclisin bu problemleri kökten çözmesi gerektiğini düşünüyorum.

Anlayış olarak yoğunluk artışına ve kat artışına karşı olduğunuzu biliyoruz ve destekliyoruz. Yalnız, herkes "AK PARTİ'den önce" ve "AK PARTİ'den sonra" olarak değerlendiriyor. Ben buradan bütün Komisyon üyelerine, siyasi parti ayrımı yapmaksızın seslenmek istiyorum: Uzungöl'ün 2000 yılındaki haritasına, hava fotoğraflarına bakın, şu anki hava fotoğraflarına bakın. Ayder'in hava fotoğraflarına bakın 2000 yılındaki, şu anki hava fotoğraflarına bakın. Hemen Oran'a gidin, 2000 yılındaki Oran'ın durumuna bakın, şu anda o 50 katlı binaları kimin yaptırdığına bakın. Yıldız'a gidin, İncek'e gidin, 40-50 katlı binaları kimlerin yaptırdığına, bunların kimlerin döneminde yapıldığına bir bakın. Buraların yaşanılmaz hâle geldiğine... Çukurambar yeni planlanmış bir yer ama Çukurambar'da şu anda trafik çilesi var; yollar, caddeler, sokaklar doğru düzgün genişlikte bırakılmamış, inanılmaz yoğunluklar verilmiş, üç, dört, beş gibi inanılmaz yoğunluklar verilmiş ve şehirler yaşanılmaz hâle gelmiş.

Biz eskiden yaşadığımız kentlerde bir adres tarif ederken "Ulu Cami'nin yanı", "Makam Camisi'nin yanı", "Valide Sultan Çeşmesi'nin yanı", "Fatih Camisi'nin yanı", "Süleymaniye..." gibi tarif ederdik. Şu anda bir adres tarif ederken, işte, "Mado'nun yanı", "Liva cafenin yanı", "falanca pastanenin yanı" ya da "restorandın yanı" diyoruz. Çünkü onun dışında, kentlerin kimliğiyle ilgili gösterebileceğimiz tek bir adres yok; "şu bina", "bu tarihî eser" veya "şuradaki köprü, çeşme" diyebileceğimiz maalesef tek bir tarihî eser yok.

TOKİ, tamamen tüccar anlayışıyla devletin hazine arazilerini pazarlıkla müteahhitte vererek, tüccar anlayışıyla, Emlak Konut'la iş birliği yaparak, konut yapıp para kazanmanın derdine düşmüş. Doğru düzgün kentsel dönüşüm projeleriyle veya yerinde dönüşümle yapılan doğru düzgün bir çalışma yok.

Benim yaşadığım kent Mersin'de yapılan bir tane kentsel dönüşüm projesi yok. Ben buradan sormak istiyorum: Önümüzdeki yılın yatırım programında Mersin'de yapılabilecek olan bir tane kentsel dönüşüm projesi var mı? Ya da sosyal konut olarak Hükümetinizin seçimlerde vadettiği "100 liraya,

200 liraya sosyal konut vereceğiz. Parası olmayanların parasını da Sosyal Yardımlaşma Fonu'ndan karşılayacağız.” dediğiniz vaatlerin hangisini gerçekleştirdiniz şu iki yıl içerisinde veya bundan sonraki iki yıl içerisinde bu sosyal konutlardan yapmayı düşündüğünüz herhangi bir proje var mı?

İstanbul merkezli politikarlardan vazgeçmeniz lazım. Artık, İstanbul'a 3 köprü değil, 13 köprü de yapsanız, İstanbul'un trafik sorununu çözmenizin mümkün olmadığını... Özellikle, Mersin, Adana, Konya, Kayseri, Aksaray gibi bölgelere yapılacak olan büyük yatırımların yapılmasını... İstanbul'un artık bu nüfusu taşımasının mümkün olmadığı, yani 20 milyona yaklaşan bir nüfusu İstanbul'un taşıması mümkün değil. Monoray da yapsak, metro da yapsak, 10 tane daha köprü de yapsak İstanbul içinden çıkılmaz bir hâle gelmiştir. Maalesef, yapılacak olan Kanal İstanbul'la da bu yük daha da artacaktır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım 2 şehir daha kuruyor İstanbul'a.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) - Ben özellikle, Bakanlığınızın, belediyelerin yapmış olduğu altyapı yatırımlarıyla da ilgili mutlaka koordinasyon yapması gerektiğini düşünüyorum. Kanalizasyonu, suyu olmayan belediye kömür dağıtmasını, erzak dağıtmasını, işine baksın. Herkesin öncelikle kendi işini yapması lazım.

Belediye asfalt döküyor, üç gün sonra TELEKOM gidiyor kazıyor. Bir hafta sonra TEDAŞ geliyor. Üç ay sonra geliyor, doğal gaz kazılıyor. Herkes güya tahrip bedelini ödüyor ama o yollar yol olmaktan; altyapı, altyapı olmaktan çıkıyor. Bakanlığın bununla ilgili mutlaka yasal düzenleme çalışması yapması ve devletin parasıyla, İller Bankasının verdiği kredilerle yapılan yolların, altyapının çarçur edilmemesi gerekiyor, bununla ilgili bir standart getirilmesi gerekiyor. Yani şu anda, nereden kanalizasyon geçtiği, nereden yer altından doğal gaz geçtiği belli değil, bunun bile bir standardı yok. Hasbelkader, bir patlak ya da arıza olduğu zaman, kepece gelecek kazacak, şansına karşısına ne çıkarsa; böyle bir şey olamaz. Yer altının da mutlaka planlanması lazım. Kanalizasyonun nereden geçtiği, doğal gazın nereden geçtiği, elektriğin nereden geçtiği, bunların hepsinin nokta olarak belirlenmesi lazım.

Ben, yeni bütçenin tekrar hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum. Başarılar diliyorum.

İnşallah, 2018 yılı ülkemiz için hayırlı olur diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Şimşek.

Sayın Beyribey, buyurun.

Süreniz on dakika.

YUSUF SELAHATTİN BEYRİBEY (Kars) – Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, Plan ve Bütçenin değerli yöneticileri, değerli bürokratlar, değerli basın; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Ben Türkiye'deki su politikalarıyla ilgili konuda konuşmak istiyorum.

Türkiye şu anda 112 milyon metreküp su kapasitesi olan, dünyada yeterli miktarda, daha doğrusu kendisine yeterli miktarda suyu az olan veya yeterli miktarda suyu olmayan ülkeler arasında. Kişi başına ortalama 4 metreküp, bütün kullanım alanıyla su düşmektedir. Onun için, ülkemizde kullanılabilir suların ehemmiyeti fazladır.

Biz elimizdeki mevcut suları gelecek nesillere sağlıklı olarak bırakmak zorundayız. Su kaynaklarımızın çıktığı noktadan, şehirlerimizin içinden çıktığı noktadan, göllere, denizlere akan noktaya kadar, çıktığı nokta ile ulaştığı nokta arasındaki temizliğinin aynı olmasını sağlamak zorundayız; gelecek nesillerimiz için, çocuklarımız için.

Su kıymetli, o zaman bu kıymetli suyu elimizde tutabilmemizin yolu nedir? Hepimiz köylü çocuğuyuz, geziyoruz veya ilçelerimize gidiyoruz, illerimize gidiyoruz. Dün içerisinde yüzdüğümüz, avuçlayarak içtiğimiz dere sularından, bırakın içmek, ellerimizi yıkamamız bile mümkün değil. Bununla

İlgili bence acil bir program yapmak lazım. Dere boyunda, 30 metre, 250 metre, 500 metre uzaklıktaki derelerin olduğu yerlerde, köylerde tedbirler almamız lazım. Dün belki bu tedbirlere ihtiyaç yoktu. 2002'den önce köylerimizin -35 bin civarında köyümüz var- 15 bininin içerisinde su vardı, evlerinde su olan köy sayısı azdı. Ama 2002'den sonra, şu anda, aşağı yukarı herkesin evinde çeşme akıyor. O zamanları foseptikle idare edilebiliyordu, şimdi kanalizasyon ihtiyacı var. Kanalizasyon köylerde, beldelerde yapılmadı; yapılsa da yapılmasa da o suların hepsi -kanalizasyon yapılsa da- derelere akıyor, o dereler, derelerimizi kirletiyor. Bir üst köyden sonraki köylerdeki köylülerimizin su içme, kullanma haklarını ellerinden alıyoruz. Bence devlet acil bir program yapmalıdır. Dere kenarındaki, yakın dere kenarındaki köylerin hepsinin kanalizasyonunu ve doğal arıtmasını yapmalıdır. Şehirler için de geçerli. Şu anda şehirlerimizden kanalizasyonları derelere akan şehirlerimiz var. Benim ilimde bir tane, sadece Sarıkamış ilçemde arıtma var, Kars şehir merkezi dâhil arıtma yok.

“Su kıymetli.” dedim. Peki, suları ne yapıyoruz? Büyükşehirlerde beton alanlar, asfaltlar; yer altı sularımızın olmaması için her pozisyonu hazır ediyoruz. Burada, bence Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bundan sonraki projelerinde nasıl garaj yapma ihtiyacı veya şartı koyuyorsa, yağmur suları için her binanın altında yağmur suları için depo olmalıdır. Bu suları kullanım suyu olarak kullanmalı. Bu sular ne fayda sağlayacak? Bir: Kullanım için suyu elde edecek. İki: Bu, aynı zamanda şehir içerisindeki selleri, afetleri, taşkınları, yolların kapanmasına engel olacaktır. Atık sularımızı yani yağmur sularını ve kanalizasyon sularını asla ve asla birbirine karıştırmadan devam ettirmek lazım. Bununla ilgili şimdiden projeler var, yapılıyor ama yeterli olduğu kanaatinde değilim. Mutlaka ve mutlaka bunları yapmalıyız.

Başka ne yapmamız lazım? Yer altı sularımızın güçlenmesi için geçirimli beton veya geçirimli asfaltlar üzerinde çalışmamız lazım. Geçirimli betonla yağın yağmur suları yer altına gider. Geçmişte, hepimiz biliyoruz, yollarımız asfalt değildi, sular direkt olarak geçiyordu; parklar, bahçeler vardı, direkt olarak geçiyordu. Şimdi bırakın yolları, kaldırımlardan da geçmiyor, kaldırımların altına da beton yapıyoruz, suların akacağı yer yok, ondan sonra da taşkın var. Nasıl taşkın olmasın, nasıl sel olmasın? Ülkemiz ve geleceğimiz için, çok uzak mesafede değil, yirmi yıl sonra böyle, köylerde, özellikle dere kenarındaki köylerin, beldelerin, ilçelerin kanalizasyonlarının derelere karışmasını engellemezsek o köylerde yaşamak mümkün olmayacak, o derelerde canlı hayvan olmayacak. Ben bu yaz köylerimizi gezdim. Köyleri gezerken çok üzülerek şunu tespit ettim: Derelerde, önceden yüzdüğümüz derelerde, elimizi yüzümüzü yıkadığımız derelerde, suyunu içtiğimiz derelerde bırakın beni, balıklar da yaşamıyor, niye? Köylü, evine su götürdü, foseptiği yok, kanalını direkt olarak dereye bağlıyor, hayvan atıklarını da dereye akıtıyor. Bunlarla ilgili kanuni mecburiyetler getirmeliyiz ve bu atıkların kesinlikle ve kesinlikle derelere akmasını engellememiz lazım. Bununla ilgili gerçekten Bakanlığımız ciddi oranda çalışıyor, çalışmaları güzel, yaptığı şeyler güzel ama ben, köyümdeki derenin kenarında kokudan oturamayacaksam artık o köylerden büyük şehirlere göç etmek zorunda kalabilirim, önemli faktörlerden bir tanesidir. Benim bu konuda özellikle istirhamım şudur: Bu konuda bir program, proje yapılmalıdır. Sadece şehir merkezleri değil, ilçe merkezleri değil, dere kenarındaki bütün köylerin acilen kanalizasyonlarının ve doğal arıtımalarının yapılması gerekiyor, aksi takdirde çocuklarımıza kötü bir gelecek bırakacağız diyorum.

Bakanlığımız güzel şeyler yapıyor, inşallah bunu da dikkate alacaktır, bununla ilgili de yatırımlara öncülük verecektir diyor, hepimize saygılar sunuyor ve bütçemizin hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Beyribey.

Sayın Çam, buyurun, süreniz on dakika.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepimizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum.

Geçtiğimiz günlerde Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Uluslararası Şehir ve Sivil Toplum Kuruluşları Zirvesi'nde yaptığı bir konuşmada "İstanbul müstesna bir şehirdir ama biz bu şehrin kıymetini bilemedik, biz bu şehre ihanet etti, hâlâ daha ihanet ediyoruz, ben de bundan sorumluyum." demiştir. Yine, Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçtiğimiz günlerde "Ben dikey mimariden yana değilim, ben yatay mimariden yanayım. İnsan, topraktan uzak değil, toprağa yakın olarak yaşamalıdır, böyle düşünüyorum. Bugünün Türkiye'si, böyle bir çirkinliği, böyle bir nobranlığı asla hak etmiyor." demiştir. Ne var ki Erdoğan'ın belediye başkanlığı yaptığı 1994'ten bu yana, bir hayli söz sahibi olduğu İstanbul'da yüksek irtifalı binaların hem sayısı hem de yükseklik ortalaması arttı; tıpkı Erdoğan'ın kurucusu olduğu AKP'nin iktidara geldiğinden günümüze kadarki süreçte olduğu gibi. AKP'nin on dört yıllık döneminde İstanbul'da yaklaşık 1.075 adet 47 metre veya daha uzun bina yapılmış. 1994'te başlayan, 2007'de çoğalmaya başlayan dikey mimari, 2010'lara gelindiğinde tepe noktasını görmüş durumda. 2010-2015 arasında her sene 100'den fazla bu tarz yapı inşa edilirken, rekor 158 binayla 2013 yılına aittir. Ayrıca, Boğaz'ın, dolayısıyla da İstanbul'un silüetine en büyük darbeyi de yine özellikle son on yılda yükselen gökdelenler vurmuştur yani, AKP hükümetleri döneminde, Erdoğan'ın döneminde. Şimdi şikâyet eder gibi yapmanın hiçbir inandırıcılığı da bulunmamaktadır. Aynı şekilde, AKP öncesi dönemde 24 olan gökdelen sayısı 2016 sonunda 121'i bulmuştur. Erdoğan'ın İstanbul Belediye Başkanlığına başladığı 1994 yılına kadar ise sadece 4 gökdelen inşa edilmiş, bir anlamda İstanbul'daki 121 gökdelenin 117'si Erdoğan'ın söz sahibi olduğu dönemde yapılmıştır. Dolayısıyla, İstanbul'a ve ülkeye dair bu çirkin yapılaşmanın hesabını vermesi gerekenler bellidir. Belediye başkanlarını zorla istifa ettirerek bu sorumluluktan kurtulmak mümkün değildir.

İstanbul'un Kadir Topbaş'lı on üç yılına bakıldığında da aynı noktaya geliyoruz. Topbaş'ın istifasının ayrıntılarını henüz bilmiyoruz ama bildiğimiz bir şey varsa o da Topbaş'ın AKP, saray iktidarıyla birlikte on üç yıl boyunca İstanbul gibi kadim bir şehrin, en köklü, kadim kentlerinden birini yaşanılmaz noktaya getirmesidir. Topbaş döneminde, İstanbul'un imar ve inşaat rantı nedeniyle yapı yoğunluğu ana ulaşım aksları etrafında altyapı, ulaşım değişkenlikleri hesaplanmadan artırıldı. Yeşil alanlar, deprem toplanma alanları, kamusal alanlar emlak projelerine açıldı. Birçoğu iktidara yakınlığıyla bilinen projelere imar ayrıcalıkları tanındı, plan tadilatları yapıldı. Yetmedi, bu dönemde belediye, iktidarın desteklediği cemaat ve vakıflara kaynaklarını sınırsızca açtı. 17-25 Aralık öncesinde Gülen cemaatine, şimdilerde Ensar Vakfı, TÜRGEV Vakfı gibi vakıflara son gaz arazi ve bina tahsisleri devam ediyor.

Ankara'da da durum farksız ne yazık ki. Melih Gökçek birçok kamusal alanı imara verdi, bunların başında Atatürk Orman Çiftliği geliyor. Gökçek'le birlikte birinci derece doğal ve tarihî sit alanı olan Çiftlik arazisi üçüncü derece sit alanı statüsüne alındı ve Atatürk Orman Çiftliği arazisine kaçak bir Cumhurbaşkanlığı sarayı yapıldı. Yüzlerce ağaç kıyımının yapıldığı, kamu kaynaklarının harcandığı, maliyeti 2 milyarı geçen, oyuncak yığınınından oluşan ANKAPARK ise AOÇ için bir başka ihanetin adıdır. ODTÜ hırsı hiç bitmedi, yıllar içinde orman arazisi yağmalandı. Tarihî yapılara savaş açtı, Ankara'yı parsel parsel ranta teslim etti.

Belediye başkanları zorla, tehditle istifa ettirilen Bursa'da da, Balıkesir'de, Niğde'de hikâye bundan farklı değil, aynı şekilde AKP yönetimindeki diğer illerde de hikâyeler farklı hikâyeler değil.

AKP hükümetlerinin geçtiğimiz on beş yıl içerisinde izlediği ekonomi politikalarının en önemli sonucu maalesef çevre felaketleri oldu. 2019’da ise zaten Hükümetin eline verilmiş olan yetkiler, doğrudan Başkanın elinde merkezileşecek. Başkan artık sınırlı olan yasal mevzuatları, ÇED ve mahkeme süreçlerini de atlayarak örneğin İstanbul’a yapılacak çılgın kanal projesi gibi projeleri rahatça onaylayabilecek. Bu kararın neden olacağı felaketleri ise hep beraber...

Hükümetin kendisine göre tüm engelleri atlayarak aldığı hızlı kararlar sonucu bugüne kadar birçok büyük felaket yaşandı. Sadece son yıllarda yaşadığımız olayları hatırlamakta fayda var: Soma, Yırca, Cerattepe ve diğerleri.

Önemli bir konu da nükleer santraller. Nükleer santraller ekolojik değildir. Öncelikle santrallerin yarattığı radyoaktif atıklar doğada yok olmadıkları için yüzlerce yıl saklanmaları gerekir. Bu atıklar doğa ve canlı yaşamı için büyük bir risktir. Nükleer santraller için gereken ham maddelerin çıkarılması ve ham maddelerin taşınması süreçlerinin de doğaya büyük zararları vardır. Nükleer santrallerde çok sık kazalar ve sızıntılar yaşanır. 1952 ile 2006 yılları arasında nükleer santrali bulunan 11 ülkede toplam 106 kaza meydana geldi. Üstelik kazaların bir kısmı, Fukushima’da olduğu gibi doğrudan santral kaynaklı değil, deprem, tsunami gibi doğa olaylarının sonucudur. Nükleer santrallerde üretilen enerji yüzlerce kilometrelik elektrik hatlarıyla şehirlere taşınırken önemli kayıplar oluşur. Hâlbuki yapılması gereken, küresel ısınmayı daha da arttıran fosil yakıt kaynaklı enerji üretimine derhâl son vererek karbon salınımı en düşük olan rüzgâr ve güneş enerjilerine yönelmektir. Çok sık kazaların ve radyoaktif sızıntıların yaşandığı nükleer enerji santralleri yapma girişimleri durdurulmalı, yerel halkın katılımının sağlanmadığı ve etkin bir ÇED sürecinin işlenmediği projelere asla onay verilmemelidir.

Su, yaşamın temel kaynağıdır. Su hakkı, bir insan hakkı olarak anayasal güvence altına alınmalı, böylece suyun metalaştırılması ve ticarileştirilmesi engellenmelidir.

OHAL uygulamalarıyla iyice ağırlaşan, her tür demokratik talebi ihanet, hainlik, düşmanlık olarak gören anlayışa karşı toplumsal uzlaşma, iş birliği ve dayanışma ilkeleriyle adımlar atılmalı, bu ilkelerle çelişen durumların çözümünde katılım ve şeffaflık doğrultusunda kaynaklar seferber edilmelidir. Bu hedefler insanidir, vicdanidir, dayanışmacıdır, eşitlikçidir, özgürlükçüdür; biz bunlardan vazgeçemeyiz, vazgeçmememiz gerekir. Bugün kendini güçlü zannedenlere karşı daha önce olduğu gibi bugün de direneceğiz, direnmeye devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan, Sayın Bakan; İzmir’le ilgili birkaç şeyi de bilgilerinize sunmak isterim. Öncelikle size teşekkür etmeyi bir borç biliyorum ve teşekkürümü de yineliyorum. Özellikle Urla, Seferihisar, Çeşme, Karaburun bölgesindeki yarımada balık çiftlikleri, rüzgâr gülleri, taş ocakları ve mıcır ocaklarıyla ilgili sıkıntılarımız vardı. Geçtiğimiz günlerde Bakanlığımızda yapılan bir ÇED toplantısında Karaburun’daki balık çiftliğiyle ilgili göstermiş olduğunuz hassasiyetten dolayı sizlere Karaburun halkı adına teşekkür etmeyi bir borç biliyorum, çok teşekkür ediyoruz. Sunumunuzda da ayrıca çevreyle ilgili duyarlılığınız için de teşekkür ediyoruz. Ama bunlar burada kalmamalı Sayın Bakan.

Sayın Bakan, dün Urla’daydım -Urla’nın Gülbahçe köyü, şimdi mahalle oldu, Gülbahçe Mahallesi- vatandaşlar sokaktaydılar. İki maden sahasına ruhsat veriliyor ve bununla ilgili ÇED toplantıları geçtiğimiz günlerde yapılamadı ve vatandaş ayakta. Sayın Bakan, bugün meslektaşınız Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Faruk Özlü sunum kitapçığının 27’nci sayfasında aynen şunu söylüyor: “Öncelikli sektörlerimize odaklı küresel iddiası olan bir teknoloji üssünün İzmir Urla bölgesine kurulmasına yönelik faaliyetlerimiz devam ediyor.” Sayın Faruk Özlü’nün bugünkü konuşması. Söylediği yer, Urla Gülbahçe’de Yüksek Teknoloji Üniversitesinin olduğu yerin yanı ve şimdi Bakanlığımıza ÇED için başvurulmuş, iki maden ocağıyla ilgili ruhsat istenmektedir.

Sayın Bakanım, daha önce de söyledik, evet, otoyol yaparsanız, duble yol yaparsanız, inşaat yaparsanız taş ocağına ihtiyaç var, mıcır ocağına ihtiyaç var, inkâr etmiyorum.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Taş ocağı mı dediğiniz, başka bir maden mi?

MUSA ÇAM (İzmir) – Taş ocağı.

İtirazımız yok, inşaat varsa bu da olacak yani. Ama hep söylüyoruz, bunların doğru yerlerde doğru projelerle hem doğayı, tarım alanlarını katletmeyecek hem de çevre kirliliği yaratmayacak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çam, tamamlamanız için ek süre veriyorum.

Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yüksek Teknoloji Enstitüsünün olduğu ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da buraya yönelik olarak teknoloji üssünü kuracağı bir yere şimdi bununla ilgili bir başvuru yapıyor. Onunla ilgili evrakları vereceğim Sayın Bakanım size, hassasiyetlerinizi istiyorum.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Rahat olun.

MUSA ÇAM (İzmir) – İki: Rüzgâr gülleri... Türkiye büyüyor, enerjiye ihtiyacı var, enerjinin önemli bölümünü yurt dışından alıyor. Rüzgâr güllü, evet, doğru, hiç itirazımız yok ama bunlar da tarım alanları, orman alanları katledilerek yapıyor. Özellikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Dairesinin bu konuda çok duyarlı ve dikkatli olması gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Balık çiftlikleri, ona keza aynı şekilde. Geçtiğimiz günlerde Tarım Bakanlığımızda bu konuyla ilgili olan arkadaşlarla görüştük. Gerçekten o yarımadada -orkinos balık çiftlikleri ve diğer balık çiftlikleriyle beraber- inanın ki biz denize girdiğimizde denizin dibindeki taşları tek tek görürdük, şimdi üzerinde bir karış yağ var. Neden? Balıklar için kullanılan kimyasal maddelerle birlikte denizler âdeta girilemeyecek noktaya gelmiştir.

Doğa bizi affetmiyor, affetmeyecek de. O nedenle, özellikle sizin bu konudaki hassasiyetlerinizi biliyorum, daha da hassas davranacağınızı ümit ediyor, 2018 yılı bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum, başarılar diliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çam.

Sayın Tamaylıgil, buyurun.

Süreniz on dakika.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli hazırım; ben de artık gece yarısına yaklaşırken hem mükerrer paylaşımlardan uzak durarak hem de bir İstanbullu olarak İstanbul'un hassasiyetlerini de paylaşarak bazı konuların altını çizmek isterim.

Sayın Bakanım, özellikle sizin Bakanlığımızla beraber hazırlanmış olan bu şehircilik şûrası ve onunla ilgili yapılan komite toplantılarını ve sonuç bildirgelerini takip ettim. Onlarla ilgili olarak alınan hem raporları hem de görüşmeler sırasında ortaya konulan tespitleri de açıkçası çok önemsedim. Ancak tabii, şehircilik şûrasında şehrin her yönüyle, kimliğinden aldığı göçe ve şehir açısından, şehircilik açısından hassas olan başlıklara kadar pek çok konunun paylaşıldığını da, farklı farklı bakış açılarıyla ortaya konulduğunu da açıklamış oldukları raporlarından takip ettim. Tabii, bunlar çok ideal başlıklar ve bu ideal başlıkların da önemli olanı uygulamaya aşamasında karşılığını bulması ve uygulamada kendini göstermesi.

Ben de aslında bu Sayıştay raporlarında dikkatimi çeken bir iki başlığı sizinle paylaşmak istiyorum ve bu başlıklar açısından da baktığımızda önemli tespitlerin olduğunu ve şerh düşülmüş bir raporla karşı karşıya olduğumuzu Sayın Kuşoğlu da paylaşmıştı. Burada hem tapu kadastro açısından hem de baktığımız zaman Bakanlık açısından önemli tespitler var Sayın Bakanım. Bu geçtiğimiz yılda da aynı şekilde önemli tespitler vardı ancak o 2015’i içeriyordu, 2016 için de aynı hassasiyette değerlendirmeler var.

Şimdi burada dikkatimi çeken “Hane halkına borç olarak verilen, kendi evini yapana yardım projesinde kredilerin takibinde yaşanan aksaklıklar nedeniyle ortaya çıkan muhasebe kayıtları...” Şimdi, tabii, bu önemli. Burada genel olarak baktığımda, kayıt açısından, özellikle muhasebe kayıtları veyahut burada ilgili varlıklar kalemine dâhil edilme açısından daha önce Sayıştayın uyarılarının olmasına rağmen tekrarlanmış bazı tercihlerin olduğunu görür hâldeyim. Kimisine hâlâ “2017’de çözülecek.” denmekle beraber, umut ediyorum, buradaki uyarılar, bir hukuki temelde ortaya konulan uyarılar dikkate alınarak uygulama aşamasında karşımıza çıkacaktır.

Yine, Çevre Kanunu gereğince belediyelerden tahsis edilmesi gereken çevre katkı yapı gelirlerinin eksik tahsil edilmesi veya bütçe gelirleri içerisinde yer almamasına dair bir tespit var. Burada da takip ve kontrol işlemlerinin yönetmelikle yerine getirildiği ama belediyelerle ilgili olarak birtakım savunmaların ortaya çıktığı dile gelmiş. Ama burada da sanırım işleyecek olan yönetmeliğe uygun uygulamanın gerçekleşmesi gerekiyor.

Tabat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün yetki ve sorumluluğundaki alanlara ait kira ve ecrimisil gelirlerinde de yine gelir kaydıyla ilgili problemlerin tespiti söz konusu olmuş. Bu da açıkçası, baktığımızda, ecrimisil ki burada pek çok seferinde düzenlemeler yaptığımız ve düzenlemeler açısından da problemleri çözmek üzere kanuni altyapısını oluşturduğumuz konulardı.

Şimdi, yine bakıyorum ve görüyorum, muhasebe kayıtlarıyla ilgili, banka hesapları, işte alacakların kaydedilmesi konularında –sanırım- bir muhasebe sistemi problemi mi var yoksa muhasebeyle ilgili, Maliye Bakanlığıyla ilgili ve kendi içerisinde bir ayrışma mı var? Buradaki bu ayrışmayı veyahut denetimle ilgili baktığımızdaki sonucu düzenleyecek olan çalışmalar yeterince yerine getirildi mi?

Bir de bu, Emlak Gayrimenkul Yatırım Ortaklığıyla imzalanmış gayrimenkul satış vaadiyle ilgili, bizim İstanbul Başakşehir’deki Kayabaşı, Bahçekent projelerinin de içinde olduğu, bir de Kocaeli İzmit Körfez ilçesindeki projelerin satış ve muhasebeleştirilmesi konusunda tabi olunan, satışı gerçekleştirecek ihale prosedüründe eksiklikler veya farklı tercihlerin olduğu dile getiriliyor. Yani kimi zaman, bitmiş olan projeleri Bakanlığın kendi üzerine almayarak, direkt üçüncü kişilere satarak sanki uyulması gereken resmî bir prosedürden imtina eden bir tercih içinde olduğunu gösteren tespitler var. Bunlar önemli tespitler.

Tabii, bunun yanında Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü açısından da ortaya konmuş olan tespitler var. Bu konuda da en son verilen raporda bir çekincenin ortaya konarak raporun hazırlanmasına yine dikkatinizi çekmek isterim.

Şimdi, bu tabii çok önemli bence; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş olan taşınmazların kurumun mali tablolarında görülmemesi. Bu çok önemli bir tespit ki bu tespitin sonunda kamu idaresinin cevapları var ve bunun ötesinde de verilmiş sonuç görüşleri var. Sonuç görüşlerinde de bu gereken işlemlerin tamamlanma süresi 31/12/2016’ya kadardı ama bu süre uzatıldı, o yüzden uzatıldığı için de görülüyor. Bu bahane değil. Yani neden tamamlanamıyor ve neden bu süre uzatılarak devam ediyor diye sorgulamak gerekiyor diye düşünüyorum.

Yine, tabii harç gelirleriyle ilgili tespitler var. Birkaç şey daha söyleyeceğim, zaman yetmeyecek ama burada önemli tespitler var Sayın Bakanım ve bu tespitlerle ilgili olarak sanırım bünyenizdeki değerli bürokrat arkadaşlarımız ve sizler gerekli hassasiyeti göstererek burada ortaya konmuş olan başlıklardaki düzeltmeleri gerçekleştireceksiniz diye düşünüyorum.

Şimdi tabii, gerek tapu diyoruz gerek şehircilik açısından bakıyoruz, bir şûra toplanmış, buradaki ana başlıklar açısından söylüyoruz ama Türkiye’de şu an baktığımızda “kentsel dönüşüm” üzerinden kendini isimlendiren bir şehircilikle karşı karşıyayız ve bu “kentsel dönüşüm” olarak kendini isimlendiren şehircilik açısından baktığımız zaman da karşımıza çıkan tablolarda, başta İstanbullu olarak benim şehrim açısından baktığınızda bir deprem şehri olmasının getirmiş olduğu hassasiyetlerde kentsel dönüşüm projelerinin ortaya çıkışı var. Ancak burada bakıyorsunuz, bir riskli alan ve rezerv alan -yani sadece kentsel dönüşüm değil- tespitiyle ilgili olarak karşımıza çıkan bir süreç var ve işin enteresani, riskli alan ilan edilen alanların çoğu, potansiyel, mevcutta genelde rantın çok yoğun şekilde kendini hissettirdiği veyahut oradaki oluşan yapıyla rantın büyüyerek devam ettiği bölgeler ve bu halk yani İstanbullu bu tanımlarla yeni yeni tanıştı ama kentsel dönüşümle şöyle tanıştı: Neticede evler eski, depremi yaşamış; “E ben evimi değiştireyim, işte evin içindeki yaşamsal standartlarım daha yükselsin, onun için bu anlaşmalar dahilinde yenilenen evin içerisinde yaşayım.” tercihiyle gelen bir süreç. Ancak şimdi bakıyorsunuz, Sayın Bakanım, İstanbul’da da bu kentsel dönüşümle ilgili birtakım anlaşmalar yapılıyor ama bir yerde bir müteahhitle yık-yap ve sat şeklinde anlaşılmiş ki daha çok tercih edildi baştan yani insanlar direkt olarak müteahhitlerle karşı karşıya kaldı ama Türkiye’nin ekonomik şartları ortada. Türkiye’nin, baktığımız zaman, almış olduğu yabancı kaynak finansmanının da özellikle inşaat sektörüne, 50 küsur bağlantılı sektöre de katkı sağlıyor diye yönlendirildiği bir ortamda, şimdi dünyada değişen ve ülke içinde değişen maliyet ve kazanç, tasarrufları değerlendirme alanları değişince, gayrimenkulle ilgili bir problem çıktığında büyük bir yapı stoku, satılamamış binalar ve işini devam ettiremeyen müteahhit, elindeki öz varlığında nakdi kalmamış, bina stokuyla kalmış müteahhitler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – E, şimdi ev kiralarını ödeyemedikleri kişilerle karşı karşıya. Bu alınan evler... Genelde işte emeklidir, başka geliri yoktur, kira desteği alıyordur ama süreyi tamamlamayınca önemli mağduriyet içinde yaşayan aileler var. Diğer taraftan da baktığımızda, bir kentsel dönüşümün, çevre, hava kirliliğinden tutun kazalara kadar o hafriyat ortamının ortaya çıkardığı sorunlarla karşı karşıyayız.

Ben tabii, şehircilik ve ona bağlı olarak belli başlıkları dile getirdikten sonra kısaca çevreyle ilgili ana başlıkları da paylaşmak istiyorum. Çünkü burada atık yönetimi var. Atık yönetimi çok önemli. Sıvı ve katı atık yönetimi ve sıvı, katık atık yönetimiyle ilgili olarak ortaya konulan yönetmelikler ve oradaki uzman çalışan... Bunun yanında da baktığımızda, katı atık tesisinin olup işte Çevre ve Şehircilik Bakanlığından onaylanmamış bazı yerel yönetimlere kadar giden yapıyla karşı karşıya olduğumuz ortada. Diğer taraftan, işte “termik santraller” diyoruz. “Millî olarak, kömürümüzle fosil yakıtlara karşı alternatif oluşturalım, kömüre geçelim.” dedik ama kömürle beraber geçen sene, özellikle o Keşan, Balıkesir ve çevre açısından baktığımızda kritik oranları aşan çevre kirlilikleriyle dönem dönem karşılaştığımız ortada. Kentsel dönüşümün bile yıkım sırasında oluşturduğu zararlı atıklarla yaratmış olduğu çevre kirliliği ortada. Tabii ki yapılacak olan, baktığımızda ülkenin ekonomisi de gelişecek, sanayisi de gelişecek ama sanayici uyması gereken hatta aldığı teşviklerde çevreye olan hassasiyetini daha da fazla ortaya koyan tercihleriyle beraber çıkmalı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Hemen bir iki cümleyle bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – ...yerel yöneticiler aynı şekilde. Yani atık suyundan içme suyuna kadar uygulamalarda, iklim değişikliğinin ortaya koyduğu şartlarda, ona uygun olarak ortaya çıkacak tercihlerle, çok önemlidir... Biraz önce Sayın Beyribey'i dinledim, mesela biz depremi konuşuyoruz ama seller de Türkiye'nin bir gerçeği ve biz artık üstteki suyun toprağa girişinin engelleyecek ya da Karadeniz'de olduğu gibi denize gidişini engelleyecek bir yapıyla karşı karşıyayız ve bunu da planlı bir şekilde... Afeti sadece deprem görmemek lazım.

Sayın Bakanım, bir de önlemleri alırken yapı denetimini, yer denetimini, bina denetimini bir entegre yapı olarak yani zemin etüdünden başlatarak görmek lazım ve kamu binaları ile TOKİ binalarını da bunun dışında görmeyerek tercihleri ve takibi oluşturmak lazım.

En son söylemek istediğim de şu: Siz bir yerel yöneticisiniz. Yerel yönetim açısından baktığımızda siz geniş bir kitlenin oylarıyla seçildiniz ve o iradeyi temsil ederek de görevinizi yapıp şu anda da bir Bakan olarak hizmet ediyorsunuz. Ben yerel yönetimlere çok önem veririm. Bugün birtakım kararlar yaşanıyor peş peşe istifalar noktasına gelen, sizin beraber yerel yöneticilik yaptığımız arkadaşlarımız da herhâlde. Başarılarının faturasını, siyaset değil, başarısız veya başarılı olmanın değerlendirmesini millî irade ve halk yapmalıdır diyorum.

Çok teşekkür ediyorum bana gösterdiğiniz anlayıştan dolayı.

Başarılar diliyorum. Bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tamaylıgil.

Sayın Kavaklıoğlu, buyurun.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, yorulduk. Uzun bir konuşma hazırlamıştım ama çok kısa birkaç konuya değinmek istiyorum.

Malumlarımız, Türkiye deprem ülkesi, bir deprem gerçeğiyle karşı karşıyayız.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Yorulmuş gibi durmuyor. Hâlâ hiç kimse yorulmuş gibi durmuyor, beşer, onar dakika daha fazladan konuşuyor.

ALPASLAN KAVAKLIOĞLU (Niğde) – İşin aslı konuşmaktan vazgeçmiştim, soru-cevap kısmında bir değerlendirme yapacaktım ama... Soru-cevap kısmına bırakmak istedim ama bizim Başkanın sağı solu belli olmaz, o yüzden şimdi söyleyeceklerimi çok kısa söylemek istiyorum.

Türkiye bir deprem ülkesi, deprem gerçeği var, aşağı yukarı ülkemizin tamamı neredeyse deprem bölgesi ve çok önemli büyükşehirlerimiz deprem riskiyle karşı karşıya; İstanbul, İzmir, ne bileyim, Hatay, Adıyaman, Malatya, buralarda deprem olacak, buna hazırlanmamız lazım. Burada, zarar azaltma, risk azaltma dediğimiz yatırımlar, faaliyetler çok büyük önem arz ediyor. Özellikle, İstanbul, İzmir'i ele alırsak Türkiye ekonomisinin büyük bir parçasını oluşturuyor. Burada olacak bir deprem Türkiye ekonomisine çok büyük bir darbe vuracak. Bunu, depremi önlememiz mümkün değil ama yapacağımız yatırımlarla, risk azaltma yatırımlarıyla, zamanında vereceğimiz paralarla onun kat kat karşılığını alacağız. Bu konuda gerçekten, Bakanlığımız büyük bir gayret, faaliyet içinde. Risk bölgeleri belirlendi, işte belediyelerle, TOKİ'yle, Bakanlıkla protokoller imzalandı, birtakım faaliyetler devam ediyor. Ama, burada, Sayın Bakanım, Türkiye fotoğrafı nedir, çok konuşulmadı bu yani değişik

konulara değinildi ama yani fotoğraf nedir, bizim ne yapmamız lazım, ne yaptık, ne yapıyoruz, ne yapacağız, burada süreç nasıl çalışıyor, takvim nasıl çalışıyor; bunu biraz açıklamanızda fayda var diye düşünüyorum.

Bir de benden önceki konuşmacılar bu şehirde komşuluk ilişkilerine değindiler, bu konu da çok önemli. Ben, kendimden örnek vereyim: 52 dairesel bir blokta oturuyorum, kendi katımda 4 daire var, bu 4 dairenin 3'ünü, işte benden hariç 3 aileyi tanıyorum ama gerisini tanımıyorum, bilmiyorum ancak asansörde selamlaşıyoruz, kim olduğunu bilmiyorum; böyle bir durum söz konusu.

Şimdi, 1995 Kobe depreminde Japonlar bunu yaşamışlar. Büyükşehirde, Kobe merkezde büyük katlı, çok katlı binalarda yaşayan insanlar komşularını tanımıyorlar. Yani, karşı binada ya da karşı dairede oturan insan ihtiyar mı, yardıma ihtiyacı var mı, özürlü mü, çocuk mu, kurtarılması gereken kimse var mı bilmiyorlar; deprem olduğunda bu arama-kurtarma faaliyetlerine hiçbir katkıları olmamış. Fakat, görmüşler ki taşrada, kırsal kesimde, köylerde yaşayan insanlar çok kısa bir sürede arama, tarama, kurtarma faaliyetlerini yapıp herkes komşusunu kurtarmış çünkü biliyor komşusunun kim olduğunu, nasıl olduğunu; herkes çok kısa bir zamanda bu yaralıları enkazlardan çıkarmış.

Şimdi, Japon Hükümeti bunu gördüğü için çok büyük bir komşuluk programı uyguluyor, çok değişik projeleri var, komşuları bir araya getirip tanıştırmaya vesaire. Bakanlığa tavsiyem, Aile Bakanlığıyla birlikte büyükşehirlerimizde buna benzer programlar geliştirilmesi lazım, bunu tavsiye ediyorum.

İkincisi: Bir teşekkür ve takdirimi iletmek istiyorum. Niğde'de daha önce 46 belde vardı, kasaba, şimdi 23 kasabamız var, bu 23 kasabamızın aşağı yukarı tamamının altyapısı bitmiş durumda. Bu İLBANK sayesinde olmuş yani ben şahidim altı yıldır. Gerçekten, İLBANK'ta klasik bürokrasinin dışında projelendirme süreci, karar alma süreci çok hızlı çalışıyor. Şahsınızda, İLBANK çalışanlarına, yönetim kadrosuna, sahada çalışan arkadaşlara teşekkür ediyorum, takdirlerimi sunuyorum.

Sayın Bakanım, malumlarımız bir Akkaya Barajı sorunumuz var, sağ olun, bir araya getirdiniz ilgilileri ve bir süreç başladı ama bürokratik engelleri aştık, aştık, aştık, hâlâ ihale sürecine gelemedik. Bu konuda ilave bir destek istiyoruz.

Ben, Bakanlık bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum, herkese hayırlı akşamlar diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kavaklıoğlu.

Sayın Çakırözer, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, saygıdeğer bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de konuşmama Sayıştay raporlarıyla başlamak isterim. Sayıştay raporlarına yansıyan bir husus, uygulama projesi biçiminde ihale edilen yapım işlerinde sözleşmenin uygulanması sırasında projede değişikliklere gidildiği, bu nedenle projenin süresi dâhilinde bitemediği noktasıdır.

Sayıştay, bu durumun ihale sürecindeki rekabet koşullarını ortadan kaldırdığına dikkati çekmektedir. Buna diğer milletvekili arkadaşlarımız da vurgu yaptılar, Sayıştay raporlarına ama geçen yılki görüşmelerden de hatırlarsanız üzerinde en fazla durulan konu Sayıştayın tespitleri olmuştur. Aslında, hani kesile kesile azıcık bir tespit geliyor zaten ama onların da bu kadar ciddi olması son derece üzerinde durmamız gerektiğini göstermektedir.

Yine, benzer şekilde Sayıştay raporunda toplam maliyeti 14,95 milyon lirayı bulan ihalelerde Kamu İhale Kanunu'na aykırı olarak pazarlık usulüyle ihale yapıldığının tespit edildiği, Bakanlığın yanıtında ise durumun farkında olduğuna işaret edecek biçimde gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmektedir. Bu da yaklaşık 15 milyon lira maliyetli ihalelerde bilerek kanunun çiğnendiğini göstermesi açısından kamuoyunun dikkatine sunulması gereken bir konudur.

Sayın Bakanım, ben belki en son bölümde yapacağınız konuşmada yer verirsiniz diye, bu İstanbul'a yönelik deprem çalışmalarına ilişkin bir konuyu özellikle konuşmamız gerektiğini düşünüyorum. O da 1999 Gölcük depreminin ardından İstanbul'da konutların depreme dayanıklı hâle gelmesine ilişkin çalışmalar yürütülmekte. Bu konuya ilişkin bir birim kurduğunuz daha önce de basına yansımıştı. Şimdi, envantere göre, hâlen İstanbul'da bulunan konutların kaçının olası deprem için güçlendirilmesi gerekmektedir? Depreme dayanıklı olmayan binaların kaç kamu binasıdır? 1999 yılından sonra, o dönem, Hükümetin olası deprem için toplanma alanı ilan ettiği yerlerin neredeyse tamamı AKP iktidarı döneminde amacı dışına çıkarılarak konut ya da gökdelen yapımı için kullanıldı. Olası bir deprem için çalışmalarınız ne aşamadadır, bunu öğrenmek isteriz.

Yine, Bakanlığınızı ilgilendiren bir diğer konu da kamuoyunun merakla takip ettiği, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından, kanlı darbe girişiminin ardından AKP Hükümetinin şehir içindeki askerî alanların şehir dışına taşınmasıyla alakalı aldığı kararlar; yapılan, sizin de şahsınızın da yaptığı açıklamalar var. Özellikle, İstanbul ve Ankara'da askerî alanların şehir dışına taşınması işlemi sonrasında bu alanların ne olacağı konusunda resmî, net bir açıklama bulunmuyor. Biz bu alanların yapılaşmaya açılarak kentlerin silüetini bozacak yeni gökdelenler ve yeni binalar yapılmasını istemediğimizi daha önce defalarca söyledik, bir kez daha bu alanların yeşil alan olarak korunması talebimizi kayda geçirmek isterim.

Sizin bir röportajınız var yaklaşık tam bir ay önce. “Öyle askerî alanlar var ki şehrin hafif kenarlarında, iki tane ağaç bile yok, İstanbul'da Avrupa Yakası'nda böyle bir alan tespit ettim. O tespit ettiğim alan kabul görürse yeni bir şehir kurulur, en az 10 ilçenin kentsel dönüşümü yapabilir. Anadolu Yakası'nda da benzer bir alan var, oraya da 10-12 ilçe alacak büyüklükte biri askerî alan, diğeri o kadar askerî gözüküyor. Benim kuracağım şehir Avrupa Yakası'nda 1 milyon nüfuslu olacak.” diyorsunuz. Yaklaşık, işte bu zamanlarda netleşeceğini ifade ediyorsunuz. Bu ilçelerin yeri neresi olacaktır? Hangi ilçeleri -yeni kuracağınızı ifade ettiğiniz 2 ilçe- planlamayı düşünüyorsunuz? Bu konu neden önemli? Çünkü, İstanbul 'da her iki yakayı da dikkate alarak 20 ilçenin dâhil olacağı bir göç silsilesinin kentin neredeyse yarı nüfusuna denk geleceği, 7-8 milyonu insanı ilgilendireceği ortada. Bu da ülke nüfusunun da neredeyse yüzde 10'u demek. Böylesine çok vatandaşımızı ilgilendiren bir konunun paydaşlarla tartışılarak kamuoyu önünde ve şeffaf yürütülmesi gerektiğini dikkatinize getirmek isterim.

Sayın Bakanım, daha önce çelişkili açıklamalar yapıldı ama ben bir kere daha şu konudaki görüşünüzü net olarak öğrenmek isterim: Paris İklim Anlaşması'nın onaylanma süreci. Geçtiğimiz dönemde Hamburg'da yapılan G-20 zirvesinde ABD Başkanının anlaşmadan çekildiğine yönelik açıklamaları sonrasında partinizin Genel Başkanı da olan Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan da buna destek vermiş ve anlaşmanın henüz Mecliste onaylanmadığına, şu aşamada onaylanmasının doğru olmadığına işaret etmişti. Ama bir taraftan bizim taahhütlerimiz var çevreyi koruma konusunda, gelecek kuşaklara yaşanabilir çevre bırakma konusunda. Bu durumda anlaşmanın Meclisimizde onaylanma süreci askıya mı alınmıştır? Anlaşmaya taraf olunmaz ise sera gazı emisyonlarını azaltmaya yönelik çalışma yürütülecek midir? Tabii biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak anlaşmanın onaylanmasından yanayız, taahhütlerimizin arkasında durulmasından yanayız.

Değerli arkadaşlarım söyledi ama ben de bir kez daha, Sayın Erdoğan'ın İstanbul'u kastederek "Biz bu şehre ihanet ettik, hâlâ da ihanet ediyoruz. Ben de bundan sorumluyum." sözlerinde aslında sizin de omuzlarınıza düşen bir sorumluluk olduğunu düşünüyorum. İstanbul'u âdeta grileştirmek üzere hareket eden bir iktidarın Çevre Bakanı olarak karşımızdasınız. Keşke, Şehircilik ve Çevre ayrı Bakanlıklar olarak değerlendirilse ve görüşülebilse. Yeşil alanların giderek azaldığı, 16/9 Projesi gibi projelerle, gökdelenlerle, konutlarla İstanbul'un silüetini bozan bir iktidar var karşımızda. Aslında tabii sizler de gelinen noktadan oldukça rahatsızsınız ki büyükşehir belediye başkanını millet iradesine bırakmadan kendiniz zorla -iktidar anlamında söylüyorum- istifaya getirdiniz. Sizin de aslında uzun yıllar belediye başkanlığı yapan isim olarak bu zorlama istifalar konusunda ne düşündüğünüzü de merak ediyorum.

Buradan Sayın Bakan, yine, Büyükşehir Yasası'nın, Bütünşehir Yasası'nın, biz Eskişehir'de gezerken köylerde ya da diğer arkadaşlarım ilçelerinde, köylerinde, ne kadar sıkıntılar, sakıncalar yarattığını hepimiz görüyoruz, ne kadar eksik üzerinde düşünülerek getirildiğini. Yeni bir yasa hazırlığından bahsediliyor, duyuyoruz; bu konudaki çalışmalarını bizimle paylaşır mısınız?

Türk Toraks Derneğince partikül madde dikkate alınarak hazırlanan hava kirliliği raporunda sınır değerlerinin, Muş, Ağrı-Doğubeyazıt, Iğdır, Tekirdağ ve Kayseri'de beş, Ankara'da üç, İstanbul ve İzmir'de iki kat aşıldığı belirtilmekte Sayın Bakanım. Bakanlığınızın sorumluluk alanında olan hava kirliliği değerlerinin bu kadar yüksek çıkmış olması kabul edilemez; bu konuda atılan, atılacak adımlar var mıdır?

Başta Doğu Karadeniz olmak üzere yapılan hidroelektrik santraller ile termik santraller ve yapım aşamasındaki nükleer santrallerin çevreye verdiği, vereceği zararlar ortada. Bu konuda geçen yılki bütçede ben Değerli Bartın Milletvekilimize destek çıkmış ve "Amasra'ya termik santral yapılmasını engelleyelim." diye burada sizden çağrıda bulunmuştum Sayın Bakanım. Şimdi maalesef, şu anda kendi şehrim için çağrıda bulunacağım, bu sefer de Eskişehir için bir termik santral yapılması gündemde. Çok değil, iki yıl önce hepimizi gururlandıran bir sonuç vardı, Bakanlığımızın verilerine göre Türkiye'de havası en temiz şehir Eskişehir çıkmıştı, bugün ise bu temiz havanın katline sebep olacak olağanüstü bir gelişmeyle karşı karşıya Eskişehir'imiz ve Eskişehirlilerimiz. Eskişehir'imizin Alpu ilçesi ile Tepebaşı ilçesi arasına Enerji Bakanlığımız tarafından 1.080 megavat gücünde 1,8 milyar dolarlık bir termik santral kurulması planlanmakta. Eğer bu termik santral kurulursa Sayın Bakanım, yılda 6,3 milyon ton yerli kömür linyit yakılacak. Bu santral Eskişehir'in bir yılda yaktığı kömürü iki günde yakacak. Santralin işletmeye geçmesi hâlinde 1,6 milyon ton taban külü ve uçucu kül çıkacak, 350 bin ton alçı taşı olmak üzere toplamda 1 milyon 950 bin ton atık oluşacak. Bu ortaya çıkacak kül partikülleri Eskişehir şehir merkezini de içerecek şekilde, aslında Hükümetiniz tarafından doğal sit alanı, doğal tarım alanı ilan edilen Alpu Ovası'nı da kapsayacak şekilde 100 kilometreye kadar dağılacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Çakırözer, tamamlamanız için iki dakika ek süre veriyorum.

Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Bu santralden çıkacak bu miktarda külü depolamak için -şöyle gözünüzde canlandırın- 422 adet futbol sahası büyüklüğünde alana ihtiyaç var Sayın Bakanım.

ÇED raporu hazırlanırken bölge insanlarına, işte aklınıza gelebilecek her türlü, işte onları kandırarak, ikna etmeye yönelik söylemler kullanılıyor ama işin özü bu küller hepimizi, Eskişehir'imizi, Eskişehirlilerimizi ve aslında tüm Türkiye'yi kanser edecek Sayın Bakanım.

Proje hayata geçerse, bölgede hayvancılık bitecek, meralar zarar görecektir, verimli tarım arazilerimiz, Alpu Ovamız yok olacak. Alpu Ovamızda tarım yapılamaz hâle gelecek. Bölgedeki su kaynaklarımız kirlenecek.

Şu an Eskişehir’imizde Türkiye’nin dört bir yanından gelen doğa dostu sivil toplum kuruluşları temsilcileri, yurttaşlarımız, yerel yöneticilerimiz ve parti ayırımı gözetmeksizin söylüyorum yani partilerini de bilmiyorum ama hepimiz geleceğimizin yok olmaması için bir mücadele içindeyiz. Bizler Eskişehir’de termik santral istemiyoruz. Eskişehir halkının sesi duyulmalı. Eskişehir’den, Eskişehir’in temiz havasından termik santrali, kömür külünü lütfen çekelim. Hep birlikte termik santralin yapılmasının önüne geçelim. Gerekliyorsa yenilenebilir enerji konusunda, güneş olsun, rüzgâr olsun, elimizden gelen tüm çabayı hep birlikte harcayalım ama Eskişehir’imize, Eskişehirlilerimize ihanet etmeyelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Çakırözer.

Sayın Tanal, buyurun.

Süreniz beş dakika.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bu, tabii tekrardan kaçınmak kayıt ve şartıyla Sayıştay raporunda Tapu Kadastro ve Genel Müdürlüğünün bugüne kadarki 1073 taşra teşkilatının bulunduğu 238 adet biriminin özel şahıslardan kiralandığı yazıldı. Bu 238 birim ve özel şahıslar dediğimiz kimlerdir, yıllık kirası ne kadardır? Bunu açıklarsanız sevinirim.

Aynı şekilde yine Tapu Kadastrodan devam ediyorum: Siz tabii yıllarca belediye başkanlığı yaptığınız için çok rahat bilirsiniz, İmar Kanunu’nun 18’inci maddesi uyarınca yola terk edilen yerler var. Yola terk edildiği zaman bu nedir, ne yapılır? Eğer kapalı alansa, yolu kapalıysa, çıkmaz sokaksa, Tapu Kanunu’nun 21’inci maddesi uyarınca ne yapılır? Bu yerler belediye adına tescil edilir. Ancak ben hemen somut, net bilgilerle söylüyorum: Düzce Belediyesinin son bir yılda, Beslenbey Mahallesi 375 parsel, 132 dönüm, çıkmaz sokak olmadığı hâlde 132 dönümü belediye adına tescil ediliyor; tapu sicil müdürü de buna izin veriyor yani Tapu Kanunu’nun aramış olduğu 21’inci maddesinin tam tersine işlem yapıyor. İkinci adres: Yine aynı mahallede 534 parsel, 30 dönüm, hazine adına tescil yapılması gerekirken belediye adına tescil ediliyor, ihaleye çıkarılıyor, şahıslara ihale yapılıyor. Yani burada, topladığımız zaman aşağı yukarı 200 dönüme yakın bir yer, Tapu Kanunu’nun aramış olduğu 21’inci maddesi uyarınca çıkmaz sokak olması mümkün değil Sayın Bakanım. Yani, burada hazine adına tescil edilmesi gereken yerler hazineden kapanmış durumda, bunlarla ilgili ne tür işlem yapılacak?

Şimdi burada yine, devam ediyoruz Düzce ölçeğinde. Düzce’de, değerli arkadaşlarımız gayet açık net işte suyun temiz olması lazım... Gerek Kaynaşlı Belediyemiz gerek Gölyaka Belediyemizin pis atık suları Melen Çayı’na katılmakta. Melen Çayı, Melen suyu İstanbul’a içme suyu olarak gönderilmekte. Hem İstanbul’unun hem de Düzce’de Melen Çayı’nın suyunu tarımda kullanan vatandaşların sağlık ve sıhhatiyle oynanmakta. Bununla ilgili herhangi bir tedbir alınacak mı?

Yine Düzce ilimizin Yığılca Belediyesinde bir çimento fabrikası yapılıyor. Yığılca ormanlık bir alan, oradaki o tozlarla aynı zamanda bal arısı var arıcılık anlamında Yığılca’nın simgesi ilçe meydanında arının simgesi var, orada balı yani arıcılığı bitirmiş olacağız.

Arkadaşlarımız şehirlerin kimliğinden bahsettiler. Şanlıurfa'nın meşhur bir meydanı var Topçu Meydanı. İşte" Kolumu salladım toprak oynadı, yaşasın Urfalılar teslim olmadı" Bu, Fransızların işgali nedeniyle söylenen türküsüdür. Ancak bu Topçu Meydanı'nın adı "Rabia Meydanı" oldu. Rabia Meydanı'nın Şanlıurfa'da hiçbir kimliğiyle uzaktan yakından ilgisi yok. Yani sizden istirham ediyorum Topçu Meydanı'yla ilgili söylenen o şarkıların, o türkülerin hepsi bir tarafa atıldı yine Şanlıurfalıların o Topçu Meydanı isminin şehrin anısıyla, kültürüyle anılan ismin tekrar geri getirilmesini sizlerden istirham ediyoruz.

Gelelim şehirlerle ilgili otoparklardan... Konuşmanızda da bahsettiniz. Şimdi Otopark Yönetmeliği gayet rahat bildiğimiz kadarıyla herhâlde 10'uncu maddesi -maddelerde eğer bir yanlışlık yapmazsam-diyor ki: "Otopark ücreti nedeniyle alınan paralar bir başka amaca tahsis edilemez ve aynı zamanda her belediyenin, büyükşehir belediyeleri için ayrı ayrı ilçe hesabına aktarılır ve bölgede o paralarla ücretsiz bölge otoparkları yapılır." Şimdi gerek İmar Kanunu'muzun 37, 44, Otopark Yönetmeliği'nin bahsettiğimiz bu 10'uncu maddeleri uyarınca Türkiye'de hiç böyle bir olay var mı? Bilemiyorum göremedim.

Başka sorun, gerek büyükşehirlerimizin hepsinde hiçbir belediye ayrımı yapmıyorum, hiçbir parti ayrımı yapmıyorum ben Ankara ve İstanbul için... Ana caddelerin otopark olarak kullanılmasına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal, lütfen tamamlayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Tamam Sayın Başkanım.

Gerek Ankara ve İstanbul ana caddelerin otopark olarak kullanılmasının bu yasanın 37, İmar Kanunu'nun 44 işte Otopark Yönetmeliği'ne aykırı olması nedeniyle iptal davasını açtım. Oraların otopark olarak kullanılmaması lazım, kullanılacaksa da ücret alınmaması lazım. Ama benim bu mahkeme kararlarım bugüne kadar işlem görmüyor. Yani ben bununla ilgili cumhuriyet savcılıklarını ve belediye başkanlarını şikâyet ettim ama maalesef yürümüyor. Bu anlamda sizden istirham ediyorum. Yani bu ana caddeler yol için yapılır, otopark için yapılamaz. Bu otoparklar için alınan bu paraları bu belediyeler ne yaptı? Aslında burada suç duyurusunda bulunulması lazım. Otoparklarla ilgili... Ben İstanbul Üsküdar'da yaşıyorum. Üsküdar'da kaç tane büyük alışveriş merkezi yapıldı. Katarlı geldi orada büyük alışveriş merkezi yaptı. Oranın altyapısı ona uygun değil, oranın yolu ona uygun değil. Yani bir yandan diyoruz ki: "Şehirlerimiz yaşanmaz bir hâlde." Yani Avrupa'yla... Oralarda hiçbir zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Bitiriyorum Sayın Başkan, özür diliyorum uzattığım için.

Yani oralara gidip geliyoruz. Açık ve net bir vaziyette bu şekilde devasa alışveriş merkezleri şehir dışına kuruluyor. Bunları şehir içerisine kurmakla kendi hayatımızı bilerek ve isteyerek, tasarlayarak, planlayarak çekilmez vaziyete sokuyoruz.

Son söz, Fikirtepe örneğini veriniz. Fikirtepe'de vatandaşın arsasına verdiğiniz bedeli Kiraztepe'ye gitmiştiniz, Üsküdar'da, Kiraztepe'de deniz manzaralı, boğaz manzaralı yere 3 bin TL metrekareye veriyor, deniz görmeyen, denizin kokusunu almayan Fikirtepe'ye metrekaresine 12, 13, 14, 15, 20 bine kadar para veriliyor. Kiraztepelilere yazık, günah. Sizden istirham ediyorum, orada Yavuztürk Mahallesi yazık günah. Oralarda devlet mahalle bekçilerini tutmadan orada yani kötü bir durumdayken kendi nöbetlerini kendileri tuttular, perişan oldular, şimdi boğaz manzaralı oldu, metrekaresine devlet diyor ki ben sana...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tanal.

Sayın Gizligider, buyurun.

Süreniz on dakika.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Süreyi insaflı kullanacağım ve tamamını harcamayacağım.

Öncelikle Sayın Bakanım, size zatalinize ve ekibinize iki konuda teşekkürümü arz etmek istiyorum, bütün hazırının da duymasını istiyorum. Sadece Nevşehir’de olan ama Niğde’yi ve Mersin’i de ilgilendiren bir kayadan oyma depolar meselemiz vardı. 2011’de seçtiğimizde biz bunun taahhüdünü vermiştik. Bakanlarımız değişti, süreçler gelişti ama bir türlü nasip olmamıştı. Siz irade koydunuz ve bunu gerçekleştirdik, şu anda “Yaşar ne yaşar ne yaşamaz” hikâyesi sona erdi kıymetli Bakanım. Bu yönetmelik için bütün Nevşehirililer adına, Mersinliler adına, bütün depocular adına, limoncular, elmacılar ve patatesçiler adına teşekkür ediyorum, bunun üzerimde kalmaması lazım.

İkincisi, yine, ıslah organize sanayi artırma meselesindeki katkınız, desteğiniz -madden ama daha ziyadesi manen- için teşekkür ediyorum.

Birkaç konuda da fikrimi beyan etmek istiyorum. Bu su meselesi bir tehdit olarak Türkiye’nin önünde. Özellikle Orta Anadolu gibi kurak bölgelerde her yıl Tarım Bakanlığına ne kadar kuraklık olduğu tarım arazilerinde bunu tespit ettirmeye çalışıyoruz, buradan destekler verilmeye çalışıyoruz ya da tarım kredi borçları, Ziraat Bankası borçları vesair. Yani gören şu ki Türkiye’nin kısa vadede -değil uzun vade- bile bir su problemi olacak ama öbür taraftan hepimizin gözüne gayet hoş gelen sitelerde, belediyelerde, parklarda, refüjlerde belediye çalışmalarında bir çim sulama meselemiz var. Ben bunu çok önemsiyorum yani bu bir ayrıntı gibi görünebilir ama bununla ilgili yeni bir çalışma yapmamız gerektiği kanaatindeyim, bunu dikkatinize ilginize sunmak istiyorum. Yani bir yandan ciddi bir su israfı, öbür taraftan görüntüden başka çok büyük bir katkısı olmayan bir manzara söz konusu.

Tabii bu otopark meselesi hep konuşuldu ama bizim de gözlemlerimiz var paylaşmak istiyorum. Bu zaruret sanki şöyle geçiştiriliyor gibi: Büyük sitelerde ya da büyük AVM’lerde olması gerekenin çok daha az bir kısmıyla geçiştiriliyor gibi. Ne kadar doğrudur bilmiyorum ama Japonya’dan bir örnek verilir, araç ruhsatı alabilmek için, tescil alabilmek için otopark gösterme zaruretiden bahsedilir. Bu yol ve kaldırım meselesi hepimizin ortak bir sorunu.

Yine, şu acaba düşünülebilir mi veya bunun üzerinde bir uzun vadede de olsa çalışma yapılabilir mi, sizinle paylaşmak istiyorum. Bence her şehrin kendi dokusuna, kendi tarihine uygun örnek mahallelere ihtiyacı var. Yani bizim avlulu evlerimiz vardı yani Orta Anadolu’da, Kayseri’de, Nevşehir’de, Niğde’de. Şimdi onları hepimiz tabii özlemlerle anıyoruz, kim hangi siyasi fikirden olursa olsun. Elbette bunlar da belediyelerin başat görevi olacak ama sanırım Bakanlığımızın da bu konuda yönlendirme, ortak proje ya da en azından gündeme alma noktasında bir katkımız olabilir mi diye paylaşmak istiyorum.

Bir de, yine, keza aynı şekilde belediyeleri ilgilendiren bir konu olmakla birlikte sizin katkınız da olabileceğini düşündüğüm, yer yer bazı belediyelerde gördüğümüz özendiğimiz bir mesele var, trafiğin olmadığı sokaklar. Yani herhâlde hepimizin çocukluk anısı şudur ki:” Akşam ezanı okundu eve gel.” Bunu biz şu an çocuklarımızı söyleyemiyoruz, söylemeyi de çok istiyoruz. Bu uygulamaların da sayın Bakanlığınızın politikaları noktasında, planlama noktasında bir katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum. Hayırlı uğurlu olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Gizligider.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, Hükümetinizde hangi bakanın yerinde olmak istemezdim diye sorsaydınız herhâlde sizin koltuğunuzda olmak istemezdim derdim. Çünkü gerçekten Çevre ve Şehircilik Bakanı. Yani öncelikle bir sefer gerçekten Bakanlığımızın isminde bir sorun var. Çünkü Çevre Bakanlığı dediğiniz diğer pek çok bakanlığa karşı çevrenin, doğanın hakkını koruyan bakan olması gereken bir bakan. Ama siz o koltuğa oturduğunuzda tabii ki doğanın, çevrenin, ekolojinin hakkını koruyan bir bakan olarak oturmak durumundasınız. Ama bir de yanında “ve” diyor “Şehircilik Bakanı” ş e h i r c i . Arkadaşlar, Sayın Gizligider az önce limoncuların, patatesçilerin size teşekkürlerini sundu. Limoncu, patatesçi ve şehirci. Şehirci ne demek diye hiç düşündünüz mü? Siz şehircisiniz Sayın Bakan. Şehirci ne demektir? Ne satar, ne alır şehirci mesela? Yani bir dükkân olsa “şehirciyim ben” dersiniz... Ama burada bir anlam... Şöyle bir sıkıntı var, hep Bakanlığımız kurumsal olarak şöyle anlaşıldı: “Ya bu imarcı bakan ya imar verir, şehircidir.” Şehir eşittir, şehirci eşittir imarcıdır. Yani kapınızda kuyruk olur, sizin için söylemiyorum, Bakanlığınız kapısı olarak söylüyorum. Alır bir insan tapusunu eline “Ya şimdi belediyeye gitsem buna 1’e 1 bir emsal verir. Ben Ankara’ya giderim. Buna komşu da 1’e 5 imar almış, emsal almış. Ben de giderim Bakanın karşısına otururum, ben de belki 1’e 5 imar alırım.” diye bakan Şehirci Bakanı mantığıyla bakılmış.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Öyle çok geliyorlar, avuçlarını yalayıp gidiyorlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama sizden önce avucunu yalayamayanlar oldu Sayın Bakan. 1’e 5, 1’e 7, 1’e 10, 1’e 13, rekor kaç 1’e 15 emsal de görmüşüz galiba. Yani 1’e 15 imar emsali görmüş maalesef sizin iktidarınız dönemlerinde kurumsal olarak Bakanlık; oysa bakın Sayın Bakan, size hemen öneriyorum, ya Bakanlığımızın ismini “Çevre ve Kent Savunması Bakanlığı” yapın gerçekten. Çünkü hani “kent savunması” diye sivil inisiyatifler var şehirlerde biliyorsunuz; Bakırköy Kent Savunması, İstanbul Kent Savunması, çeşitli illerin kent savunmaları var. Niye bu sivil toplum örgütleri kurulmuş? Çünkü şehirleri saldırı altında. Sizin Bakanlığımızın geçmişteki uygulamalarından dolayı saldırı altında veya başka bakanlıkların. Sanıyorum altı, belki daha fazla kurumun imar yetkisi var. Ya, belediye başkanını tabii ki eleştirme hakları var. Diyorlar ki mesela “Biz Kadir Topbaş’a gidiyoruz -kent savunması olarak gidiyorduk o zaman sivil toplum örgütleri olarak- ya, bu imar izinlerini nasıl verirsin?” diyoruz. “Ya, ben imzalamadım.” diyor. “Bunu niye verdin?” Şurada bir şey yükseliyor, gökdelen yükseliyor “Ben vermedim, hiçbirini ben imzalamadım.” diyor ama İstanbul halkı şöyle biliyordu: Ya, Kadir Bey buna nasıl imza atar? Kadir Bey bu gökdelene nasıl imza attı? Ama şunu biliyoruz ki bazılarında imza attı evet ama bazılarında da, pek çoğuna imza atmadı. Günahı kime, İstanbul halkı bilmiyor. Seçtiği belediye başkanını bir daha seçip seçmeyeceğine dair, tasarruflarıyla ilgili hiçbir şey bilmiyor Sayın Bakanım ama ben bir Bakırköylü olarak, bir İstanbullu olarak şunu biliyorum, Bakırköy’ün sahiline, Zeytinburnu’nun sahiline o beton perdeleri dikenler, imzalar sizin Bakanlığınız tarafından atıldı ve kurumsal olarak da gerçekten bir öz eleştiriye hak ediyor. Sayın Cumhurbaşkanını bu yolu açtı, madem öyle siz de bu öz eleştiriye yapın derim. Yapın ki bir daha olmasın ama inanın çok büyük tecavüzler, haksızlıklar ve ihanetler yapıldı ve bunu açıkça söyleyeyim, şehirlere sonuç olarak binalar yapıldığında, bu siluet çirkinlikleri yapıldığında üç yılı, beş yılı kapsamıyor, oraya çadır kurulmuş değil, on yıllarca belki o beton bloklarla, o çirkinliklerle karşı karşıya kalacağız.

Sayın Bakan, niye “kent savunması” dedim biliyor musunuz? Hani şehirci olmayın, Kent Savunması Bakanlığı olun niye dedim biliyor musunuz? Çünkü Çevre ve Kent Savunması Bakanlığı adına uyar. Neden? Çünkü kentlerin hafızası vardır, kentli diye bir nüfus vardır, o kentin hafızasını, hatırasını taşıyan insanlar vardır. Ama bakın, ben doğduğum zaman İstanbul’un nüfusu 2 milyon, şu anda 17 milyon; ya, sekiz katına çıkmış Sayın Bakan.

Şimdi, şöyle bir sarmala girdiği anda İstanbul veya diğer şehirlerimiz “Ya, emmioğlu sen de gel. İşte burada bir arsa aldım; bu arsa 1’e, 2’ye çıktı.” diye baktığı zaman, o, kentli olmuş olmuyor, yalnızca o kente girip bir ev kuran, bir iş kuran insan oluyor. O kentle bir ilişki kurabilmiş olmuyor. Zaten bir kentin nüfusunu yirmi yılda, otuz yılda sekiz katına çıkardığınız anda o kentte ne kent kalır ne kent hafızası kalır. O açıdan önerim, gerçekten bu Bakanlığı bir an önce imar bakanlığı olmaktan çıkarın -Hükümet olarak söylüyorum- ve bir Kent Savunması ve Çevre Bakanlığı hâline getirin ki burasını bir savunma bakanlığı olarak biz bilelim, kent savunması anlamında çevre savunması bakanlığı olarak bilelim ona göre sizinle iş birliği yapalım Sayın Bakan. İmar yetkisini de yerellere verin ama denetleyen mutlaka merkezden bir kuruluş olması lazım, buna da katılıyorum.

Sayın Bakan, imar yetkileri hep kötüye kullanıldı maalesef. Bu anlamda gerçekten Hükümet olarak şapkayı önünüze koyup bütün bu imar yetkilerini ve rant dağıtmalarına geçmiş de bir bakmanız lazım. Yüz milyarlarca liralık rant dağıtıldı ve bakın siz bugün söylüyorsunuz “Rant vergilendirilmesiyle ilgili bir çalışma yapacağız.” diye ama çok geç kaldınız maalesef. O yüz milyarlarca lira tüyü bitmemiş yetimin hakkıdır ve ondan bırakın o rantı almayı bir vergilendirmedik bile. Belki o kaynaklar doğru düzgün, o rantlar dediğimiz şeyler planlı bir şekilde yapılabilseydi ve değer artışlarından dolayı vergiler alınabilseydi bugün o milyonlarca insanın, depreme dayanıksız evlerde yaşayan insanların evlerinin dönüşümü, sağlamaştırılması, başka bir şekilde düzenlemeleri bu kaynaklarla yapılabilirdi Sayın Bakan ama çok geç kaldınız. Neden? Çünkü artık öyle bir canavara dönüştü ki o inşaat şirketleri, müteahhitler rantı yediler, yediler, yediler şiştiler oligarklara dönüştüler ve pedal çevirmek zorundalar şu anda ama pedal çevirecek durum da kalmadı artık rantlar şişti zirve noktasında. Bugünden sonra vergi koymaya kalksanız zaten inşaat fiyatları artık baş aşağı gitmeye başladı, geriye doğru gidiyor ve vergi koyacak bir şey de belki kalmamış olacak.

Sayın Bakan, bu rantla ilgili çalışmalar o anlamda olumlu ama gerçekten geç kaldı. Şu an şimdi bir İstanbullu olarak konuşacağım ve diğer şehirlere teşmil etmenizi rica edeceğim düşüncelerimi.

Sayın Bakan, bu depremle ilgili hassasiyetinizi önemsiyorum ve teşekkür ediyorum bunu dillendirdiğiniz için. Ancak bununla ilgili mutlaka Deprem Acil Eylem Planı’nı oluşturmamız gerekiyor bütün kentin vekilleri olarak, yerel yönetimleri olarak, merkezî yönetim olarak çünkü deprem kapıda ve şöyle bir gerçeklik var bakın. Siz “Dönüşüm oluyor.” diyorsunuz ama dönüşümün nerede olduğunu benden daha iyi biliyorsunuz. Ben size tekrar hatırlatayım, Komisyonadaki arkadaşlarıma.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – “Oluyor” demiyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Oluyor, kısmen oluyor.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – “Onların hepsi hatalı yapılıyor.” diyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır, oluyor, kısmen oluyor ama hatalı yapılıyor ve onun adı da “kentsel dönüşüm” filan da değil ancak binalar yıkılıyor yeniden yapılıyor, imar artışları veriliyor ve hem kent daha da yaşanmaz bir hâle geliyor hem de kentsel dönüşüm adında bir şey olmamış oluyor.

Öncelikle kentin hafızasını korumak sorumluluğumuz Sayın Bakan, bütün o hafıza dediğimiz yerleri. Bakın, o Tarlabası'na bir daldı Beyoğlu Belediyesi, orada yüzlerce yıllık binaları tarumar etti, hafızayı yok etti. Ne adına? Kentsel dönüşüm adına.

İkincisi; olan yerleri size söyleyeyim. Rantın olduğu yerlerde kentsel dönüşüm, daha doğrusu bina dönüşümü oluyor Sayın Bakan. Orada belli, zengin semtlerde, dairelerin ciddi rakamlar ettiği semtlere dönüşüm oluyor. Bunun örneği Kadıköy. Bunu iyi biliyorsunuz, orada yaşanmaz duruma geldi.

Bir yerden de imar artışı verdiğiniz yerlerde yani emsal artışı, 1'e 5, 1'e 10, 1'e 15 diyorum ya, emsal verdiğiniz yerlerde, Bakanlığınızın, sizin verdiğiniz demiyorum ama Bakanlığınızın verdiği yerlerde, Fikirtepe gibi dönüşüm adına o korkunç cinayetler işlendi maalesef. Fikirtepe, herhâlde Türkiye tarihinin en kötü dönüşüm, en büyük cinayetlerinden birine dönüştü.

Sayın Bakan, ama bakın milyonlarca insan o 1960'lı, 1970'yi, 1980'li ve 90'lı yıllarda yaptırılan kaçak, çok katlı, çok yoğun semtlerde yaşıyor. Bu semtleri saymayayım, 25 semt sayarım size ve bunlar daracık sokaklarda. Normalde 2 kat imarlı yerlerde 12, 15 katlı binalarda oturan insanlar. Allah korusun bir deprem durumunda o sokaklara günlerce, haftalarca hiç kimse giremeyebilir. Yüz binlerce kayıptan bahsediyoruz, 7,6'lık depremde yüz binlerce insanımızı kaybetme riskiyle karşı karşıyayız ve o insanların dönüşüm yapma şansı yok. Zaten büyük oranda, gidin o mahallelere yüzde 90-95'i borçlu insanlardır, asgari ücretle çalışan insanlardır. Bu insanlar nasıl dönüşüm yapsınlar? Zaten 3 katlı olması gereken bir yerde 12 katlı, 15 katlı binalar var orada, 10 katlı binalar var. Bunların dönüşebilmesinin tek bir şansı var yeni bir deprem acil planını, bir mastır planını önümüze koymamız.

Şöyle bir durum da var. Bakın, yerinde dönüşüm elbette diyoruz ama sonuç olarak o alanı rahatlatma ihtiyacı var. Bu çerçevede, bir planı önümüze koyacağız ama şu plana da katılmıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamamlıyorum.

17 milyonluk bir şehri 20 milyona, 25 milyona taşıyamazsınız Sayın Bakan, bununla ilgili mutlaka bir plana ihtiyacımız var. Yani depreme dayanıksız olan binaların elbette yenilenmesi gerekiyor, bununla ilgili yerinde dönüşümün mümkün mertebe yapılması gerekiyor ama bütün insanların da çok kısa vadede o rant yaratmayan çok katlı yerlerden kurtarılması gerekiyor.

Sayın Bakan, madem artık “İstanbul'a ihanet” lafı ortaya konuldu Sayın Cumhurbaşkanı tarafından, bunun telafileri de var. Bakın bazı önerilerim var. Üçüncü çevre yolunu yaptınız, üçüncü havalimanını yaptınız; maalesef yaptınız, o kuzey ormanlarını yarararak yaptınız ve buna maalesef ÇED'i siz verdiniz, yol verdiniz Sayın Bakan; sizden önceki Bakan verdi ama kurumsal olarak siz verdiniz. Kuzey ormanlarının etrafındaki bütün araziler Sayın Bakan, simsarlar tarafından paylaşılıyor. “Burası şöyle imara açılacak, böyle olacak. Gel, dönümü 100 lira burası bin lira olacak.” diye... Bütün o bölgeyi Sayın Bakan, korumaya aldığınızı ve imara açılmayacağını ilan edin, bakın size çağrıda bulunuyorum. Bütün o ikinci çevre yolunun etrafı İstanbul'u 5 milyondan 17 milyona taşıdı. Orayı korumaya alamazsak İstanbul 17 milyondan 25 milyona taşınır.

İkincisi; Kanal İstanbul Projesi'ni hemen askıya alın Sayın Bakanım. Böyle bir şey olamaz; bütün yer altı drenaj sularını, sulak alanları, orman alanlarını yok edecek bir projedir ve iki denizi de yutacak Karadeniz'i, Marmara'yı, bütün o doğal değişimi yok edecek bir projedir.

Üçüncüsü; askerî alanların taşınma durumu var Sayın Bakan. Askerî alanların mutlaka şehir ormanı ve sosyal donatı olarak kullanılacak alanlar olarak korunacağını ilan edin Sayın Bakanım.

Dördüncü olarak, sanayi alanları taşınacak; bu alanların da yine yeşil alan ve sosyal donatı alanı olarak kullanılacağını ilan edin Sayın Bakanım.

Beşinci olarak, Atatürk Havalimanı alanının bir kent ormanı olarak yeniden düzenleneceğini ilan edin Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Son cümlelerim.

Bunları ilan ederseniz belki İstanbul'a yapılan tecavüzü, ihaneti gerçekten telafi edecek bazı adımlar atmış olursunuz.

Son olarak, bir de Ergene havzası, sanıyorum, söylenmedi Sayın Bakan. Ergene'nin tertemiz olacağına dair bir iddianız vardı. Şu anda, ben geçenlerde gittim -Sevgili Eş Başkanım Selahattin Demirtaş'ı gerçi ziyaret edemiyoruz ama oraya kadar gidiyoruz, onun en azından kapısına gidiyoruz- orada Edirne'nin hâlâ Ergene havzasının kahverengi aktığını gördüm Sayın Bakan. Bununla ilgili taahhüdünüz vardı; bununla ilgili de, adımlarla ilgili önerilerinizi duymak isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Paylan.

Bütçeler ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Söz alan, almayan bütün milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru bölümüne geçiriyoruz.

Sayın Bakana soru sormak isteyen milletvekillerinin sisteme giriş yapması gerekmektedir.

On beş dakikayla soru işlemi yapacağım.

İlk söz, ilk soru için Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sunumunuzda “Paris Anlaşması kapsamında Yeşil İklim Fonu ve teknoloji desteklerinden yararlanma talebimiz var, yoksa anlaşmayı imzalamayız.” diyoruz. Burada ne kadarlık bir fondan bahsediyoruz?

Bir de, 644 sayılı KHK gereği kamu idarelerinin yapım işlerini üstleniyorsunuz, böyle bir göreviniz var. Şimdiye kadar hangi kamu kurumlarını ve ne kadarlık işlerini üstlendik?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) - Yapım işleri mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yapım işleri, evet.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, birinci sorum: Bu Otopark Yönetmeliği'nin değişeceğini, yenileneceğini söylediniz. Bu yönetmelik gereği bugüne kadar toplanan paralar otopark için kullanıldı mı, ne oldu? Bunlarla ilgili bir araştırma yapıyor musunuz? Deprem vergisiyle ilgili de aynı soruyu soracağım: Deprem vergisi olarak toplanan paralar depremle ilgili ya da dönüşümle ilgili mi kullanılıyor yoksa başka alanlarda mı?

İkinci sorum Rize'yle ilgili, geçen seneki bütçe görüşmelerinde de sormuştum: Rize merkezinde deniz dolgu üzerinde kurulmuş başta Ekrem Orhon Mahallesi olmak üzere çok sayıda, gündüzleri belki 30 bin, 40 bin kişiyi etkileyen, geceleri 10-15 bin kişiyi etkileyecek bir alan var. Yıllar önce, on beş sene önce yayınlanan bir raporda deniz dolgusunda deniz kumu kullanılarak, bu basit mühendislik kurallarına bile uyulmadan yapılan sağlıksız binaların temellerinin korozyon dolayısıyla büyük ölçüde bozulduğu ve yıkılma tehlikesiyle karşı karşıya olduğu bildirilmişti. Bu alanla ilgili yazılı soru önergeleri de yönelttim. Siz "Başka bir rezerv, alan, yapı alanı bulunması gerekiyor, oraya taşınması gerekiyor." diye çok genel, yuvarlak cevaplar verdiniz. Bir sene geçti, yıllar geçiyor üzerinden Yarın ortaya çıkacak herhangi bir olumsuzlukta elbette herkes sorumlu olacak. Bu alanla ilgili gerçekten bir araştırma yaptırınız mı, yaptıracak mısınız, ne düşünüyorsunuz?

Son sorum da: Yine Rize'de çok sayıda çay fabrikası gelişigüzel mahalleler arasında yapılmış ve çevreyi ciddi bir şekilde kirletmektedir. Bunların büyük çoğunluğu kalitesiz kömür kullanıyor. En azından bunların sıvılaştırılmış doğal gaz kullanması konusunda -ÇAYKUR kısmen geçti buna- herhangi bir bakanlığın yaptırımı olabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – İstanbul'da bu 1999 depreminden sonra 470 deprem toplanma alanı vardı Sayın Bakanım ve şimdi bu alanlar İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Deprem ve Doğal Afet Komisyonunun rakamına göre 77'ye düşmüş durumda. Bunlarla ilgili sizin yapmış olduğunuz bir çalışma var mı? Çünkü "Buralarda toplanabilecek en fazla 2-2,5 milyon kişi." deniyor. Oraya ulaşım da dâhil epey problem var. Ve bu konuda yeni deprem toplanma alanları oluşturulması yönünde bir çalışmanız var mı?

İkincisi de, bu hava kirliliğiyle ilgili. Gerek Dünya Sağlık Örgütü'nün gerekse, baktığımız zaman, Türkiye'deki hava kalitesi izleme istasyonlarının sonuçları var. Sizin tespitlerinize göre şu anda risk teşkil eden, ortalamaların üstünde olan bölgeler nelerdir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, 6360 sayılı Yasa'yla büyükşehir olan illerimizde büyük sorunlar yaşanmaktadır; yönetsel, mekânsal ve benzeri sorunların yumağı olmuştur. Bunları çözüp sağlıklı bir yapıya kavuşturmadan yeni bir büyükşehir yasası çalışmanız var mıdır, öğrenmek isteriz. Varsa bir nüfus kriteri, bu konuda da bilgi sahibi olalım.

Yine, İller Bankasının verdiği kredileri durdurduğunu öğrendik. Yüzlerce belediyenin birçok hizmet aracı alımı ve başladığı projeleri yarım durumdadır. Bunların sürdürülebilirliği anlamında bir kriter var mıdır, bunu da öğrenmeliyiz.

Doğa ve yaşanabilir bir çevre için büyükşehir olmayan il özel idareleri kırsaldan çöp toplama konusunda zorlanabilir mi?

Yine, Tokat'ta 5 bin yıllık geçmişe sahip olan, 3 Efes büyüklüğünde Tokat Sulusaray ilçesinde Sebastapolis Antik Kenti var. Üzerinde 150 tane konut var. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız bu tarihî dokunun gün ışığına çıkıp tahrip olmaması adına bu 150 haneyi şehircilik adına 1 kilometre öbür tarafa taşıyabilir mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2002-2016 döneminde yıllara göre “ÇED Olumlu” karar dağılımı nasıldır?

Yine, 2002-2016 döneminde yıllara göre “ÇED gerekli değildir.” karar dağılımı nasıldır ve bu kararların sektörel dağılımını bize verebilir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Türkiye’de terör ve işsizlikten sonra en önemli sorun planlamadır. Bakanlığınızın Türkiye’nin tamamının -tarım alanları, turizm alanları, konut alanları olmak üzere- planlanmasını öncelik olarak belirlemesi, hedef olarak belirlemesi ve bu planlamanın bir an önce bitirilmesi konusunda girişimde bulunmasını bekliyorum.

Arkası dağ, önu deniz olan kentlerimiz yağın ilk yağmurla beraber sular altında kalıyor. Geçtiğimiz yıl Mersin’i su bastı; her şey konuşuldu, Bakanlar geldi, belediye başkanları açıklama yaptı ama bu yıl yağın ilk yağmurda Mersin’i yine sel bastı. Ordu’yu, Samsun’u, Rize’yi, Giresun’u yağın yağmurda, eriyen karda sel basıyor. Bunların günöbirlik konuşmalarla çözülemeyeceği aşıkârdır, ortadadır. Bununla ilgili mutlaka ivedi tedbir alınması ve en az deprem kadar tehlikeli bu sel baskınlarının -hem mal hem can kaybına sebebiyet veriyor- bir kader olmaktan... Bununla ilgili bütün bakanlıkların ortak bir proje hazırlayarak... Teknik imkânlar bugün müsait, hava fotoğraflarıyla uçaklardan haritalar yapılabiliyor. Bunların, gerekli tedbirlerinin alınıp bu bölgelerde radikal kararlarla yapılmış bina varsa yıkılmasını, yeni bina yapımına da müsaade edilmemesini belirtiyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Bakan, bu İstanbul ve Marmara Bölgesi’ndeki nüfus yığılmasını önleyecek ve bunu geri çevirecek bir düzenleme Şehircilik Bakanlığının ufkunda var mı?

İkincisi: Özellikle 10-12 büyük kentimizde ulaşımın raylı sistemler ve elektrikli araçlara dönüştürülmesi konusunda uzun vadeli ya da orta vadeli herhangi bir plan var mı? Bu hakikaten planlanan bir süreç mi? Nihayet, kent ulaşımı içerisinde bisiklet ve diğere motorsuz araçların kullanılabilmesi için trafik düzenlemesi ve yol yapımı için ayrılmış olan bir bütçeniz var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ayhan...

İBRAHİM AYHAN (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, ülkemizde uygulanan kentsel dönüşüm projelerinde dönüşüm alanlarında yaşayan halkın dönüşümün planlama ve uygulama aşamasında dönüşüm sürecine katılmalarının sağlanması için hangi çalışmalar yapılmıştır? Yerel halkın beklentilerini ve isteklerini belirttikleri dönüşümün tasarım ve uygulama aşamasında bu sürece katılımı ilgili ne gibi mekanizmalar oluşturduunuz?

2'nci sorum: Sur, Şırnak, Cizre, Silopi, İdil, Nusaybin ve Yüksekova'da yapılan kentsel dönüşümle zorla göçertilmiş halk nereye yerleştirilecektir?

3'üncüsü: Sur ilçesinde şu an devam eden acele kamulaştırma sonrası yapım işleri kimler tarafından yürütülmektedir? Yapımı üstelenen özel şirketler ve ihale süreciyle ilgili kamuoyuna ve ilgili kurumlara neden şu ana kadar bilgi verilmemektedir?

4'üncü sorum: Bakanlık bünyesinde yürütülen metro projeleri, yol inşaatları ve bunun gibi özellikle yüksek ihale bedelli projelerin kamuya tam olarak maliyeti nedir?

5'incisi: Bakanlığınız tarafından belediyelere kamulaştırma bedellerinin ödenmesi hususunda bugüne kadar herhangi bir kaynak aktarılmış mıdır? Aktarılmışsa hangi belediyelere ne kadar aktarılmıştır? Aktarılmamışsa özellikle küçük belediyelere dönük kaynak aktarma gibi bir planlamanız var mı?

Sorularım bu. Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Soru 1: Tapu müdürlüğünde çalışan personelin gün içinde yapabileceği işlem sayısı kaçtır? Memur başına düşen iş sayısı ve sonuçlanması gereken, beklenen işlem sayısı kaçtır?

Soru 2: Tapu müdürlüklerinde çalışan personelin mesai ücreti almadan geç saatlere kadar çalıştığı, 2/B yasası sonucunda Millî Emlak çalışanlarına mesai ücreti verilirken aynı yoğunlukta, hatta gerektiğinden daha yoğun iş yüküyle çalışması beklenen tapu memurlarına mesai ücretinin ödenmediği doğru mudur?

Soru 3: Memurlara mesai ücreti ödenmeden bitirmesi gereken iş sayısının her geçen gün arttığı, çalışan personel açısından bu durumun psikolojik ve ekonomik sorunlara yol açtığı doğru mudur?

Soru 4: Çalışan personelin yol, yemek masraflarının karşılanmadığı doğru mudur?

Soru 5: Döner sermayeye katkı getiren kurumlarla döner sermayeye katkı payından memura maaş ödemesi yapılırken yıllardır tapu sicil müdürlükleri personelinin talep ettiği döner sermaye katkısının yapılmamasının nedeni nedir? Tapu çalışanlarından özveri beklenirken aynı şekilde bağlı olan bu memur arkadaşlarımıza neden verilmemektedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İstedğimiz sorudan başlayabiliyor muyuz.

Teşekkür ediyoruz Sayın Tanal.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Eskişehir Odunpazarı Belediyemizde küçük sanayinin dönüşümü konusunda 11 Mart 2017 tarihinde Resmî Gazete'de karar yayınlandı ve afet riskli alan ilan edildi ama o tarihten bugüne kadar hiçbir adım atılmadı. Bu küçük sanayi sitemizin geleceğine ilişkin planlarımız nedir?

İkincisi: Kamusal birikim ve hizmetleri sermayeye devrederek bu kesimlerle yeni haksız kazanç sağlayan usulsüzlük ve hukuka aykırı uygulamalar karşısında mücadelesini yıllardır sürdüren TMMOB ve bağlı odalara yönelik baskı ve müdahale politikaları devam edecek midir?

Üçüncü sorumuz da, geçen yıl yine bu görüşmeler sırasında Eskişehir'imizin Mahmutiye ilçesine bir süpürme aracı sözü vermişsiniz, hâlâ bunun yerine gitmediği bilgisini alıyoruz. Acaba önümüzdeki kısa dönemde bunun gönderilmesi mümkün olacak mıdır?

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sunumunuzda talihsiz bir ithamda buldunuz 19'uncu sayfada, arkadaşlarım da söylediler, gerçi okurken bunu okumadınız, herhâlde bilinçli olarak okumadınız, herhâlde bu sunumu da bir başka arkadaş hazırladı. Orada belediyelerimizle, belediye başkanlarımızla ilgili talihsiz bir ithamda bulunmuşsunuz.

Sayın Bakan, bakın, pek çok belediye başkanımızı görevden aldınız ve “İstifa etmezlerse çok kötü olur.” tehditleriyle bu belediye başkanları görevden alındı ve kamuoyu onların neyle itham edildiklerini bilmiyorlar. Aslında hepimiz için malum, ya FETÖ'yle iltisaklılar ya başka türlü dolaplar var ama herhangi bir ithamda bulunmadan bunları üstü örtülü olarak görevden aldınız. Ama bizim belediye başkanlarımızla ilgili herhangi bir dosya yokken, herhangi bir iddianame yokken, bu yazdığınız, ifade ettiğiniz şeyi, burada yazdığımız şeyi ortaya koyacak hiçbir iddianamede, hiçbir dava dosyasında herhangi bir iddia yokken, belediye başkanımız siyasi bir sebeple ve siyasi açıklamaları sonucu tutukluysen böyle bir açıklamada bulunuyorsunuz. Bunu düzeltecek misiniz, bunu soruyorum.

İkincisi: Belediyelere kayyum atanmasıyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Belediye başkanlarının zorla görevden alınmalarıyla ilgili eski bir belediye başkanı olarak ne düşünüyorsunuz?

Üçüncüsü de, Sayın Bakan, Enerji Bakanı kömür santrallerine hız vermek istiyor ve bununla ilgili ÇED'leri bile “Üç ayda olmazsa varsayılır.” noktasına kadar getirebildi. Bununla ilgili ne düşünüyorsunuz? Kömür, gerçekten, kömür santrallerine bu çağda, 2017 dünyasında hız vermek bir Çevre Bakanı olarak doğru mudur? Nükleer santrallerine yatırım yapmak doğru mudur, yoksa çok ucuzlayan rüzgâr enerji santralleri ve güneş enerji santrallerine hız vermek mi doğrudur? Bununla ilgili de bir Çevre Bakanı olarak sizin görüşünüzü merak ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal, ek soru mu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ek soru, özür dilerim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, bu tapu müdürlüklerinde işlem yapan vatandaşlara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ve bölge müdürlükleri tarafından telefon edilerek işlem sonucu hakkında bilgi alındığı, kendilerine nasıl davranıldığı sorulduğu, ayrıca kendilerine işlemin yapılması için herhangi bir para talebinde bulunup bulunulmadığı sorusunun sorulduğu doğru mudur? Eğer bu doğruysa bu tür sorular vatandaş nazarında tapu müdürlüğünde çalışan tüm personelleri potansiyel suçlu olarak, rüşvetçi olarak göstermeye neden olmakta. Bu kabul edilebilir bir durum değildir. Eğer varsa böyle bir uygulama, bundan bir an önce vazgeçilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir başka sorun: Vatandaş ile memurun diyalog kuramaması, bir araya gelmemesiyle tapu sicil müdürlüklerinde daha fazla sahtecilik olmuyor mu? Çünkü o resme bakıp gerçekten fiziki anlamda fotoğrafta bulunan kişiyle, tapu sahibi bulunan kişiyle karşısındaki işlem yapan kişinin aynı olup olmaması açısından bu sahtekârlığı daha da arttırmıyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sorular bitmiştir.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim.

Sayın Bakanım, süreniz kırk beş dakika.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; öncelikle iyi niyetle yapılan bütün eleştiriler için teşekkür ediyorum, ayrıca başka türlü siyasi kaygılar da taşısı haklı yapılan eleştirilere de teşekkür ediyorum. Bu eleştirilerin hepsinden bir ders çıkarırız inşallah çünkü biz konuşacağız, biz yaptıklarımızı söyleyeceğiz, düşündüklerimizi ifade edeceğiz, hâliyle eleştirilecek, buradan da doğruları bulmaya çalışacağız.

Zannedersem -biraz not almaya çalıştım ama- 250 üzerinde soru ve açılan konu var. Kırk beş dakika içerisinde beşer saniyede, onar saniyede bunları cevaplamam mümkün değil. Sadece bir kısım soruları toplayarak cevap vermeye çalışacağım. Bunların içerisinde elbette ki şehirlerimizle ilgili düşüncelerimiz ve kentsel dönüşümle ilgili benim de söyleyeceklerim var.

Hepimizin malumudur, şehirlerimiz çok eski. Dünyanın en eski şehirlerine sahibiz. Bilim adamları dünyada en eski yerleşim yeri olarak iki yeri veriyorlar: Birisi Mezopotamya, birisi Anadolu coğrafyası. Topluca insanlığın yaşadığı yer olarak Urfa Göbeklitepe’de çıkan kazılarda on bir bin beş yüz, on iki bin yıla yakın bir tarih bulundu. Tek tek insanlığın yaşadığı kayıtlara bakılırsa daha eski tarihler söylenebilir, daha başka yerler de örnek verilebilir ancak topluca yaşanan yerler olarak en eski yerleşim yerleri Anadolu’da. Bin yıldır da bu coğrafyada biz yaşıyoruz. Burada iki tane ciddi medeniyet kurduk: Birisi Selçuklu medeniyeti, birisi de Osmanlı medeniyeti. Son yüz yıl içerisinde bulunduğumuz ortam yani harpler, fakirlik, eğitimsizlik sıkıntılar üst üste geldiğinde doğrusu bizim eski kurmuş olduğumuz kadim medeniyeti aratacak şekilde birtakım yanlış uygulamalara da kapı açtı. Burada nedir hata? Birincisi, planlamaların çok geç olması ve yanlış yapılması. Şimdi, düşünün, kadim şehirler var, siz burada yeni planlama yapacaksınız, 1930’lar ilk planlamalar neredeyse. Hâlbuki bir ara devlet yüzden fazla belediye başkanını Amerika’ya götürmüştü, Washington’a gittiğimizde ilk planlamanın 1711 olduğunu gördük. Hatta Washington’a gittiğimizde -on seneden fazla oluyor- imar daire başkanı bir Türk hanımefendiydi, o anlattı bize. Çok basit, 11 tane göbek koymuşlar, birbirine bağlamışlar, yollar oluşturmuşlar, ticaret merkezleri oluşturmuşlar, böyle olunca üç yüz yıllık bir şehirle karşılaşıyorsunuz. Toplam tarihi dört yüz sene, üç yüz elli sene ama üç yüz elli yıllık bir plan var ortada. Anadolu’da ilk planlamalara örnek verilen şehirlerin içinde birisi de kendi şehrim. İlk plancı geldiğinde 1930’lar. Camilerin minaresine çıkmış, resimler çekmiş, onu tespitlemiş, onu bir plan hâline, kroki hâline getirmeye çalışmış.

Birçok şehirde şu hikâyeler yaşanmış. Dönmüşler o ilk planlılar demişler ki, birçoğu da zaten Almanya’dan gelen insanlar, o günkü bilim adamları, zulümden kaçanlar vesaire, çok önemli değil: “Gelin, bu eski şehirlerinize dokunmayın, dokunmayın. Biz size yeni alan açalım, yeni şehirleri burada geliştirelim.” Fakat şehrin meclisi demiş ki: “Bir dakika, ne oluyor? Malımız burada, mülkümüz burada, ev burada, bağ burada. Ne iş? Hayır. Sen eski şehirler üzerine kur bu planı.” “Etmeyin, gitmeyin.”

dediyse de adamlar, yalvarsalar da neredeyse -bütün tutanakları okuduğum için söylüyorum bunları- hiçbir şehirde bunu kabul ettirememişler. Eski şehirlerin üzerine, kadim şehirlerin üzerine yeni şehirler planlamışlar, sonra da ardı arkasına kötü uygulamalar devam etmiş gitmiş böyle; bir şanssızlığımız bu bizim.

İkincisi: Göçler olduğunda, bu göçler karşılığında hazırlıklı olmamışız veya doğru anlayamamışız veya bazen ideolojik yaklaşmışız: “Elleme, yapsınlar, nasıl olsa bizim adam olurlar, arka bahçemiz olurlar, bırak, fukara bir evini yapsın, ne olacak ki!” Rahmetli Özal Mamak için projeciler getirmiş, yine bunu da şehircilik kitaplarında okumuştum. Adamlar bir müddet sonra gelip rapor verip Özal’la yüz yüze konuştuklarında şunu sormuşlar: “Bu adamlar 1960’da, 1970’de, 1980’de gelirken siz neredeydiniz?” demişler. “Buradaydık.” “Peki, iki tane düz çizgi çizecek adamınız yok muydu?” demişler. “Hiçbir şey yapmıyorsunuz madem, iki tane düz çizgi çizilseydi, gecekonducu gelip üzerine masum evini oraya yapardı, siz de yolunuzu, hizmet alanımızı o ortadaki boşlukta yapardınız.” Fakat ne yazık ki bunu bile yapmamışız.

Şimdi, bütün bu işlerin üstüne, bir de, özellikle planlama yetkisinin onlarca kurumda olması. Ben bile ne kadar kurumda planlama yetkisi olduğunu şu anda kestiremiyorum. Geçen gün Bakırköy konuşulduğunda arkadaşlara dedim ki o sur gibi yükselen binaları zamanında kim vermiş, çıkarın; hangi bakanlık vermiş çıkarın. Arkadaşlar, bütün samimiyetimle ben burada duygularımı paylaşıyorum, siyaseten hoş görürsünüz görmezsiniz, aleyhime kullanırsınız kullanmazsınız, o ayrı bir şey ama emin olun, birçoğunda arkadaşlar araştıra araştıra kimin yaptığını zor buldular; böyle bir sıkıntı içerisindeyiz.

Bütün bunlar yan yana geldiği zaman, elbette ki ben şunları çok net her yerde ifade ediyorum, aleyhime de kullanılıyor ama yine söylüyorum; bir, sağlıksız şehirlere sahip olduk, iki, kimliksiz şehirlere sahip olduk. Bu, benim sorumluluğumda olan bir şey değil, binlerce yıllık gelenek üzerine oturmuş olan ve onlarca sorumlusu olan işin neticesini ifade etmeye çalışıyorum. İsterseniz söylemeyelim, isterseniz bu doğrulardan vazgeçelim ama gerçek, hakikaten böyle.

Peki, şimdi ne yapılması lazım? Oraya gelirken belki şu tespiti yapmakta fayda var: Bir kumaş var, birisine elbise dikilecek, 5-6 terzinin elinden geçmiş, adamın pantolon boyu 120 santim, ilk acemi eline almış 110 santim kesmiş, ikinci gelmiş kolunu başka türlü koymuş... Şimdi hep beraber oturuyoruz, bakın, burada iyi niyetle tartışıyoruz ama ben böyle olduğuna inanıyorum, nasıl düzelteceğimizi konuşuyoruz; önce harap ediyoruz, perişan ediyoruz, rezil ediyoruz, sonra da nasıl düzelteceğimizi hususunda bir sürü fikirler beyan ediyoruz, inşallah buluruz.

Geçen gün Sayın Kılıçdaroğlu Bakırköy sahilindeki o surlar yapılırken “Bakan, altında imzası var, onları bile inkâr ediyor.” gibi bir laf etti. Diyecek bir şey yok, bütün Türkiye beni suçlu ilan etti ve Bakırköy’deki...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yani “bir bakan...”

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Hayır, beni söyledi çok net.

Bakırköy’deki bütün surlar, sur gibi o binalar, devasa, benim de karşı olduğum binalar -bak, net ifade ediyorum- bunlar ne yazık ki benimmiş, onu da öğrenmiş oldum. Doğrusu, o zaman ben onlar yapılırken Kayseri’de Büyükşehir Belediye Başkanıydım, onu da söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, bakın, suçu birbirimize atmayalım, atacak olursak çok söyleyeceklerim var benim. Bir müşterek sorumluluk söz konusu, müşterek bir sorumluluk söz konusu; başta belediyelerimiz. Planlama yetkisi önce belediyelere verilmiş. 1/100.000’liği biz yaparız çevre planlarını ama 1/5.000’liği

büyükşehir yapar, 1/1.000'liği ilçe belediyesi yapar, sonra da uygulamaya geçerken ilçe belediyesinden ruhsatlar çıkar. Yani senden olduydu, benden olduydu demenin âlemi yok, işin başında belediyeler var, kim ne derse desin; ben herhangi bir yeri de kastetmiyorum, her taraf için söylüyorum.

İkincisi: Bakanlıklar var, oturduğu yerden, buradan plan yapıp gönderen kim ise o bakanlıklar var, onlar da sorumlu bu işte. Sonra hiç popülizm yapmanın âlemi yok, vatandaş da suçlu burada. Eğer hâlâ İstanbul'un yarısı kaçak ve gecekondular diyorsak, müsaade edin, vatandaşın da suçu var burada. Gidip imarını almıyor, zorla yapıyor, oturuyor, sonra da "Bana elleyemezsin, ben vatandaşım, dokunulmazlığım var." Doğru değil arkadaşlar ya... Bunu da konuşalım, bunda doğruyu söyleyelim ya.

Bu arada para hırsı... Bir partiye mi ait para hırsı, Bekaroglu? Lütfen, rica ediyorum. Para hırsı o kadar çok adamda var ki lanet olsun, olmaz olsun!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On beş senedir siz yönetiyorsunuz.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Peki, on beş senedir biz yönetiyoruz. Buyurun, size bir harita göstereyim. Doğrusu bu konulara çok girmek istemiyorum ama açtığımız için. İtalyan Mimar Baroncelli var, belki ismini duymuşsunuzdur, İstanbul'u tarif ediyor; 4'üncü yüzyılda İstanbul, 6'ncı yüzyılda İstanbul, 16'ncı yüzyılda İstanbul, 20'nci yüzyılda, 1910 senesinde İstanbul, şu 1960, şu 1990'daki İstanbul... AK PARTİ mi vardı, şu simsiyah karartıda AK PARTİ mi vardı? El insaf yani, el insaf!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bu binaları kim dikti, bu gökdelenleri kim dikti? Rakamları vardı.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Bak, ille de bu konular açılacak ve konuşacaksak şunu söyleyelim: AK PARTİ'nin eğer varsa bir suçu, günahı -bunu Sayın Cumhurbaşkanı da ifade etmiştir- silüette var suçu, değil mi? Peki, bu kaçak yapılar yapılırken kim vardı? 1994 öncesi dört dönem CHP vardı.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Hayır, Dalan vardı.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Dört dönem CHP vardı, tarih tarih söyleyeyim mi? Tarih tarih söyleyeyim canım, müsaade edin. 1963-1968...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, günahları paylaşalım Bakan, böyle olmuyor. On beş senede ne oldu?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Yahu, diyorum ki ortak sorumluluk var, ne olur, bunu açmayın.

Bak, bu 1963-1968'de Haşim İşcan var, CHP; 1977-1980'de Aytekin Kotil var, Ahmet İsvan var, Nurettin Sözen var. Kaçak yapıların oranı ve gecekonduların 1960'daki sayısı 79 bin; 1994'e gelindiğinde 640 bin, bir bu kadar da kaçak yapı var, bu gecekonduların sayısı. Yani 1 milyon 350 bin yapı 1994'ten önce, Tayyip Bey'in belediye başkanlığından önce kaçak ve gecekondular olarak yapılmış. Şimdi bizim yıkıp temizlemeye çalıştığımız, depremde başımıza bela olacak, aman ha diye ağladığımız yer var ya, işte, bu sizin yaptıklarınız.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – CHP mi yapmış?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Evet, CHP döneminde yapılanlar.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Arada Dalan'ı söylemiyor.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Arkadaşlar, Haliç’in kirlenmesi ihanet değil mi? O çöp dağları ihanet değil mi? Susuzluk ihanet değil mi bir şehir halkına? Ya, ne olur şurada bir ortak sorumluluk olduğunu herkes bilsin, biraz açık yüreklilikle konuşalım bu iş ya. Bu şehircilik hakikaten siyasete kurban gidecek bir iş değil ya, yazık olur. Ama böyle söylerseniz mecburen ben de bunları göstermek zorunda kalıyorum tabii ki.

Değerli arkadaşlar, tabii, Kılıçdaroğlu da beni suçlu ilan ediyor İstanbul’da, o da ayrı bir şey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Orman Bakanı da CHP’yi suçlu ilan ediyor, ormanları kesti diye, ağaçları kesti diye...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Şimdi ne yapmak lazım? Bakın, samimi olarak ne yapılması gerektiğini söylüyorum. Garo Bey, tabii, mevzi olarak tek tek söyledi ama ben genelleyerek söylemek istiyorum. Bunlar benim samimi düşüncelerim, yapabildiğim kadar yapacağım, tek başıma ben dünyayı kurtaracak değilim vallahi, öyle bir gücüm, kudretim de yok ama doğrusunun ne olduğunu söylemeye çalışacağım.

Birincisi: İbrahim Bey söyledi, insanların bilinci var ya, şehircilik bilinci, işin başı o. Geçenlerde Garo Bey, bir ekiple beraber belediyeye geldi, Bakırköy Platformu, savunma güçleri diyelim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakırköy’ü Savunma...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Çok iyi etmişler, orada oturduk, konuştuk, Bakırköy Akıl Hastanesi içerisindeki planlamada bizimkilerin yapmış olduğu planlamanın yanlış yerlere çekilebilecek olduğunu gördük ve düzeltiyoruz. Helal olsun, bravo insanlara! Geldiler ve düzelttik, bu, bir bilinçtir nihayetinde.

Benim babam şöyle anlatmıştı: “Oğlum, 1960’lı yılların başında belediye başkanı geldi. Bizim kalenin dış kapısı var, Boyacı Kapısı diye, meşhur tarihî bir kapı. Bizim de dükkânların önünde duruyor, biraz da yıkılıyor gibi oldu. Bize dedi ki, topladı hepimizi ‘Şu taşları buradan kaldırttırın.’ ‘Sen kaldırsana belediye başkanım.’ ‘Ben kaldırırsam hapse atarlar beni.’ ‘Nasıl olacak?’ ‘Ben taş başına 25 kuruş vereceğim, at arabalarına yükleyeceksiniz, götüreceksin.’” Ya, zaten oradaki gariban esnaflar, başına bela, harabe duruyor, aklı da ermiyor vatandaşın. 25 kuruş parayı almışlar taş başına, hep beraber esnaflar, at arabalarına yükleyip kalenin dış kapısını yok etmişler. 1950’li yıllarda Mimar Sinan’ın hamamını belediye yol açıyorum diye yok etmiş. Ben yedi sene Tarihî Kentler Birliği Başkanlığı yaptım. Tarihî Kentler Birliğinde şunu yapmaya çalıştık: Tarihî, doğal, kültürel mirasımızı koruyabilmek adına bütün belediyelerimizi bilinçlendirmek için müthiş bir eğitim programı. Daha önceki sistem “Tarihî eseri ellersen seni içeriye atarım, beş sene veririm, yedi sene veririm.” Peki, bununla koruyabilmemiş miyiz? Hayır, koruyamamışız, işte, belediye başkanının yaptığı gibi olmuş ama biz bunu yaptıktan sonra, emin olun, 500’den fazla üyemiz var, o Tarihî Kentler Birliği üyesi olan belediyelerin bir faaliyet raporuna bakın, birinci sırada tarihî eserleri nasıl koruduğu var, bir tane taşını bile elletmiyorlar. Burada benim hayırla yâd etmem lazım, Metin Sözen Hoca, beraber çalıştık yedi sekiz sene boyunca, müthiş şekilde bu konuda titiz ve şu anda da eğitimler hâlâ devam ediyor. Demek ki bilinç birinci derecede bize lazım olan bir şey.

İkincisi: Doğru planlama lazım, yapılan planları da korumak lazım, deldirmemek lazım.

Şimdi, bakın, ben birtakım hazırlıklar yaptım. Belediye yasası olarak da yaptım, buna benzer, birtakım, depremle ilgili yasaları da hazırladım. Hazırladığım bu yasaları CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun’a da gönderdim, Sadir Bey’e de göremedim, ilgi çok kuramadığımız için Garo Bey’in ekibine gönderemedim ama ne zaman diyorsanız göndereyim, ben size göndereyim, sizinle görüşelim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Görüşelim, tamam, eyvallah.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Orada yapmaya çalıştığım şeydu: Bir, parsel bazlı yoğunluk artışlarını engelleyelim, yasak getirelim. Nasıl oluyor ya, tek bir parsel geliyor, belediye pat diye orayı yükseltiyor. Yasaklayalım onu. Eğer ada bazlı bir kamu ihtiyacı varsa, gereklilik varsa evet, dönüşüm olabilir. Parsel bazlı değil ama ada bazlı birtakım yoğunluk artışları verilebilir. Bunu yasaklayalım. Sonra değer artış payı, tartışılıp duruyor hâlâ getiremedik. Ben bu yasağın içerisine dercettim. Eğer birisi geliyor, kamudan fazladan bir şey alıyorsa haksızca verilmesin asla, almasın ama ola ki bazen planlamada değişiklik gerekebiliyor. Mesela eski planlarda özel okul yoktu, eski planlarda özel hastane alanı yoktu. Bunlar şimdi ihtiyaç oldu. Eğer bir konutu özel hastane alanına veya okul alanına çeviriyorsak orada bir değer doğmuşsa, plan da doğrusu -hem doğru olacak hem de bir rant vermiş olacağız adama- onun parasını kamu alsın. İşte, bunun esaslarını belirleyen bir usul yazdım oraya. Plan tadilatlarının önüne geçebilmek için ilanlar çok önemli. Genellikle ilanlar şöyle oluyor belediyelerde, kimseyi kastederek söylemiyorum: İçeride karar alınıyor. İmar müdürünün içerideki odasının arka kapısına bir tane ilan levhası asılıyor. Plan tadilatları orada ilan süresini tamamlıyor. Eğer bu arada çok ilgilisi varsa öğreniyor, itiraz ediyor, yoksa gidiyor. Özellikle ben burada mesela hangi parsel üzerinde imar tadilatı yapılıyorsa kocaman, 250 metre geriden görünecek kadar levha asma şartını getirdim. Yazdım, gelecek bunlar. Yani vatandaş bilsin ki mahallesinde, şurada yeşil alan diye bildiği önünde bir yer varsa belediye de o yeri konuta çeviriyorsa kocaman bir levha dikilsin, belediye mecburen diksini bunu, bütün vatandaş da onu görsün, ertesi gün hücum ederler oraya ama kimsenin haberi olmadan plan tadilatları yapılıncı şehirleri sırayla katletme işi devam ediyor. Doğrusu bütün bunlar önümüzdeki günlerde gelecek diye düşünüyorum.

Bir başka konu arkadaşlar, bu depremle ilgili ve kentsel dönüşümle ilgili. Evet, ülkemiz deprem ülkesi bunu bir kere kabullenmeliyiz. Topraklarımızın yüzde 66'sı, nüfusumuzun da yüzde 71'i birinci derecede ve ikinci derecede deprem bölgelerinde yaşıyor. Son yüz yıl içerisinde 6 ve üzerinde şiddette deprem sayısı 56. Ben deprem uzmanı değilim. Hocaların, İstanbul'daki özellikle 10'a yakın hocanın makalelerinden, düşüncelerinden, kitaplarından, dergilerinden, sağ olsunlar ilgilendiğim için bize rapor gönderiyorlar, orandan çıkardıklarımı söylüyorum şimdi. E, o zaman, bu yüz yıl içerisinde 56 tane deprem olmuşsa, ortalama iki yılda bir 6'nın üzerinde bir deprem olmuşsa bu ülkede depremle ilgili birtakım temel hazırlıkların yapılması gerekmiyor mu? Gerekliyor. Hele hele İstanbul için hocaların ortak görüşü. Kuzey Anadolu Fay Hattı geldi, boğazlarda adalar önünde bekliyor, adalar segmenti deniliyor. Adalar segmentinde belli sürelerle olan deprenselliğine baktığımızda doğrusu 2000'li yılların başında sürede dolmuş gibi gözüküyor. Hocaların ortak ittifak ettiği, bir iki kişi istisna koymuşlar, süreyi biraz daha uzun veriyorlar ama genelinin söylediği şu: "2030'a kadar İstanbul'da çok ciddi bir deprem olacak." Sadece 2 hoca "2045'i bulacak." diyor. "Olmayacak." diyeni görmedim daha.

İkincisi de, bu depremin şiddeti 7 ve üzerinde olacak diyorlar. Böyle olunca İstanbul buna hazır mı? Ne yazık ki hazır değil. Nereler hazır değil? Özellikle sahil kesimindekiler, özellikle 2000'den önce yapılmış olan 3 katlı ve 4 katlı yapılar. Bunların hiçbirisi hazır değil. Gerek İstanbul Büyükşehir Belediyesinin gerekse Mecliste yapılan bir çalışmanın neticesinde ilk etapta 600 bin riskli bağımsız birim gözüküyor, 600 bin. Allah korusun bunun yıkılması demek -hafif hasarlıları, orta hasarlıları söylemiyorum- bir kere tamamıyla şehrin çökmesi demek, altyapının bitmesi demek, binlerce insanın o evlerin altında can vermesi demek. Toplanma alanı ne ki ya, ne işe yarar toplanma alanı, çıkamıyor ki adam içinde. Onlar sonraki işler yani olsun, olmasın manasında söylemiyorum ama iş burada, tehlike burada. Bu Türkiye'de her şeyi elden götürür. Geçenlerde, herhâlde, bizim Celal Şengör Hoca bir yerde demeç vermiş, ben katılıyorum: "Türkiye'nin bağımsızlığı gider." diyor. Hasarı ölçüyorum 100 milyar dolar civarında. Kim, nasıl karşılayacak bunu arkadaşlar? Nasıl karşılayacağız bunu? O zaman bir an önce bizim bu gerçekleri bilerek hareket edip şu kentsel dönüşümü hızlandırmamız lazım. Adı kötü,

herkes gıcık kaptı bundan amiyane tabirle. “Rantsal dönüşüm” dendi, bir şey dendi, uygulamalar kötü, kötü, kötü, kötü. Niye uygulamalar kötü? Biraz önce arkadaşlar da söylediler, yüzde 100 katılıyor. Bir, belediyelerimiz şöyle bir yanlışlık içinde: Bir mahalleyi dönüştürmek istiyorlar, geliyorlar, yoğunluk ne kadar burada? Bir. İki veriyorlar bir müteahhide bir vatandaşa çözmeye çalışıyorlar. Anladık verdiniz de sosyal donatı alanlarını hesapladınız mı, altyapıyı hesapladınız mı, ona uygun şekilde yeşil alan, otopark koydunuz mu? Yok, ver babam ver. O zaman İstanbul’un nüfusu 2 misline çıkacak. Bir bela var orada. İkincisi bina bazı dönüşümlerde sadece -yine burada arkadaşlar söyledi, ortak, hepimizin derdi bu- işte, Bağdat Caddesi dönüşüyor, rant yüksek olduğu için adam 2 kat üstte koyuyor, kurtarıyor güya, fakir fukaranın oturduğu yerler, biraz önce gösterdiğimiz yerler, hepsi neredeyse. Hakikaten sıkıntılı arkadaşlar yani oralar dönüşmüyor. Bunlar da doğrusu şu ana kadar yapılan dönüşümlerin yanlışlıkları. Bir de yasadaki boşluklardan öyle davalar açılmış ki o davalarda bir sürü engelleme aracı olmuş, hızlanamamış da. Nihayetinde ben arkadaşlardan şu ana kadar Türkiye çapında -işte, dört alanda ilan edilebiliyor; riskli alan ilan ediyorsunuz, riskli yapı ilan ediyorsunuz, çöküntü alanı vesaire vesaire- ne kadar alanı ilgilendiren ve kaç konutu ilgilendiren bir çalışma olduğunu sordum? 1 milyon 100 bin konutu ilgilendiren. Gerçekleşme oranı ne? Bina bazlılarda yüzde 76, alan bazlılarda yüzde 11-12. Alan bazlılarda tıkanıyoruz. O zaman bizim yapmamız gereken, doğru bir şekilde bu işi yeniden planlamak. Beş sene içerisinde eksikimizi, fazlamızı gördük, hatamızı da anladık, iyi olan yönlerini de gördük, evvallah. O zaman bundan ders alarak bizim yeni bir planlamaya geçmemiz lazım. Mesela, neler yapmamız lazım? Bir, o bina bazı dönüşümlerde biraz frene basıp alan bazlı dönüşüme geçmemiz lazım. Alan bazlı dönüşüm yapılıncaya her türlü sosyal donatısı hesaplanıyor. İşte, orada yeni planlamalarda her arkadaşın belki de ortak ittifak ettiği bir konum, mahalle konseptine geçilmesi, mahallenin bir merkezinin olması, sokaklarının olması, esnafa giderken, gelirken selam verme, konu komşunun birbirini bilmesi, hatır sorması, çok yüksek yapılardan vazgeçilmesi, altyapısının düzgün bir şekilde konulması. Sonra, yeni tabirler var, hoş da tabirler, işte “akıllı şehirler” diye bir şey var, “yeşil şehirler” diye bir şey var. Ne kastediyoruz? Enerjisini kendi üretebilen şehirler var. Kendi kullandığı enerjisini üretebilecek sistemler kuruluyor. Evlerden attığımız suları gri su hâline getirebilecek sistemler kuruluyor. İşte, bütün bunların da dercedildiği bir ortam, herhâlde önümüzdeki günlerde ortaya çıkacak diye düşünüyoruz.

Kentsel dönüşümü yaparken, peki dedik, bundan sonra ortaya çıkıyoruz ama bir kanun taslağını da hazırladık, bunun bir an önce çıkması lazım çünkü bekleyecek bir vakit yok. Allah korusun, İstanbul’da bir şey olduğu zaman, dilim bile varmıyor, bazen söylerken de kendimi “Ya, amma Bakansın, çıkıyorsun, ne şom ağızlı adamsın, deprem deyip oturuyorsun, deprem deyip kalkıyorsun, böyle şey mi olur?” gibi insanların bana bakışlarından da biraz ihtiyat ederek konuşuyorum ama bir gerçek bu. Benim uyukum yitiyor, samimi söylüyorum. Oralarda yapılan hataları bundan sonra tekrar etmemek adına, doğru bir şekilde nasıl uygulayalım diye birtakım prensipler geliştirdik, kanun taslağını da hazırladık. Vallahi, bu konuda eğer Meclis çalışma takvimi içerisinde yer bulursa bir an önce gelmesi lazım. KHK’yla çıkarsa bir an önce çıkması lazım, bir an önce, saniye beklemeden.

Oradaki bizim temel prensiplerimizden birincisi yerinde dönüşüm. Vatandaş alıp bir yerden bir yere götüremezsiniz. Daha önce bunun kötü uygulamalarını hep gördük. Günahtır, yazıktır. Adanı tarihinden, kültüründen, ne bileyim, oradaki hatıralarından, her şeyinden koparıyorsunuz “Sana modern ev verdim, git, 8 kilometre ileride otur.” Yok ya öyle bir şey. Yazık günahtır. Bunu yaptılar zamanında. İşte, yerinde dönüşüm esas. Birinci temel prensibimiz bu.

İkincisi, biraz önce Kirazlıtepe’yi söyledi, Mahmut Bey gitti galiba, doğru. Şimdi eldeki verilerle çarpıyorsunuz, bölüyorsunuz, adam gelmiş hazinenin üzerine yapmış ama 3 kat yapmış, 50’şer metrede 3 kardeş oturuyor. Hesaplıyorsunuz, toprağına para yazamıyorsunuz. Üstündeki 3 katı hesaplıyorsunuz,

hafriyat bedeli, bilmem ne, enkaz bedeli, tutuyor 80 bin lira, zaten üçüncü sınıf bir yapıyla yapılmış, otuz sene geçmiş aradan. Adama diyorsunuz ki: “Sana bir tane ev veririz, üstüne de 50 bin lira borçlanırsın.” Ne yapacak adam şimdi? 3 kardeş nereye gidecek? Nerede oturacak bu adam? İyi kötü buraya başını sokmuş adam, neyse. Orada oturmak bile başlı başına bir hak, oturmuş işte. Ahmet vermiş bunu, Mehmet vermiş zamanında; o göz yummuş, bu göz yummuş; kim yumduysa yummuş, oturuyor adam orada, o bir hak. İşte, herkesi bir ev sahibi yapma formülleri var. O formülleri de geliştirdik, şimdi birazcık ucunu açacağım zaten.

Şimdi, tabii, bunlar güzel de “yerinde dönüşüm” dedik, “Herkes bir ev vereceğiz.” de dedik, bir: Yerinde dönüştürdüğümüzde binaları yıktık, yeniden yaptık. Bu parayı nereden alacağız? Mecburen rezerv alana ihtiyacımız var, rezerv alan. İşte bulduğum 2 rezerv alanı, önce daha tartışıyoruz Bakanlar Kurulunda falan, kabul edilirse, herkese de açacağız zaten tartışmayı.

Avrupa yakası tarafında ve Asya tarafında, Anadolu tarafında belirlediğim yerler var. Bu belirlediğim yerlerde, öncelikle biraz önce anlattığım, mahalle konseptine uygun, çok yüksek olmayan, merkezinde hakikaten herkesin toplanabildiği sosyal alanları olan, sokakları belli olan, esnafı olan, herkesin birbirine selam verebildiği bir kültür içerisinde büyüyecekleri, yaşayabilecekleri, müthiş projeler çıkardık ortaya. Herhâlde çıktığı zaman beğenilecektir. İki tarafta da ortalama 150-200 bin konutu içeriyor bu. “Peki, kardeşim, İstanbul’un tümünü mü dolduracaksınız, adam mı...” Yok, yok, öyle bir şey yok. Bir kişiye bile, dışarıdan gelene yer yok. Ne olacak bu? Şu olacak: İlk etapta 600 bin bağımsız birimden bahsediyoruz ya, vatandaşlara seçenek olarak diyeceğiz ki: “Seçenek bul. Buraya çıkmak isterseniz, en yakın mahallelere, yani bulduğum yerin yanında Esenler varsa, Sultangazi varsa, işte Güngören varsa oradakilere, 500 metre ilerisi, burada size ev hazırladık. Kardeşim bak, eviniz riskli, 6 şiddetinde depreme bile dayanmaz, çıkar mısınız?” Gönüllü olarak çıkmak isteyenlere oradan yer vereceğiz. Mecburuz buna, yoksa, Allah korusun, yarın deprem olsa, onların hepsi toprağın altında.

İkincisi: Afet riskine maruz kalabilecek yerlerde binalar yapılmış yani sel yataklarına binalar yapılmış; 1960, 1970, 1980’lerde herkes yapmış. Doğrusu, suçlamıyorum da vatandaşı biraz, köyden de gelsem, başını sokacak yer olmasa, baktım emmiyoğlu yapıyor, onun yanın bir oda da ben yapar, otururum herhâlde, ne yapayım param yoksa. Böyle bir şey; bu kültür, böyle bir kültür; sırtına yorganını alan, gelmiş adam, yapıyor oraya. Dere yataklarının içerisi ev dolu ve yarın bir gün sel geldiğinde herkes birbirini suçluyor; belediye vatandaşı, vatandaş belediyeyi; o, kamuyu, Devlet Su İşleri onu. Ya, suçlanacak bir şey yok. İşte, oradaki vatandaşlara da diyeceğiz ki: “Bak, senin buralarının da açılması lazım kardeşim. Gel, ikinci tercih senin.”

Üçüncüsü de hâlihazırda o bizim yoğunlaşmış olan semtlerimiz var ya, hepsi neredeyse İstanbul’un... Orada sosyal donatı alanlarında kalanlara yani okul alanında kalan yapılar var, orada sağlık tesislerinde kalan yapılar var, yollarda kalan yapılar var, otoparklarda kalan yapılar var, buradaki vatandaşlara... Bu iki alanda tercih bunlar için önce, dışarıdan gelme yok, nakil yok, taşıma yok. Mecburuz buna, yoksa olduğu yerde dönüştüremeyiz. Boşalttık peki o ilçeleri, yerleri ne olacak? İşte dediğim gibi, ya yola gidecek ya sosyal donatıya kalacak, o ilçeler de biraz rahatlayacak, ferahlayacak o ilçeler. Başka çaresi yok bunun.

Peki, bunun finansmanını nasıl sağlayacağız? Finansmanını şöyle sağlayacağız: Birincisi, orada ticari mekânları değerlendireceğiz. Yani 20 milyonluk bir inşaat yapıyorsak, 200 bin tane ev yapıyorsak, bunun en az yüzde 10’u ticari mekândır, ticari mekânları satarak buranın finansmanını neredeyse sağlayabiliriz. Sonra, vatandaşın hesabını yaptığımızda, ufak tefek de olsa borçlandırmamız lazım; 5 bin, 10 bin, 20 bin. Yani adama 80 metrekairelik eski yıkılacak evine, eğer 90 metrekaire, 100 metrekaire -ki daha aşağı ev de yapmayacağız- bu evlerden veriyorsak, 10 bin lira, 15 bin lira, 20 bin

lira gibi borçlandırıp, büyük paralar değil ama, onu da beş, yedi yıl içerisinde faizsiz isteyerek, kira öder gibi, ufak tefek borçlandırmalarla... Eğer yine finansmanda bir sorun yaşanırsa, belki 5-10 bin tane de konut yapıp oradaki vatandaşa, İstanbul ikametgâhlılara satıp, onunla karşılık lazım. Yoksa bütçede acayip paralar bulup da bunları yapabilme imkânlarımız çok gözüküyor.

Bu arada ben, İller Bankasının 21 tane sosyal tesisi var, hepsini satılığa çıkarttım. Benim makam odam olmasın, orada da ben oturmayayım. Doğrusu, burada, Macunköy’de bir tesis var, 40 yataklı. Bizim Anadolu’dan gelen müdürlerimiz, amirlerimiz, memurlarımız kalıyor. Onlar nerede kalacak? “Gidin bir otelle anlaşın, masraflarını verelim, otelde kalsınlar.” dedim. Bizim yerimiz 2 yıldızlı gibi, 4 yıldızlı otelle anlaşın, parasını verelim biz. Bu sosyal tesisleri satalım. Sattığımız paranın olduğu gibi hepsini kentsel dönüşüm hesabına atıyoruz.

İller Bankasında hibeleri kaldırdık. Eskiden bakanın iki dudağı arasında olan 100 milyona yakın bir hibe varmış, kalktı, öyle bir şey yok, ben kullanmıyorum, kentsel dönüşüm hesabına atıyoruz.

Kredilerde birinci öncelik, kentsel dönüşüm hesabında. İller Bankasının yurt dışında biraz gönül coğrafyamıza ait ülkelerde iş yapma teklifleri var, ciddi paralar kazanacak, yazdığım yasada kentsel dönüşümüne atılmasını teklif ettim. Ne kazandı, kentsel dönüşümüne.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – KHK’yla ona da el koymasınlar Sayın Bakanım.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Paraya mı? Belli olmaz bu işler.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Maliye Bakanı duymasın.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Maliye Bakanıyla durmadan savaşıyoruz zaten, kavgalarımızı sormayın.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Havuza atıp sonra kullanalım demesinler.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Burada elde ettiğimiz bu gelirlerin hepsini arkadaşlar, kentsel dönüşümüne seferber etmek zorundayız. Eğer bütün bunlar da yetmiyorsa, emin olun, Dünya Bankasından yirmi yıllık alıp krediyi belediyelerimize, sıfır faizli, iki üç sene hiç ödemesiz, kentsel dönüşüm yapabilmeleri için, sonra da beş yıl içinde ödeyecek şekilde geri almak lazım. Bizim katlanacağımız kamu olarak buradaki risk, sadece döviz kurudur, onun dışında da bir riske katlanmayacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yeni bir yasa mı geliyor kentsel dönüşümle ilgili, değişecek yani?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Bunları yazdım hepsini.

Yasa gelecek, getireceğiz bunu, çaremiz yok çünkü. Yani, bunları hayata geçirmemiz lazım, şu anlattığım prensipler dâhilinde, yoksa işimiz zor. Bu ülke bizim. Çünkü geldiği zaman deprem, vallahi, hepimizi götürüyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, yoğunluğu azaltmak için bazıları yerlerinde oturacak, bazılarını taşıyacaksınız, öyle mi?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Evet, aynen öyle.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani, bazıları yerlerinde oturacak, 10 kat değil, 5 kata düşüreceksiniz; bazıları orada oturacak, bazısını taşıyacaksınız?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – İlk etapta yaptığım semte...

Ben şuna inanıyorum: Mesela, öyle bir mahalle konseptinde bir proje çizdim ki inşallah onun da zaten alt yapısına başlayacağım önce, sonra yapımına başlayacağım, vatandaşlar evi görünce, hiç kimse, çoğu eski mahallesinde oturmayacak. Tercih, oturmak isteyen oturacak yerinde. Vatandaş taşıyabildiğim kadar taşıyacağım, geriye kalanları yerinde dönüşüm. Yerinde dönüştürürken plan ve projesini yapıp, evlerinden çıkmasını istediğimiz günden itibaren kira parasını ödüyoruz, zaten kanunda bu var. Eğer kendi aralarında örgütlenip yaparlarsa, harçtan da muaf oluyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Resmî kat, kaçak kat ayrımını nasıl yapacaksınız?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Vallahi, Avcılar’da şöyle yapmışlar: Normalde 5 kat, vatandaş 7 yapmış. Olduğu gibi legalleştirmişler. Yıkabiliyorsanız yıkın haydi arkadaşlar. Ben belediyeyi suçlamıyorum burada. Vatandaş yapmış, oturuyor.

Hâlihazırda zaten Türkiye’nin neredeyse yüzde 50’si kaçak, bu da bir başka derdimiz bizim. Kanun diyor ki: “Kaçak yapıya git, önce para cezası yaz. Arkasından da yık.” diyor. Haydi, kim yapacak? Bir tane bana gösterin. 8-10 milyon yapıyı kim yapacak? Arkadaşlar, olmuş bitmiş. “Kim yaptı?” da demeyelim, hakikaten birbirimizi suçlamayalım bu konuda? Ortak bir sorumluluk var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Resmî-kaçak ayrımı?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Hâliyle mecburen olduğu gibi kabullenmek durumundasınız.

Bakın, Fatih Sultan Mehmet Mahallesi’nde çalışıyorum, Küçük Armutlu. Küçük Armutlu’da tespitler yapıyorum şu anda, vatandaş toplayıp anlatacağım tek tek. Kamuya ait arazilerin miktarı yüzde 100. Vatandaşın üzerinde 1 metre arsa yok. Ama, şöyle olmuş: Vatandaş mahalleye geldiğinde, önce mafya demiş ki: “Sana 200 metre yer veriyorum, gel bakayım.” Adımı söylüyorlar da önemli değil, önce onlara ödemiş. Adam 200 metreyi almış, oraya yapmış garibim, içinde oturuyor, evinde. Ödemiş ama parayı. Sonra, aşırı sol örgütlerden bir grup çıkmış ortaya “Ya, ev yapacaksın, şuraya yap bakayım, ver bakayım şu parayı da.” demiş. Onlar da almışlar. Şu anda tamamı kaçak, gecekondular. Mülkiyetin tamamı kamuda, yarısı İstanbul Teknik Üniversitesi yarısı da İstanbul Büyükşehir Belediyesinde. Orada çalışabilmek için dedim ki onlara: “Burada kentsel dönüşüm yapacağım, bana bir devredin.” Devrettiler, planları hazırladım. Biraz önce söylediğim umdeler içerisinde, boğaz ön görünümünde değil ama arka görünümünde bir etkileşim alanında, oradaki kurallara tam uyarak -Baltalimanı’nın karşı tarafı, biliyorsunuz Küçük Armutlu’yu zaten- hiç acayip yükselttiler falan vermeyerek her vatandaşın evine, metrekaresine metrekarede ev vererek bir plan yaptım orada, inşallah gerçekleşirse oradaki vatandaş dört dörtlük bir mahallede oturmuş olacak. Ama adamın 100 metre evi var, 100 metrelik eve çıkıp tertemiz oturacak. Nerede? Yerinde, mahallesinde. Sosyal donatısı belli, yeşil alanları konulmuş. Peki, şimdi ne diyelim biz çıkalım da? “Arkadaş senin tapun yok.” Yık hadi 7.500 konutu da göreyim. Doğru olur mu bir de yıksak? O da doğru olmaz. O zaman kabullenmek durumundayız, bu gerçekleri kabullenmek durumundayız, bunlar ülkemizin gerçekleri, ne yapalım. Oradaki oturan insanların da hepsi neredeyse dar gelirli. Devletin de bir görevi var, o vatandaş ev sahibi yapacak; evi var, yok, arsası var, yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hak sahibi tespitinde sıkıntı yaşarsınız.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Ya bir sürü formülü var o işin ya, ben yıllarca Belediye Başkanlığı yaptım, formülünü sorma.

Neyse, önemli olan iyi niyeti, oradaki insanların evine kavuşturulması. Ben kentsel dönüşüm mantığımı anlatmaya çalışıyorum.

Tabii, burada bir kere daha söylüyorum: Yeni nüfus gelmeyecek, oraya bir taşınma söz konusu olmayacak, nüfus da artmayacak. Sonra, boşaltılan yerler de, dediğim gibi, bir an önce, daha rahatlatılabilir bir şekilde sosyal donatıya dönüştürülecek. On beş yıl içerisinde eğer yılda 500 bin bağımsız birimi biz değiştirebilirsek, dönüştürebilirsek yılda 500 bin; 150-200 bini İstanbul'da, 300-350 bini Anadolu'da. İnşallah deprem hiç olmaz, Allah hiç vermesin ama olacaksa geç versin, biz hazırlıklarımızı yapmış olalım, böylelikle biz Türkiye'yi hazır hâle getiririz.

Doğrusu, bu işte çevreyi koruma noktasında elbette biz Bakanlık olarak sorumluyuz, şehircilik alanında söylenen bütün şikâyetlerden sanki üzerimize doğru geliyor suçlamalar. Eyvallah, kabul edelim hadi, çok da önemli değil ama tek başımıza buna gücümüz yetmez, hep birlikte, bu işin doğrusu, savunmasını yapmamız lazım. Doğru bir planlamayla, doğru denetleyerek, doğru adımlar atarak ileriye doğru gitmeliyiz. Vatandaş da üzerine düşeni yapmalı hakikaten, birebir, bizim kontrol amirimiz gibi yaptığımız her işi takip etmeli ve uygun yasaları da önümüzdeki günlerde çıkararak böyle devam ederiz diye düşünüyorum.

Bu arada...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, çok önemli bir vaatte bulundunuz. Yarın vallahi kaçak katlar başlar. Şehirlerin fotoğrafını tek tek çekmediyseniz herkes birer kat daha atar, her daire biraz daha...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Vallahi şu anda hepsi tespitli.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hepsi tespitli mi?

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Hepsi tespitli, milim milim tespitli.

Arkadaşlar “Bu planlar Bakanlıktan onaylanıyor.” falan dedi. Ben bu arada arkadaşlarıma dedim ki: “Ya ben bir buçuk senelik Bakanım. Arkadaş, kaç tane bize plan gelmiş, kaçını onaylamışız?” Benim suçum, günahım varsa onu da itiraf edeyim herkesin önünde diye. 580 tane plan gelmiş bize, bu planların yüzde 30'unu neredeyse direkt reddetmişiz zaten. Kalan planların yüzde 50'si kamudan gelmiş, yüzde 17'si kentsel dönüşüm neticesinde gelmiş, yüzde 19'u enerji tesislerinden dolayı gelmiş; İstanbul'dan da gelen 80 tane plan teklifinin 72 tanesini reddetmişiz. Aynen dediğiniz gibi geliyor “Bak ağabey, benim şurada bir planım var.” “Buyur kardeşim.” “Şu yandaki var ya 5 emsal.” diyor. “Ee.” diyoruz. “Benimki 2 emsal.” diyor. “Ne olacak?” “Allah'tan reva mı? Adalet.” diyor. “İyi de herkesi 5 yaparsam –planı açıyorum- şu arkadaki adam gelecek 5 vermem lazım, şuna 5 vermem lazım, minareler çıkacak ortaya, nereden ineceksiniz, nereden gireceksiniz, nerede yaşayacaksınız?” Geçenlerde gene gelen bir tanesi “Vallahi biz öldük.” dedi. “Ya, Allah'tan kork, bir silkelen, 100 milyon doların dökülür. Allah sizi çarpsın.” dedim, küstü, kapıyı çarptı, gitti. Böyle teklifler geliyor akşama kadar. Bu 8 tane kabul ettiğimiz her birisinde sosyal bir amaç var, planları öyle kabul ediyoruz, yoksa hiçbir şekilde İstanbul'dan gelen yoğunluk artışı planlara -şahıs bazlı hele hele- hiç izin yok, o konuda herkes rahat olsun arkadaşlar.

Bu arada “Sizin Bakanlığın bütçesi 1.900 civarında. İyi de trilyonluk işler yapılıyor, bu nasıl oluyor?” gibi bir soru var. Ben kabaca söyleyeyim. Mesela...

GARO PAYLAN (İstanbul) – TOKİ...

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Yok, şöyle: Yapı işleri bizim birçok kamu kuruluşu “Şu işimizi lütfen planlayın, sonra ihale edin, sonra denetleyin, kesin kabullerini yapın.” diye bize getiriyor. Niye? Bizde, Bayındırlık Bakanlığımın eski birimi olduğu için

uygun arkadaşlar var. Mesela, Gençlik ve Spor orada yurtları getiriyor, Millî Eğitim okulu getiriyor, kendilerinin elamanları yok. Böyle gelen, son on yılda 4.213 tane yapım var. Yapım, onarım, proje vesaire vesaire 12 milyarlık iş. Mecburen biz yapı işleri tarafında bunu takip ediyoruz, bir kısım işlerimiz böyle.

Saraçoğlu Mahallesi soruldu. Bu projede, Saraçoğlu Mahallesi'nde 185 adet tescilli ağaç var ve alanda da tescilli yapılar var. 120 bin metrekare, sit alanı ilan edilmiş. Birinci derecede sit alanı olduğu için burada yapı yasağı var arkadaşlar, yeni bir şey yapılamaz. Yani, birisi gelse de "Ya, ben burada istediğimi..." Yapamaz, birinci derecede sit alanlarına giriş bile izinle. Buradaki projede eğer, bir sosyal tesisten bahsediliyor, içeride bir kültür sanat etkinliğinden bahsediliyor, proje içerisindeki bir tek yapıdan, onlarca yapı içerisinde, o da çevresindeki bu binaların yükseltisini geçemez, onları ezemez, orada aykırı bir yapılaşmaya izin verilmez. Doğrusu bendeki bilgiler bundan ibaret ve bunlar da hepimizin takip etmesi gereken bir iş, hep birlikte takip edelim.

"Katı atık tesisleri dünyada terk ediyor." falan deniyor ama arkadaşların verdiği rapora göre hâlâ şu anda dünyada yüzde 43, Avrupa Birliğinde yüzde 34 düzenli depolama yapılıyor. O da bir yöntemdir, bundan da vazgeçemeyiz ama bizim, Bakanlık olarak başlattığımız "Sıfır Atık Projesi" var. Mesela araçlar isteniyor ya arkadaşlar, belki birçok milletvekili arkadaşımız kırılacak ama "İşte bizim falan beldeye niye verilmiyor?" diye. O araçları verdiğimiz fon çevre cezalarını yazdığımızda Maliyenin parayı toplayıp bize verdiği fon. Araç dağıtmıyoruz artık. Ne yapacağız peki bu parayı? Sıfır Atık Projesi'nde kullanacağız. Kim eğer yerinde, daha evden çıkarken ayrıştırmaya başlarsa işte o belediyelere bu yardımı yapacağız. Evinden daha çıkarken şişesini ayıracak, camını ayıracak, pet şişesini ayıracak, kâğıdı ayıracak, organik atıkları ayıracak. Artık buna geçelim yavaş yavaş... Bizim Bakanlığımızda günde 750 kilo atık çıkıyor dışarıya. Hepsini ayrıştırmıyoruz, organikleri de gübre hâline getiriyoruz. Cumhurbaşkanlığı'na da başlattık, bunu yaygınlaştıracamız. Evlerde ayrışma başladığında elimizdeki bu fonu olduğu gibi evlerde ayrışım yapan belediyelere vereceğiz arkadaşlar. Bunu böyle yapmamız lazım, doğru olan da bu diye düşünüyoruz.

Şimdi, Güneydoğu hepimizin yarası arkadaşlar. Bakın, buradaki terörün başlaması, neticesindeki çatışmalar konusunda HDP'yle zaten aynı düşünmediğimiz ortada, yeniden açacak da değilim bu konuyu ama yeni yapılacaklar konusunda hemfikir olabiliriz; ondan öncesini de tartışmanın kimseye de bir faydası yok zaten. Birkaç tane ben buraya fotoğraf getirdim. İdil'den bir görüntü arkadaşlar. Şu da İdil'den bir görüntü.

BAŞKAN – Ön tarafa indirir misiniz arkadaşlar onları.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANİ MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Bu evler yapıldı mesela. Bu, bahçeli, tek katlı, şu da blok isteyenler için. Vatandaşlarımızın tercihlerini sorduk.

Şu, Silopi'deki tek katlı, yöresel mimariye uygun olarak yapılan evler. Ya, herkes elini vicdanına koysun. Bu çatışma yaşanmadan önce böyle miydi arkadaşlar evler ya? Briketten, rastgele yapılmış, her tarafı dökülen, gariban insanların yaptığı evlerden ibaretti. Bir çatışma yaşandı, Allah bir daha yaşatmasın, Allah bir daha öyle bir kötülük göstermesin ama yeni yapılanlar bunlar. Bakın arkadaşlar, Silopi'de bu şekilde bloklar da istendi. Bunları isteklere göre yapıyoruz yalnız. Vatandaşla tek tek bürolarda görüşülüyor, onların neticesinde yapılıyor.

Şu, Cizre Dirsekli. Şu, Sur'da "sokak sağlıklılaştırma" dediğimiz iş. Nihayetinde çatışma olmayan bir şey Gazi Caddesi ve Melikahmet'te. Şu üst taraftaki eski hâli, ticaretin kalbi mesabesinde. Tamamıyla binaların yüzleri sıyrılıyor, alt taraf taş kaplanıyor, taş-ahşap karışımı dükkânlar ortaya çıkıyor. Herhâlde iki, üç aya bitecek. 1.400 civarında burada dükkân var. Altyapısıyla ilgili de, sokak

düzenlemesiyle ilgili de bunları İstanbul Büyükşehir Belediyesi sağ olsun, bir dostluk numunesi olarak kendileri üstlendi, büyük bir para harcıyorlar, getirip burada, tamamıyla Sur içerisindeki sokak sağlıklılaştırmayı bitirecekler.

Şu, Diyarbakır'daki restorasyon çalışmalarından bir tanesi, yöresel mimariye uygun olarak yapılan evlerden bir tanesi. Hatta, bunu Ulu Cami'nin arkasındaki ev diye biliyorum; üst taraftaki eski hâli, bu yeni hâli. Şu, Diyarbakır'da Üçkuyular mevkiisi dediğimiz yerde 5 binden fazla yapılan konutların son hâli arkadaşlar. Şu, Sur içerisindeki konutlar, geleneksel Diyarbakır evlerinin devam eden hâli. Şu evlerden, eğer bütçe bulabilirsem, Sur içerisine 2.500 civarında yapmam lazım yıkılan yerlerle ilgili.

Çok da vaktinizi almadan bir tane daha göstermek istiyorum. Şu da işte, malum, bizim bildiğimiz Hazreti Süleyman Cami.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, süreniz tamamlandı, size ek süre veriyorum.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Peki.

Şimdi, oradaki vatandaşlara, hepsine bizim bürolarda şunu soruyorlar: Bir “Şurada senin daha önceki evinin tespiti var, paranı ister misin kardeşim?” Bak, bu soruluyor herkese. “Paramı istiyorum.” deyip de daha parasını alamayan Allah'ın kulu yok. Ama, çoğu zaten eski ve döküntü evler olduğu için 40-50 bin lira çıkıyor, onu adam niye alsın ki? “Bana ev verin.” diyor. Tamam. Ev vereceksek, Sur içerisinde söylüyorum, “Diyarbakır Üçkuyular'da hazır evler var, gidip oturur musun?” diyoruz. Teklif, hazır ev. Eğer gider otursa bedelini tespit ediyoruz, bizim maliyetimizden yüzde 30 geriye çekiyoruz, arada fark oluşmuşsa eğer onu da uzun vadeli faizsiz istiyoruz. Üçüncü teklif -Sur için söylüyorum yine- “Senin evin Sur'un içerisindeydi ve çatışmada yıkıldı şöyle veya böyle, yerinde yapmak istersen sen, gel, projene yardımcı olalım, yıkılan evinin de enkaz bedelini verelim, evini yerinde yap kardeşim.” Kimsenin diyeceği bir şey yok.

Dördüncü teklif... Özellikle, belki kamulaştırmadan kasıt da orasıdır, Alipaşa, Lalebey civarı, bilenleriniz var mı bilmiyorum. Oradaki kamulaştırmada da ben gidip vatandaşla oturduğumda dediler ki: Bir, “Çölgüzeli'ne gitmeyiz. Ta 3-5 kilometre ileride, kim gidecek oraya?” Haklısınız. “Para da istemiyoruz.” Haklısınız. “Yerinde de yaptırarak gücümüz yok bizim.” O da doğru. Hakikaten birçok insanın yapacak gücü de yok. Sonra, anıtlar kuruluna Allah kimsenin işini düşürmesin, git gel de gör projeleri, çok zordur oradan iş çıkarmak. “O zaman size şöyle teklif etsem razı olur musunuz: Sizin şu anda kamulaştırma bedelleriniz belli, orası boşaltılıyor. Tenzilibedel davası açacaksınız zaten, açın. Mahkeme kaç değer biçti, o paranızı alın.” dedim. Burada oturan her vatandaşa şu yaptığım geleneksel evlerden teklif edeceğim, Sur içerisindeki geleneksel evlerden. “Bizden aldığımız parayı verin, başa baş geliyorsa ne ala, yok eğer biraz farklılık varsa uzun vadeli ben sizi borçlandırayım.” “Allah razı olsun.” dediler, sarıldık, öpüştük, helalleştik orada. Yani Sur içerisinde böyle bir yol izliyoruz. Diğer taraflarda, Cizre'de, Silopi'de, Şırnak'ta... Mesela, “Şırnak tamamıyla yok oldu.” diyoruz ya, doğrudur. Yüzde 50'si neredeyse yok olmuş, ilk gittiğimde öyle gördüm ben.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yüzde 70'i yok olmuş.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Yok. Rakamlar var, yüzde 55 civarında. Anlaşma yüzde 90'ların üzerinde. Vatandaş “Evimi isterim, şuradan olsun.” diyor. Cizre'de biraz 7-8 katlı yaptık, sebebi de şu: Daralmış dağ yamaçlarında bir yer, geniş alanımız yok. Ana caddesinin üzerinde, merkezî caddenin üzerinde herkes evini istiyor. O zaman da eski yolu yapsak zaten yol çok dardı, yolu biraz genişlettiğimizde mekân daraldı. Yolu genişlettik çünkü otoparklar koyduk,

aralıklar koyduk, mecburen orada 7-8 kat gibi yüksek yaptık. Oradaki vatandaşlar da anlaştığında evden çıktığı gündən itibaren hesaphıyoruz. Ne zaman çıktı? Diyelim bir buçuk sene önce. Bir buçuk sene önceden başlayarak kira parasını veriyoruz. Ne zamana kadar? Evine girinceye, anahtar teslim edinceye kadar kira parasına devam ediyoruz. Eşya parasını zaten ödemeye devam ediyoruz. Toplum yararına çalışmada, buralarda evi yıkılan vatandaşları tercih ederek hiç değilse bir aileden bir çocuğu çalıştırmak için valilere ben direktif verdim, direkt onları çalıştırmaya gayret ediyorlar. Yani orada bir yara var, yarayı sarmaya çalışıyoruz arkadaşlar.

Şimdi, birçok alan var da eğer vakit kaldıysa söyleyeyim diyeceğim ama çokta kalmadı galiba.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, biz saat 11.00’de inşallah Millî Eğitim Bakanlığı bütçe görüşmelerine devam edeceğiz. O açıdan, son bir dakika da tamamlarsanız memnun oluruz.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Peki efendim.

İyi niyetle bir gayretin içerisindeyiz. Doğru, çevre ve şehirciliğin belki yan yana olması bir tezat gibi gözüküyor. Birçok ülkede şöyle düşünmüşler: Çevreyi o ülkenin önceliği olan ne varsa onunla beraber bir araya getirmişler. Ben baktım dünyada neler var diye. Çevre bakanlığı birçok gelişmiş ülkede bağımsız tek birim olarak tutulmuş. Birçok ülkede enerjiye mani olduğu için çevre, “enerji ve çevre bakanlığı” olarak, bazılarında “kalkınma ve çevre” olarak verilmiş. Bizde de herhâlde şehirciliği öncelmişler ki “şehircilik”le beraber koymuşlar. İsmi sevssek de sevmesek de vallahi “şehircilik” var, yapacak da bir şey yok. Bu konuda bütün samimiyetimizle biz Bakanlık olarak elimizden gelen doğruları yapmaya çalışıyoruz. Allah bizi mahcup etmesin. Eğer sizler de çevre konusunda ve şehircilik konusunda bizlere katkıda bulunursanız seviniriz. Zaten biraz önce de arkadaşlar söyledi, beni devamlı arıyorlar arkadaşlarımız, hepsinin telefonuna çıkıyorum ve orada çevre katliamı varsa mani oluyoruz. Mesela, Musa Bey söyledi, o iki taş ocağına izin yine yok. Ben ret için söyledim arkadaşlara. Taş ocaklarını maden gibi görmüyoruz biz, taş ocaklarını reddediyoruz ama şimdiye kadar kurulu olanlar var, onları da denetimde tutup kirlenmeyi engellemeye çalışıyoruz. Sizin söylediğiniz iki alanı da biliyor arkadaşlar ve reddediyorlar, haberiniz olsun. Bu konuda hepimize ortak bir sorumluluk düşüyor. Biz iyi niyetle elimizden geleni yapıyoruz. Allah utandırmasın diyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Taş ocakları dağların görünmeyen yüzüne yapılısın, insanlar geçerken orayı görmesin, arka yüzüne yapılısın.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Taş ocaklarına izin yok.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakanım, çok teşekkür ederiz.

Sunumunuzda “Bizden önceki bütün iktidarlar sorumludur.” dediniz. Bütün iktidarlar sorumludur hakikaten ama bundan önceki bütün iktidarlar siyaseten o sorumluluğu aldı, bedelini de ödedi, ödüyor da, sadece siz almadınız, bizim söylediğimiz o ve burada şu anda da iktidar koltuğunda, Hükümet sıralarında siz oturuyorsunuz, onun için sizi eleştiriyoruz.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Onu vatandaş yazacak, siz yazacak değilsiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sizi onun için biz eleştiriyoruz. Onun için tahammüllü olmak zorundasınız diye söyledim.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANI MEHMET ÖZHASEKİ (Kayseri) – Yok, dinliyoruz, keyifle dinliyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederiz yine de.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Sayın Bakanım, burada cevaplayamadığınız sorular var, onları da yazılı olarak en azından bu ay içerisinde Genel Kurula inmeden arkadaşlarımıza ulaştırabilirseniz memnun oluruz.

Kurum bütçeleri üzerindeki görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylatacağım.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü 2018 yılı bütçesi ile 2016 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Böylelikle gündemimizdeki kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Değerli arkadaşlar, gündemimizdeki bütçeleri görüşmek üzere 7 Kasım Salı günü saat 11.00’de görüşmelere devam etmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.21

